

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1331

5 1969 ΠΔΒ
Harpiston (Mx 9)

ΤΟ ΝΕΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Ε΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

**ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗ
Κ. ΓΙΟΤΣΑΛΙΤΟΥ-ΛΑΧΑΝΑ**

ΕΚΔΟΤΗΣ: Α.Ι. ΡΑΛΛΗΣ ΣΙΑ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗ
Κ. ΓΙΟΤΣΑΛΙΤΟΥ - ΛΑΧΑΝΑ

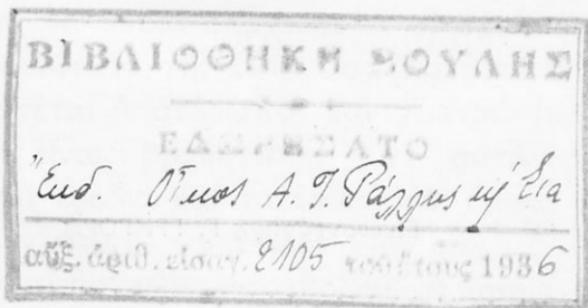
5 6.9 ΤΑΒ
Το ΝΕΟΝ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ Ε' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Ἀντίτυπα 10.000

Ἀριθμ. Ἐγκρ. ἀποφ. 50163-10-7-36

ΕΚΔΟΤΗΣ
Α. Ι. ΡΑΛΛΗΣ & ΣΙΑ
ΑΘΗΝΑΙ - ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6
1936

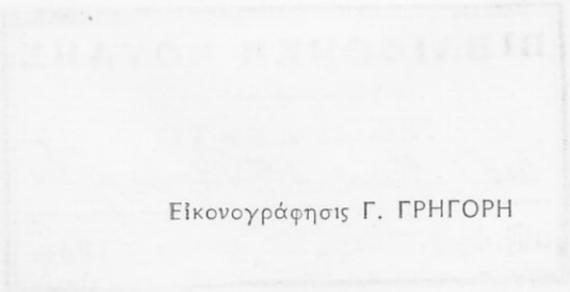
002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1331

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗ
Κ. ΠΟΤΑΜΑΙΩΤΟΥ - ΛΑΧΑΝΑ

Πᾶν ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν ἀμφο-
τέρων τῶν συγγραφέων.

Μιχ. Γ. Πετρίδης

Καλλιόπη Ποταμίωτου - Λαχάνα

Εἰκονογράφησις Γ. ΓΡΗΓΟΡΗ

Ἡ ἐποχὴ τῆς προπαρασκευῆς.

το ὥραϊον δειλινὸν τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἡ μεγαλύτερα ἀδελφή μου καὶ ἐγώ, ὅταν ἐπεστρέψαμεν ἐκ τοῦ σχολείου, συνηγήσαμεν τὸν πάππον μας εἰς τὴν αὐλήν. Ἐκάθητο εἰς τὴν σκιὰν τοῦ μεγάλου πεύκου μας.

— Σᾶς ἤθελα, ἀγαπητά μου παιδιὰ, μᾶς εἶπεν εὐθύς ἀμέσως. Καθίσατε. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι ἡ πρώτη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους. Ἐπὶ τῆ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς εἶπω ὀλίγας λέξεις.

Τὰ ἔτη, τὰ ὁποῖα διέρχεσθε εἰς τὸ σχολεῖον, εἶναι τὰ σπουδαιότατα τῆς ζωῆς σας. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα μορφώνεται ὁ ἄνθρωπος καὶ γίνεται ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι βραδύτερον. Κατ' αὐτὰ θὰ ἀποκτήσετε τὰ ἐφόδια καὶ τὰ ὄπλα, τὰ ὁποῖα θὰ σᾶς χρειαθοῦν εἰς τὸν πρακτικὸν βίον σας.

Θὰ σᾶς εἶπω μίαν παραβολήν, ἡ ὁποία ἐλπίζω ὅτι θὰ σᾶς κάμη τὴν πρέπουσαν ἐντύπωσιν. Ἴδου αὐτή:

Ἄλλοι, πιστεύω, ἐνδιαφέρεσθε διὰ τὴν ἀεροπορίαν. Ἐχετε τὴν εὐτυχίαν νὰ ζῆτε εἰς τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἐπραγματοποίησε τὸ αἰώ-

νιον ὄνειρόν του, — τὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφ' ὅτου ἐφάνη εἰς τὸν κόσμον —, δηλαδή νὰ ἀποκτήσῃ πτερὰ.

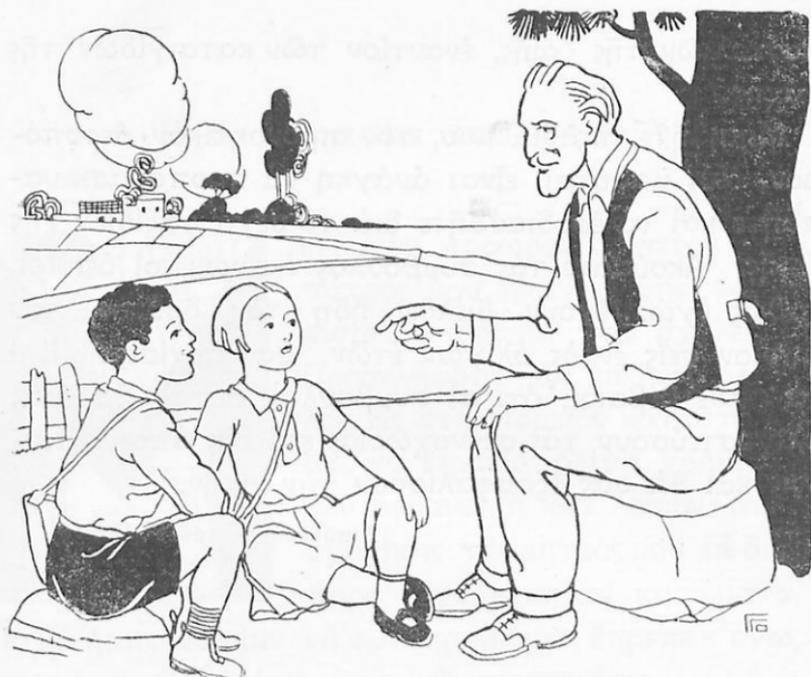
Εἶσθε μικροὶ Ἑλληνόπαιδες καὶ ὅταν βλέπετε νὰ διέρχεται ἄνωθεν τῆς πόλεώς μας ἀεροπλάνον, δοκιμάζετε συναίσθημα ἐθνικῆς ὑπερηφανείας.

Ἄλλ' εἶμαι ὑπερβέβαιος, ὅτι καὶ θὰ ἠθέλετε καὶ σεῖς νὰ πετᾶτε. Μαντεύω, ὅτι θὰ ἐποθεῖτε νὰ εὐρίσκεσθε εἰς τὴν θέσιν τοῦ τολμηροῦ ἐκείνου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος κατέλυσε τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος καὶ ἔθραυσε τὴν ἄλυσιν, ἣ ὁποία μᾶς ἐκράτει δεμένους μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.

Αἱ λοιπόν, εἰς ἓν ταξίδιον δι' ἀεροπλάνου γνωρίζετε ποία εἶναι διὰ τὸν ἀεροπόρον ἡ σημαντικωτέρα στιγμή; Δὲν εἶναι ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν διέρχεται τυχὸν ἄνωθεν ἀγροῦ τινος ἢ τῆς πόλεως, ἂν καὶ τότε δύναται νὰ δείξῃ ψυχραιμίαν καὶ θάρρος. Ἡ στιγμή, καλὰ μου παιδιά, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον ἡ ἐπιτυχία του, ἀλλ' ἀκόμη καὶ αὐτὴ του ἡ ζωὴ, εἶναι ἡ πρὸ τῆς ἀπογειώσεώς του.

Παρατηρήσατέ τον πρὶν ἀφίση τὸ ἀεροδρόμιον, διὰ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψη. Προσέξατε μὲ πόσῃ προσοχῇ ἐξετάζει τὴν μηχανὴν του. Δὲν ἀφίνει εἰς κανένα ἄλλον τὴν φροντίδα νὰ δοκιμάσῃ τὰς ἑλικας καὶ τοὺς μοχλοὺς της καθὼς καὶ τὴν στερεότητά των.

Βεβαιώνεται διὰ τὴν προμήθειαν τῆς βενζίνης καὶ τοῦ ἐλαίου, τὰ ὁποία τροφοδοτοῦν τὰς μηχανάς. Προνοεῖ δι' ὅλα. Γνωρίζει καλὰ, ὅτι μετ' ὀλίγον, ὅταν τὸ ἀεροπλάνον του θὰ εἶναι τυχὸν τὸ παίγνιον τῶν ἀνέμων καὶ τῶν θυελλῶν, δὲν θὰ τοῦ

χρησιμεύση τὸ θάρρος καὶ ἡ ψυχραιμία, ἂν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ὑπῆρξεν ἀμελής καὶ ἐξεκίνησε μὲ ἀνεπιθεώρητα τὰ μηχανήματα ἢ μὲ ἀποθήκας ὑλικῶν ἀτελῶς ἐφωδιασμένας.

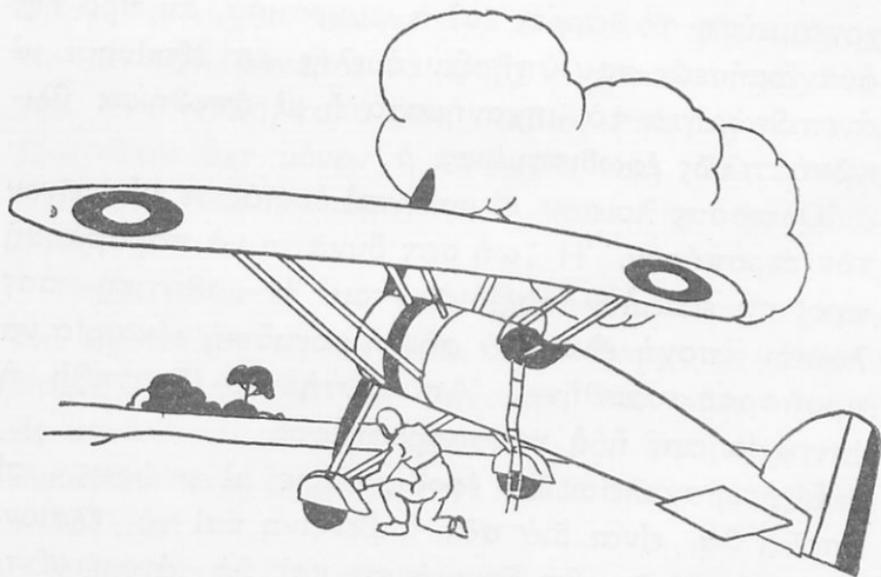
“Ὅλοι σας λοιπὸν οἱ μαθηταὶ ὁμοιάζετε μὲ ἐκεῖνον τὸν ἀεροπόρον. Ἡ ζωὴ σας δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ ἐναέριον ταξίδιον του. Ἡ μαθητικὴ σας λοιπὸν ἐποχὴ εἶναι διὰ σᾶς ἡ μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ προπαρασκευασθῆτε. Ἀπὸ αὐτὴν θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ ἐπιτυχία σας ἢ ἡ καταστροφὴ σας.

Εἰς τὸ σχολεῖον θὰ ἐφοδιασθῆτε μὲ γνώσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι διὰ σᾶς ἡ βενζίνη καὶ τὸ ἔλαιον. Εἰς τὸ σχολεῖον θὰ δοκιμάσετε καὶ θὰ ἀναπτύξετε τὴν κρίσιν σας. Ἄν παραμελήσετε ταῦτα, θὰ σᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ θριαμβεύσετε εἰς τὸν μελλοντικὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον θὰ ἀναλάβετε ἐναντίον τῶν

δυσκολιών τῆς ζωῆς, ἐναντίον τῶν καταιγίδων τῆς τύχης.

Μιμηθῆτε, παιδιά μου, τὸν προνοητικὸν ἀεροπόρον. Ὅς μαθηταὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ προπαρασκευασθῆτε καὶ νὰ ἐφοδιασθῆτε διὰ τὸ μέγα ταξίδιον τῆς ζωῆς. Ἀκούσατε τὰς συμβουλὰς ἐκείνων, οἱ ὅποιοι, καθὼς ἐγώ, ἔχουν διέλθει ἤδη τὸν δρόμον, τὸν ὅποιον σεῖς ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν θὰ ἀρχίσετε. Καὶ νὰ εἰσθε βέβαιοι, ὅτι αἱ συμβουλαὶ αὐταὶ θὰ σᾶς ὀλιγοστεύσουν τὰς στενοχωρίας καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις καὶ θὰ σᾶς ἐξασφαλίσουν τὴν νίκην.

(Διασκευή ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ.

ετὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ πατρός μου ἠναγκάσθην νὰ ἀφίσω τὰ θρανία τοῦ σχολείου. Προσελήφθην ὡς μικροῦπάλληλος εἰς τι ἐμπορικὸν κατάστημα, διὰ νὰ κερδίζω ὀλίγα χρήματα. Δὲν ἔφθανεν ἡ κατ' οἶκον ἀπασχόλησις τῆς μητρός μου μὲ διάφορα ἐργόχειρα καὶ κεντήματα,

διὰ νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ συντηρηθῶμεν· ἔπρεπε κ' ἐγώ, ἄν καὶ μικρὸς ἀκόμη, κάτι νὰ συνεισφέρω.

Βροχεράν τινα ἡμέραν τοῦ Ὀκτωβρίου, κατὰ τὴν μίαν μεταμεσημβρινὴν ὥραν, μετέβαινον πεζῆ ἐκ τοῦ καταστήματος εἰς τὴν οἰκίαν μου, διὰ νὰ γευματίσω.

Καθ' ὁδὸν ἔτυχε νὰ συμβαδίζω μὲ μίαν γραῖαν, ἡ ὁποία ἐξηντλεῖτο εἰς τὸ νὰ ὠθῆ ἔμπρός της μικρὰν χειράμαξαν. Ἐπειδὴ ὁ δρόμος ἦτο λασπώδης, ἠναγκάζετο ἡ δυστυχὴς νὰ καταβάλλῃ διπλάσιον κόπον.

Ἐλαχάνιαζε θορυβωδῶς καὶ ἐστέκετο καθ' ἕκαστον λεπτὸν τῆς ὥρας, διότι τὴν ἐγκατέλειπον αἱ δυνάμεις της· κατόπιν ἀνελάμβανε θάρρος καὶ δύναμιν καὶ ἐπροχώρει.

Τὴν ἔλυπήθην. Ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἐπέρασε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἀνάμνησις τῆς μητρός μου, ἡ ὁποία σκυμμένη διαρκῶς ἐργάζεται ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐνίοτε καὶ πολὺ μέρος τῆς νυκτός.

Ἐπλησίασα τὴν γραῖαν, μόλις εἶχε σταματήσει, καὶ τῆς εἶπα μειδιῶν·

— Ἐ! καλὴ μου γερόντισσα, εἶναι πολὺ μεγάλο τὸ φορτίο διὰ σέ.

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, παιδί μου, ἀπήντησε σπογγίζουσα ἀπὸ τὸ μέτωπόν της τὸν ἰδρῶτα. Αἱ δυνάμεις φεύγουν μαζὶ μὲ τὰ χρόνια, ἐνῶ τὸ βάρος, ποὺ εἶμαι ὑποχρεωμένη νὰ σύρω, εἶναι πάντοτε τὸ ἴδιον. Ἀλλὰ ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ δίδει βοήθειαν εἰς τοὺς ἀδυνάτους καὶ δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους.

Τὴν ἠρώτησα ποῦ πηγαίνει. Μοῦ ἔδειξε τὸ τέρμα τοῦ δρόμου. Τότε ἔθεσα τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν χειράμαξαν.

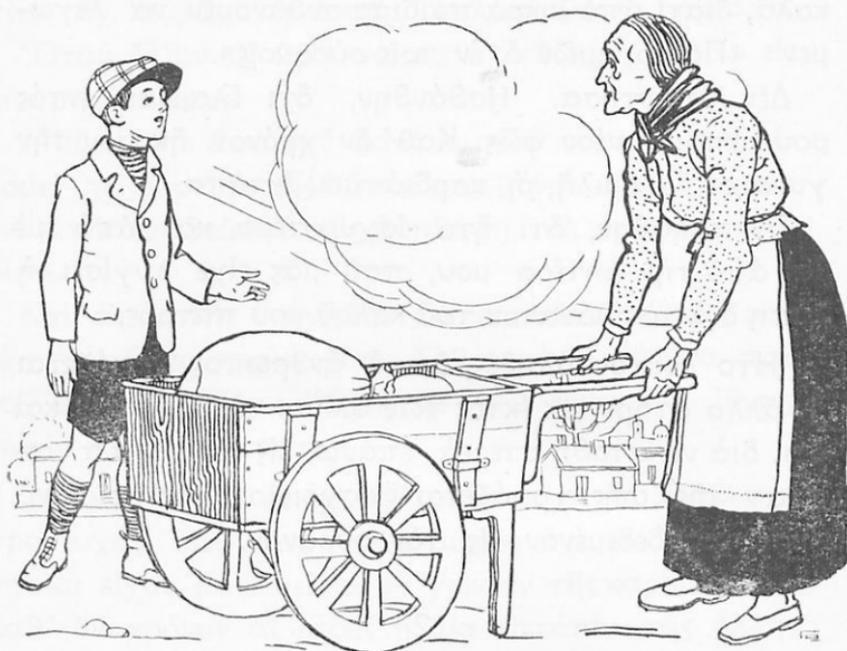
— Ἀφήστε, τῆς λέγω σιγά, νὰ σπρώχνω κι' ἐγώ. Δὲν θὰ μοῦ δώση κόπον. Κι' ἐγὼ πρὸς τὰ ἐκεῖ πηγαίνω.

Ἡ γραῖα δὲν ἔφερεν ἀντίστασιν. Μὲ νύχαρίστησεν ἀπλῶς καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῆ παραπλεύρως μου τώρα. Μοῦ ἐδόθη τότε ἡ εὐκαιρία νὰ μάθω, ὅτι ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὴν ἀγοράν, ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸς προμήθειαν τροφίμων, διὰ νὰ τὰ μεταπωλήσῃ.

Ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἔτη ἔζη μὲ τὸ ἐμπόριον αὐτό, τὸ ὁποῖον τῆς παρεῖχε τὰ μέσα νὰ ἀναθρέψῃ τρεῖς υἱούς.

— Ἀλλὰ ὅταν τοὺς ἐμεγάλωσα τοὺς ἔχασα, λέγει ἡ πτωχή. Ὁ πρῶτος ἐσκοτώθη εἰς τὸν πόλεμον, ὁ δεῦτερος ἔμεινεν εἰς τὴν Μικρασίαν αἰχμάλωτος καὶ ὁ τρίτος ξενιτευθεὶς εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ἤξεύρω ἂν ζῆ ἢ ἀπέθανε, διότι δὲν ἔχω εἰδήσεις του ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

— Καὶ ἔτσι ἔμεινες μόνη σου, μὲ μόνον πόρον

ζωῆς τὰς γεροντικὰς δυνάμεις σου καὶ χωρὶς προστασίαν, τῆς εἶπα λυπημένος.

—Καὶ τὴν προστασίαν τοῦ καλοῦ Θεοῦ δὲν τὴν λογαριάζεις, παιδί μου; Εἶμαι γραῖα δυστυχισμένη, τὸ βλέπω, ἀλλὰ λαμβάνω δυνάμεις διὰ τὴν ἐργασίαν μου καὶ παρηγορίαν εἰς τὴν θλίψίν μου ἀπὸ τὸν οὐράνιον πατέρα, ποὺ μὲ παρακολουθεῖ πάντοτε μὲ βλέμμα πατρικῆς ἀγάπης. Ὅταν κουράζωμαι πολὺ καὶ τὰ πόδια μου δὲν ἀντέχουν πλέον καὶ ὅταν μὲ τὴν ἐνθύμησιν τῶν χαμένων παιδιῶν μου γίνωμαι περίλυπος ἕως θανάτου, τότε γονατίζω, λέγω εἰς τὸν εὐσπλαχνικὸν Θεὸν μας τὸν πόνον μου καὶ σηκώνομαι μὲ νέας δυνάμεις σωματικὰς καὶ μὲ ψυχὴν ἀνακουφισμένην. Εἶσαι πολὺ νέος, διὰ νὰ τὸ αἰσθάνεσαι καὶ σὺ αὐτό. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, ποὺ θὰ ἐννοήσῃς

καλά, διατι από μικρά παιδιά μανθάνομεν νά λέγω-
μεν· «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

Δέν ἀπήντησα. Ἦσθάνθην, ὅτι ἔλαμψεν ἐντός
μου κάποιον νέον φῶς. Καθ' ὄν χρόνον ἤκουον τήν
γυναῖκα νά ὀμιλῇ, ἡ καρδιά μου ἐκτύπα.

Ἄντελήφθην, ὅτι ἦτο ἰσχυροτέρα καί ἀπό ἐμέ
καί ἀπό τήν μητέρα μου, πού μᾶς εἶχε λυγίσει ἡ
λύπη διὰ τόν θάνατον τοῦ καλοῦ μου πατρός.

Ἦτο λοιπόν ἀληθές, ὅτι ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται
ἐν ἄλλο στήριγμα ἐκτός τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· καί
ὅτι, διὰ νά σταθῇ στερεά ἐπάνω εἰς τήν σκαλω-
σιάν τῆς ζωῆς, χρειάζεται ἐν σχοινίον, τὸ ὅποιον νά
εἶναι προσδεδεμένον εἰς τόν οὐρανόν.

2

Ὅταν ἀπεχωρίσθην ἀπό τήν γραῖαν πωλήτριαν,
τήν ἤκουσα νά μ' εὐχαριστῇ. Ἄλλὰ διὰ νά εἶπω
τήν ἀλήθειαν, ἐγὼ μᾶλλον τῆς ὄφειλα εὐγνωμο-
σύνην.

Πραγατικῶς μέ τοὺς λόγους της μοῦ ἐνέπνευσε
νέας ιδέας καί ἐγέμισε τήν ψυχὴν μου μέ θάρρος
καί πίστιν.

Ἐκείνην τήν ἐσπέραν εὔρον τήν μητέρα μου ὡς
σηνήθως λυπημένην. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ καλοῦ μας
πατρός, ὁ ὅποιος, ὅτε ἔζη, ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς ἐργα-
σίας του αὐτήν τήν ὥραν καθ' ἐκάστην χαρούμε-
νος καί μειδιῶν, εἶχε προκαλέσει ἀφθονα τὰ δάκρυά
της. Καί ἡ ἰδική μου θλίψις ηὐξήθη τότε.

Ἐδειπνήσαμεν χωρὶς ὄρεξιν καί δίχως νά ἀνταλ-
λάξωμεν οὐδὲ μίαν λέξιν. Ἡ μικρὰ ἀδελφή μου ἐντός
ὀλίγου ἀπεκοιμήθη. Ἡμεῖς οἱ δύο ἐκαθίσσαμεν πλη-

σίον τῆς πυρᾶς, ἡ ὁποία ἐπλησίαζε νὰ σβεσθῇ.
"Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ κατακλιθῶμεν, εἶπον εἰς
τὴν μητέρα μου·

—'Ἴδου ὅτι ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός μου φέ-
ρομεν τὸ φορτίον τῆς λύπης μας μόνοι. "Ἄς ζητήσω-
μεν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ μᾶς βοηθήσῃ, νὰ μᾶς ἀνακου-
φίσῃ.

Καὶ ἀφοῦ τῆς διηγήθην τὰ τῆς συναντήσεώς μου
μὲ τὴν γραΐαν πωλήτριά, ἦλθα καὶ ἐγονάτισα πρὸ
τοῦ εἰκονοστασίου. Ἡ μήτηρ μου ἔκαμε τὸ ἴδιον,
χωρὶς νὰ εἶπη τίποτε.

"Ἦρχισα τότε νὰ ἐπαναλαμβάνω σιγὰ ὅλας τὰς
προσευχάς, πού ἀπὸ πολὺ μικρὸς εἶχα μάθει καὶ αἱ
ὁποῖαι εἶχον μείνει εἰς μίαν γωνίαν τῆς καρδίας μου.
Καθ' ὃν χρόνον αἱ λέξεις ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης
μοῦ ἤρχοντο εἰς τὴν μνήμην, ἀντελαμβανόμεν, ὅτι
εὔρισκα εἰς αὐτὰς μίαν σημασίαν, τὴν ὁποίαν οὐδέ-
ποτε ἕως τῶρα εἶχον ἐννοήσει. Ἡ γλῶσσα τῆς προ-
σευχῆς ἦτο γλῶσσα, τὴν ὁποίαν διὰ πρώτην φο-
ρὰν κατενόουν καὶ ἠσθανόμεν. Δὲν ἤξεύρω ἂν τὸ
ἴδιον συνέβαινε καὶ εἰς τὴν μητέρα μου· ἀλλὰ τὴν
ἤκουσα μετ' ὀλίγον νὰ κλαίῃ διαφορετικὰ ἀπὸ πρὶν
καὶ νὰ μοῦ λέγῃ σιγανά·

—Συνέλαβες μίαν ἰδέαν, πού μᾶς σώζει, υἱέ μου.
Τώρα πού μ' ἔκαμες νὰ ξανασκεφθῶ τὸν παντοδύ-
ναμον Θεόν, αἰσθάνομαι, ὅτι ἐπανευρίσκω δύναμιν
καὶ παρηγορίαν.

Καὶ πραγματικῶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅλα ἐπή-
γαιναν καλύτερα εἰς τὸ σπίτι μας. "Ἐφυγεν ἡ πίε-
σις ἀπὸ τὰς καρδίας μας. Ἡ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ
εἰργαζόμεθα μὲ μεγαλυτέραν ὄρεξιν. Ἡ λύπη μας
ὀσημέραι ἠλαττώνετο. Ἡ τακτικὴ βραδυνὴ προσ-

ευχή μᾶς ἔφερεν ἀνάπαυσιν ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς
ἡμέρας καὶ μᾶς ἔδιδε θάρρος διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς
ζωῆς.

3

Ὦ ἡ πτωχὴ γραῖα πωλήτρια!

Ὅτε μοῦ διηγείτο τὴν ζωὴν της, ἐγνώριζε φαί-
νεται τὸ καλόν, ποὺ θὰ μοῦ ἔκαμνεν.

Ἐκτοτε οὐδέποτε τὴν εἶδα. Ἄλλὰ δὲν θὰ παύσω
ποτέ νὰ τὴν ἐνθυμοῦμαι μ' εὐγνωμοσύνην. Οἱ λό-
γοι της εἶναι χαραγμένοι τόσον βαθέως ἐντός μου!

(Διασκευὴ)

Ἐλπίδα στὸν Θεόν.

Τι κι' ἂν δὲν ἔχω ἐντὸς τοῦ κόσμου
ποῦ ν' ἀκουμπήσω, νὰ σταθῶ ;
Ἐκεῖ ψηλὰ εἶν' ὁ Θεός μου
καὶ δὲν μπορῶ ν' ἀπελπισθῶ.

Εἶν' ὁ Θεός, πὸν μ' ἔχει πλάσει
τὸ χέρι του τὸ σπλαχνικὸ
καὶ δὲν μπορεῖ νὰ μὲ ξεχάσῃ
καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ χαθῶ.

Κι' ἐμὲ λοιπὸν ἐντὸς τοῦ κόσμου,
μικρὸ παιδάκι κι' ὀρφανό,
θὰ μὲ στηρίξῃ ὁ πλαστοουργός μου,
ποῦ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.

Φαιδρὰ στὰ δάση φτερουγίζουν
τοῦ οὐρανοῦ τὰ πετεινά·
ποτὲ δὲν σπέρνουν, δὲν θερίζουν·
κι' ὅμως κανένα δὲν πεινᾷ.

Μὲς στὸ λιβάδι ἀνθοὶ καὶ κρίνοι
δὲν ἔμαθαν ὕφαντική,
κι' ὅμως ὁ Πλάστης μας τοὺς ντύνει
μὲ μὰ στολὴ βασιλική.

Εἶν' ὁ Θεός πὸν μ' ἔχει πλάσει
τὸ χέρι του τὸ σπλαχνικὸ
κι' ἀδύνατο νὰ μὲ ξεχάσῃ.
Γιατὶ λοιπὸν ν' ἀπελπισθῶ ;

Τὸ τελευταῖον μάθημα.

ροχθῆς τὸ πρῶτῃ ὁ νεαρὸς διδάσκαλός μας εἰσῆλθεν εἰς τὴν τάξιν σοβαρώτερος ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν.

Μετὰ τὴν πρῶτὴν προσευχὴν ἤνοιξε τὸν κατάλογον· καὶ ἀπαγγέλλων μὲ βραδεῖαν φωνὴν τὰ ὀνόματά μας παρετήρει τὸν καθένα μας συμπαθῶς κατὰ πρόσωπον. Θὰ ἐνόμιζέ τις, ὅτι προσεπάθει τοιούτουτρόπως νὰ τὰ κρατήσῃ εἰς τὴν μνήμην του.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ καταλόγου, τὸ μάθημα ἤρχισεν. Ὁ διδάσκαλος ἐξήταζεν ἀδιαφόρως καὶ ἐφαίνετο ὡσάν ἀφηρημένος. Πρὸς τὸν πίνακα, ὅπου κάποιος συμμαθητὴς μας παρέτασεν ἀριθμούς καὶ ἐξετέλει πράξεις, παρετήρει ὁ διδάσκαλος κάπου-κάπου μὲ βλέμμα ἀπλανές. Καὶ συνέβαινεν, ἢ πράξεις ἢ καὶ τὸ πρόβλημα νὰ εἶχε τελειώσει καὶ ὁ διδάσκαλος νὰ μὴ εἶχε κἄν ἀνοίξει τὸ στόμα του.

Προφανῶς ἄλλοῦ ἔτρεχεν ὁ νοῦς του. Κάποια ἀσυνήθης σκέψις τὸν εἶχε κυριευμένον. Δι' αὐτὸ καὶ οἱ μαθηταὶ του δὲν τὸν ἀνεγνωρίζαμεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν· μᾶς ἐφαίνετο ὅλως δι' ὄλου διαφορετικὸς.

Ἀντηλλάξαμεν κατ' ἀρχὰς βλέμματα ἐρωτηματικά, ἔπειτα ψιθυρισμούς. Ἡ τάξις ὀλόκληρος συνεχίζει ἤδη σιωπηρῶς τὸ πρᾶγμα. Ὁ διδάσκαλος ὅμως, κατεχόμενος ἀπὸ τοὺς ἐπιμόνους συλλογισμοὺς του, δὲν ἤκουεν ἀπολύτως τίποτε. Μᾶς παρετή-

ρει μόνον καὶ μέσα εἰς τὸ ἀφηρημένον βλέμμα του διεκρίναμεν μίαν λύπην καὶ μίαν ἰδιαιτέραν τρυφερότητα πρὸς ὅλους μας.

Ἀποτόμως εἰς μίαν στιγμήν ἠγέρθη σοβαρός. "Ὅλοι οἱ ψιθυρισμοὶ ἔπαυσαν καὶ ὄλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν πρὸς αὐτόν. Θὰ μᾶς ἐδίδασκε τὸ ἐπόμενον μάθημα ἀποτείνων εἰς τὸν καθένα μας ἐρωτήσεις, καθὼς συνείθιζεν ;

"Ὅχι... Ὁ διδάσκαλος δὲν κατέβη ἀπὸ τὴν ἔδραν του· καὶ δὲν ἔλαβε κιμωλίαν οὔτε ἐπλησίασε τὸν πίνακα. Ἐμεινεν ὄρθιος ἐπάνω εἰς τὸ βᾶθρον, στηρίζων ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου τῆς ἔδρας τὰς χεῖράς του.

"Ὅλοι ἐγίναμεν προσεκτικοί. Περιεμένομεν νὰ μᾶς εἴπη κάτι σοβαρόν, κάτι ἀσυνήθιστον. Μὲ φωνὴν ἐπίσημον, βραδεῖαν καὶ ἤρεμον, ἤρχισεν ὁ διδάσκαλος.

— Παιδιά, χθὲς ἡ ἀγαπητὴ μας Πατρὶς ἐκάλεσεν ὑπὸ τὰς σημαίας τὰ τέκνα της. Εἶμαι καὶ ἐγὼ ἕνας ἐξ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐκάλεσε. Κατεπατήθη τὸ

ἔδαφός μας ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, οἱ ὅποιοι παρεβίασαν τὰ σύνορά μας. Καθῆκόν μας εἶναι νὰ τοὺς ἀποκρούσωμεν καὶ νὰ τοὺς ἐκδιώξωμεν ἀπὸ ἐκεῖ. Ἡ ἄμυνα τοῦ πατρίου ἐδάφους ἀποτελεῖ δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας ἱερὰν ὑποχρέωσιν. Φεύγω αὔριον διὰ νὰ ὑπηρετήσω τὴν Ἑλλάδα μας μὲ τὸ ὄπλον εἰς χεῖρας. Εἶμαι ὑπερήφανος δι' αὐτό. Λυποῦμαι μόνον πού σᾶς ἀφίνω. Ἄλλ' ἐλπίζω, ὅτι ὁ χωρισμός μας δὲν θὰ εἶναι μακροχρόνιος.

Οἱ ὀφθαλμοὶ μας ἤστραψαν ἀποτόμως. Τὸ στήθος μας ἐφούσκωσεν ὡσάν νὰ ἐμελλε νὰ διαρραγῆ. Καὶ λυγμὸς ἀνέβη εἰς τὸν λάρυγγά μας.

Ὁ διδάσκαλος ἐβύθισε πρὸς στιγμὴν τὰ δάκτυλα εἰς τὰ μαλλιά του. Τὰ χεῖλη του ἔτρεμον. Ἦθελε φαίνεται νὰ μᾶς εἶπη καὶ ἄλλα ἀκόμη, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν ἀπὸ τὴν μεγάλην συγκίνησίν του. Ἄλλὰ τί νὰ μᾶς ἔλεγε; Πόσας φορὰς δὲν τὸν ἠκούσαμεν νὰ μᾶς διηγῆται τόσα διὰ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ἀθανάτους ἥρωάς της; Καὶ πόσον βαθέως μ' αὐτὰς τὰς διηγῆσεις του δὲν ἐνεστάλαξεν εἰς τὰς καρδίας μας τὴν ἀγάπην πρὸς αὐτήν;

Μία σιωπὴ ἐπηκολούθησεν, ἡ ὁποία ἔλεγε περισσότερα ἀπὸ ὅσα θὰ ἔλεγον οἱ ρητορικώτεροι λόγοι.

Εἰς πολλῶν συμμαθητῶν μας τοὺς ὀφθαλμούς παρετηρήθησαν δάκρυα. Μερικοί, οἱ εὐαίσθητότεροι τῆς τάξεώς μας, κατελήφθησαν ἀπὸ λυγμούς.

Ὁ διδάσκαλος μετ' ὀλίγον κατῆλθεν ἀπὸ τὴν ἔδραν του καὶ μὲ τὴν σειρὰν ἔτεινεν εἰς ὅλους μας τὴν χεῖρά του, τὴν ὁποίαν κατησπᾶσθημεν.

Ἦνοιξε τὴν θύραν ζωηρὰ καὶ ἐξῆλθεν.

Ἦτο τὸ τελευταῖον μας μάθημα.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ὁ σχηματισμὸς τῆς πρώτης Κοινωνίας.

ά πρώτοι ἄνθρωποι δὲν ἦσαν, ὅπως οἱ σημερινοί, πολιτισμένοι καὶ εὐγενεῖς. Κατὰ τοὺς πολὺ παλαιούς χρόνους, πρὸ χιλιάδων δῆλα δὴ ἐτῶν, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἄγριοι. Ἐζῶν, ὅπως τὰ ἀνήμερα ζῶα, εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ δάση.

Ὡς κατοικίαν εἶχον τὰ δάση καὶ τὰ σπήλαια. Ἐτρέφοντο ἀπὸ τὰ ἄγρια ζῶα, τὰ ὁποῖα ἐκυνήγουν μὲ λίθους κατ' ἀρχάς, μὲ βέλη κατόπιν· δῆλα δὴ οἱ πρώτοι ἄνθρωποι ἦσαν μόνον κυνηγοί.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐκουράζοντο πολὺ ἀπὸ τὸ κυνήγιον, ἐσκέφθησαν νὰ συλλάβουν ζωντανὰ μερικά ἀπὸ τὰ ἄγρια αὐτὰ ζῶα, νὰ τὰ ἡμερώσουν καὶ νὰ τὰ πολλαπλασιάσουν. Πραγματικῶς κατώρθωσαν καὶ συνέλαβον μερικά ἐξ αὐτῶν, κυρίως μικρά. Τὰ περιεποιήθησαν, τὰ ἐδάμασαν καὶ τὰ ἐξημέρωσαν ἐντελῶς.

Ὅτε δὲ τὰ ἐπολλαπλασίασαν, ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ τὰ βόσκουν, νὰ τὰ ποτίζουν, νὰ τὰ ὀδηγοῦν εἰς μανδρωμένα καταφύγια, νὰ τὰ φυλάσσουν ἀπὸ αἰμοβόρα θηρία κτλ. Τοιοῦτοτρόπως οἱ ἄνθρωποι ἤλλαξαν τρόπον ζωῆς καὶ ἔγιναν ποιμένες.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ τρέφονται ἀπὸ καρπούς, χόρτα, κλαδίσκους τρυφεροὺς δένδρων καὶ κατόπι καὶ ἀπὸ ὄσπρια καὶ σιτηρά. Τὰ ὄσπρια καὶ σιτηρά κατ' ἀρχὰς εὕρισκον ἀφθόνως εἰς τὴν γῆν. Ἐπειδὴ ὁμως ἔβλεπον, ὅτι σιγά-σιγά ὠλιγόστευον, εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὰ καλλιεργοῦν μόνοι τῶν τοιοιτοτρόπως ἔγιναν καὶ γεωργοί.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ μεταβολὴ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο βραδύτατα καὶ εἰς διάστημα πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν.

Μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον ἰδιοκτησίαν. Ὅλη ἡ γῆ ἀνῆκεν εἰς ὅλους. Ὅτε ὁμως ἤρχισαν νὰ τὴν καλλιεργοῦν, τότε κατ' ἀνάγκην ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἶχε καλλιεργήσει ἓν τεμάχιον γῆς, ἐσκέφθη καὶ εἶπεν εἰς τοὺς γείτονάς του — Αὐτὸ εἶναι ἰδικόν μου καὶ μόνον ἰδικόν μου. Καὶ τὸ ἔκαμεν ἰδιοκτησίαν του.

Ἄλλ' ἦτο ἀνάγκη νὰ εὐρίσκεται πάντοτε πλησίον τῆς σπορᾶς του, διὰ νὰ τὴν περιποιῆται καὶ νὰ τὴν προφυλάσῃ. Διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ τοποθετήσῃ ἐκεῖ τὴν κατοικίαν του, νὰ κατασκευάσῃ τὴν πρώτην καλύβην ἀπὸ κλάδους δένδρων ἢ νὰ κτίσῃ τὸν πρωτόγονον οἰκίσκον μὲ λίθους καὶ πηλόν.

Ὅταν ἀργότερον ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ ἐργασίαι του, εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ βοηθούς. Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ λάβῃ καὶ κρατήσῃ πλησίον του διαρκῶς μίαν γυναῖκα ὡς βοηθὸν εἰς τὴν ἐργασίαν του. Ἀπὸ αὐτὴν ἀπέκτησε τέκνα, τὰ ὁποῖα, ὅταν κάπως ἡλικιώθησαν, ἔγιναν συνεργάται του. Τοιοιτοτρόπως ἐσχηματίσθη ἡ πρώτη οἰκογένεια.

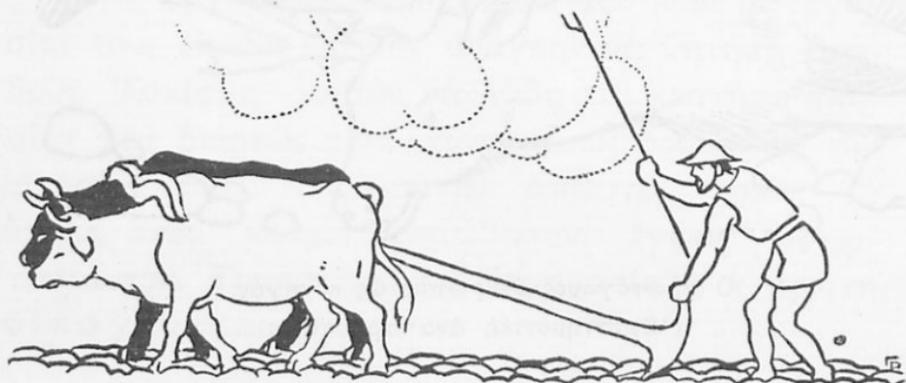

‘Ο πρωτόγονος άνθρωπος ως κυνηγός.
(‘Επιστημονική αναπαράσταση)

Μετὰ πάροδον χρόνου τὰ τέκνα ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἠνδρώθησαν. "Ἐκαστον ἐξ αὐτῶν κατεσκεύασεν ἰδιαιτέραν καλύβην, ἔλαβε γυναῖκα ἰδικήν του καὶ ἐσχημάτισεν ἰδίαν οἰκογένειαν καὶ ἰδιοκτησίαν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπληθύνθησαν αἱ οἰκογένειαι καὶ ἀπετελέσθη ἡ πρώτη ἀνθρωπίνη κοινωνία, ὁ πρῶτος συνοικισμός. "Ἐπειτα, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς, ὠνομάσθη χωρίον, κωμόπολις, πόλις. Ταύτην οἱ κάτοικοι ἠγάπησαν πολὺ καὶ τὴν ὠνόμασαν πατρίδα.

Τοιαῦται κοινωνίαι ἐσχηματίσθησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς. Οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰ διαφορετικὰ αὐτὰ τμήματα τῆς γῆϊνης ἐπιφανείας δὲν εἶχον τὴν ἰδίαν σωματικὴν διάπλασιν καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν. Δὲν εἶχον τὰ ἴδια ἥθη καὶ ἔθιμα, οὐδὲ ὠμίλου τὴν αὐτὴν γλῶσσαν. Τὸ διαφορετικὸν κλίμα καὶ ἔδαφος, ἡ μεσόγειος ἢ παραλία θέσις τοῦ συνοικισμῶν, τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας των καὶ ἄλλοι λόγοι συνετέλεσαν εἰς τὸν σχηματισμὸν διαφόρων τύπων ἀνθρωπίνων. Ἡ Γεωγραφία μας τοὺς τύπους αὐτοὺς ὀνομάζει φυλάς.

(Διασκευὴ Μ. Γ. Π.).

Τὸ Ἀγρόκτημα.

πατήρ μου εἶχεν ἀγοράσει ἓν ἀγρόκτημα ὄχι μακρὰν τῆς πόλεως. Εἰς αὐτό, τὸ ὁποῖον θ' ἀπετέλει τὴν μέλλουσαν μόνιμον κατοικίαν μας, μετεκομίσθημεν εὐθὺς ἀμέσως.

Ἦτο πρῶτα ἀνοιξέως. Τὰ πράγματά μας εἶχον φορτωθῆ ἐπὶ διτρόχων ὀχημάτων. Ἡμεῖς τὰ παιδιά ἐκαθήμεθα ἐπ' αὐτῶν καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατὰ τὴν πορείαν μας ἐκύπτομεν τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλώμεθα ἀπὸ τοὺς ἀνθισμένους κλάδους τῶν δένδρων. Τί ἐορτάσιμος παρέλασις!

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἀγρόκτημα, εὐρήκαμεν μεγάλην ἀναστάτῳσιν. Ὁ παλαιὸς ἰδιοκτήτης ἦτο ὑπὸ μετακόμισιν, διὰ νὰ μᾶς κενώσῃ τὴν οἰκίαν. Ὅλα τὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη του μετεφέροντο διὰ τῶν ἀνθρώπων του. Μὲ παιδικὴν περιέργειαν παρηκολουθοῦμεν τὸ φόρτωμά των ἐπὶ κάρρων. Τὴν ἐργασίαν τῆς μετακομίσεως διηύθυνεν ὄχι ὁ ἰδιοκτήτης, ἀλλ' ὁ υἱὸς του. Ἐκεῖνος, γέρον με λευκὴν γενειάδα, ἐκάθητο σιωπηλὸς καὶ θλιμμένος ἐντὸς τοῦ μεσαίου δωματίου, πλησίον τῆς ἐστίας. Εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀπλανεῖς, διέκρινα δάκρυα.

Ἐφοῦ παρελήφθησαν ὅλα τὰ πράγματα, εἰσηλθὼν ἀποτόμως ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος καὶ ἀπευθυνόμενος εἰς αὐτὸν τοῦ εἶπε ζῶηρῳς·

—Λοιπὸν ἐμπρός, πατέρα. Πηγαίνωμεν.

‘Ο γέρων, ὡσάν νὰ ἐξύπνα ἀπὸ ὄνειρον, ἠγέρθη καὶ ἠκολούθησε τὸν υἱὸν του σκεπτικὸς.

Εἶχε γεννηθῆ, ἐμεγάλωσε καὶ ἐγήρασεν ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐκείνης, τὴν ὁποῖαν τώρα ἐγκατέλειπε, διὰ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν πόλιν, εἰς ἓν στενόχωρον διαμέρισμα ἐπὶ ἐνοικίῳ. Ἀλλοίμονον! Ἀντὶ τῆς ἡλιολούστου μεγάλης αὐλῆς του θὰ εἶχε τώρα συνεχῶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἓνα ὑγρὸν στενὸν δρομίσκον. Αὐτὴ ἢ σκέψις ἐσπάρασσεν ἀπὸ ἡμερῶν τὴν καρδίαν του.

Πρὶν ἀναχωρήσῃ ὁ γέρων, ἔτεινεν ἐγκαρδίως τὴν χεῖρα εἰς τὸν πατέρα μου καὶ τοῦ εἶπε· «Σᾶς εὐχομαι κάθε εὐτυχίαν. Ἀπεκτήσατε ἓν ὠραῖον κτῆμα. Δὲν θὰ τὸ ἄφινά ποτέ, ἀλλ’ ὁ υἱός μου ἐπέμενε νὰ τὸ πωλήσωμεν, διότι ἐπιθυμεῖ ν’ ἀλλάξῃ ζωὴν καὶ ἐπάγγελμα καὶ νὰ μετοικήσῃ εἰς τὴν πόλιν. Χαίρετε».

Ἡ ἄμαξα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνῆλθε συντετριμμένος ὁ γέρων, συντόμως ἐχάθη ὅπισθεν τῶν δένδρων.

2

Παρήλθεν ἀπὸ τότε ἔτος καὶ ἦτο ἡ αὐτὴ ἐποχὴ. Μίαν πρωτῆν Κυριακῆς, ἐνῶ ἡ αὐλὴ ἦτο στολισμένη μὲ ποικιλόχρωμα ἄνθη καὶ πέραν τὰ δένδρα καταπράσινα ἐρρόφων τὸ ἡλιακὸν φῶς, ἐφάνη ὁ γέρων νὰ διασκελίζῃ τὴν ἐξωτερικὴν θύραν. Ἐστάθη ὀλίγον εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἀφῆκε τὸ βλέμμα του νὰ τρέξῃ ἀργὰ ἐπὶ ὅλης τῆς περιοχῆς τοῦ ἀγροκτήματος. Τὸν ὑπεδέχθημεν εὐγενῶς. Ἦρχισε νὰ συνομιλῇ μὲ τὸν πατέρα μου περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ

κτημάτων καὶ νὰ ἐρωτᾷ διὰ τὸ κάθε τι μ' εὐγενικὸν ἐνδιαφέρον, ἐνῶ ἡ μήτηρ μου τοῦ προσέφερε γάλα καὶ καφέν.

Κατόπιν ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ περιέλθῃ ὅλον

τὸ κτῆμα. Ὁ πατήρ μου τὸν συνώδευσε εὐχαρίστως. Τοὺς παρηκολούθησα κι' ἐγώ. Δὲν παρέλειψε ὁ γέρον νὰ ἐπισκεφθῇ καμμίαν γωνίαν. Ἐχαιρέτιζε τὰ δένδρα ὡσάν καλοὺς τοῦ φίλους, ἐβώπευε τὰ φύλλα των, ὡσφραίνετο τὰ ἄνθη των. Τὰ περισσότε-

ρα ἐξ αὐτῶν εἶχε φυτεύσει ὁ ἴδιος καὶ τὰ εἶχε περιποιηθῆ ἐπὶ ἔτη. Ἄλλα εἶχεν ἐμβολιάσει μὲ ἐκλεκτὰ ἐμβόλια, εἶχε στηρίξει ἐπὶ πασσάλων, εἶχεν ἐνδυναμώσει μὲ λιπάσματα, εἶχε προασπίσει διὰ ψεκασμοῦ φαρμάκων ἀπὸ τὰ ζωῦφια καὶ τὰς ἀσθενείας. Ἐστάθη πρὸ τοῦ ρυακίου καὶ δὲν παρέλειψε νὰ δροσίση τὰς χεῖράς του, καθὼς συνείθιζεν, εἰς τὸ πα-

ρελθόν, μέσα εις τό διαυγέστατον νερόν. Ἡ χαρά του ἦτο ἀπερίγραπτος. Ἐνόμιζεν, ὅτι ἀνέζη ἐκεῖ τὴν παλαιάν του ζωὴν. Πρὸς ὅλα ὅσα συνήντα προσεμειδία καὶ ὅλα ἤθελε νὰ τὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ τὰ ἀπολαύσῃ μὲ ὅλας τὰς αἰσθήσεις του.

Κατόπιν ἀνέβη εἰς τὸν ἀμπελῶνα, ὅστις εὐρίσκετο ὑψηλότερα τοῦ κήπου. Αὐτὸς ἦτο τὸ «ξεχωριστὸ καμάρι του» πάντοτε, ὡς ἔλεγε. Τὸν εἶχε φυτεύσει μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του, τὸν εἶχε βελτιώσει, εἶχεν ἐξασφαλίσῃ τὴν παραγωγὴν σταφυλῶν πολλῶν εἰδῶν καὶ χρωμάτων. Ἐπειδὴ τὸ ἔδαφος ἐκεῖ ἦτο κάπως πετρῶδες καὶ ἡ γῆ ἀδύνατος, εἶχε φέρει μακρόθεν καὶ προσθέσει παχὺ χῶμα. Εἰς τοῦτο τὸν εἶχε βοηθήσει καὶ ἡ μακαρίτις σύζυγός του, ἡ ὁποία ἐδείκνυε καὶ ἐκείνη, ὅτε ἔζη, ἰδιαιτέραν στοργὴν «στὸ ἀμπέλι». Ἐβλεπεν ὁ γέρον τὸ καταπράσινον φύλλωμα τῶν ἀμπέλων μὲ τοὺς ἄώρους ἀκόμη βότρυς, μὲ τὰς μικροσκοπικὰς εἰσέτι ρῶγας καὶ ὁ νοῦς του ἐπλανᾶτο εἰς τὸ παρελθόν. Αἱ περασμένοιαι χαραὶ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου ἀνέβαινον ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ψυχῆς του.

Ἀπὸ τὸν ἀμπελῶνα ἀνερριχήθη εἰς τὸ ἀνηφορικὸν δάσος τῶν πεύκων, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὴν κλιτὺν τοῦ λόφου μετὰ τῆς κορυφῆς του. Ἐκάθισεν εἰς τὴν σκιὰν μεγάλου πεύκου καὶ ἔρριψε τὸ βλέμμα του πρὸς τὰ κάτω. Ὀλόκληρον τὸ ἐγρόκτημα ἐξηπλώνετο ὡς μαγευτικὴ εἰκὼν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Τότε ἠσθάνθη δυνατώτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν τί ἦτο δι' αὐτόν τὸ κτῆμα ἐκεῖνο, πόσον ἡ ζωὴ του ὀλόκληρος ἦτο συνδεδεμένη μαζὶ του, τί εἶχε χάσει ἡ ψυχὴ του μαζὶ μὲ αὐτὸ καὶ ἐσκέφθη: «Ἐδῶ, αὐτὴ τῆς γῆς ἡ γωνία ἦτο

ἡ πατρίς μου· τώρα δὲν ἔχω πλέον πατρίδα· ὁμοί-
αζω μὲ τὸ ξερριζωμένο δένδρο».

3

Ἔπρεπε νὰ κρύπτῃ τὴν λύπην του ἀπὸ τὸν πατέρα μου, διὰ νὰ μὴ παρεξηγῆται. Δι' αὐτὸ ἐπίεσε τὴν καρδίαν του, ἠγέρθη ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ προσποιούμενος τὸν γελαστὸν κατήλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας. Συνωμίλησεν εὐχάριστα μὲ τὸν πατέρα, τὴν μητέρα μου καὶ μὲ ἡμᾶς

τὰ παιδιά, καὶ μᾶς ἔδωσε συμβουλὰς διὰ τὴν καλύτεραν περιποίησιν τοῦ κήπου, τοῦ ἀμπελῶνος, τοῦ δάσους. Παρεκλήθη ἐπιμόνως νὰ μείνῃ τὴν μεσημβρίαν νὰ γευματίσῃ μαζί μας. Ἐδέχθη. Κατὰ τὸ δειλινὸν μᾶς ἀπεχαιρέτισεν ἀναχωρῶν διὰ τὴν πόλιν.

«Ἐρχου, ὡς ἂν σ' εὐχαριστεῖ, πλησίον μας· θὰ

σὲ βλέπωμεν καὶ θὰ σὲ ἀκούωμεν εὐχαρίστως πάντοτε», τοῦ εἶπεν ὁ πατήρ μου μὲ τόνον εἰλικρινῆ. Καὶ πράγματι κάθε δύο ἢ τρεῖς μῆνας τὸν ἐπανεβλέπομεν μὲ μεγάλην μας χαράν. Παρηκολούθει τὰς προόδους τοῦ κτήματος καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ συγκρατήσῃ τὸν ἐνθουσιασμόν του. Ἡ φιλεργία ὄλων μας καὶ αἱ σοφαὶ συμβουλαὶ του, τὰς ὁποίας ἐξετελοῦμεν μὲ ἀκρίβειαν, ἐπέφερον τὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματά των. Ἡ παραγωγή τοῦ κτήματός μας ηὐξήθη καὶ τὰ κέρδη μας ἦσαν μεγάλα. Εὐγνώμων ὁ πατήρ μου δὲν παρέλειπε νὰ τὸν φιλοδωρῇ συχνὰ μὲ καρπούς ἐκλεκτούς, τοὺς ὁποίους ἐγὼ μετέφερον εἰς τὴν κατοικίαν του, εἰς τὴν πόλιν.

Κάποτε, πρὸς μεγάλην μας θλίψιν μᾶς ἦλθεν ὁ γέρων διαφορετικός. Ἦτο ἀδυνατισμένος, ὠχρὸς, κυρτωμένος. Βαθεῖαν θλίψιν ἐμαρτύρει ἡ ὄψις καὶ τὸ βλέμμα του.

Ἐκάθισε κουρασμένος εἰς τὴν αὐλὴν πάλιν. Χωρὶς νὰ ὀμιλῇ καὶ συζητῇ ζωηρῶς, ὅπως τὰς ἄλλας φορές, ἔμενε σιωπηλὸς καὶ συλλογισμένος. Ὁ πατήρ μου τὸν ἠρώτησεν ἀνήσυχος μήπως εἶναι κακοδιάθετος.

—Ὅχι, καλέ μου φίλε, ἀπεκρίθη ὁ γέρων. Ἀπὸ τινων ἡμερῶν συλλογίζομαι μὲ λύπην αὐτὴν μου τὴν ἐπίσκεψιν. Εἶναι ἡ τελευταία πού σᾶς κάμνω. Ἐρχομαι νὰ ἀποχαιρετίσω γιὰ πάντα σᾶς καὶ τὸ κτῆμά σας. Ὁ υἱός μου, ἀφοῦ ἔχασε τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ τιμήματος τοῦ πωληθέντος κτήματος, ἐσκέφθη ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ἀμερικὴν διὰ νὰ ἀναζητήσῃ νέαν τύχην. Μετά τινας ἡμέρας ἀναχωροῦμεν. Δυστυχῶς ἐπέπρωτο ν' ἀναγκασθῶ νὰ κάμω αὐτὸ τὸ ἀνεπιθύμητον ταξίδι τῆς Ἀμερικῆς, πρὶν κάμω τὸ ἄλλο

τὸ μεγάλο. Καὶ μὲ τὴν τρέμουσαν χεῖρά του ὁ γέ-
ρων ἔδειξε τὸν οὐρανόν.

Τὸν ἤκούσαμεν μὲ μεγάλην συμπάθειαν καὶ στενο-
χωρίαν.

— Ἄφοῦ, προσέθεσε, μ' ἔσυρεν ἀπὸ τὴν ἔσοχὴν εἰς
τὴν πόλιν, θέλει τώρα νὰ μὲ σύρῃ ἀπὸ τὴν Ἑλ-
λάδα εἰς μακρυνὴν ξένην χώραν.

Καὶ ἀνεστέναξε βαθέως.

— Ἦλθα λοιπὸν νὰ σᾶς χαιρετήσω.... Καθ' ὁδὸν
μοῦ ἐπῆλθε κάποια ἰδέα.... Ἄλλὰ...

Καὶ ὁ γέρων δὲν συνεπλήρωσε τὴν σκέψιν του.
Ἔρριψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἔδαφος καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τι-
νας στιγμὰς ἀκίνητος καὶ σιωπηλός.

Ἐπατήρ μου ἀντελήφθη τὴν σκέψιν του καὶ
τὸν ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν σιωπὴν του μὲ τὴν ἐξῆς
ἐρώτησιν·

— Θέλεις νὰ μοῦ προτείνης νὰ μείνης ἐδῶ, πλη-
σίον μας;

Ἐπατήρ μου ἐκίνησε καταφατικῶς τὴν κεφαλὴν του.

— Ἄν τὸ θέλῃς μὲ τὴν καρδιά σου, πολὺ εὐχα-
ρίστως, τοῦ εἶπεν ὁ πατήρ μου. Πήγαινε νὰ συνεν-
νοηθῇς μὲ τὸν υἱόν σου καὶ γύρισε ἐδῶ ὅσον τὸ
δυνατὸν γρηγορώτερα.

— Δὲν θὰ μετανοήσετε, δὲν θὰ μετανοήσετε, ἤκού-
σθη λέγων ὁ γέρων, δακρυσμένος ἀπὸ τὴν συγκί-
νησίν του. Καὶ ἀνεχώρησε βιαστικὸς διὰ τὴν πόλιν.

4

Μὲ ἀλαλαγμοὺς χαρᾶς ὑπεδέχθημεν τὸν γέροντα
ἐπιστρέψαντα τὴν ἐπομένην μὲ τὰς ὀλίγας ἀπο-
σκευάς του, φορτωμένας ἐπὶ τῆς ἀμάξης.

Καὶ δὲν μετενοήσαμεν, διότι τὸν ἐκρατήσαμεν πλησίον μας, εἰς τὸ ἀγρόκτημά μας. Βαρεῖαν ἐργασίαν φυσικὰ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐκτελέσῃ, ἀλλὰ καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν τοῦ ἐζήτησεν οὔτε εἰς ἐλαφρὰν νὰ καταγίνῃ. Ἐν τούτοις μὲ τὴν ἄφιξίν του μᾶς ἐφάνη ὡσὰν νὰ μᾶς παρεσχέθῃ νέα δύναμις. Ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ καθοδήγησίν του εἰργαζόμεθα ὅλοι πλήρεις ὀρμῆς καὶ χαρᾶς. Πράγματι εἰς ἓν κτῆμα γεωργικὸν «ἔχουν μεγαλυτέραν ἀξίαν δύο πεπειραμένοι καὶ πιστοὶ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ εἴκοσι δυνατὰς χεῖρας».

Τὸν γέροντα ἐσεβόμεθα καὶ ἠγαπῶμεν ὅλοι, ἀπὸ τοῦ πατρός μου μέχρι τῆς μικροτέρας ἀδελφῆς μου. Ἐνομίζομεν, ὅτι ἦτο συγγενῆς μας καὶ ὅτι τὸ κτῆμα δὲν ἀνῆκε μόνον εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν ἐν μέρει.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του ὁ γέρον ἀπέκτησε τὸ παλαιὸν ροδαλὸν χρῶμα του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του προέδιδον εὐχαρίστησιν καὶ χαρὰν· τὸ βᾶδισμά του ἔγινεν εὐσταθέστερον.

Δι' ἡμᾶς τὰ παιδιὰ ἢ συναναστροφή τοῦ γέροντος ἦτο ἐντρύφημα. Γοητευμένοι τὸν ἠκούομεν νὰ μᾶς ὁμιλῇ διὰ κάθε τι, πού μᾶς ἐνδιέφερε. Δὲν ὑπῆρχε δένδρον ἢ χόρτον, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἐγνώριζε. Δὲν τοῦ διέφευγον αἱ ἀσθένειαι τῶν φυτῶν καὶ ὁ τρόπος τῆς θεραπείας των. Προέβλεπε τὰς κακοκαιρίας καὶ ἐλάμβανε τὰ μέτρα του διὰ νὰ προλάβῃ τὴν βλαπτικότητά των. Διέκρινε τὰ πτηνὰ ἀπὸ τὴν πτῆσιν καὶ τὸ κελάδημά των καὶ ὠριζε τίνα ἐξ αὐτῶν εἶναι βλαβερὰ εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τίνα ἀβλαβῆ. Διὰ τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζῶα μᾶς διηγεῖτο, κυρίως τὰς μακρὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος πλησίον τῆς ἐστίας, ἀτελειώτους ἱστορίας.

—Ούτε σύ, ούτε τὰ παιδιά σου, ούτε τὰ ἐγγόνια σου νὰ μὴ σκεφθοῦν ποτέ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ κτῆμα αὐτό. Ἀγαπήσατέ το βαθεῖα καὶ νὰ εἰσθε βέβαιοι, ὅτι δὲν θὰ παύσῃ νὰ σᾶς ἐξυπηρετῇ ποτέ, νὰ σᾶς πλουτίζῃ καὶ νὰ σᾶς εὐφραίνῃ, μᾶς ἔλεγε καὶ ἐπανελάμβανε συχνά.

Μετὰ ἔτη, μίαν χειμερινὴν πρωΐαν, ὁ γέρον συντροφος καὶ φίλος μας δὲν ὑπῆρχε πλέον εἰς τὴν ζωὴν. Κατὰ τὴν νύκτα εἶχεν ἀποθάνει, χωρὶς κἄν νὰ ἀσθενήσῃ προηγουμένως. Ὑπὸ τὸ προσκέφαλόν του εὔρομεν δέσμη ἐπιστολῶν τοῦ υἱοῦ του ἐξ Ἀμερικῆς. Μὲ ἀπερίγραπτον θλίψιν εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἄφθονα δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τὸν ἐθάψαμεν, κατὰ τὴν θέλησίν του, παρὰ τὸν τάφον τῆς συζύγου καὶ τῶν γονέων του.

—Κοιμοῦ ἡσυχος, ἀγαπητὲ γέρον. Κανείς μας δὲν θὰ σὲ λησμονήσῃ ποτέ !

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Ὁ μικρὸς σαρωθροποιός.

Γιαννάκης μὲ τὴν χήραν μητέρα του δὲν εἶχον κανένα πόρον ζωῆς. Ἔζων μὲ πολλήν στενοχωρίαν καὶ ἴσως θὰ ἀπέθνησκον ἐκ τῆς πείνης, ἂν δὲν ἐλάμβανον μικρὰς βοηθείας ἀπὸ φιλανθρώπους χριστιανούς.

Μίαν ἡμέραν ὁ χωρικός, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου διέμενον μὲ μικρὸν ἐνοίκιον, εἶπεν εἰς τὸν Γιαννάκην· «Νομίζω, μικρέ μου, ὅτι θὰ μποροῦσες νὰ κερδίζης τὸν ἄρτον σου· εἶσαι πλέον μεγάλος καὶ ἀρκετὰ ἔξυπνος».

— «Αὐτὸ βεβαίως ἐπιθυμῶ καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ Γιαννάκης, ἀλλὰ ποῦ καὶ πῶς»;

— «Ἐχω σκεφθῆ κάτι διὰ σέ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνασο νὰ κερδίζης χρήματα μὲ τιμιότητα. Ἴδου αὐτό. Ἄρχισε νὰ κατασκευάζης σάρωθρα. Εἰς τὸ λειβάδιόν μου ὑπάρχει ἀρκετὸν χόρτον εἰδικὸν διὰ σάρωθρα (σόργον). Διὰ σέ δὲν θὰ κοστίσῃ τοῦτο τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον δύο σάρωθρα τὸν χρόνον, τὰ ὁποῖα ὡς πληρωμὴν θὰ μοῦ δίδῃς διὰ τὴν οἰκιακὴν μου χρῆσιν. Πήγαινε νὰ μαζεύῃς ὅσον θέλεις».

— «Μάλιστα! Αὐτὸ θὰ ἦτο θαυμάσιον», ἀπήντησεν ὁ Γιαννάκης, «ἀλλὰ ποῦ καὶ πῶς νὰ μάθω τὴν κατασκευὴν τοῦ σαρώθρου»;

— «Αὐτὸ δὲν εἶναι σπουδαῖον πρᾶγμα», εἶπεν ὁ χω-

ρικός, «αὐτὸ θὰ σοῦ τὸ μάθω ἐγώ. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατεσκεύαζα σάρωθρα, τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιοῖς ἢ οἰκογένειά μου· καὶ τὰ κατεσκεύαζα τόσον ὥραϊα, πού θὰ ἐδεχόμην νὰ μετρηθῶ μὲ ὅλους τοὺς σαρωθροποιοῦς. Τὸ ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὅποιον κατασκευάζονται, εἶναι ἀπλούστατον, ἓνα ἀσήμαντον πρᾶγμα· καὶ μέχρις ὅτου κατορθώσης νὰ ἀποκτήσης ἰδικόν σου, δύνασαι νὰ μεταχειρίζεσαι τὸ ἰδικόν μου».

Τοιουτοτρόπως καὶ συνέβη. Καὶ μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν ἐπιμέλειάν του ὁ Γιαννάκης κατέστη εὐτυχής.

Ὁ χωρικός συνέχαιρε μὲ τὸν ἐργατικώτατον Γιαννάκην.

—«Νὰ μὴ κάμνης ἀπρεπεῖς οἰκονομίας εἰς τὰ ὑλικά. Ἡ ἐργασία σου νὰ γίνεται πάντοτε τελεία. Πρέπει νὰ ἐργάζεσαι κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ν' ἀποκτήσης τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν πελατῶν σου· ἅπαξ τὴν ἀπέκτησες, ἐκέρδισες τὸ πᾶν.» Αὐτὰ συνεβούλευεν ὁ χωρικός καὶ ὁ μικρὸς φίλος του συνημορφώνετο πρὸς τὰς συμβουλὰς του.

Ὡς ἦτο φυσικὸν κατ' ἀρχὰς ὁ Γιαννάκης ἐπρωχῶρει βραδέως. Πάντοτε ὅμως κατῶρθωνε νὰ πωλῆ τὸ προϊόν τῆς ἐργασίας του. Καὶ τὸ εὐχάριστον ἦτο τοῦτο: ὅσον καλύτερα σάρωθρα κατεσκεύαζε, τόσον ἢ κατανάλωσις των ἐγίνετο μεγαλυτέρα.

Ταχέως διεδόθη εἰς τὸ χωρίον, ὅτι ὁ Γιαννάκης κατεσκεύαζε τὰ καλύτερα σάρωθρα. Καὶ ὅσον ἢ φήμη του διεδίδετο περισσότερο, τόσον καὶ ὁ ζῆλός του ἐγίνετο μεγαλύτερος.

Ἡ ἀσθενικὴ μήτηρ του ἀνέλαβε σωματικῶς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλοτε θλιμμένη ψυχὴ τῆς ἦτο τώρα πλήρης κρυφῆς χαρᾶς καὶ χρυσῶν ἐλπίδων.

— «Τώρα, δόξα τῷ Θεῷ», ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, «δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ἐλεημοσύνης· δὲν ἐπιβαρύνομεν κανένα. Τώρα ὁ ἀγαπητός μου Γιαννάκης κερδίζει. Ὅταν κατορθῶνῃ κανεὶς μὲ τὴν ἐργασίαν του νὰ ἐξασφαλίζῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, εἶναι εὐχαριστημένος καὶ θεωρεῖται εὐτυχής. Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν τόσων στερήσεων μᾶς ἐπεφύλαξε μίαν τοιαύτην εὐτυχίαν. Καὶ ἄς δίδῃ ἡ χάρις Του κάθε ἀγαθὸν εἰς τὸν καλὸν οἰκοδεσπότην μας, διὰ τὰς ὑποδείξεις του πρὸς τὸ τέκνον μου»!

2

Ὁ Γιαννάκης ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἐφαίνετο πολὺ σκεπτικός καὶ ἐνίοτε παρουσίαζε μελαγχολικὸν πρόσωπον. Τί συνέβαινεν ἄρα γε;

Ὁ μικρὸς σαρωθροποιὸς ἐκουράζετο πολὺ μεταφέρων τὸ πρὸς πώλησιν ἐμπόρευμά του ἐπὶ τῶν ὤμων του. Ἐσκέπτετο, ὅτι πιθανὸν καὶ νὰ ἡσθένει ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν κούρασιν. Καὶ τί θὰ ἐγίνετο τότε ἡ ἐργασία του, τί θὰ ἐγίνετο ἡ ἀγαπητὴ του μήτηρ;

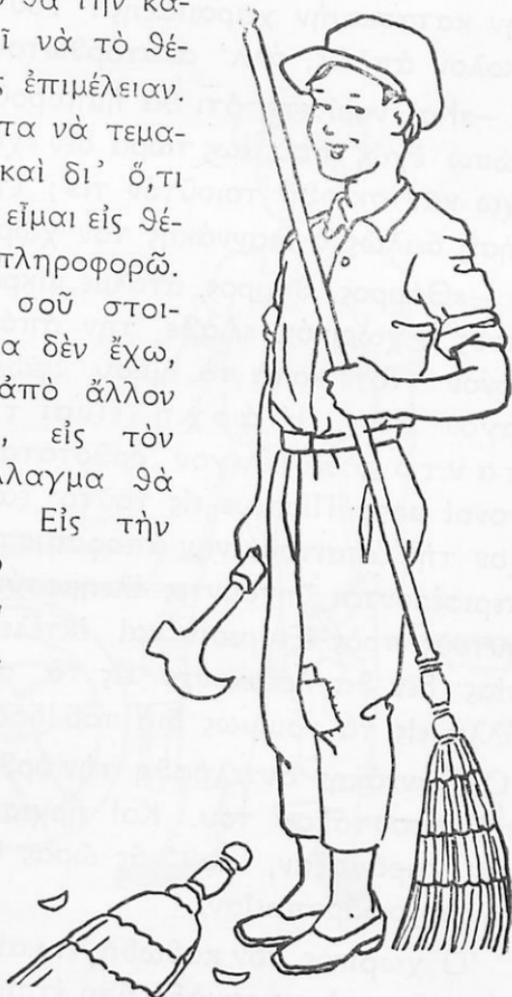
Ὁ χωρικός τὸν ἠρώτησε, διὰ νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς δυσθυμίας του.

Ὁ Γιαννάκης τοῦ ἐφάνερωσεν, ὅτι δὲν εἶχε τὴν ἀντοχὴν νὰ ἐξακολουθῇ μεταφέρων ἐπὶ τῆς ράχεώς του φορτία ἀπὸ σάρωθρα· ὅτι ἔπρεπεν ἀπαραιτήτως νὰ ἀποκτήσῃ μίαν εὐρύχωρον χειράμαξαν, διὰ νὰ μεταφέρῃ τὰ σάρωθρά του. Δὲν εἶχεν ὅμως, προσέθεσε περίλυπος ὁ σαρωθροποιός, τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἀγοράν της ἀρκετὰ χρήματα καὶ δὲν ἐγνώριζε κανένα δυνάμενον νὰ τοῦ δανείσῃ.

—«'Ανόητε μικρέ, τοῦ εἶπεν ὁ χωρικός, διατί ἀπελπίξῃσαι τόσον εὐκόλα; Ἄκουσε· ἐγὼ θὰ σέ βοήθῃσω ν' ἀποκτήσῃς τὴν χειράμαξαν. Ναί, καὶ θὰ τὴν κατασκευάσῃς σύ».

Μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα καὶ ὀφθαλμοὺς διεσταλμένους παρετήρησεν ὁ Γιαννάκης τὸν χωρικόν.

—«Μάλιστα, σὺ θὰ τὴν κατασκευάσῃς, ἀρκεῖ νὰ τὸ θέλῃς καὶ νὰ δείξῃς ἐπιμέλειαν. Ἐμπορεῖς κάλλιστα νὰ τεμαχίσῃς τὰ ξύλα· καὶ δι' ὅ,τι σὺ δὲν γνωρίζεις, εἶμαι εἰς θέσιν ἐγὼ νὰ σέ πληροφορῶ. Τὰ ξύλα δὲν θὰ σοῦ στοιχίσουν πολὺ· ὅσα δὲν ἔχω, θὰ τὰ εὐρωμὲν ἀπὸ ἄλλον συγχωριανόν μας, εἰς τὸν ὁποῖον ὡς ἀντάλλαγμα θὰ δώσῃς σάρωθρα. Εἰς τὴν ἀποθήκην μου ἔχω καὶ κάποιον πολὺ παλαιὸν καὶ σπασμένο καρροτσάκι· θὰ τὸ σύρωμὲν ἔξω καὶ θὰ τὸ ἔχῃς ὑπ' ὄψιν σου, διὰ νὰ ὀδηγηθῇς νὰ κατασκευάσῃς τὴν χειράμαξάν σου. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ εἶναι ἐτοίμη, χωρὶς μάλιστα νὰ ἔχῃς ἔξοδεύσει δι' αὐτὴν οὔτε ἓν ἑκατοντάδραχμον. Ἴσως

βέβαια καταφύγης καὶ εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ σιδηρουργοῦ ἀνταμείβων αὐτὸν μὲ σάρωθρα, ἴσως δὲν χρειασθῆς ἐν τέλει καὶ αὐτόν!

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ χωρικοῦ ὁ Γιαννάκης ἤνοιξε περισσότερο τοὺς μεγάλους του ὀφθαλμούς. Κατόπιν ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις. Νὰ ἐπιχειρήσῃ αὐτὸς τὴν κατασκευὴν χειραμάξης! Τοῦ ἐφάνετο ὄχι δύσκολον ἀπλῶς, ἀλλ' ἀκατόρθωτον πρᾶγμα.

—«Καὶ νομίζετε, ὅτι θὰ ἤμποροῦσα νὰ τὸ κατορθώσω ἐγώ, πού ἕως τώρα δὲν ἔχω ἐπιχειρήσει, δὲν ἔχω κἄν σκεφθῆ τοιοῦτόν τι»; ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ δειλῶς ὁ Γιαννάκης τὸν χωρικόν.

—«Θάρρος, θάρρος, ἄτολμε μικρὲ!» εἶπεν ἐξαπτόμενος ὁ χωρικός. «Λάβε τὴν ἀπόφασιν καὶ ἄρχισε μόνον· τότε κατὰ τὸ ἥμισυ θεώρει τελειωμένον τὸ ἔργον σου. Ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντός, δὲν ἔλεγον ὀρθότατα οἱ παλαιοὶ πρόγονοί μας; Πίστευε εἰς τοῦτο· ἐὰν οἱ ἄνθρωποι εἶχον τὴν ἀπαιτουμένην ἀποφασιστικότητα, ὅλοι ὅσοι περιφέρονται ζητοῦντες ἐλεημοσύνην, θὰ ἐπίεζον ἐαυτοὺς πρὸς ἐξεύρεσιν καὶ ἐκτέλεσιν κάποιας ἐργασίας· δὲν θὰ ἠρέσκοντο εἰς τὰ σχεδὸν κλεπτόμενα, ἀλλὰ εἰς τὰ νομίμως διὰ τοῦ ἰδρωτός ἀποκτώμενα». Ὁ Γιαννάκης ἀντελήφθη τὴν ὀρθότητα τῶν λόγων τοῦ προστάτου του. Καὶ ἤρχισε νὰ κατασκευάζῃ τὴν χειράμαξαν, καθ' ἃς ὥρας δὲν κατεγίνετο μὲ τὴν σαρωθροποιίαν.

Ὁ χωρικός τὸν καθωδήγει καὶ τὸν ἐβοήθει. Μετὰ δύο μῆνας ἡ χειράμαξα ἦτο ἐτοίμη. Τὴν Τρίτην τοῦ Πάσχα τὴν ἔσυρεν ὁ Γιαννάκης διὰ πρώτην φοράν.

Εἶναι δύσκολον νὰ ἐπιχειρήσῃ τις νὰ περιγράψῃ

τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν χαρὰν τοῦ μικροῦ σαρωθροποιοῦ διὰ τὸ ἀνέλπιστον κατόρθωμά του.

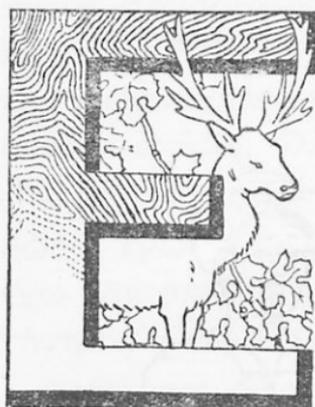
Ὁ Γιαννάκης ἠγάπα τόσο τὸ ἔργον αὐτὸ τῶν χειρῶν του, ὥστε δὲν θὰ τὸ ἀντήλλασσε μὲ τὸ μεγαλύτερον χρηματικὸν ποσόν.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

Ἀχαριστία καὶ εὐγνωμοσύνη.

1. Ἐλαφος καὶ ἄμπελος.

λαφός τις κατεδιώκετο κάποτε ἀπὸ κυνηγόν. Φοβισμένη καθὼς ἦτο, διὰ νὰ σωθῆ κατέφυγε καὶ ἐκρύφθη ὑπὸ τὸ φύλλωμα μιᾶς ἄμπελου.

Οἱ κυνηγοί, ἂν καὶ διῆλθον πλησίον τῆς κρύπτῃς τῆς ἐλάφου, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν ἀνακαλύψουν· διὰ τοῦτο καὶ

προχωροῦντες ἀπεμακρύνθησαν αὐτῆς.

Ἡ ἔλαφος, ἐπειδὴ ἐνόμισε τότε, ὅτι εὕρισκετο ἐν ἀσφαλείᾳ, ἤρχισεν ἀμέριμος νὰ τρώγῃ τὰ φύλλα τῆς ἄμπελου.

Οἱ κυνηγοί βλέποντες μακρόθεν νὰ σείεται τὸ φύλλωμα, ὑπωψιάσθησαν, ὅτι κάποιον ζῷον κρύπτεται ὑπ' αὐτό. Ἐπλησίασαν λοιπὸν καὶ μὲ τὰ βέλη των ἐφόνευσαν τὴν ἔλαφον.

Ἐκείνη δὲ ἀποθνήσκουσα ἔλεγε· «Δίκαια πάσχω, διότι δὲν ἔπρεπε νὰ βλάψω τὴν ἄμπελον, ἡ ὁποία μὲ τὸ φύλλωμά της μὲ ἐσκέπαζε καὶ μὲ ἔσωζε.»

2. Λέων και μῦς.

μεσημβρινός καύσων τοῦ θέρους ἠνάγκαζε τὰ ζῶα νὰ ζητοῦν δροσερὰ μέρη, διὰ νὰ κατακλιθοῦν. Λέων τις ἐκοιμάτο εἰς τὴν πυκνὴν σκιὰν δένδρου. Μικρὸς μῦς ἔπαιζεν ἄνωθεν τοῦ λέοντος πηδῶν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον. Ὀλισθήσας δὲ ἔπεσε πλησίον τοῦ στόματος τοῦ κοιμωμένου βασιλέως τῶν ζῶων.

Ὁ λέων ἐξυπνήσας τὸν συνέλαβε καὶ ἤτο ἔτοιμος νὰ τὸν φάγη.

Ὁ μῦς τὸν παρεκάλει νὰ τὸν ἀφήσῃ λέγων ὅτι, ἂν σωθῇ, θὰ χρεωστῇ μεγάλῃν εὐγνωμοσύνην εἰς αὐτὸν καὶ ὅτι πιθανώτατα θὰ τοῦ ἀνταποδώσῃ τὴν χάριν. Ὁ λέων ἐγέλασε διὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ μικροῦ ζώου καὶ τοῦ ἐχάρισε τὴν ζωὴν.

Μετά τινας ἡμέρας ὁ λέων πεσὼν εἰς τὰ δίκτυα κυνηγῶν συνελήφθη καὶ ἐδέθη μὲ χονδρὸν σχοινίον εἰς ἓν δένδρον. Ἀπὸ τὴν μεγάλῃν στενοχωρίαν του ἐβρυχᾶτο τόσον δυνατὰ, ὥστε νὰ γίνεταί ἀκουστός πολὺ μακρὰν.

Ὁ μῦς ἀκούσας τοὺς βρυχηθμοὺς τοῦ λέοντος ἔτρεξε πλησίον του, κατέφαγε τὸ σχοινίον καὶ τοιούτοτρόπως ἠλευθέρωσε τὸν εὐεργέτην του.

Ἐνῶ δὲ τὸν ἀπεχαιρέτιζε, τοῦ εἶπεν· «Ὅτε μοῦ ἐχάρισες τὴν ζωὴν, μὲ περιέπαιζες, διότι δὲν ἐπερίμενες νὰ λάβῃς παρ' ἐμοῦ τὴν ἀνταμοιβήν, τὴν ὁποίαν σοῦ ὑπεσχέθη. Τώρα μάθε, ὅτι καὶ ἀπὸ τὰ μικρὰ καὶ ἀδύνατα πλάσματα ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εὐεργετηθῇ».

(Αἰσώπειοι μῦθοι).

Πάντοτε ταχύτερον.

αθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ὁ ἄνθρωπος, ὡσάκις ἐπρόκειτο νὰ μετακινήθῃ ἢ νὰ διανύσῃ ἀποστάσεις, εἶχεν ὡς σύνθημά του τό:
—Πάντοτε ταχύτερον!

Ἄλλ' ἡ ἐποχή μας, ἡ σημερινὴ ἐποχή, χωρὶς ἀντίρρησην δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ κατ' ἐξοχὴν «ἐποχή τῆς ταχύτητος».

Ὁ ἄνθρωπος κατ' ἀρχὰς περιορίσθη μόνον εἰς τὴν φυσικὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του, διὰ νὰ μεταβῇ μακρὰν τῆς πρωτογόνου κατοικίας του πρὸς θήραν καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν δι' αὐτῆς τῆς τροφῆς του.

Μετὰ πολλοὺς αἰῶνας, ὅτε κατάρθωσε νὰ ἐξημερώσῃ ζῶα, ὡς τὸν ἵππον, τὸν ὄνον, τὸν ἡμίονον καὶ τὴν κάμηλον καὶ νὰ κατασκευάσῃ τὸ πρῶτον τροχοφόρον, ἐπέτυχε μεγάλην πρόοδον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ὅσον τὸ δυνατὸν ταχυτέρας κινήσεώς του. Ἡ ζωὴ του μετεβλήθη καὶ ἡ συγκοινωνία του μὲ ἄλλα μέρη ἐσυντομεύθη καὶ διηκολύνθη. Αἱ ἐπιδιώξεις τῆς συντηρήσεώς του, αἱ ὁποῖαι ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐπληθύνοντο, ἐξυπηρετοῦντο τώρα καλύτερον μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ταχυπόδων καὶ ρωμαλέων τούτων ζώων.

Αὐτὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν διὰ ξηρᾶς μετακίνησιν. Εἰς τὴν διὰ θαλάσσης ὁ ἄνθρωπος ἐχρησιμοποίησε

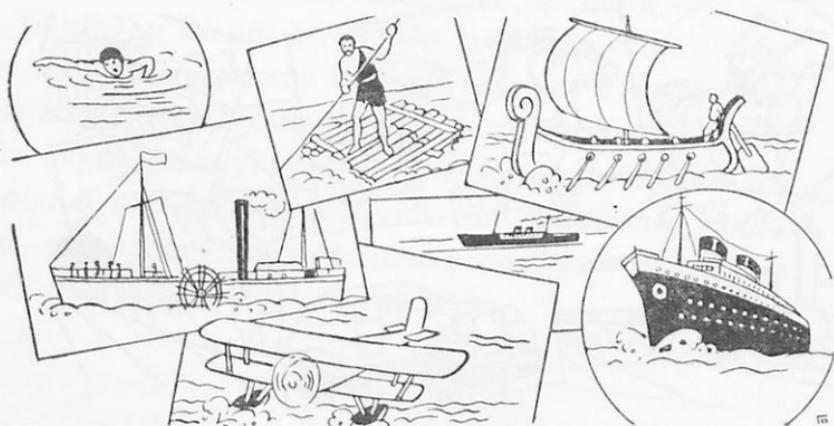
κατ' ἀρχάς τὸ κολύμβημα, ἔπειτα τὰ μονόξυλα, τὰ ὅποια ἐκίνει διὰ τῶν χειρῶν του καὶ κατόπιν διὰ ξύλων πεπλατυσμένων, τῶν κωπῶν. Μετὰ καιρὸν συναρμολογήσας κορμούς δένδρων κατεσκεύασε τὴν πρώτην σχεδιάν καὶ μετ' αὐτὴν τὸ πρῶτον πλοῖον, διὰ τὴν κίνησιν τοῦ ὁποίου ἐκτὸς τῶν κωπῶν ἐχρησιμοποίησε καὶ τὸ ἰστίον.

Μὲ κωπηλατούμενα καὶ ἰστιφόρα πλοῖα ἔγιναν ὄχι μόνον ἡ Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία καὶ ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Τροίας κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους, ἀλλὰ καὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων αἱ ναυμαχίαι καὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων τὰ ταξίδια μέχρι τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

2

Ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ἀνταποκριθῇ πληρέστερον εἰς τὸ σύνθημά του «πάντοτε ταχύτερον» εὔρε μὲ τὸν νοῦν του ἄλλο μέσον θαυμάσιον, τὴν μηχανήν.

Ἐντὸς τῶν ἑκατὸν πενήκοντα τελευταίων ἐτῶν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ ὅ,τι δὲν ἐπέτυχε κατὰ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν αἰῶνων, οἱ ὅποιοι ἐκύλησαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεώς του εἰς τὴν γῆν.

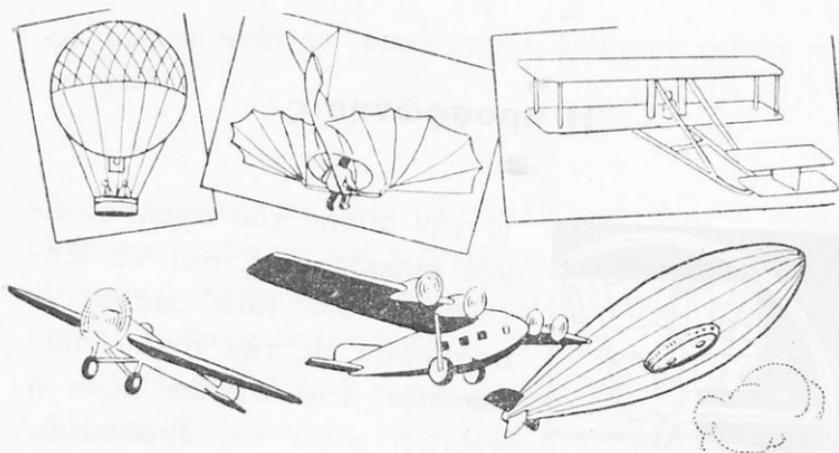
Κατεσκεύασε δρόμους διὰ τὰς ἀμάξας (ἀμαξιτούς). Ἔστρωσε μὲ σιδηρᾶς ράβδους ὁδοὺς, ἐπὶ τῶν ὁποίων κινεῖται ὁ σιδηρόδρομος καὶ ὁ ἠλεκτροκίνητος τροχιόδρομος (τράμ), — δύο μηχανικαὶ ἐφευρέσεις, μὲ τὰς ὁποίας ἐσυντομεύθησαν αἱ ἀποστάσεις θαυμασίως. Τελευταῖον δὲ μὲ τὸ αὐτοκίνητον, θαυμαστότερον ἀκόμη ἐφεύρημα, ἡ κίνησις τοῦ ἀνθρώπου ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ τοῦ προκαλῆ συχνὰ ἴλιγγον.

Κατὰ θάλασσαν ὁ ἄνθρωπος ἀντικατέστησε τὰ ἱστιοφόρα μὲ πλοῖα ἀτμοκίνητα ἢ βενζινοκίνητα. Αὐτὰ ἔχουν τὰ πλεονεκτήματα νὰ ταξιδεύουν διευθυνόμενα καὶ ἐναντίον τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων καὶ ἀψηφοῦντα τὰ κύματα καὶ τὰ ρεύματα τῆς θαλάσσης. Πῶς προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν μας οἱ τελευταῖον κατασκευασθέντες θαλάσσιοι κολοσσοὶ μὲ τὴν ἀσφάλειαν, ἄνεσιν καὶ ταχύτητα, τὰς ὁποίας παρέχουν εἰς τοὺς ταξιδεύοντας!

3

Ἄλλ' ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου γίνεται δι-

αρκῶς ταχύτερος. Δὲν ἀρκοῦμεθα σήμερον εἰς τὰ νεώτερα καὶ τελειότερα διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης μέσα συγκοινωνίας. Ἐστρέψαμεν τὴν προσοχήν μας εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐπεδιώξαμεν τὴν δι' αὐτοῦ ταχύτεραν κίνησιν. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐπενοήσαμεν καὶ καταγινώμεθα τελειοποιοῦντες τὸ ἀεροπλάνον.

Μόλις εἴκοσι πέντε ἔτη παρήλθον ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀεροπλάνου καὶ κατελήξαμεν εἰς τὸ κατόρθωμα νὰ διανύωμεν δι' αὐτοῦ τὴν ἀπόστασιν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θεσσαλονίκην ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας! Τί θρίαμβος!

Τὸ μέλλον θὰ μᾶς δείξη δύο τινὰ σημαντικά: 1ον· εἰς τίνα φανταστικὴν ταχύτητα εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀεροπορίας. Καὶ 2ον· πόσον μεγάλη θὰ γίνῃ ἡ χρῆσις τοῦ ἀεροπλάνου ὡς μέσου ὄχι μόνον συγκοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ὡς μέσου ταχείας μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὸ ἄλλο.

(Διασκευή).

Ἡ προσφώνησις.

ἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου εἶ-
χον συναθροισθῆ περὶ τὰ ἐξή-
κοντα παιδιά. Καθ' ὁμάδας ἐ-
στάθησαν εἰς τὴν σκιὰν τῶν
ἀκακιῶν, τὰς ὁποίας ἐκίνει ἡ
πρωΐνῃ αὖρα καὶ ἐχρύσωνον
αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.

Ἦσαν ἐνδεδυμένα μὲ τὰ ἐορ-
τάσιμά των ἐνδύματα καὶ ἔμε-
νον σιωπηλὰ καὶ σοβαρὰ. Ἐφαίνοντο ὅτι ἀνέμενον
κάποιο σπουδαῖον γεγονός. Μετ' ὀλίγον θὰ εἰσῆρ-
χοντο εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ σχολείου των,
ὅπου θὰ ἐτελεῖτο ἐξαιρετικὴ τις τελετὴ. Καὶ ἡ τελε-
τὴ αὐτὴ συνεχίνει ἐκ τῶν προτέρων ὅλα τὰ παιδιά
καὶ τὰ ἔκαμνε τόσον σοβαρὰ.

Ἦτο ἡ πρώτη ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ διδά-
σκαλός των, μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν εἰς τὸν πό-
λεμον, θὰ ἐπανήρχετο νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ διδακτικόν
τοῦ ἔργου. Ἦκουσαν, ὅτι φέρων σοβαρὰ τραύματα καὶ
ἀκρωτηριασμένος κατὰ τὴν μίαν χεῖρα, ἐπανήρχετο
ὁ καλός των διδάσκαλος μεταξύ των, διὰ νὰ κατα-
λάβῃ τὴν ἔδραν, τὴν ὁποίαν κατεῖχε πρὸ τοῦ πο-
λέμου. Πόσον τὸν ἐσέβοντο καὶ τὸν ἠγάπων τότε
διὰ τὴν καλωσύνην του καὶ διὰ τὴν πατρικὴν του
στάσιν ἀπέναντί των ! Τώρα τὸν ἐθαύμαζον, διότι
ἔχυσε τὸ αἷμά του καὶ ἔχασε ἓν πολύτιμον μέλος
τοῦ σώματός του διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὡ μὲ ποίαν
ἀγαλλίασιν θὰ τὸν ἐπανέβλεπον ἐντὸς ὀλίγου ! Καὶ

μέ πόσον βαθεΐαν συγκίνησιν άνέμενον αύτην τήν στιγμήν !

2

Έξ όλων τών μαθητών ό Πέτρος ήτο ό περισσότερο σοβαρός και συγκεκινημένος. Έφαινετο βυθισμένος εις σκέψεις και κάποτε έκαμνε κάτι νευρικός κινήσεις άσυνήθεις.

Ό Πέτρος ήτο ό πρώτος τής τάξεως. Πάντοτε ή ιδική του έκθεσις έθεωρείτο ή καλύτερα. Δι' αυτόν τόν λόγον ή διδασκάλισσά του, ή όποία ειχε προσωρινώς αντικαταστήσει τόν έπιστρατευθέντα διδάσκαλον, του ειχεν αναθέσει να συντάξη και άπαγγείλη τήν σύντομον προσφώνησιν προς τόν έπιστρέφοντα διδάσκαλον εκ μέρους τών συμμαθητών του.

Ό Πέτρος τήν ειχε συντάξει και ειχε διαθέσει όλην τήν δύναμιν τής ψυχής του εις τουτο. Κατ' αρχάς ίκανοποιήθη με τόν τρόπον που έξεδήλωνε τήν χαράν και τήν συγκίνησιν όλων τών παιδιών δια τήν έπιστροφήν του καλου διδασκαλου, τόν θαυμασμόν και τήν ευγνωμοσύνην των προς τόν υπέροχον ήρωα τής πατρίδος. Άλλά, όταν κατόπιν ανεγίνωσκε τήν προσφώνησιν καθαρογραφημένην, δεν τήν εύρισκεν αρκετά ίκανοποιητικήν. "Ό,τι έγραψε του έφαινετο πολύ κατώτερον από εκείνο που ησθάνετο και ήθελε να άποδώση. Και έδοκίμαζε θλίψιν και ανησυχίαν.

Έστέκετο εις μίαν γωνίαν άκίνητος και με πρόσωπον κάπως ώχρόν. Ειχε τήν στενοχωρίαν εκείνων, οί όποιοι φοβοϋνται, ότι δεν έφθασαν εις τó ύψος του καθήκοντος, τó όποιον έχει έπιβληθῆ εις αυτούς!

“Ο ρόλος, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀνετέθη, τοῦ ἐφαίνετο πολὺ δύσκολος.

3

“Ο κώδων τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου εἶχε σημά-
νει τὴν ἐνάτην πρωϊνὴν ὥραν.

—Εἶναι καιρὸς, παιδιὰ μου, εἶπεν ἡ διδασκάλισσα καὶ διέταξε νὰ σχηματίσουν γραμμὴν καὶ νὰ εἰσέλθουν ἐν τάξει εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ σχολείου καὶ νὰ καταλάβουν τὰς ὠρισμένας θέσεις των. Συμπλέγματα σημαιῶν καὶ ταινίαι κυανόλευκοι καὶ εἰκόνες ἡρώων καὶ στέφανοι δάφνης ἐστόλιζον τοὺς τοίχους. Ἐπὶ τῆς ἔδρας ἦσαν δοχεῖα γεμᾶτα πολυχρῶμα ἄνθη.

Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν εἰσέρχονται οἱ ἐπίσημοι, δῆλα δὴ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος καὶ οἱ σύμβουλοί του, ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολείων, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι κτλ. ἔχοντες περιεστοιχισμένον τὸν ἥρωα-διδάσκαλον.

Ἄκρα σιγὴ καὶ συγκίνησις βασιλεύει εἰς τὴν αἴθουσαν. Οἱ μαθηταί, ὄρθιοι, προσβλέπουν τὸν ἀγαπητὸν διδάσκαλόν των, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν ὅσοι ἐξετέλεσαν τὸ σπουδαιότατον καθῆκόν των μὲ κίνδυνον τῆς ἰδίας των ζωῆς. Πόσον φαίνεται συμπαθέστερος ἀπὸ πρὶν εἰς τοὺς μαθητάς του! Περίεργον ὅτι ἡ χεὶρ, ἡ ὁποία τοῦ λείπει, δὲν τοὺς φαίνεται ὡς ἔλλειψις.

Πρῶτος ὁμιλεῖ ὁ Ἐπιθεωρητὴς. Μὲ ὀλίγα συγκινητικὰ λόγια παρουσιάζει εἰς τοὺς παλαιούς του μαθητάς τὸν ἄξιον καὶ ἀφωσιωμένον διδάσκαλον. «Εἶναι», λέγει, «ὁ ἔνδοξος στρατιώτης τῆς χθές, ὁ ὁποῖ-

ος, ἀφοῦ ἐπροστάτευσε μὲ ἀνδρείαν καὶ πολλὰς θυ-
σίας τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος, ἔρχεται νὰ ἐπαναλά-
βῃ τὸ ταπεινὸν καὶ μέγα, ἐπίσης πατριωτικόν, ἔρ-
γον τοῦ διδασκάλου τῶν παιδιῶν τοῦ χωρίου του.»

Τώρα ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Πέτρου. Ἡ διδασκάλισσα
τοῦ νεύει νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦ διδα-
σκάλου.

Ἡ συγκίνησις τοῦ μικροῦ μαθητοῦ εἶναι μεγάλη.
Ἡ ὄψις του γίνεται ὠχρότερα. Αἱ χεῖρές του τρέ-
μουν, οἱ πόδες του τρικλίζουν.

Μεθ' ὅσα ὠραῖα ἤκουσε, τοῦ φαίνεται μηδαμινὸν
αὐτὸ πού θὰ ἀναγνώσῃ. Προχωρεῖ βραδύτατα καὶ
μὲ δισταγμόν. Ἡ διδασκάλισσα τὸν ἐνθαρρύνει μὲ
τὸ βλέμμα της. "Ὅλοι περιμένουν.

—Θάρρος, μικρέ μου, τοῦ λέγει σιγαλὰ ὁ Ἐπιθε-
ωρητής.

Ὁ διδάσκαλος τὸν ἀτενίζει στοργικά.

Ὁ Πέτρος στέκεται ἀπέναντί του ἀποφασισμένος πλέον νὰ μὴ ἀναγνώσῃ τὴν ἄτονον προσφώνησίν του. Ὅ,τι ἐπεθύμει τώρα νὰ ἐπιτύχῃ ἦτο, νὰ εὕρῃ μίαν λέξιν, ἢ ὁποία νὰ ἐκφράζῃ ὅλα τὰ αἰσθήματα τὰ πλημμυρίζοντα τὰς καρδίας τῶν συμμαθητῶν του καὶ τὴν ἰδικὴν του. Προσπαθεῖ νὰ τὴν εὕρῃ ἄφωτος, ἀκίνητος καὶ ἐν τέλει τὴν εὕρῃσκει, ἐνῶ ἀφίνει τὸ χαρτίον μὲ τὴν προσφώνησιν νὰ πέσῃ κατὰ γῆς.

Δακρυσμένος, ἀπλώνει τὰς χεῖράς του εἰς τὸν δοξασμένον ἥρωα-διδάσκαλόν του καὶ μὲ τρέμουσαν φωνήν, ἐνῶ τὸν ἐναγκαλίζεται, τοῦ λέγει τὴν ἀπλὴν καὶ μεγάλην λέξιν :

— ὦ κύριε, σ' εὐγνωμονοῦμεν, σ' εὐγνωμονοῦμεν !

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Εἰς τὴν σημαίαν μας.

ΣΗΜΑΙΑ, πὸν ὄρθῃ σὲ φίλησαν οἱ φλόγες τῶν πολέμων
καὶ σὲ χαϊδεύουν οἱ πνοῆς εὐωδιαστῶν ἀνέμων,
σκέπαζε Σὺ μὲ τὸν ἱερὸ σταυρὸ σου αὐτὸ τὸ χῶμα·
κι' ἐγὼ μὲ τὸ ντουφέκι μου καὶ μὲ τὴ λόγχη ἀκόμα
φροντίζω γιὰ τὴ Δόξα σου, φρουρῶ γιὰ τὴ τιμὴ σου
κι' ἐδῶ κολῶν' ἀλύγιστη μὲ βλέπουν οἱ ἐχθροί σου.

Ξέρω, πολλοὶ Σ' ἐκράτησαν μὲ χέρια δοξασμένα
καὶ μὲ τὸ νοῦ τους σ' ἔπλασαν σὲ χρόνια περασμένα,
σὰν τὸ γεφύρι τοῦ στοιχειοῦ πὸν στὴ σκλαβιά ἐγεννήθη
κι' ἐγίνηκε τραγοῦδι μας κι' ἐφάνη παραμῦθι.

Τὸ παραμῦθι ἀλήθευε, καὶ τὸ γεφύρι ἐστάθη
καὶ τὸ γεφύρι ἐστέρωσε τοῦ ποταμοῦ τὰ βόθρη.

Καὶ μέσα στὰ θεμέλια του πὸν τὸ στοιχειὸ βογγάει
ἢ σκλάβα Ἑλλάδα πέθανε κι' ἐτάφηκε καὶ πάει.

Καὶ τὸ γεφύρι αὐτὸ εἶσαι Σὺ, πὸν στοιχειωμένο μένει
καὶ τὴν Ἑλλάδα τὴν παλιὰ μὲ τὴν καινούργια δένει.

Περνοῦν ἐπάνω του γενιὲς καὶ κόσμοι θὰ περάσουν,
χωρὶς οὔτε μιὰ πέτρα του τὰ χρόνια νὰ χαλάσουν.

Ἐγὼ φρουρός του ἀκοίμητος θὰ στέκω στὸ πλευρό του,
ἀσπίδα νᾶμαι Δευτεριᾶς, φοβέρα στὸν ἐχθρό του.

Μ' ἂν τῶχ' ἢ Μοῦρᾶ μου γραφτὸ στὸν ἴσζιο Σου ἀπὸ κάτω
νὰ πέσω μὲ τὸ μέτωπο δάφνες χλωρὲς γεμᾶτο,
καὶ πληρωμένος κοιμηθῶ γιὰ πάντα ἐδῶ στὴ γῆ σου,
τ' ἀδέλφια μου ἄς μὴ λυπηθοῦν κι' ἄς μὴ χαροῦν οἱ ἐχθροί Σου.

Πιστὸς στὸν ὄρκο μου, πιστὸς σὲ Σ' ἐνα, ὦ τιμημένη,
ξέρω πὼς μένει ἀθάνατος ὁποῖος γιὰ Σ' ἐ πεθαίνει.

Λάμπρος Ἀστέρης.

Τὸ σκληρὸν μάθημα.

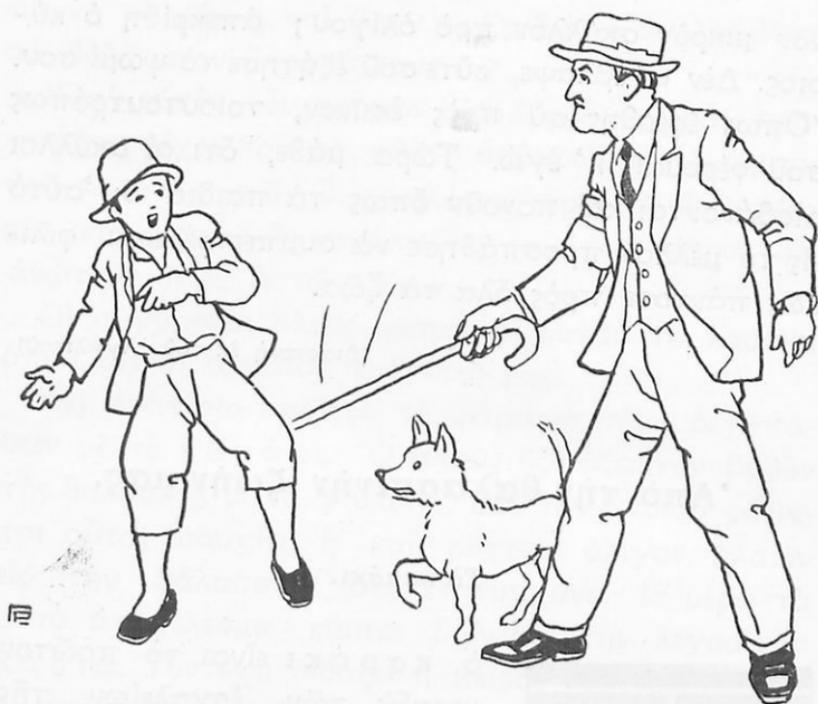
τωχόν τι παιδίον ἐκάθητό ποτε εἰς τὰς βαθμίδας τῆς ἐξωθύρας οἰκίας τινός. Διὰ τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς ἐκράτει σάρωθρον καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς μέγα τεμάχιον ἄρτου, τὸ ὁποῖον κάποιος ἐξ εὐσπλαχνίας τοῦ εἶχε δώσει.

Ἐνῶ τὸ παιδίον ἔτρωγε καὶ εὐθύμως ἐψιθύριζε κάποιον ἄσμα, εἶδε μικρὸν κύνα, ὁ ὁποῖος ἐκοιμάτο ὄχι μακρὰν του. Τὸν προσεκάλεσε πλησίον του· «Ἐλα ἐδῶ, κακόμοιρό μου», τοῦ εἶπεν.

Ὁ κύων ἀκούων νὰ τοῦ ὀμιλεῖν μὲ τόσον φιλικὸν τρόπον ἠγέρθη, ἔτεινε τὰ ὠτά του καὶ ἐκίνησε τὴν οὐρὰν του. Καὶ ἰδὼν τὸ παιδίον νὰ τρώγῃ, τὸ ἐπλησίασε.

Τὸ παιδίον τοῦ προσέφερεν ἀμέσως ἓν τεμάχιον ἀπὸ τὸν ἄρτον του. Ὄταν ὁ κύων ἔτεινε τὴν κεφαλὴν του διὰ νὰ τὸ λάβῃ, τὸ παιδίον ὄχι μόνον ἔσυρε βιαστικὰ πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν χειρὰ του, ἀλλὰ κατέφερε δυνατὸν κτύπημα ἐπὶ τοῦ ρύγχους τοῦ μικροῦ ζώου. Ὁ δυστυχὴς κύων ἀπεμακρύνθη γαυγίζων θλιβερῶς, ἐν ᾧ τὸ σκληρὸν παιδίον ἐκάθητο γελῶν διὰ τὸ κακὸν τέχνασμά του.

Κύριός τις, ἀπὸ τὸ παράθυρον τῆς οἰκίας του, ἢ ὁποῖα ἔκειτο εἰς τὴν ἀπέναντι πλευρὰν τοῦ δρόμου, παρατήρησε τὴν σκηνήν. Κατέβη καὶ ἤνοιξε τὴν ἐξώθυράν του· ἐστάθη ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδίον πλησίον του.

Κρατῶν ἓν δίδραχμον μεταξύ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου τῆς χειρὸς του τὸ ἔδειξεν εἰς τὸ παιδίον εἰπών·

—Θὰ σοῦ ἤρесе, μικρέ μου, αὐτό·

—Μάλιστα, εἶπε τὸ παιδίον μειδιῶν καὶ βιαστικὰ ἔτρεξε νὰ τὸ λάβῃ.

Ἄλλ' ἀκριβῶς, καθ' ἣν στιγμὴν ἠπλωσε πρὸς τοῦτο τὴν χεῖρά του, ἐδέχθη ἓν δυνατὸν κτύπημα εἰς τὸν μηρὸν μὲ μίαν ράβδον, τὴν ὁποίαν ὁ κύριος ἐκράτει διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ὀπισθέν του.

Τὸ παιδίον κλαῖον καὶ τρίβον μὲ τὴν χεῖρά του τὸ κτυπηθὲν μέρος, εἶπε παραπονούμενον εἰς τὸν κύριον·

—Γιατί μ' ἐκτυπήσατε; Δὲν σᾶς ἔκαμα κανὲν κακόν, οὔτε σᾶς ἐζήτησα τὰ λεπτά.

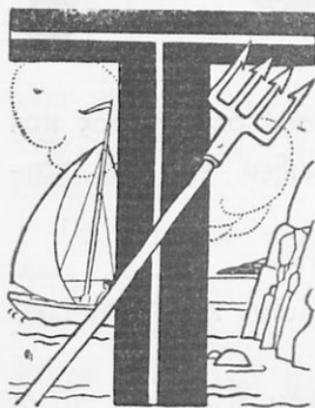
—Γιατί καὶ σὺ ἔκαμες κακόν εἰς τὸν δυστυχισμέ-

νον μικρόν σκύλλον πρό ὀλίγου; ἀπεκρίθη ὁ κύριος. Δὲν σ' ἔβλαψε, οὔτε σοῦ ἐζήτησε τὸ ψωμί σου. "Ὅπως ἐφέρθῃς σὺ πρός ἐκείνον, τοιουτουτρόπως σοῦ φέρομαι κ' ἐγώ. Τώρα μάθε, ὅτι οἱ σκύλλοι αἰσθάνονται καὶ πονοῦν ὅπως τὰ παιδιὰ δι' αὐτὸ εἰς τὸ μέλλον προσπάθῃσι νὰ συμπεριφέρεσαι φιλικῶς πάντοτε πρός ὅλα τὰ ζῶα.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Ἄπο τὴν θαλασσινὴν ζωὴν μας.

Τὸ καμάκι.

ὁ καμάκι εἶναι τὸ πρῶτον μεταξὺ τῶν ἐργαλείων τῆς ψαρικῆς.

Τοῦτο πρῶτον μετεχειρίσθη ὁ ἄνθρωπος, ὅταν κατῶρθωσεν νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι αἱ χεῖρές του μόναι εἶναι ἀνεπαρκῆ ἐργαλεῖα διὰ νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς ἰχθῦς. Καὶ ὁ Θεὸς γνωρίζει πόσαι μυριάδες ἔτη θὰ ἐχρειάσθησαν δι' αὐτὸ τὸ μέγα βῆμα τοῦ ἀνθρώπου πρός καλλιέργειαν τῆς νοημοσύνης του.

Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ὁ ἄνθρωπος περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς ἰχθῦς, τοὺς ὁποίους ἐκβράζουσαν εἰς τὰς παραλίας αἱ παλίρροιαὶ καὶ τὰ κύματα. Ἐπειτα ὅμως ἔκρινεν, ὅτι δύναται καὶ νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ ὕδωρ καί, μὲ τὴν προοδευτικὴν ἐξέλιξιν τῆς νοημοσύνης του, ἐπέισθη ὅτι εἶναι ἄ-

νάγκη νὰ κάμνη καὶ βουτιές, διὰ νὰ συλλαμβάνη τὸ θαλάσσιον θήραμά του.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν ἐβράδυνε νὰ προχωρήσῃ μέχρι τοῦ νὰ μελετᾷ σοβαρῶς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ καμακιοῦ. Οἱ γεωλόγοι εὔρον εἰς βαθύτερα μὲν στρώματα γῆς καμάκια ἐκ πυρίτου λίθου, εἰς ἀνώτερα δὲ ἐξ ὀστῶν ζώων.

Οἱ σύγχρονοι ἄλιεῖς μεταχειρίζονται τὸ καμάκι, ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας.

Καὶ ἀναφέρω πρῶτον τὸ ψάρευμα τῶν ὀκταπόδων μὲ τὸ καμάκι. Ὁ ἄλιεὺς ἐξετάζει τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης μὲ τὸ γυαλί, διὰ τοῦ ὁποίου φαίνεται οὗτος διαυγής, ἢ καὶ ρίπτων ὀλίγον ἔλαιον εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτε ἐπιτυγχάνει ἐν μέρει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα· κάμνει δηλαδὴ τὴν λεγομένην λαδιά. Τὸν ἔχει διδάξει ἢ πείρα, νὰ διακρίνη καὶ ν' ἀκοντίζῃ τὸν ὀκτάπουον παρ' ὄλην τὴν ἐναλλαγὴν τῶν χρωματισμῶν τοῦ σώματός του, οἱ ὁποῖοι προσαρμόζονται πρὸς τὸ χρῶμα τοῦ βυθοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔρπει. Ἀλλὰ συνήθως ὁ ὀκτάπους κρύπτεται εἰς τὴν φωλαιάν του, τὸ θολάμι του (θάλαμος). Ὁ καμακιστὴς τότε περιφέρει τὸ καμάκι, ἀνευρίσκει τὸ θήραμά του καὶ τὸ διατρυπᾷ. Ἀλλ' αὐτὸ προσκολλᾷται εἰς τὰς βραχώδεις παρειὰς τοῦ θολαμιοῦ του, μὲ τὰς ἀπειροπληθεῖς σικύας (βεντουζες ἢ ματάκια) τῶν πλοκάμων του τόσον σφικτά, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποσπασθῇ. Τότε ὁ ἄλιεὺς μὲ ἐν ἄλλο κοντάρι, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὁποίου εἶναι δεμένος, εἰσάγει εἰς τὸ θολάμι κλάδον κονυζοῦ, ὡς τὸ ὀνομάζουσι οἱ ἄλιεῖς (τὸ παρ' ἀρχαίοις κόνυζα), τὸ ἄλλως λεγόμενον κορυζόχορτο ἢ ψαλλοβότανο. Καὶ τότε ὁ ὀκτάπους μόλις αἰσθανθῇ τὴν βαρεῖαν ὀσμὴν τοῦ χόρτου,

ἀποσπᾶται τοῦ βράχου, διὰ νὰ ἐξέλθῃ· καὶ ἀνασύ-
ρεται μὲ τὸ καμάκι ἀπὸ τὸν ἀλιέα.

Τὸ καμάκι χρησιμεύει καὶ διὰ τὸ ἀκόντισμα τῶν
ἰχθύων τὴν νύκτα. Ἄλλ' ὁ ἀκοντιστὴς ἀλιεὺς πρέ-
πει νὰ εἶναι ἐπιτήδειος τεχνίτης, ἂν καὶ τὸ καμάκι
εἰς τὸ ψάρευμα τοῦτο διατρυπᾷ ἰχθύς συνήθως ἀ-
δρανοῦντας καὶ ὄχι ἐν κινήσει εὐρισκομένους. Γίνε-
ται δὲ ὡς ἑξῆς : Ἐμπρὸς εἰς τὴν λέμβον, χαμηλὰ
ἔξω τῆς πρῶρας, ἔχει τεθῆ μία ἐσχάρα μὲ δᾶδας
ἀναμμένας· τῶρα δέ, ὅτε προήχθησαν τὰ μέσα φω-
τισμοῦ, καὶ μὲ ἀσετυλίην. Οὕτω φωτίζεται ὁ βυθός·
καὶ ἐνῶ ὁ κωπηλάτης κωπηλατεῖ βραδύτατα, ὁ
καμακιστὴς ὀρθὸς εἰς τὴν κ ο υ π α σ τ ῆ καμακίζει
τὸν ἰχθῦν μόνις τὸν διακρίνει.

Ἡ ἀσετυλίη φωτίζει πολὺ περισσότερον. Ἀλλὰ
ἡ δᾶς δίδει τὰς ὠραιότερας εἰκόνας εἰς τὸν θεώμενον
ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. Τὸ φῶς της ἀντανακλᾶται εἰς τὴν
θάλασσαν· μαζὶ μὲ τὸν πυκνόν, τὸν μαῦρον κα-
πνόν της δίδει εἰς τὰς μορφὰς τῶν ἀλιέων ἐντόνους
φωτοσκιάσεις.

Ἄλλὰ ἀπαράμιλλοι τεχνῖται τοῦ καμακιοῦ εἶναι
οἱ ἀλιεύοντες μὲ τὰ προιάρια, ἤτοι πλοιάρια,
εἰς τὴν λιμνοθάλασσαν τοῦ Μεσολογγίου. Στολίσκος
ὀλόκληρος ἐκκινεῖ διὰ τὸ ψάρευμα τοῦτο τὴν κατάλ-
ληλον ἐποχὴν. Μόνον ὁ ἀκοντιστὴς εὐρίσκεται ἐν-
τὸς ἐκάστου πλοιαρίου εἰς τὴν πρῶραν ὀρθός. Καὶ
τὸ καμάκι του εἶναι συγχρόνως καὶ καμάκι καὶ κώπη,
διότι μὲ αὐτὸ ὠθεῖ τὴν λέμβον κατὰ τὴν κατεύθυν-
σιν, τὴν ὁποῖαν θέλει νὰ τῆς δώσῃ, καὶ συγχρό-
νως εἶναι ἔτοιμος νὰ καμακίζῃ τοὺς ἰχθύς ἐν κινήσει
μὲ δεξιότητα, ἢ ὁποῖα προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν.

Ἄλλὰ μὲ τὸ καμάκι ἀλιεύονται ὄχι μόνον ἰχθύ-

ες, αλλά και σπόγγοι. Εἰς τὴν "Υδραν καὶ τὰς Σπέτσας ὑπάρχουν εἰδικὰ πλοιάρια, ὠπλισμένα μόνον διὰ τὴν ἀλιείαν τῶν σπόγγων μὲ τὸ καμάκι. Εἶναι δὲ ἐκπληκτικόν, ὅτι μὲ τὸ καμάκι ἀλιεύονται μέχρι βάρους δέκα πέντε ἕως εἴκοσι μέτρων. Διότι εἰς τὸ καμάκι προσθέτουν μὲ σιδηροῦς δακτυλίους καὶ ἄλλα κοντάρια, καὶ τρία καὶ τέσσαρα, δύναται δὲ νὰ κρίνη τις πόση ἀπαιτεῖται δεξιότης καὶ δύναμις διὰ νὰ διευθύνῃ ἐπιτυχῶς ὁ ἀλιεὺς κοντάρια φθάνοντα εἰς τόσον μῆκος ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ μέχρι τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκριζώνωνται οἱ σπόγγοι ἀπὸ τοὺς βραχώδεις πυθμένας.

(Ε. Λυκούδης-Διασκευή)

Φιλάργυρος.

Κάποιος φιλάργυρος, ἀφοῦ ἐπώλησεν ὅλην τὴν κτηματικὴν του περιουσίαν, μὲ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα εἰσέπραξεν ἀπὸ τὴν πώλησίν της, ἠγόρασεν ἕνα βῶλον χρυσοῦ. Τοῦτον ἦλθε καὶ ἔχωσεν εἰς ἀπόκρυφόν τι μέρος. Ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὸν χρυσοῦν βῶλον, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἔθαψε καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν του· διότι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἦρχετο καὶ τὸν ἐπεσκέπτετο.

Εἷς ἐκ τῶν ἐκεῖ πλησίον κατοικούντων ἐργατῶν βλέπων τὰς καθημερινὰς ἐπισκέψεις του ἠπόρει δι' αὐτάς. Ἀλλὰ δὲν ἤργησε, παρακολουθῶν χωρὶς νὰ φαίνεται τὸν φιλάργυρον, ν' ἀντιληφθῆ περί τίνος πραγματικῶς ἐπρόκειτο. Καὶ ἀφοῦ ἦλθε κρυφίως καὶ ἔσκαψεν, ἀφήρησε τὸν βῶλον τοῦ χρυσοῦ.

Ἦ φιλάργυρος ὅτε ἐπανῆλθεν, εὔρε τὸ μέρος κενόν. Ἦρχισε λοιπὸν νὰ κλαίῃ γοερῶς καὶ νὰ ἀποσπᾷ μὲ τὰς χεῖράς του, ἐκ τῆς ἀφαντάστου λύπης του, τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του.

Ἦτε δὲ κάποιος τὸν εἶδε νὰ θρηνηῖ τόσον σπαρακτικὰ καὶ ἔμαθε τὴν αἰτίαν, τοῦ εἶπε·

— Μὴ λυπηῖσαι τόσον πολὺ. Εἷς τὴν θέσιν τοῦ χρυσοῦ βῶλου δύνασαι νὰ θέσης ἕνα λίθον καὶ νὰ νομίζης, ὅτι χρυσὸν ἔκρυψες· διότι καὶ ὅτε χρυσὸς ἦτο τὸ κεκρυμμένον ἀντικείμενόν σου, καμμίαν χρῆσιν αὐτοῦ δὲν ἔκαμνες.

(Αἰσώπειος μῦθος)

Δραχμὴ καὶ φιλάργυρος

Ἡ δραχμὴ ἀποκαμωμένη
πάντα νὰ κυκλοφορῇ,
πάει σὲ φιλαργύρου χέρια
λίγη ἀνάπαυση νὰ βρῇ.

Χίλια-δυσὸ τῆς κάνει χάδια.
Μὰ τοῦ κάκου καρτερεῖ
φῶς νὰ δῇ, νὰ πάρη ἀνάσα,
λίγον κόσμον νὰ χαρῇ.

—Κάλλιο ἄχ ! κάλλιο νύχτα-μέρα
νὰ γυρίζω ὅλη τὴ σφαιρα,
παρὰ μοσχοχαϊδεμένη
στὴ σακκούλα σου κλεισμένη.

Γ. Περιγαλίτης

Τὸ ἐλεύθερον πολίτευμα μας.

— Θεϊέ μου, εἶπεν ὁ μικρὸς Παῦλος εἰς τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρὸς του, ἐλέγετε χθὲς εἰς τὸν πάππον μας, ὅτι ἐσχηματίσθη νέα Κυβέρνησις. Τί εἶναι Κυβέρνησις καὶ πῶς σχηματίζεται; Ὁ διδάσκαλός μας δὲν μᾶς εἶπε τίποτε περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος. Ἐὰν θέλετε.....

— Θὰ σοῦ εἶπω ἐγώ, Παῦλέ μου.

Γνωρίζεις ἀπὸ τὸ μάθημα τῆς Γεωγραφίας, ὅτι τὸ Κράτος διαιρεῖται εἰς Νομούς. Οἱ Νομοὶ διαιροῦνται εἰς Ἐπαρχίας καὶ αἱ Ἐπαρχίαι εἰς Δήμους.

Κατὰ τετραετίαν προκηρύσσονται εἰς ὅλον τὸ κράτος Βουλευτικαὶ ἐκλογαί. Κάθε Νομὸς ἢ καὶ πολυπλη-

θῆς Ἐπαρχία ἀναλόγως τῶν κατοίκων ποὺ ἔχει, ἐκλέγει δύο, τρεῖς, πέντε, δέκα ἢ καὶ περισσοτέρους ἀντιπροσώπους, οἱ ὁποῖοι λέγονται Β ο υ λ ε υ τ α ῖ .

Ἡ ἐκλογή γίνεται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ὄλων τῶν ἐνηλίκων ἀρρένων πολιτῶν.

Οἱ ἀντιπρόσωποι, δηλ. οἱ Βουλευταί, συνέρχονται ὄλοι εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ συνεδριάζουν ἐντὸς κτιρίου, τὸ ὁποῖον λέγεται Β ο υ λ ῆ ἢ Β ο υ λ ε υ λ ε υ τ ῆ ρ ι ο ν .

Ἐκεῖ, ἐκλέγουν τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔχη τὴν πλειοψηφίαν, δηλ. νὰ συγκεντρῶνῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν περισσοτέρων Βουλευτῶν καὶ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως.

Κυβέρνησις εἶναι ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ οἱ Ὑπουργοί. Οἱ Ὑπουργοὶ δύνανται νὰ εἶναι δέκα, δώδεκα ἢ καὶ περισσότεροι ἀναλόγως τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἀναγκῶν του.

Ἐκαστος Ὑπουργὸς φροντίζει δι' ὠρισμένην ὑπερεσίαν τοῦ Κράτους. Τοιοῦτοτρόπως λόγου χάριν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν φροντίζει διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ Κράτους διοίκησιν, διὰ τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν· ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν φροντίζει διὰ τὸν στρατόν, τῶν Ναυτικῶν διὰ τὸν στόλον, τῆς Παιδείας διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν, τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου, τῶν Ἐξωτερικῶν, διὰ τὰς σχέσεις τῆς χώρας μὲ τὰ ξένα κράτη, τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν ἐπιβολὴν καὶ εἰσπραξιν τῶν φόρων, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἐξυπηρετοῦνται αἱ ἀνάγκαι τοῦ Κράτους κλπ.

Ὁ Πρωθυπουργὸς εἶναι ὁ Πρόεδρος ὄλων.

Κάθε ὑπουργὸς φροντίζει ἰδιαιτέρως νὰ εὔρη τὰ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ καλυτερεύσῃ ὁ κλάδος, τοῦ ὁποῖου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν. Τοιοῦτοτρόπως κα-

ταρτίζει τὰ λεγόμενα Νομοσχέδια, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναγράφει τὰ μέσα τῆς καλυτερεύσεως.

Τὰ Νομοσχέδια παρουσιάζει ὁ Ὑπουργὸς εἰς τὴν Βουλὴν, ὅταν αὕτη συνεδριάζῃ. Ἐκεῖ συζητοῦνται καὶ ψηφίζονται ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν.

Κατόπιν ὑποβάλλονται εἰς τὸν Βασιλέα, τὸν Ἀνώτατον Ἀρχοντα. Οὗτος τὰ ἐπικυρώνει μὲ τὴν ὑπογραφήν του καὶ διατάσσει τὴν δημοσίευσίν των εἰς τὴν ἔφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Ὅταν δημοσιευθοῦν τὰ Νομοσχέδια γίνονται Νόμοι τοῦ Κράτους καὶ ἐφαρμόζονται ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ Ὑπουργείου, δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Ὁ Βασιλεὺς ὅμως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀρνηθῇ νὰ ὑπογράψῃ τὸ ψηφισθὲν νομοσχέδιον καὶ τότε τοῦτο δὲν γίνεται Νόμος τοῦ Κράτους.

Ὅπως βλέπει κανεὶς εἰς ἓν ἐλεύθερον πολίτευμα, καθὼς τὸ ἰδικόν μας, τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν κρατοῦν εἰς χεῖράς των οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ καὶ ὁ Βασιλεὺς.

Ὁ Βασιλεὺς εἶναι ἐπίσης ἀρχηγὸς τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, δηλαδὴ διορίζει καὶ παύει τοὺς ὑπαλλήλους, διοικεῖ, ἀρχηγεῦει τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων. Ἐχει δὲ καὶ ἄλλας ἐξουσίας.

Τέλος τὴν Δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐξασκοῦν τὰ Δικαστήρια.

• Βλέπετε λοιπόν, ὅτι κατὰ τὸ πολίτευμά μας ὑπάρχουν τρεῖς ἐξουσίαι ἀνεξάρτητοι.

Τὸ πολίτευμά μας λέγεται Βασιλευομένη Δημοκρατία.

Ὁ καθεὶς μας ἠμπορεῖ μὲ τὴν μόρφωσιν, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐργατικότητά του νὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν Βουλευτὴς, Ὑπουργός, Πρωθυπουργός. Ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἄξιος.

(Μ.Γ.Π. καὶ Κ.Γ.-Λ.)

Ἡ μιμητικότητα τῶν πιθήκων.

ρὸ ἐτῶν ναύτης τις περιεπάτει κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Εἶχε μαζί του μικρὰν ποσότητα ἐρυθρῶν σκούφων, τοὺς ὁποίους μετέβαινε νὰ πωλήσῃ εἰς τὸ πλησιέστερον χωρίον. Διὰ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ, ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ διέλθῃ διὰ δάσους, γεμάτου ἀπὸ ἀγέλας πιθήκων, οἱ ὁποῖοι ἀνερριχῶντο εἰς τὰ δένδρα ἢ ἐπήδων ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ὅταν ὁ φλογερὸς ἥλιος ἔλαμπεν εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ναύτης ἀντελήφθη, ὅτι ἔπρεπε νὰ εὕρῃ καταφύγιον, διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνάς του.

Ἐξηπλώθη μετ' ὀλίγον εἰς τὴν σκιὰν μεγάλου δένδρου, ἀφοῦ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἓνα ἀπὸ τοὺς σκούφους. Καὶ δὲν ἤργησε ν' ἀποκοιμηθῇ.

Ὅταν ἐξύπνησεν, εἶδε μὲ μεγάλην του ἔκπληξιν, ὅτι οἱ σκούφοι εἶχον ἐξαφανισθῆ. Ἀσυνήθης θόρυβος προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του πυκνοὺς κλάδους ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν του.

Ὅταν ὕψωσε τὸ βλέμμα του, εἶδε πλῆθος πιθήκων καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν διέκρινεν ἄνὰ ἓνα σκούφον. Οἱ μικροὶ ζωηροὶ κάτοικοι τοῦ δάσους, ὅτε οὗτος ἐκοιμάτο, τὸν ἐμιμήθησαν στολίσαντες τὰς μαύρας κεφαλὰς των μὲ τοὺς σκούφους του.

Οί πίθηκοι δὲν ἔδωσαν προσοχὴν εἰς τὰς φωνάς του, καὶ εἰς τὴν ὀργὴν του ἀπεκρίνοντο μὲ μορφασμούς.

Εὐρίσκων ὁ ναύτης ἄκαρπον κάθε προσπάθειάν του διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τοὺς σκούφους του, ἀφήρεσε νευρικῶς ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του τὸν ὑπολειφθέντα εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἐπέταξεν κατὰ γῆς φωνάζων·

— Ἴδού, μικροὶ κλέπται, ἂν θέλετε, πάρετε καὶ αὐτὸν ποῦ μοῦ μένει.

Δὲν παρῆλθον πολλαὶ στιγμαὶ καὶ πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν του εἶδε τοὺς πιθήκους νὰ κάμνουν τὸ ἴδιον.

Ὁ καθεὶς δὴλα δὴ ἀφήρεσε τὸν σκούφόν του καὶ τὸν ἔρριπεν εἰς τὸ ἔδαφος.

Ὁ ναύτης ἐπανέκτησε περιμαζεύσας ὅλους τοὺς σκούφους του καὶ ἐσυνέχισεν ἱκανοποιημένος τὴν πορείαν του.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ. Διασκευή.)

Ἁγία Σοφία.

περίφημος ἐν Κωνσταντινουπόλει ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας δὲν εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ.

Εἶχεν οἰκοδομηθῆ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ἐθεωρεῖτο ὁ σπουδαιότατος ναὸς τῆς πρωτεύουσας. Ἐντὸς αὐ-

τοῦ ἐκήρυξαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διάσημοι πατέρες τῆς ἐκκλησίας, ὡς ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ ἄλλοι.

Ὁ ναὸς ὅμως αὐτὸς ἦτο σχετικῶς μικρός. Συνέβη δὲ νὰ πυρποληθῆ δύο φορές, μίαν ὅτε ἐξωρίσθη ὁ Χρυσόστομος ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον, τῆ ὑποκινήσει τῆς βασιλίσης Εὐδοξίας, καὶ ἄλλην μίαν κατὰ τὴν στόσιν τοῦ Νίκα, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ.

Ὁ ρέκτης ὅμως οὗτος αὐτοκράτωρ ἀπεφάσισε νὰ τὸν οἰκοδομήσῃ μεγαλύτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον καὶ νὰ τὸν κάμῃ κέντρον ὁλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὁ Ἰουστινιανὸς ἐκάλεσε τοὺς μεγαλυτέρους ἀρχιτέκτονας τῆς ἐποχῆς του. Ἦσαν αὐτοὶ δύο Ἕλληνες Μικρασιῶται καὶ ὠνομάζοντο ὁ μὲν πρῶτος Ἀνθέμιος, ὁ δὲ δεύτερος Ἰσιδωρος.

Οἱ δύο ἐκλεκτοὶ ἀρχιτέκτονες ὄχι μόνον κατέστρωσαν τὰ σχέδια τοῦ μεγάλου ναοῦ, ἀλλὰ καὶ διηύθυν-

ναν τὰς ἐργασίας τῆς κατασκευῆς μέχρι τῆς ἀποτε-
λειώσεώς του.

2

Ὁ Ἰουστινιανὸς διὰ νὰ ἐπεκτείνει τὴν μέχρι τότε
περιοχὴν τῆς Ἀγίας Σοφίας ἠγόρασε μὲ χρήματα
τοῦ δημοσίου τὰ τριγύρω της οἰκοδομήματα καὶ τὰ
ἐκρήμνισε. Τοιοῦτοτρόπως ἐσχηματίσθη χώρος τό-
σον εὐρύς, ὥστε καὶ ὁ ναὸς νὰ κτισθῆ μέγας καὶ
αὐλὴ καὶ περίβολος νὰ μείνουν ἀρκετῆς ἐκτάσεως.

Κατόπιν ὁ Αὐτοκράτωρ παρήγγειλε νὰ φέρουν
ἀπὸ τὴν Ρώμην, Ἀθήνας, Ἐφεσον καὶ ἀπὸ τὰς πό-
λεις τῆς Συρίας ὅ,τι καλὸν καὶ χρήσιμον διὰ τὴν οἰκο-
δομὴν ὑπῆρχεν εἰς αὐτάς. Λευκὰ καὶ χρωματιστὰ
μάρμαρα, κίονες καὶ κιονόκρανα παλαιῶν εἰδωλολα-
τρικῶν ναῶν μετεκομίσθησαν εἰς τὴν βασιλεύουσαν.
Οἱ λιθοξόοι τὰ εἰργάζοντο καὶ τοὺς ἔδιδον τὸ πρέπον
σχῆμα. Οἱ δὲ κτίσται τὰ συνηρολόγουν σύμφωνα
μὲ τὸ σχέδιον καὶ τὰς ὑποδείξεις τῶν ἀρχιτεκτόνων.

Ἐπίσης ἠγόρασεν ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἔφερεν ἀπὸ
διάφορα μέρη, διὰ νὰ στολίσῃ τὸν ναόν, ἄφθονον
χρυσὸν καὶ ἄργυρον, πολυτίμους λίθους, ἐλεφαντό-
δοντας, μάργαρον (σεντέφι) καὶ ἄλλα.

Αἱ ἐργασίαι τῆς κατασκευῆς διήρκεσαν ἕξ ἔτη περίπου.

Διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ εἰργάζοντο δέκα
χιλιάδες τεχνῖται καὶ ἐργάται. Οὗτοι ἦσαν διηρη-
μένοι εἰς ἑκατὸν συνεργεῖα. Ἐπὶ κεφαλῆς ἐκάστου
συνεργεῖου ἦτο προϊστάμενος, ἀρχιτεχνίτης.

3

Ἡ ἑκτασις τοῦ ναοῦ ἦτο ἀσυνήθως μεγάλη. Τὸ
μῆκος του ἦτο 78 μέτρων, τὸ πλάτος 72 καὶ τὸ ὕψος,

ἀπὸ τὸ πάτωμα μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ τρούλλου, 54. Ὁ ναὸς ἤμποροῦσε νὰ χωρέσῃ μέχρι 23 χιλιάδων ἀνθρώπων.

Αἱ ἀψίδες (καμάραι) τῆς στέγης ἐσχημάτιζον σταυρόν, εἰς τὸ κέντρον τοῦ ὁποίου ὑψώνετο ὁ τρούλλος.

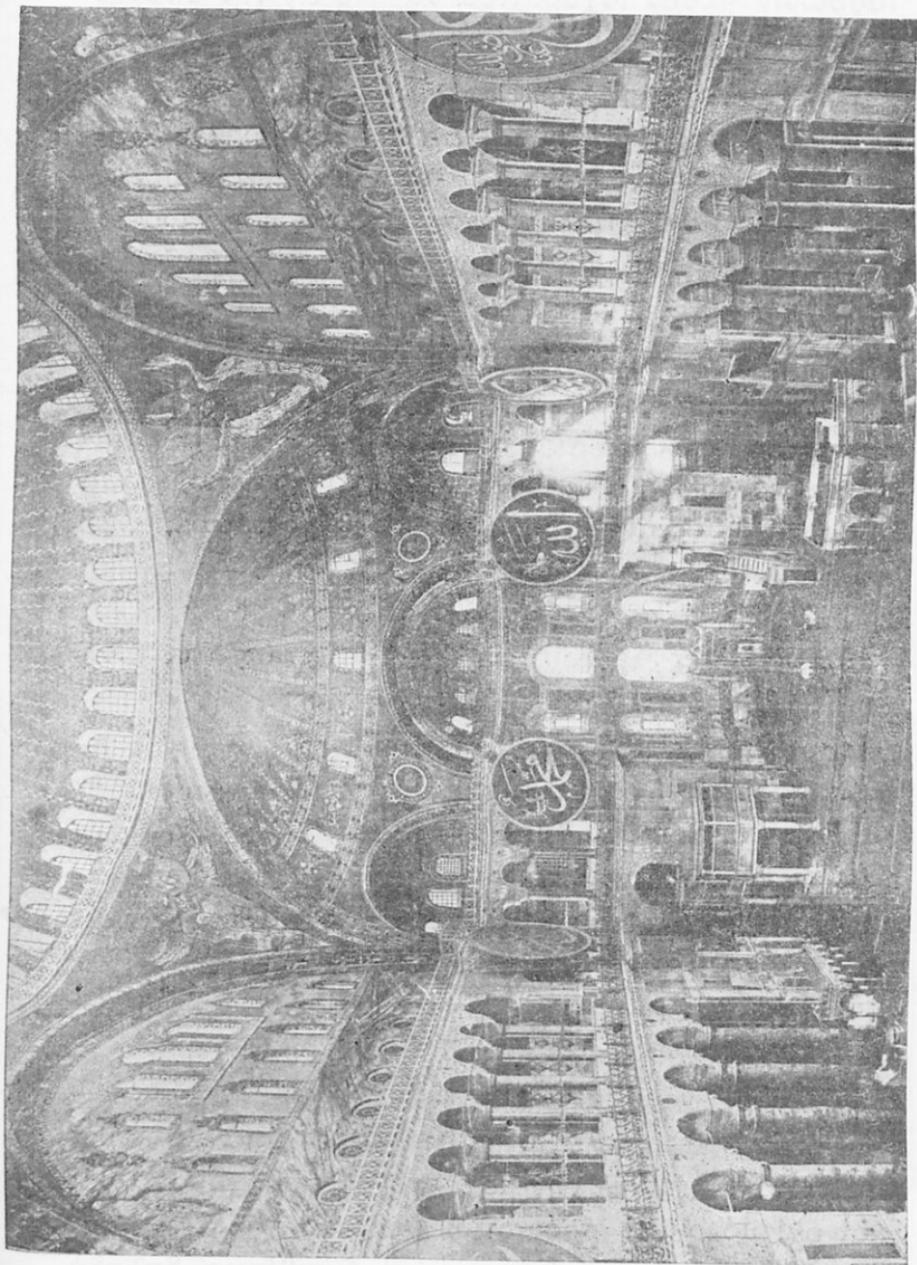
Ὁ ναὸς ἐστηρίζετο εἰς 107 κίονας. Ἐφωτίζετο ἀπὸ ἑκατὸν παράθυρα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τεσσαράκοντα ἠνοίγοντο εἰς τὴν στεφάνην τοῦ τρούλλου.

Ὁ τεράστιος τρούλλος τοῦ ναοῦ ἐφαίνετο ὡς κατάφωτος οὐρανός, εἰς τὸν ὁποῖον κατοικεῖ ὁ Θεός.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὄχι μόνον ἐκτίσθη μὲ μεγάλην τέχνην, ἀλλὰ καὶ ἐστολίσθη ἐσωτερικῶς κατὰ τρόπον μεγαλειώδη.

Ὅσον τὸ ἐξωτερικόν του δὲν κάμνει μεγάλην ἐντύπωσιν, τόσον τὸ ἐσωτερικόν μὲ τὴν ἀφάνταστον διακόσμησίν του προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν. Πολύχρωμοι μαρμάρinari πλάκες ἐσκέπαζον τὸ δάπεδον καὶ ἓν μέρος τοῦ τοίχου. Ἄλλο μέρος ἐσκέπαζον τὰ περίφημα μωσαϊκά, δηλαδὴ εἰκόνες κατεσκευασμέναι ἀπὸ πολυχρώμους ψηφίδας (πετραδάκια). Ἐπίσης μαρμάρinari κίονες πράσινοι, πορφυροὶ καὶ λευκοὶ μὲ κιονόκρανα ἀκανθόσχημα ἐστόλιζον τὸ ἐσωτερικόν καὶ ἔδιδον χάριν εἰς τὸ ὅλον του.

Τὸ εἰκονοστάσιον ἢ τέμπλον ἐσκεπόζετο ὅλον ἀπὸ συμπαγεῖς πλάκας ἐξ ἀργύρου καὶ ἀπὸ καλλιτεχνικὰς εἰκόνας. Ἡ Ἀγία τράπεζα ἦτο κατεσκευασμένη ἀπὸ χυτὸν χρυσὸν καὶ ἐστολίζετο μὲ διαφόρους πολυτίμους λίθους καὶ μαργαρίτας. Εἰς τὸ μέσον τῆς ἐκκλησίας ὑπῆρχεν ὁ ἄμβων, ἀπὸ μάρμαρον καὶ ἄργυρον κατεσκευασμένος. Μεταξὺ τῶν κιόνων ἐκρέμαντο χιλιάδες πολυτίμων κανδηλῶν πολυχρώμων.

Γενική άποψις τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ.

Ἐφοῦ καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ ἐντύπωσις τοῦ κάμινει ἢ Ἁγία Σοφία εἶναι τόσον ἰσχυρά, δυναμέθα νὰ φαντασθῶμεν πόσον ἰσχυροτέρα θὰ ἦτο εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

4

Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, διότι κατώρθωσε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ὠραιότατον ναὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ὠραιότερον καὶ ἀπὸ τὸν περίφημον ναὸν τοῦ Σολομῶντος.

Κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων, μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν, ἔσπευσε νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν ἄμβωνα, ὁ ὁποῖος εὐρίσκετο εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ. Ἐκεῖ ἔτεινε τὰς χεῖράς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀφοῦ ἠὺχαρίστησε τὸν Θεόν, διότι τὸν ἠξίωσε νὰ κατασκευάσῃ τόσον θαυμάσιον ἔργον, ἀνεφώνησε γεμάτος ἀπὸ ἐνθουσιασμῶν.

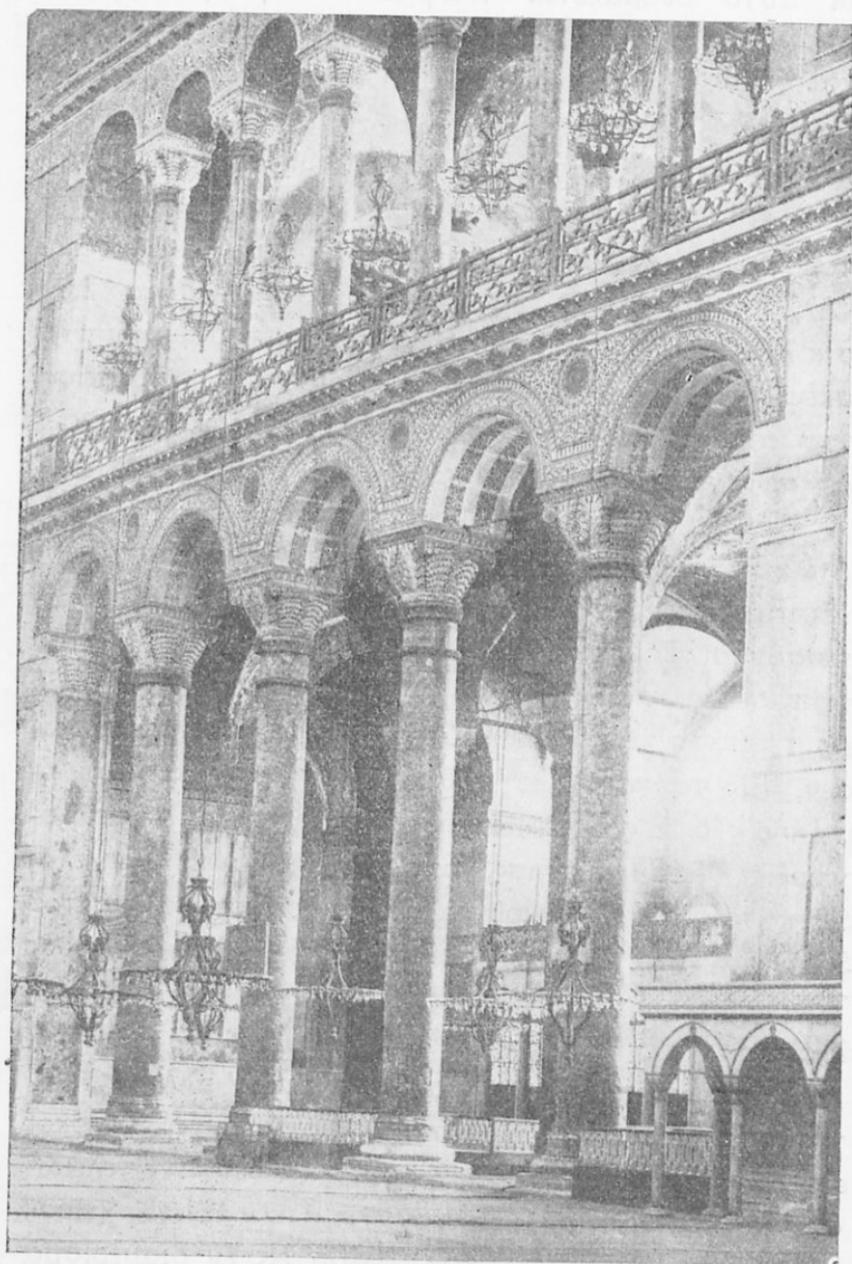
— Νενίκηκά σε, Σολομών!

Τὰ ἔξοδα τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας ὑπολογίζονται εἰς 250 χιλιάδας ὀκάδας χρυσοῦ.

Ἐμπροσθεν τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε πελωρία αὐλὴ τετράγωνος, μαρμαρόστρωτος καὶ μὲ στύλους καὶ στοὰς γύρω. Εἰς τὸ μέσον τῆς ὑπῆρχε δεξαμενὴ. Πέριξ τῆς μαρμαρίνης αὐτῆς δεξαμενῆς ὑπῆρχον δώδεκα μαρμάριναι λέοντες, ἀπὸ τὰ στόματα τῶν ὁποίων ἔτρεχε πάντοτε ὕδωρ. Μὲ αὐτὸ ἐνίπτοντο ὅσοι ἤθελον νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν ναόν. Ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχον τῆς δεξαμενῆς ἦτο γραμμένη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

«Νίψον ἀνομήματα μὴ μόναν ὄψιν».

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ καθαρίζωμεν καὶ τὴν ψυχὴν μας ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά μας καὶ ὄχι μόνον τὸ πρόσωπόν μας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἀναγινώσκεται καὶ ἀντιθέτως, δηλαδή

Κίονες τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ.

Μ. Γ. Πετρίδη & Κ. Γιοτσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Ἑ'. (Ἔκδ. Α', 1936) 5

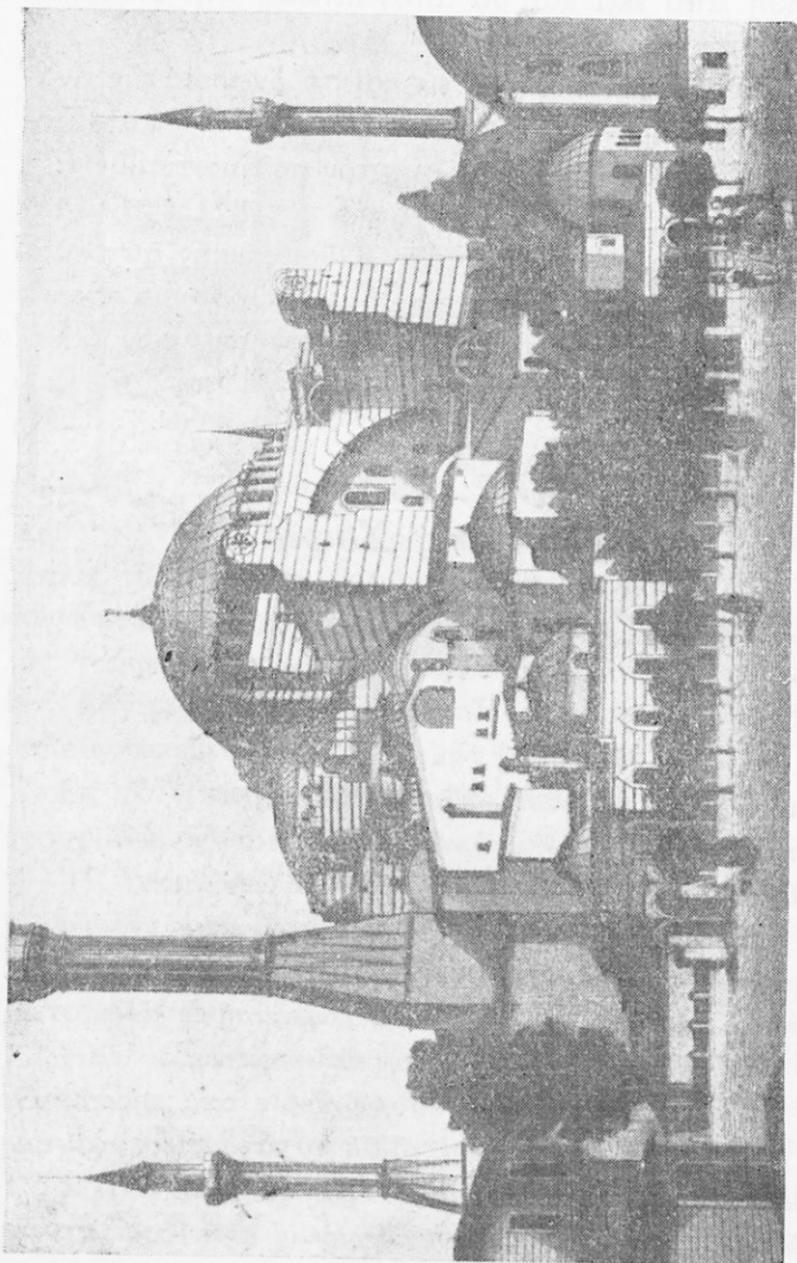
ἀπὸ τὸ τέλος εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ λέει τὸ ἴδιον πρᾶγμα, δι' αὐτὸ ὀνομάζεται καρκινική ἢ καρκινοειδής, πηγαίνει δηλ. ὅπως ὁ καρκίνος ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω.

5

“Ὅταν τὸ Ἔθνος μας ὑπεδουλώθη εἰς τοὺς Τούρκους καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἔπεσεν εἰς χεῖρας των, ἡ Ἀγία Σοφία μετεβλήθη εἰς τέμενος ἢ τζαμί. Ἀλλ' ὁ λαὸς μας καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τῆς σκλαβιάς δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχη ἐστραμμένην τὴν σκέψιν τοῦ εἰς αὐτὴν καὶ νὰ περιμένη νὰ ἐορτάσῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν σωτηρίαν του ὑπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θόλους της.

Ἐπίστευον ἐπὶ αἰῶνας οἱ ὑπόδουλοι Ἕλληνες, ὅτι τὸν τελευταῖον αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον δὲν ἐφόνευσαν οἱ Τοῦρκοι, ἀλλ' ὅτι ἄγγελος Κυρίου τὸν ἤρπασε καὶ τὸν ἔκρυπεν εἰς σπήλαιον εὐρισκόμενον εἰς τὰ βᾶθη τοῦ ναοῦ τούτου καὶ ἐκεῖ τὸν ἐμαρμάρωσεν. Εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο μένει μαρμαρωμένος ὁ βασιλιάς καὶ θὰ μένη μέχρι τῆς εὐλογημένης ἐκείνης ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἄγγελος θὰ καταβῆ ἐξ οὐρανοῦ νὰ τὸν ἀναστήσῃ καὶ νὰ τὸν θέσῃ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λαοῦ του, διὰ νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Τούρκους μακρὰν, εἰς τὰ βᾶθη τῆς Ἀσίας ἢ στήν Κόκκινην λιάναν.

Ἐπίστευον ἀκόμη οἱ σκλαβωμένοι Ἕλληνες, ὅτι τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσῆλθον οἱ Τοῦρκοι εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, ἡ λειτουργία δὲν εἶχε τελειώσει. Ὁ ἱερεὺς, ποὺ ἐλειτούργει, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ ἅγιον Δισκοπότηρον, ἀνέβη εἰς ἓν διαμέρισμα τοῦ ναοῦ ὀνομαζόμενον κατηχούμενα, ἤνοιξε μίαν θύραν καὶ ἐκλείσθη ἐντός. Ὅταν ἡ Κωνσταντι-

‘Ο Ναός τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας. Ἐξωτερικὴ ἄποψις.

νούπολις θὰ γίνῃ πάλιν ἑλληνική, ὁ ἱερεὺς θὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ θὰ ἀποτελειώσῃ τὴν διακοπεῖσαν λειτουργίαν.

Αἱ δύο αὐταὶ παραδόσεις καὶ τὸ ὄνειρον τῆς ἀνακτήσεως τῆς Πόλης καὶ τῆς Ἀγίας-Σοφιάς ἐθέρμαινον ἐπὶ αἰῶνας τὸν πατριωτισμὸν τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων. Δι' αὐτὸ τὸ 1821 ἐπανεστάτησαν ἐναντίον τῆς ἰσχυρᾶς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ὅλοι ὡς εἰς ἄνθρωπος, ἠγωνίσθησαν μὲ πίστιν καὶ θάρρος ἀφάνταστον καὶ μετὰ πολλῶν ἐτῶν σκληροὺς ἀγῶνας ἐκέρδισαν τὴν ἔλευθερίαν των.

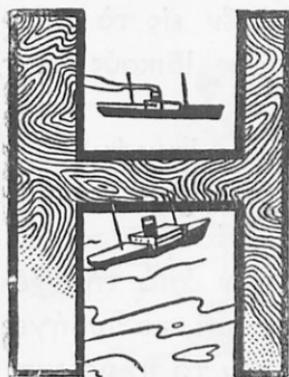
(Μ. Γ. Π.)

Τῆς Ἀγίας Σοφίας.

ΣΗΜΑΙΝΕΙ ὁ Θεός, σημαίνει ἡ γῆ, σημαίνουν τὰ ἐπουράνια,
σημαίνει κι' ἡ Ἀγία-Σοφία, τὸ μέγα μοναστήρι,
μὲ τετρακόσια σήμαντρα κ' ἐξήντα δυὸ καμπάνες.
Κάθε καμπάνα καὶ παπᾶς, κάθε παπᾶς καὶ διάκος.
Ψάλλει ζεορὰ ὁ βασιλιάς, δεξιὰ ὁ πατριάρχης
κι' ἀπ' τὴν πολλὴν τὴν ψαλμουδιὰ ἐσειόνταν οἱ κολόννες.
Νὰ μποῦνε στὸ χερουβικὸ καὶ νάβγῃ ὁ βασιλέας,
φωνὴ τοὺς ἤρθε ἐξ οὐρανοῦ κι' ἀπ' ἀρχαγγέλου στόμα.
«Πάψετε τὸ χερουβικὸ κι' ἄς χαμηλώσουν τ' ἅγια.
Παπάδες, πάστε τὰ ἱερά κι' ἐσεῖς, κεριά, σβυσθῆτε,
γιατ' εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλι νὰ τουρκέψῃ.
Μόν' στεῖλτε λόγο στὴ Φραγκιά νὰρθοῦνε τρία καράβια
τῶνα νὰ πάρῃ τὸ Σταυρὸ καὶ τᾶλλο τὸ Εὐαγγέλιο
τὸ τρίτο, τὸ καλύτερο, τὴν ἅγια Τράπεζά μας...»
Ἡ Δέσποινα ταράχθηκε κ' ἐδάκρυσαν οἱ εἰκόνες.
«Σώπασε, κυρὰ Δέσποινα, καὶ μὴν πολυδακρύζῃς,
πάλι μὲ χρόνους, μὲ καιρούς, πάλι δικὰ μας εἶναι».

Δημῶδες

Ἡ αὐτοθυσία τοῦ κωπηλάτου.

το Ἰούλιος τοῦ ἔτους 1889. Εἶχομεν ἀποπλεύσει ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ περὶ τὸ μεσονύκτιον μὲ τὸ ἀτμόπλοιο «Θεσσαλία».

Κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν ἐπλέομεν πλησίον τῶν Φλεβῶν. (Αἱ Φλέβες εἶναι ἀκατοίκητος, ξηρὰ καὶ βραχώδης νησίς τοῦ Σαρωνικοῦ).

Κατὰ τὴν ἰδίαν γραμμὴν ἀντιθέτως πρὸς ἡμᾶς ἔπλεε τὸ Ἴταλικὸν ἀτμόπλοιο «Ταορμίνα».

Ἐπνεε σφοδρὸς βόρειος ἄνεμος. Ἡ θάλασσα ὡς ἐκ τούτου ἦτο κυματώδης.

Λόγῳ τοῦ ἀνέμου ἐπεβραδύνετο τῆς Ταορμίνας ὁ πλοῦς, ἐν ᾧ ἐπεταχύνετο τῆς Θεσσαλίας.

Εἰς τὸ πυκνὸν σκότος τῆς νυκτὸς διεκρίθησαν οἱ φανοὶ τῶν δύο ἀτμοπλοίων.

Ἡ Ταορμίνα ὤφειλε νὰ πλεύσῃ δεξιὰ. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχεν ὑπολογίσει ἀκριβῶς τὴν ἀπόστασιν οὔτε τὴν ταχύτητα τῆς Θεσσαλίας, δὲν ἔσπευσε νὰ μεταβάλλῃ ἐγκαίρως τὴν διεύθυνσίν της.

Ἄλλ' ὅταν ἠκούσθῃ ὁ κρότος τῆς μηχανῆς τῆς Θεσσαλίας καὶ ὀξὺ τὸ σφύριγμά της, ἦτο πλέον ἀργά.

Ἡ Ταορμίνα δὲν ἠμπόρεσε νὰ μεταβάλλῃ διεύθυνσιν ἐγκαίρως καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ ἀποφύγῃ τὴν φοβερὰν σύγκρουσιν. Εἰς τὴν πρῦμνην της ἐνεσφηνώθη μὲ πάταγον ἡ Θεσσαλία.

Ἀπὸ τὸν τρομακτικὸν τιναγμὸν φοβηθέντες οἱ

ἐπιβάται καὶ τῶν δύο πλοίων, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ, διακόσιοι καὶ πλέον, ἀφῆκαν ἡμίγυμνοι τὰς κλῖνας των καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἔτρεχον καὶ ἐπήδων ὡς τρελλοὶ ἀπὸ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο πλοῖον κραυγάζοντες, καλοῦντες τοὺς ἰδικούς των ὀνομασί, κλαίοντες.

Ἡμεῖς οἱ ἐπιβάται τῆς Θεσσαλίας, ἐταράχθημεν πολὺ, ὡς ἦτο φυσικόν· οἱ ναυαγοὶ ὅμως τῆς Ταορμίνας διετέλουν εἰς ἀπελπιστικὴν ἀγωνίαν.

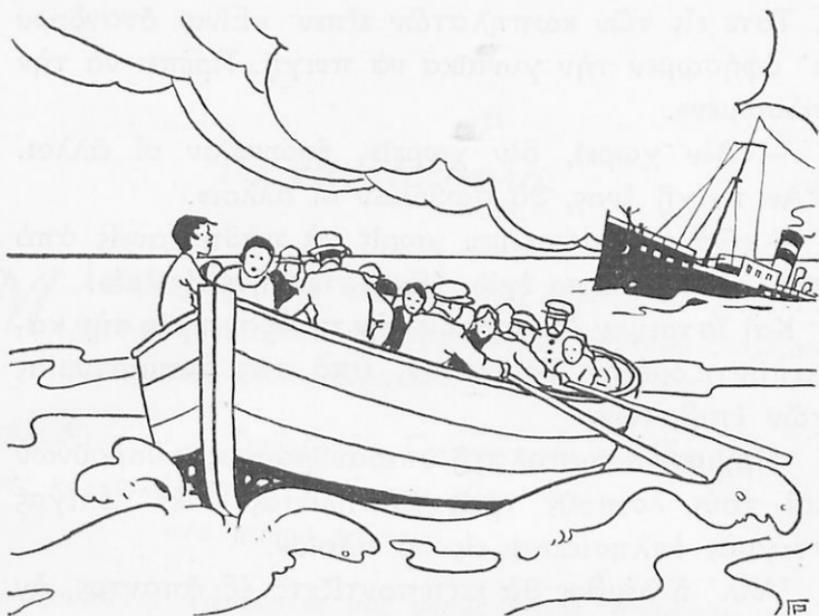
Ματαίως ἐφώναζεν ὁ πλοίαρχός των ἀπὸ τὴν γέφυραν, ὁπόθεν διέτασεν αὐστηρῶς καὶ καθωδήγει τοὺς ἀξιωματικούς του πῶς νὰ σώσουν τὸ πλήρωμα. Εἰς μάτην προσεπάθει νὰ ἐπιβάλη σιγὴν, νὰ καθησυχάσῃ τὸ πλῆθος, νὰ τὸ ἐνθαρρύνῃ. Τὸ πλήρωμα ἦτο ἔξω φρενῶν ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ καταποντισμοῦ καὶ τοῦ πνιγμοῦ καὶ οὔτε νὰ σιωπήσῃ οὔτε νὰ ὑπακούσῃ ἠδύνατο.

Κατ' ἀρχὰς ἐφαίνετο, ὅτι ἐκινδύνευον νὰ βυθισθοῦν ἀμφοτέρω τὰ πλοῖα· ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ἡ Θεσσαλία κατῶρθωσε νὰ ἀποχωρισθῇ, χωρὶς σοβαρὰν βλάβην, εὐτυχῶς.

Ἄλλὰ τότε τὰ κύματα εἰσώρμησαν ἀκράτητα εἰς τὸ ρῆγμα τῆς Ταορμίνας, ἡ ὁποία ἤρχισε βαθμηδὸν νὰ βυθίζεται.

Κατεβίβασεν ἀμέσως εἰς τὴν θάλασσαν τὰς λέμβους της, ἐν ᾧ καὶ ἡ Θεσσαλία ἔστειλεν ἐπίσης τὰς ἰδικὰς της, διὰ νὰ σώσουν τοὺς ναυαγούς.

Ἡ ἐπιβίβασις ὅμως εἰς τὰς λέμβους ἐγένετο ἀτάκτως. Οἱ δυστυχεῖς ἐπιβάται ἔξαλλοι εἰσεπήδων ὀρμητικῶς εἰς τὰς λέμβους. Πολλοὶ ἠγωνίζοντο νὰ ἐπιτύχουν τὴν ταχεῖαν ἀπομάκρυνσιν καὶ ἠπείλουν τοὺς κωπηλάτας, οἱ ὁποῖοι προσεπάθουν νὰ μείνουν ἀκόμη καὶ νὰ σώσουν καὶ ἄλλους. Ἄλλ' αἱ λέμβοι ἐκινδύ-

νευον νὰ ἀναποδογυρισθοῦν ἀπὸ τὸ ὑπερβολικὸν βάρος.

Μετὰ πάροδον ἡμισείας σχεδὸν ὥρας οἱ ναυαγοὶ ἐθεωροῦντο σωσμένοι.

Ἡ Ταορμίνα ἐπλησίαζε νὰ βυθισθῇ· ἤδη μόλις ἡ ἐπιφάνεια τοῦ καταστρώματος ὑπερεῖχε τῶν ὑδάτων.

Ἡ λέμβος, ἡ ὁποία ἀπεμακρύνετο τελευταία, ἦτο ὑπερπλήρης· ἕνα ἐπιβάτην ἀκόμη ἂν παρελάμβανε, θ' ἀνετρέπετο ἀσφαλῶς.

Καὶ ὅμως ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς Ταορμίνας ἠκούοντο ἀπελπιστικαὶ κραυγαί. Τί συνέβαιναν; Ἐντὸς τοῦ πλοίου εἶχε παραμείνει νεαρὰ γυνή, μήτηρ δύο τέκνων, τὰ ὁποῖα εἶχον παραληφθῇ εἰς τὴν τελευταίαν ἐκείνην λέμβον.

Ἄλλ' ἡ λέμβος ἀπεμακρύνετο ταχέως. Οἱ ἐπιβάται δὲν συνεκινούντο, οὔτε ἀπὸ τὰς ἀπελπιστικὰς κραυγὰς τῆς γυναικός, οὔτε ἀπὸ τοὺς σπαρακτικοὺς φρήνους τῶν δύο τέκνων της.

Τότε εἷς τῶν κωπηλατῶν εἶπεν· «Εἶναι ἄνανδρον ν' ἀφήσωμεν τὴν γυναῖκα νὰ πνιγῆ. Πρέπει νὰ τὴν σώσωμεν».

— «Δὲν χωρεῖ, δὲν χωρεῖ», ἐφώναζον οἱ ἄλλοι. «Ἄν πνιγῆ ἓνας, θὰ σωθῶμεν οἱ ἄλλοι».

— «Θὰ τὴν σώσωμεν χωρὶς νὰ πάθῃ κανεὶς ἀπὸ σᾶς, τὸ βεβαιῶνω ἐγώ. Ἐμπιστευθῆτε εἰς ἐμέ».

Καὶ ἔστρεψεν ἐπιτηδείως τὴν πρῶραν πρὸς τὴν καταποντιζομένην Ταορμίναν, ὑπὸ τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἐπιβατῶν.

Ἦρχισε νὰ κωπηλατῆ ὑπερανθρώπως ἐνθαρρύνων καὶ τοὺς λοιποὺς τρεῖς κωπηλάτας. Μετ' ὀλίγας στιγμᾶς ἐπλησίασαν εἰς τὸ πλοῖον.

Ἄλλ' ἢ λέμβος θὰ κατεποντίζετο ἐξ ἅπαντος, ἄν προσετίθετο εἰς ἀκόμη ἄνθρωπος.

Ὁ κωπηλάτης ἐπέταξε μὲ ἓν πήδημα εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ἵκταστρώματος. Ἦρπασεν ὡς ἀστραπὴ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν κατεβίβασεν εἰς τὴν λέμβον.

— «Ἀπομακρυνθῆτε», ἐφώνασε τότε γεμᾶτος θέλῃσιν· «παραχωρῶ τὴν θέσιν μου εἰς τὴν μητέρα».

Καὶ συγχρόνως ὁ γενναῖος κωπηλάτης ἀψηφῶν τὸν θάνατον ἐρρίπετο εἰς τὰ κύματα, παράδειγμα ζωντανὸν αὐτοθυσίας!

Οἱ κωπηλάται μετ' οὐ πολὺ ἀπεβίβασαν ἐκ τῆς λέμβου εἰς τὴν ξηρὰν τὸ ἔμψυχον φορτίον της. Καὶ χωρὶς νὰ χάσουν στιγμὴν ἔσπευσαν, ἰσχυρῶς κωπηλατοῦντες, νὰ περισώσουν τὸν παλαίοντα μὲ τὰ κύματα γενναιόψυχον συνάδελφόν των. Τὸν ἐπλησίασαν καθ' ἣν στιγμὴν αἱ δυνάμεις του ἤρχισαν νὰ τὸν ἐγκαταλείπουν καὶ τὸν ἀνέσυραν ἐπὶ τῆς λέμβου μὲ κραυγὰς ἀνεκλαλήτου χαρᾶς.

(Διασκευή.)

Τὸ ναυτόπουλο.

ΜΑΥΡΗ ρυχτιὰ κι' ἀνάστερη. Τὰ κύματα μουγγρίζουν·
βροντᾶ κι' ἀστράφτει· οἱ κερωνοὶ τὰ σύννεφα ξεσχίζουν
σὰν φίδια λαμπερά.

Βόηθα Χριστέ!... Τριζοβολᾶ, θ' ἀνοίξη τὸ καράβι·
βοριάς κακός, ἀλύπητος, μνήματα χίλια σκάβει
στὰ μαῦρα τὰ νερά.

Βουλιάζουμε!... Τὰ ξάρτια μας χωρὶς παιὰ, σπασμένα,
ἀχόρταγα τὰ κύματα τ' ἀρπάζουν ἕνα-ἕνα
κι' ἐπάνω μας πηδοῦν.

Τοῦ κάκου οἱ ναῦτες κίτρινοι, βουβοί, χωρὶς ἐλπίδα
ἀζούραστα παλεύουνε... Τὴν ὄμορφη πατριίδα
ποτέ τους δὲν θὰ ἴδοῦν!

Νά! Τὰ νερὰ πλημμύρισαν καὶ δυναμώνει ἡ μπόρα.
Ἡ πρόμη μας γονάτισε, βογγᾶ κι' ὦρα τὴν ὦρα
ἡ πλώρη μας βουλᾶ.

Βουλιάζουμε· ἀπ' ὅλους μας οὔτ' ἕνας θὰ γλυτώσῃ.
Ὅλους ἢ μαύρη θάλασσα γιὰ νὰ μᾶς σαβανώσῃ,
βουνὰ μ' ἀφροὺς κυλᾶ.

Ἐγὼ μικρὸ ναυτόπουλο γεννήθηκα στὸ κῆμα,
στὴ θάλασσα μεγάλωσα· κι' ἂν εἶρω τώρα μνημα
στὸ μαῦρο τῆς βυθό,

σὰν τὸ μωρὸ στήν κούνια του στὰ πράσινα χορτάρια,
στὰ φύκια, στὰ κοράλλια της καὶ στὰ μαργαριτάρια
γλυκὰ θὰ κοιμηθῶ.

Δὲν μὲ τρομάζει ὁ θάνατος· στὸν ὕπνο τὸν βαθύ μου,
θὰ ψάλλουνε τὰ κύματα νανούρισμα στ' αὐτί μου,
μ' ὀλόγλυκο σκοπό.

Καὶ θάρχωνται σὰν ὄνειρο μαζί μου νὰ μιλήσουν,
νὰ μὲ φιλήσουν τρυφερά, νὰ μὲ παρηγορήσουν,
ἐξεῖνοι ποὺ ἀγαπῶ.

Ὅμως, Χριστέ μου, μὰ καρδιὰ μονάχα συλλογοῦμαι!
Ἐκεῖνη ποὺ μ' ἐγέννησε, τὴ μάνα μου λυποῦμαι
καὶ κλαίω τὴ φτωχή.

Ὅλους τοὺς πῆρε ἡ θάλασσα!... Μονάχα ἐγὼ τῆς μένω,
κι' ἂν μάθῃ πὼς ἐχάθηκα στὸ κῶμα τ' ἀγριεμένο,
τῆς φεύγει κι' ἡ ψυχή.....

Να!.. Μᾶς σκεπάζ' ἡ θάλασσα! Τὸ θέλημά σου ἄς γίνῃ!
Γονατιστό, τὴν ὕστερη στιγμή, τὴ χρυσωμένη
εἰκόνα σου φιλῶ.

Σβόνει ἡ φωνή μου.... μ' ἄρπαξε τὸ κῶμα τ' ἀγριεμένο.
Χριστέ μου! τὴ μανοῦλα μου... τὴν ὥρα ποὺ πεθαίνω,
γι' αὐτὴν παρακαλῶ!...

Ν. Ι. Δαμιανός.

Τὸ καράβι.

ΚΑΡΑΒΙ ἑτοιμοτάξιδο
τὴν ἄγκυρα σηκώνει
καὶ τὰ πανιά του σὰν φτερά
τ' ἀνοίγει καὶ τ' ἀπλώνει.
Τὸ κτυτᾶνε μαζεμένες
μάννες τῶν ναυτῶν κλαμμένες.

Ἄγέρας πρῶτος φύσηξε
καὶ τὰ πανιά φουσκώνει.
Τὰ παλαμάρια ἔναι λυτὰ
κι' ὁ ναύτης στὸ τιμόνι.
Τὸ καράβι πάει στὰ ξένα
μ' ὄλα μας τ' ἀγαπημένα.

Τὰ μάτια δάκρυα χύνουνε,
τὰ χέρια σειοῦν μαντήλια
κι' εὐχὲς κι' ἀποχαιρετισμοὺς
τρεμολαλοῦν τὰ χεῖλια.
«Καράβι, κατευόδιο,
πάντα πρῶμα δίχως μπόδιο».

Καράβι, πὸν ξεκίνησες
τὸν τόπο μας ν' ἀφήσης,
γοργὸ καὶ καλοτάξιδο
νὰ πᾶς καὶ νὰ γυρίσης.
Καὶ νὰ φέρης ἀπ' τὰ ξένα
κι' ὄλα μας τ' ἀγαπημένα.

Μ. Γ. Πετρίδης

Τὰ ἀγαθὰ τῆς Κοινωνίας.

ν ἔζη ὁ ἄνθρωπος μόνος, μᾶς ἔλεγε χθὲς ὁ πατήρ μου, θὰ ἦτο ἐξ ἅπαντος δυστυχῆς. Πολὺ ὀλίγας ἀπὸ τὰς ἀμετρήτους ἀνάγκας του θὰ ἠδύνατο νὰ ἱκανοποιηῖ.

Ἡ συμβίωσις του μὲ ἄλλους ὁμοίους του, ἡ συμμετοχὴ του εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, τοῦ παρέχει ἀνυπολόγιστα ἀγαθὰ.

Διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν καλύτερον τοῦτο, θὰ λάβωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν ἓνα ἄνθρωπον μετρίας κοινωνικῆς τάξεως, ἓνα ἐπιπλοποῖόν χωρίου ἐπὶ παραδείγματι, καὶ θὰ ἐξετάσωμεν τίνας ὑπηρεσίας παρέχει εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ποίας λαμβάνει ἐξ αὐτῆς.

Ὁ ἐπιπλοποῖός μας διέρχεται τὴν ἡμέραν του σχίζων, ροκανίζων καὶ συναρμόζων σανίδας διὰ τὴν κατασκευὴν τραπεζῶν, ἔρμαριῶν καὶ ἄλλων οἰκιακῶν ἐπίπλων.

Ἄντὶ τούτων τί ἀπολαμβάνει ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ἐργασίας του ἐκ τῆς κοινωνίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ζῆ; Ἄς ἴδωμεν.

Ὅταν κάθε πρωὶ ἐγερθῆ ἐκ τοῦ ὕπνου, ἀφ' οὔ νιφθῆ, ἐνδύεται. Καὶ ὅμως ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν του δὲν κατεσκεύασε τίποτε ὁ ἴδιος.

Τὰ ἐνδύματά του, ὅσον ἀπλᾶ καὶ ἄν εἶναι, διὰ νὰ φθάσουν μέχρις αὐτοῦ, κατεβλήθησαν πολλοὶ

κόποι καὶ ἐχρειάσθη μεγάλη ἐργασία. Ἔπρεπε οἱ γεωργοὶ νὰ καλλιεργήσουν τὸν βάμβακα καὶ τὸ λίνον, οἱ χωρικοὶ νὰ ἐτοιμάσουν τὸ ἔριον, οἱ βυρσοδέψαι τὰ δέρματα. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ὑλικά ἔπρεπε νὰ μεταφερθοῦν ἐκ τῶν διαφόρων μερῶν, ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχον ἐργοστάσια, δηλ. κλωστήρια, ὑφαντήρια, βα-

φεῖα, βυρσοδεφεῖα κλπ. Κατόπιν ὁ ράπτης ἔπρεπε σύμφωνα μὲ ὠρισμένα σχέδια νὰ κόψη καὶ ράψη τὰ ἐνδύματα, ὁ ὑποδηματοποιὸς νὰ κατασκευ-

άση ἐκ τῶν κατειργασμένων δερμάτων ὑποδήματα.

Ἐπειτα ὁ ἐπιπλοποιὸς μας γευματίζει. Διὰ νὰ ἔχη τὸν ἄρτον του καθημερινῶς, πρέπει νὰ καλλιεργηθῆ ἡ γῆ, νὰ λιπανθῆ, νὰ σπαρῆ· νὰ θερισθοῦν τὰ σιτηρά, νὰ ἀλωνισθοῦν, νὰ ἀλεσοῦν, νὰ ζυμωθοῦν καὶ νὰ ψηθοῦν. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ, πρέπει προηγουμένως ὁ σίδηρος, ὁ χάλυψ, τὸ ξύλον, ὁ λίθος νὰ μετασχηματισθοῦν εἰς διάφορα ἐργαλεῖα· ἄνθρωποι τινες πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν δύναμιν τῶν ζῴων, ἄλλοι τὴν πτώσιν τῶν ὑδάτων καὶ

ἄλλοι ἄλλα. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα ἀπαιτοῦν ἀνυπολόγιστον ἐργασίαν.

Ὁ ἐπιπλοποιὸς δὲν θὰ δύναται νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν του χωρὶς νὰ κάμῃ χρῆσιν ζακχάρεως, ἐλαίου, σάπωνος καὶ χωρὶς νὰ χρειασθῇ μερικὰ σκευὴ καὶ ἐργαλεῖα, πού ἄλλοι κατεσκεύασαν.

Θὰ στείλῃ τὸν υἱὸν του εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ λάβῃ μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν. Οἱ διδάσκαλοί του πρὸς τοῦτο θὰ ἐργασθοῦν μὲ ὑπομονήν, ζῆλον καὶ μέθοδον.

Ἐξερχόμενος ἐκ τῆς οἰκίας του, διὰ νὰ μεταβῆ εἰς τὸ ἐργαστήριόν του ὁ καλὸς ἐπιπλοποιός, θὰ περάσῃ ἀπὸ δρόμους ἀσφαλτοστρωμένους ἢ πλακοστρώτους, καθαρούς, φωτισμένους. Ἄλλὰ διὰ τὴν κατασκευὴν, συντήρησιν καὶ τὸν φωτισμὸν των δεκάδες ἀνθρώπων εἰργάσθησαν καὶ ἐργάζονται.

Ἄν ὁ τεχνίτης μας ἐπιχειρήσῃ νὰ ταξιδεύσῃ, βλέπει, ὅτι ἄλλοι κατεσκεύασαν σιδηροδρόμους, αὐτοκίνητα, πλοῖα καὶ ἄλλοι ἔχουν ἀνοίξει δρόμους, ἔχουν τρυπήσει ὄρη, ἔχουν ἐνώσει μὲ γεφύρας τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν.

Καὶ θὰ ἀντιληφθῇ τὴν πελωρίαν διαφορὰν, ἣ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν πού τοῦ παρέχει ἡ κοινωμία καὶ ἐκείνων, τὰ ὅποια αὐτὸς τῆς παρέχει. Τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐντὸς μιᾶς μόνον ἡμέρας ἐξοδεύει πράγματα, τὰ ὅποια διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ ὁ ἴδιος θὰ ὤφειλε νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ δέκα αἰῶνας.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Τὸ ὑπερήφανον φύλλον.

Ἐν ξηρὸν φύλλον δένδρου ἐκινεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐκυμάτιζεν εἰς τὸν ἀέρα πλησίον ἑνὸς πτηνοῦ.

— Ἴδου, ἐκαυχᾶτο λέγον θριαμβευτικῶς, δύναμαι νὰ πετῶ καὶ ἐγὼ καθὼς σύ.

— Ἐὰν δύνασαι πράγματι νὰ πετᾷς, μιμήσου με! ἀπήντησε τὸ πτηνόν. Καὶ ἀμέσως διέγραψεν ἕνα κύκλον καὶ ἐστράφη μὲ τὰς ἰσχυρὰς πτέρυγας του ἑναντίον τοῦ ἀνέμου.

Τὸ φύλλον ἐστροβιλίσθη ἐπ' ὀλίγον ἐκεῖ λιπόψυχον. Ἄλλ' ὁ ἄνεμος, ὁ ὁποῖος τὸ ἐκίνει, ἐσταμάτησεν αἰφνιδίως τὸ φύσημά του. Τότε τὸ ἑτεροκίνητον φύλλον ἔπεσεν ἐντὸς μικροῦ ποταμοῦ, ὁ ὁποῖος ἔρρει διαυγῆς καὶ ζωηρὸς εἰς τὸ βάθος τοῦ λειμῶνος.

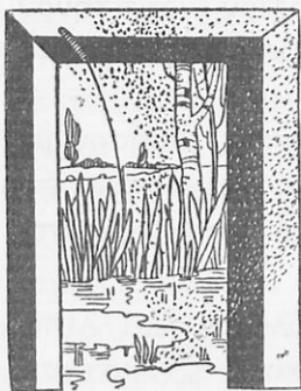
Τώρα τὸ φύλλον ἔπλεε παρασυρόμενον ἀπὸ τὰ κύματα. Ἄλλὰ καὶ πάλιν ἤρχισε τὰς καυχησιολογίας του ἀποτεινόμενον εἰς τοὺς ἰχθύς αὐτὴν τὴν φορὰν.

— Κοιτάξετέ με, τοὺς ἔλεγε, ἤμπορῶ νὰ κολυμβῶ κ' ἐγὼ ὅπως καὶ σεῖς, ἴσως καὶ καλύτερα.

Οἱ ἄφωνοι ἰχθύες δὲν τοῦ ἀπήντησαν. Τότε τὸ φύλλον ὑπερηφανεύθη ἀκόμη περισσότερο, στοχαζόμενον, ὅτι οἱ ἰχθύες δὲν ἠδύναντο νὰ διαμφισβητήσουν τὴν ἀξίαν του. Τὰ κύματα τοῦ ποταμοῦ ἐξηκολούθουν νὰ παρασύρουν ὀρμητικώτερα τώρα τὸ ξηρὸν φύλλον. Ἄλλὰ τοῦτο, ἐνῶ ὠλίσθαιεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, δὲν ἀντελαμβάνετο, ὅτι ὑγραίνετο ὀλονὲν περισσότερο. Καὶ τὸ ἀνόητον δὲν προέβλεψεν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος θὰ ἔχη σαπίσει τελείως ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν.

(Διασεκὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Πώς καταστρέφονται οι κώνωπες.

ρὸ καιροῦ κάποιος φίλος μου μὲ παρεκάλει νὰ μεταβῶ εἰς τὴν ἔπαυλιν του κειμένην εἰς τι χωρίον τοῦ Βόλου, διὰ νὰ καταστρέψω τοὺς κώνωπας, οἱ ὅποιοι εἶχον γεμίσει τὰ δωμάτια καὶ οἱ ὅποιοι μὲ τὰ κεντήματά των ἐτάρασσον τὸν ὕπνον τῶν ἐνοίκων.

Μοῦ εἶχεν ἀποστείλει δείγματα τῶν κωνώπων αὐτῶν ἐντὸς ὑαλίνου φιαλιδίου. "Ὅτε τοὺς παρετήρησα μὲ προσοχὴν, ἐπέισθην, ὅτι ἦσαν ἀνωφελεῖς. Οὗτοι πετῶσι κατὰ τὴν νύκτα κάμνοντες εἰδικὸν βόμβον καὶ ἀπορροφοῦν τὸ αἷμα τῶν κοιμωμένων, εἰς τοὺς ὁποίους μεταδίδουν τοὺς ἐλώδεις πυρετούς.

Ἦτο ὡραία ἡμέρα τοῦ Ἰουλίου, ὅτε ἀπεβιβάσθην εἰς Βόλον μεταβαίνων εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ φίλου μου.

Ὁ ἀμαξηλάτης του μ' ἐπερίμενε πλησίον τῆς προκουμαίας μὲ μίαν μεγάλην ἄμαξαν. Μ' ἐχαιρέτησε μὲ σεβασμὸν καὶ μ' ἐπληροφόρησεν, ὅτι μία γυνὴ καὶ δύο ἄνδρες ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐπαύλεως ἐνοχλοῦνται συχνὰ ἀπὸ πυρετόν. Τοῦ εἶπα, ὅτι ἡ πάθησις των φυσικὰ ὀφείλεται εἰς τοὺς κώνωπας καὶ τοῦ παρήγγειλα νὰ τοὺς συστήσῃ τακτικὴν χρῆσιν κινίνης.

Μετὰ μίαν ὥραν εὕρισκόμεθα εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἐπαύλεως. "Ὅταν οἱ ἐνοικοὶ μὲ εἶδον νὰ κατέρχωμαι

ἐκ τῆς ἀμάξης χωρὶς ἀποσκευὰς καὶ χωρὶς νὰ φέρω μαζί μου ὑλικά ἢ φάρμακα διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν κωνώπων, ἔμειναν ἔκπληκτοι καὶ ἀπογοητευμένοι. Ἐμάντευσά εὐκολὰ τοὺς στοχασμούς των· «Πῶς θὰ ἐξολοθρευθῆ τὰ δισεκατομμύρια τῶν ἐνοχλητικῶν αὐτῶν ἐντόμων, ἀφοῦ δὲν ἔφερε τίποτε μεθ' ἑαυτοῦ;» ἐσκέπτοντο.

Ὁ ὑπηρέτης, ἀδύνατος καὶ χλωμὸς (θὰ ἦτο ἀπὸ τοὺς προσβληθέντας ὑπὸ πυρετοῦ) κατηυθύνθη πρὸς ἐμὲ καὶ μοῦ εἶπε·

— Σεῖς εἶσθε ὁ ἰατρός, ποὺ θὰ καταστρέψῃ τοὺς κώνωπας; Ὁ κύριος μοῦ γράφει ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην νὰ σᾶς ὀδηγήσω νὰ ἴδητε ὅλα τὰ διαμερίσματα, χωρὶς νὰ παραλείψω κανένα.

Τὸν ἠκολούθησα. Ἐπὶ τῶν τοίχων, τῆς ὀροφῆς τῶν ὑελοπινάκων, παντοῦ εἶδον ἀκινήτους κώνωπας, οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν τὴν νύκτα, διὰ νὰ πετάξουν.

— Ἐὰν θέλετε νὰ ἀναβῆτε, μοῦ εἶπεν ὁ ὑπηρέτης, καὶ εἰς τὸν δεύτερον ὄροφον, θὰ ἴδητε καὶ ἄλλους ἀκόμη κώνωπας.

— Δὲν ἀξίζει νὰ κάμωμεν τὸν κόπον, εἶδον ἀρκετοὺς, ἀπεκρίθη.

Κατόπιν ἐξῆλθον καὶ περιειργάσθην τὸν κῆπον, ἀναζητῶν ἔλος τι ἢ δεξαμενὴν πλήρη ὕδατος. Ἦμην βέβαιος ὅτι θὰ ὑπῆρχε· ἐκεῖ δὲ οἱ κώνωπες θὰ ἐγένων τὰ φά των καὶ αἱ κάμπαι των θὰ ἀνεπτύσσοντο.

Δὲν εἶχον βαδίσει ἀκόμη εἰς διάστημα ἑκατὸν μέτρων, ὅτε ἐνώπιόν μου ἐπρόβαλε τρομερὸν ἔλος.

Ἐστάθην καὶ παρετήρησα. Μυριάδες κάμπαι κωνώπων ἔτρεχον ἢ μία ταχύτερον τῆς ἄλλης. Ἐπέστρεψα εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου ὁ ἀμαξηλάτης, ὁ κηπουρός, ἡ ὑπηρέτρια, ὁ ἀνθοκόμος μόλις ἔπαυσαν νὰ γελοῦν εἰς βάρος μου.

Ἐζήτησα ἓνα κάδον καὶ μίαν φιάλην ἀπὸ τὴν ὑπηρέτριαν. Τὰ ἔλαβον καὶ μὲ αὐτὰ ἐπέστρεψα εἰς τὸ ἔλος.

Τῇ βοηθείᾳ τοῦ κάδου ἀνέσυρα ὀλίγον ὕδωρ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἔλους καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὸ μαγειρεῖον, διὰ νὰ διυλύσω τὸ μελανόχρουν αὐτὸ ὑγρὸν καὶ νὰ ἀπομονώσω τὰς κάμπας, ποὺ περιεῖχε.

— Μήπως ἔχετε νὰ μοῦ δανείσετε ἓνα παλαιὸν μεταχειρισμένον σκοῦφον ;

Μοῦ ἔφεραν τὸν σκοῦφον πνιγμένοι εἰς τοὺς γέλωτας.

Διῦλισα τὸ ὑγρὸν μου καὶ ἐντὸς τῆς φιάλης, τὴν ὁποίαν ἐγέμισα μὲ καθαρὸν ὕδωρ, ἔρριψα τὰς κάμπας, αἱ ὁποῖαι εἶχον σταθῆ μέσα εἰς τὸν σκοῦφον. Ταύτας ἐξήτησα, διὰ νὰ βεβαιωθῶ, ἂν ἦσαν πράγματι κωνώπων κάμπαι. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπῆρξε!

Ἐπρεπε νὰ μεταβῶ εἰς τὸ ἔλος καί, χωρὶς νὰ χάσω καιρὸν, νὰ καταστρέψω τοὺς ἀμετρήτους αὐτοὺς ἐτοιμοὺς νὰ πετάξουν εἰς τὸν ἀέρα ἐχθρούς.

— Ἐχετε νὰ μοῦ δώσετε 30 ὀκάδας πετρελαίου ἢ βενζίνης ; εἶπον εἰς τὸν ὑπηρέτην. Ὁ κύριός σας ἔχει αὐτοκίνητον ὅπως βλέπω· ἐπομένως, θὰ ὑπάρχη ἐδῶ ποσότης τις ἐξ αὐτοῦ.

— Καὶ βέβαια μοῦ ἀπεκρίθη, ὑπάρχει καὶ ἀρκετὴ μάλιστα.

— Ὠραῖα! Λάβε αὐτὰ τὰ τρία δοχεῖα καὶ ἀκολούθει με.

Τὸν ὠδήγησα πλησίον τοῦ ἔλους καὶ τὸν διέταξα νὰ χύσῃ τὸ πετρέλαιον ἐντὸς αὐτοῦ. Μὲ παρατήρησεν ἐκστατικὸς καί, ἐνῶ ἔχυνε τὸ δεύτερον δοχεῖον μοῦ εἶπε συνεσταλμένος: «αὐτὸ νομίζω ὅτι δὲν κάμνει τίποτε· καὶ δὲν θὰ ἔμενεν εὐχαριστητένος ὁ κύριός μου, ἂν μ' ἔβλεπε νὰ πετῶ τὸ πετρέλαιόν του μέσα εἰς τὸ ἔλος».

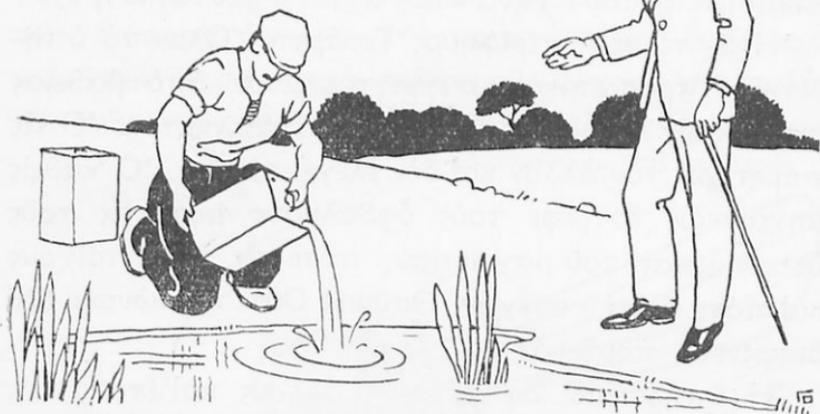
— Θα τοῦ εἰπῆτε, ὅτι σᾶς διέταξα ἐγώ, τοῦ ἀπήν-
τησα κάπως αὐστηρῶς.

Ἔπειτα ἐπέστρεψα εἰς τὸ μαγειρεῖον, διὰ νὰ πλύνω
τὰς χεῖράς μου, ἐνῶ οἱ ὑπηρέται ἐξηκολούθουν νὰ
κρυφογελοῦν.

— Τὴν ἐπομένην Τετάρτην, τοὺς εἶπον, ὅλα τὰ κου-
νούπια θὰ ἔχουν ἐξαφανισθῆ.

2

Εἰσῆλθον εἰς τὴν ἄμαξαν καὶ ἐ-
πέστρεψα εἰς τὸν Βόλον. Ἄπο ἐκεῖ
ἔγραψα εἰς τὸν ἐν Θεσσαλονίκη
προσωρινῶς διαμένοντα φίλον μου,

τὸν ἰδιοκτῆτην τῆς ἐπαύλεως, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς
ἐπισκέψεώς μου. Τοῦ ἐξήγησα, ὅτι οἱ κώνωπες
δὲν ζῶσι πλέον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν,
ὅταν εἶναι τέλεια ἔντομα, δῆλα δὴ ὅταν εὐρί-
σκωνται ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐξελίξει των. Ἐκεῖνα
λοιπόν, τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐπαυλιν
ἢ εἰς γειτονικὰ μέρη θὰ ἐξηφανίζοντο διὰ τοῦ ὠραίου
θανάτου των πρὸ τῆς ἐρχομένης Τετάρτης. Ὅσον
διὰ τὰς κάμπας των, αἱ ὅποια ἀκαταπαύστως θὰ
παρῆγον νέους κώνωπας, τὸν εἰδοποίησαν, ὅτι τὰς

είχον ριζικῶς ἐξολοθρεύσει· διότι ἐκάλυπα τὸ ἔλος διὰ λεπτοῦ στρώματος πετρελαίου, προωρισμένου νὰ τὰς κάμη νὰ πάθουν ἐξ ἀσφυξίας, ὅταν θὰ ἀνέβαινον κατ' ἀνάγκην ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας διὰ νὰ ἀναπνεύσουν. Μετὰ ἕξ ἡμέρας λοιπὸν ὅλος ὁ κωνωπόκοσμος θὰ ἐξηφανίζετο ἐκ τοῦ κτήματός του.

Αἱ δύο μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἡμέραι ἔτυχε νὰ εἶναι βροχεραὶ καὶ ὑγραί, διὰ τοῦτο καὶ ὅλοι οἱ ἐν τῷ κήπῳ κώνωπες κατέφυγον ἐντὸς τῆς ἐπαύλεως. Οἱ ὑπηρέται οὐδέποτε εἶχον παρατηρήσει τόσον πλήθος κωνώπων ἐντὸς τῶν διαμερισμάτων καὶ δὲν ἔπαυον νὰ ἐπαναλαμβάνουν. «Αὕτῃ εἶναι ἡ περίφημος καταδίωξις, πού εἶχε νὰ κάμη αὐτὸς ὁ ψευτογιατρός» ;

Ἦλθε τέλος ἡ περίφημος Τετάρτη. Ὅλον τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν, συγκεντρωμένον ἀπὸ βαθείας πρωΐας εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔμενε κατάπληκτον. Ὁ εἷς παρετήρει τὸν ἄλλον καὶ δὲν ἔλεγε τίποτε. Ὁ καθεὶς μηχανικῶς ἔστρεφε τοὺς ὀφθαλμοὺς πότε εἰς τοὺς ὑελοπίνακας τοῦ μαγειρείου, πότε εἰς τοὺς τοίχους καὶ πότε εἰς τὴν στέγην. Θαῦμα! Οὔτε εἷς κώνωψ δὲν διεκρίνετο πουθενά!

Ἡ ὑπηρέτρια ἀφῆκε τοὺς ἄλλους καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν τραπεζαρίαν, εἰς τὰ δωμάτια τοῦ ὕπνου, εἰς τὸ γραφεῖον· ἀλλ' οὐδ' ἓνα κώνωπα ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψη. Ἐπέστρεψε πλησίον τῶν ἄλλων καὶ εἶπε γεμάτῃ θαυμασμόν· «Ὡστε ἦτο μάγος, ὄχι ἀπλῶς ἰατρός. Καλὰ τὸ ὑπωψιάσθην ἐγώ!»

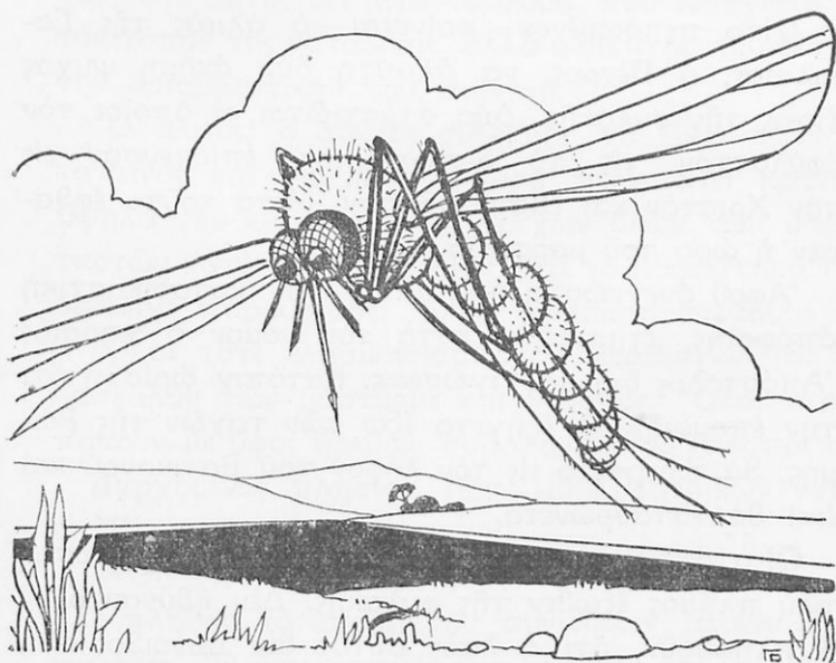
3

Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἡ περίεργος αὐτῆ ἱστορία εἶχε διαδοθῆ εἰς ὀλόκληρον τὸ χωρίον τοῦ Βόλου. Ἀκόμη τὴν διηγοῦνται μὲ ἐκπληξιν. «Ἐὰν ἔχετε

κώνωπας εἰς τὴν οἰκίαν σας, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τοὺς καταστρέψετε. Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ φέρετε τὸν μάγον ἱατρὸν.¹ Εἶναι ἓνας ἄνθρωπος ὅπως σεῖς καὶ ἐγώ. Θὰ τοῦ δώσετε ἓνα σκουῖρον, τὸν ὁποῖον θάτε εἰς τὸ στόμα μιᾶς φιάλης· λέγει λόγους ποὺ δὲν τοὺς ἔννοεῖ κανεὶς· καὶ μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας οἱ κώνωπες χάνονται.»

Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπανῆλθον εἰς Βόλον δι' ὑπόθεσίν μου. Ἐνῶ διέβαινα διὰ τῆς κεντρικῆς ἀγορᾶς, ἤκουσα αἰφνιδίως ὀπισθὲν μου· «Νὰ ὁ μάγος». Εἶχον ἀναγνωρίσει τὴν φωνὴν τῆς ὑπηρετρίας τῆς ἐπαύλεως. Ἐστράφην τότε καὶ εἶδον ὄλους σχεδὸν τοὺς ὑπηρέτας τοῦ φίλου μου κρατοῦντας εἰς χεῖράς των διάφορα ὀψώνια. Μὲ παρατήρησαν ἐκπληκτοὶ καὶ ὑπεκλίθησαν μετὰ σεβασμοῦ. Εἶχον περιπαίξει τὸν ἄνθρωπον τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ἐτίμων τὸν μάγον!

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

Ἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος περιῆλθον ὁ καθείς ἰδιαιτέρως πολλὰς χώρας, εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ὁποίων ἐδίδαξαν τὸ εὐαγγέλιον καὶ μετέδωκαν τὸ φῶς τῆς νέας θρησκείας τοῦ Χριστοῦ.

Καταδιωχθέντες ἐν τέλει ὑπὸ τῶν Ρωμαίων συνητηθήθησαν εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Ρώμης. Τὰ βασανία, τὰ ὅποια ὑπέμειναν ἐκεῖ μέσα, εἶναι ἀνεκδιήγητα.

Ἐφθασαν ἐπὶ τέλους αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τῆς ζωῆς των.

Ἦτο πεπρωμένον — φαίνεται — ὁ ἀλιεύς τῆς Γαλιλαίας, ὁ Πέτρος, νὰ ἀλιεύσῃ δύο ἀκόμη ψυχὰς ἐντὸς τῆς φυλακῆς. Δύο στρατιῶται, οἱ ὅποιοι τὸν ἐφύλαττον εἰς τὸ δεσμοτήριον, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν. Μετὰ τοῦτο ἔφθασεν ἡ ὥρα τοῦ μαρτυρίου του.

Ἀφοῦ ἀνεγνώσθη ἡ ἐναντίον του καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἐτιμωρήθη κατὰ τὸν νόμον ὁ γηραιὸς Ἀπόστολος διὰ μαστιγώσεως. Κατόπιν ὤρίσθη ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ ἐξήγετο ἔξω τῶν τειχῶν τῆς Ρώμης, θὰ ὠδηγεῖτο εἰς τὸν λόφον τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἐκεῖ θὰ ἐσταυρώνετο.

Οἱ στρατιῶται ἠπόρουν διατὶ συνηθροίσθη τόσον πολὺ πλῆθος ἔξωθεν τῆς φυλακῆς. Δὲν ἠδύναντο ν' ἀντιληφθοῦν, ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν συνοιθροίσθη

ἐκεῖ ἐκ περιεργείας, ἀλλὰ διότι ἦσαν Χριστιανοὶ καὶ ἐπεθύμουν νὰ συνοδεύσουν μέχρι τέλους τὸν ἀρχηγόν των Ἀπόστολον.

Τὸ ἀπόγευμα ἤνοιξαν αἱ πύλαι τῆς φυλακῆς καὶ ἐφάνη ὁ Πέτρος συνοδούμενος ἀπὸ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα. Ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν του. Ἡ ἡμέρα ἦτο ἡσυχος καὶ γλυκεῖα.

Καὶ ἤρχισεν ἡ πορεία. Ἐπειδὴ ὁ Πέτρος ἦτο πολὺ γέρων, δὲν τὸν ἠνάγκασαν νὰ φέρῃ μόνος του τὸν σταυρόν του.

Ὁ Πέτρος περιεπάτει ἀργὰ καὶ τοιοῦτοτρόπως ὅλοι ἠδύναντο νὰ τὸν βλέπουν. Ὅτε ἐφάνη ἡ κατάλευκος κεφαλὴ του μεταξὺ τῶν ἀστραπτόντων ξιφῶν, θρῆνος ἠκούσθη. Ἀλλ' ἀμέσως κατέπαυσε, διότι τὸ πρόσωπον τοῦ Πέτρου ἦτο τόσον ἡσυχον καὶ ἐφωτίζετο ἀπὸ τόσῃν χαράν, ὥστε ὅλοι ἐνόησαν, ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτο τὸ θῦμα, ποὺ ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, ἀλλὰ ὁ νικητῆς ποὺ ἔκαμνε τὴν θριαμβευτικὴν του πορείαν.

Ὁ ἀλιεύς, ὁ ὁποῖος συνείθιζε νὰ εἶναι πάντοτε ταπεινὸς καὶ σκυμμένος, τώρα περιεπάτει κρατῶν ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ὑπερέχων ὅλων τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὸ ἀνάστημα. Ποτὲ τὸ παράστημά του δὲν εἶχε παρουσιάσει τόσῃν μεγαλοπρέπειαν.

Ὅλοι τότε ἐλησμόνησαν, ὅτι περιέμενον τὸν διδάσκαλόν των μαρτύρια καὶ θάνατος. Ὅλοι περιεπάτουν μὲ ὕφος ἡρεμον, σοβαρὸν καὶ μεγαλοπρεπές.

Διερχόμενος πλησίον τῶν εἰδολολατρικῶν ναῶν ὁ Πέτρος ἐψιθύρισε.

— Θὰ γίνετε ὅλοι ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ!

Τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον τὸν συνώδευεν, ὄλονέν ἐπυκνώνετο. Ὁ ἀξιωματικὸς ἀντιληφθεὶς, ὅτι συνοδεύει

κάποιαν ἐξαιρετικὴν προσωπικότητα, ἀνησύχησε, διότι εἶχε μαζί του τόσον ὀλίγους στρατιώτας. Ἄλλὰ τὸ πλῆθος ἐβάδιζεν ἐντελῶς ἤσυχον, χωρὶς διαφέσεων πρὸς ταραχάς.

Ἡ πομπή, τέλος ἐστάθη πρὸ τοῦ Ἰπποδρομίου καὶ τοῦ Βατικανοῦ. Ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἄλλοι ἤρχισαν νὰ σκάπτουν λάκκον καὶ ἄλλοι ἀπέθεσαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸν σταυρὸν καὶ τὰ καρφιά. Τὸ πλῆθος σιωπηλὸν καὶ συγκρατημένον ἐγονάτισεν.

Ὁ Ἀπόστολος φωτιζόμενος ἀπὸ τὸν ἥλιον, ὁ ὁποῖος ἔδυνεν, ἔστρεψε τὰ βλέμματα διὰ τελευταίαν φορὰν πρὸς τὴν πόλιν.

Οἱ στρατιῶται ἐπλησίασαν τὸν Πέτρον διὰ νὰ τὸν ἐκδύσουν. Ἄλλ' αὐτὸς ἐξαίφνης ὑψώθη ὄρθιος καὶ ἤγειρε τὴν δεξιάν του. Ἀπόλυτος σιγὴ ἐπεκράτησεν.

Ὁ Πέτρος ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ηὐλόγησε κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν του τὸν λαόν.

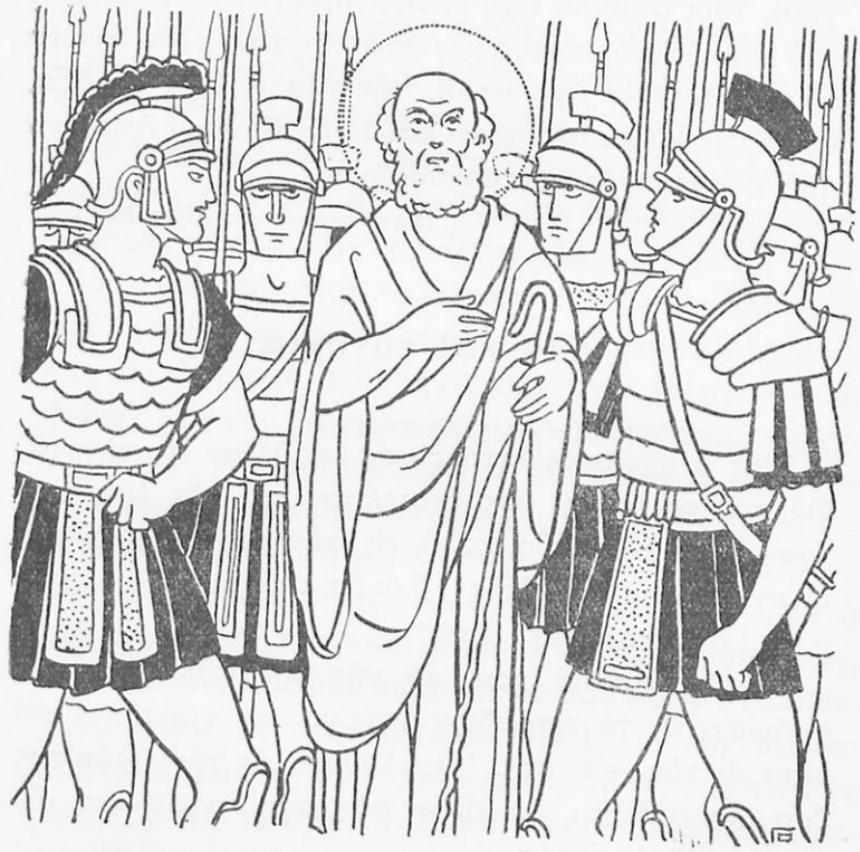
Καὶ μὲ ἀταραξίαν ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον.

2

Τὴν ἰδίαν ἐσπέραν ἄλλο στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα ὠδήγει τὸν Παῦλον δι' ἄλλης ὁδοῦ. Καὶ αὐτὸν ἠκολούθει τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν, τοὺς ὁποίους εἶχε κατηχήσει καὶ βαπτίσει.

Ὁ Παῦλος ἀνεγνώρισε τοὺς γνωστούς του, ἐστέκετο καὶ συνωμίλει μετ' αὐτῶν. Ἡ φρουρὰ συμπεριφερέτο πρὸς αὐτὸν μὲ σεβασμὸν ὡς πρὸς Ρωμαῖον πολίτην! Αἱ σκέψεις του, καθὼς καὶ τοῦ Πέτρου, ἦσαν ἤρεμοι καὶ φωτειναὶ καθὼς καὶ ὁ αἴθριος οὐρανὸς τῆς ἐσπέρας ἐκείνης. Οἱ ὀφθαλμοὶ του στοχαστικοὶ παρετήρουν τὰ γύρω βουνὰ καὶ τὴν πεδιάδα, ἣ ὁποία ἠπλώνετο ἔμπροσθέν του.

‘Η ὁδὸς μέχρι τοῦ τόπου τῆς καταδίκης ἦτο μακρά. Ἔως οὗ τὴν διανύσουν, τοὺς κατέλαβεν ἀσυναισθήτως ἡ νύξ. Αἱ ἀγγέλαι ἐπέστρεφον ἀπὸ τὰς βοσκὰς τῶν. Εἰς τὰ κατώφλια τῶν οἰκιῶν ἔπαιζον τὰ

παιδιὰ καὶ μὲ περιέργειαν παρετήρουν τὸ διερχόμενον ἀπόσπασμα.

Τέλος ἔφθασαν εἰς τὸν ὠρισμένον διὰ τὴν θανάτωσιν τόπον καὶ ἐστάθησαν πρὸ μιᾶς πηγῆς.

Ὁ Παῦλος ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅστις ἦτο ἐρυθρός, καὶ ἤρχισε νὰ προσεύχεται.

Ναί, ἡ τελευταία του στιγμή εἶχε φθάσει· ἀλλ' ἔβλεπε ὀπισθὲν του ἓνα πλατὺν δρόμον, τὸν ὁποῖον διήνυσε καὶ ὅστις συνεχίζετο ἔμπροσθέν του φθάνων μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ἐνδομύχως ἐπανέλαβε τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους εἶχε γράψει πρωτύτερα μαντεύων τὸν ἐπικείμενον μαρτυρικὸν θάνατόν του. «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἔχω ἀγωνισθῆ, τὴν πίστιν ἔχω φυλάξει, τὸν δρόμον ἔχω τελειώσει καὶ τώρα δὲν μοῦ ἀπομένει εἰμὴ ὁ στέφανος τῆς δικαιοσύνης».

(Κατὰ μετάφρασιν Λίζας Μάρκου)

Ἑγεία καὶ εὐτυχία.

Χθὲς ὁ σχολικὸς ἰατρός μας εἰσῆλθεν εἰς τὴν τάξιν μας καὶ ἀφοῦ μᾶς ἐχαιρέτισε καὶ μᾶς ἐξήτασεν ἓνα - ἓνα, ἂν εἴμεθα καλὰ εἰς τὴν ὑγείαν μας, μᾶς ὑπηγόρευσε τὸν ἐξῆς **δ ω δ ε κ ἄ λ ο γ ο ν τ ῆ ς ὑ γ ε ί α ς** καὶ μᾶς εἶπεν·

«Αὐτόν, παιδιὰ μου, νὰ μὴν ἀρκεσθῆτε νὰ τὸν γράψητε εἰς τὸ τετράδιόν σας· νὰ τὸν χαράξητε καὶ μέσα εἰς τὸν νοῦν σας. Ἐκτελοῦντες εἰς τὴν ζωὴν σας ὅσα διαλαμβάνει, θὰ εἴσθε πάντοτε ὑγιεῖς καὶ εὐτυχεῖς. Ἴδου αὐτός:

1. Καθαρὸς ἀήρ, καθαρὸν σῶμα, καθαρὰ ἐνδύματα, καθαρὰ κατοικία, καθαρὰ τροφή, καθαρὰ ψυχὴ, εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν ὑγείαν σου καὶ διὰ τὴν εὐτυχίαν σου.

2. Μὴ κατοικῆς καὶ μὴ ἐργάζεσαι εἰς ὑπόγεια καὶ ἐν γένει εἰς μέρη ἀνήλια, ὑγρά, στενόχωρα, ἀκάθαρτα καὶ ἀτελῶς ἀεριζόμενα.

3. Ἀνάπνεε πάντοτε μέ τήν ρίνα. Ὄταν εὐρίσκεσαι εἰς μέρος μέ καθαρόν ἀέρα, ἀνάπνεε βαθέως μέ προτεταμένον τὸ στῆθος, ὀρθήν τήν κεφαλὴν καὶ χαμηλωμένους πρὸς τὰ ὀπίσω τοὺς ὤμους.

4. Μαζὶ μέ τὸ καθημερινὸν πλύσμον τῶν χειρῶν καὶ τοῦ προσώπου σου, φρόντιζε καὶ διὰ τήν καθημερινὴν καθαριότητα καὶ τῶν μερῶν τοῦ σώματός σου, τὰ ὁποῖα δὲν φαίνονται. Κάμνε ἓν χλιαρὸν λουτρὸν τουλάχιστον κατὰ δεκαπενθήμερον καὶ πλύνε μέ ἄφθονον σάπωνα ὀλέκληρον τὸ σῶμά σου τουλάχιστον μίαν φορὰν τήν ἑβδομάδα.

5. Συνείθισε ἀπὸ τὸ θέρους νὰ περνᾷς κάθε πρωΐ καὶ μέ κάθε καιρὸν εἰς ὅλον σου τὸ σῶμα ἢ τουλάχιστον εἰς τὸν θώρακα καὶ τήν ράχιν σου ἓν προσόψιον ἢ ἓνα σπόγγον βρεγμένον μέ ψυχρὸν ὕδωρ καὶ στραγγισμένον· καὶ τρίβου ἔπειτα μέ χονδρὸν στεγνὸν προσόψιον, ἕως ὅτου κοκκινίσῃ καλὰ τὸ δέρμα.

6. Κάμνε κάθε πρωΐ ἐνώπιον ἀνοικτοῦ παραθύρου ἀσκήσεις γυμναστικῆς τουλάχιστον ἐπὶ πέντε λεπτά τῆς ὥρας καὶ τελείωνε μέ ἀναπνευστικὰς ἀσκήσεις, ὅπως ἔμαθες ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν σου εἰς τὸ σχολεῖον.

7. Τρῶγε εἰς τακτικὰς ὥρας καὶ μόνον ἐὰν πεινᾷς· τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἐχώνευσες τήν προηγηθεῖσαν τροφήν. Μὴ τρώγῃς ποτὲ κατὰ κόρον· τὸ πολὺ φαγητὸν δὲν χωνεύεται καὶ προκαλεῖ ἀσθενείας. Ἀπόφευγε τὸ πολὺ κρέας. Νὰ προτιμᾷς ὡς τροφήν σου τὰς ὀπώρας, τοὺς ξηρούς καρπούς, τὰ χορταρικά. Νὰ μασᾷς ἐπὶ πολὺ καὶ καλὰ τήν τροφήν σου. Ποτὲ νὰ μὴν κάθῃσαι εἰς τήν τράπεζαν τοῦ φαγητοῦ, ἐὰν δὲν ἔχῃς πλύνει προηγουμένως τὰς χεῖράς σου, καθὼς καὶ ὅταν εἶσαι πολὺ κουρασμένος ἢ θυμωμένος. Νὰ εἶσαι πάντοτε εὐθυμος ὅταν τρώγῃς, καὶ νὰ μὴ ὀμιλῇς διὰ δυσάρεστα πράγματα.

8. Μετὰ τὰς ὥρας τοῦ μαθήματος, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ πνεῦμά σου ἐκούρασθη, κούραζε καὶ τὸ σῶμά σου μὲ περίπατον ἢ γυμναστικήν. Νὰ παύης κάθε ἐργασίαν σου πρὶν αἰσθανθῆς κούρασιν.

9. Ἀγάπα τὴν φύσιν. Φρόντιζε, ἂν ἤμπορῆς, νὰ ζῆς πλησίον τῆς φύσεως καὶ κατὰ φύσιν. Πήγαινε κάθε ἡμέραν καὶ μὲ κάθε καιρὸν περίπατον. Μὴν ἐκτίθεσαι ὅμως ἰδρωμένος εἰς τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος. Ἀπόφευγε ὅσον ἠμπορεῖς τὴν σκόνην, ἢ ὁποία ἐξερεθίζει καὶ καταστρέφει τοὺς πνεύμονας καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Μὴ πτύῃς κατὰ γῆς.

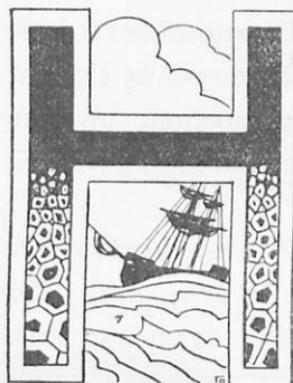
10. Νὰ κοιμᾶσαι ὄχι ὀλιγώτερον τῶν ὀκτῶ ὥρῶν, μὲ ἀνοικτὸν παράθυρον ἢ τοῦλάχιστον μὲ ἀεριζόμενον καλὰ τὸ δωμάτιόν σου πρὶν κατακλιθῆς. Νὰ συνειθίζῃς ἀπὸ μικρὸς νὰ περνᾷς τὰς περισσοτέρας ὥρας τοῦ ὕπνου σου κατακεκλιμένος μὲ τὴν δεξιὰν πλευράν. Μόλις ἐξυπνήσῃς νὰ ἀφίνης ἀμέσως τὴν κλίνην.

11. Διὰ νὰ προφυλαχθῆς ἀπὸ ἀσθενείας: διατήρει τὸ σῶμά σου ἰσχυρὸν καὶ καθαρὸν· τρῶγε ἀπλῆν, θρεπτικήν καὶ καθαρὰν τροφήν· ἀπόφευγε τὴν μακρὰν παραμονὴν εἰς μέρη κλειστὰ μὲ πολὺν κόσμον καὶ ἀκάθαρτον ἀέρα· μὴν ἔρχεσαι εἰς ἐπαφήν μὲ ἀσθενεῖς καὶ μὲ πράγματά των. Πλύνε τὸ στόμα σου συχνά, κυρίως ὅταν ξυπνᾷς τὸ πρωῖ καὶ πρὶν κατακλιθῆς τὸ βράδυ.

12. Μὴν ἀγαπᾷς νὰ βυθίζεσαι εἰς λυπηρὰς σκέψεις. Πίστευε, ὅτι τὸ μέλλον σου θὰ εἶναι λαμπρὸν καὶ εὐχάριστον. Ἐπαναλάμβανε συχνὰ τὴν φράσιν· «εἶμαι ὑγιής, εἶμαι εὐτυχής». Μὲ τὴν φράσιν αὐτὴν ἀναπτύσσεις τὴν αὐτοπεποίθησίν σου καὶ ἐξασφαλίζεις δι' αὐτῆς τὴν εὐτυχίαν σου.

(Κατὰ Ι. Βεγκλίδην. Διασκευῆ)

Τὸ κυνήγιον τῆς φαλαίνης.

φάλαινα εἶναι τὸ μέγιστον ἀπὸ τὰ σήμερον ζῶντα ζῷα. Τὸ μῆκος τῆς φθάνει μέχρι τριάκοντα μέτρων. Τὸ δὲ βάρος τῆς, τὸ ὅποιον εἶναι εὐκόλον νὰ ζυγισθῇ, δεδομένου ὅτι τὸ κρέας τῆς χρησιμοποιεῖται, φθάνει μέχρις ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδων ὀκάδων. Ἀντιστοιχεῖ δηλ. τὸ βάρος μιᾶς τοιαύτης φαλαίνης πρὸς τὸ βάρος ἑκατὸν πενήκοντα βοῶν ἢ δύο χιλιάδων ἀνθρώπων.

Ἡ φάλαινα ζῆ κατὰ μικρὰς ἀγέλας εἰς ὅλους τοὺς ὠκεανούς, ἰδίως ὅμως εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας.

Τὸ σῶμά τῆς ἔχει σχῆμα ἰχθύος. Ἡ κεφαλή τῆς εἶναι τεραστία. Εἰς τὸ στόμα τῆς, τὸ ὅποιον εἶναι μέγιστον, ἀντὶ ὀδόντων ἔχει μακρότατα ἐλαστικὰ κεράτινα ἐλάσματα (μπαλαῖνες). Οἱ μυκτῆρές τῆς εἶναι διαμορφωμένοι εἰς φυσητήρας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐξακοντίζει τὸν γεμᾶτον ὕδρατμούς ἀέρα, ὅταν ἀνὰ πᾶν τέταρτον τῆς ὥρας ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, διὰ νὰ εἰσπνεύσῃ νέον.

Παρὰ τὸν ὄγκον τῆς ἡ φάλαινα εἶναι πολὺ εὐκίνητος καὶ τρέφεται μὲ μαλακόστρακα καὶ μαλάκια. Ἡ θήλεια γεννᾷ ἐν ἡ δύο νεογνά, τὰ ὁποῖα θηλάζει.

2

Ἡ φάλαινα θηρεύεται ἀνηλεῶς διὰ τὸ ὑπ' αὐτῆς

παρεχόμενον ἰχθυέλαιον, διὰ τὸ λίπος καὶ διὰ τοὺς ὀδόντας της.

Διὰ νὰ συλλάβουν τοὺς ζωντανοὺς αὐτοὺς ὄγκους οἱ «ἀ λ ι ε ἷ ς», — καθὼς καταχρηστικῶς ὀνομάζονται, ἐπειδὴ ἡ φάλαινα ζῆ εἰς τὴν θάλασσαν, οἱ κ υ ν η γ ο ἰ τῆς φαλαίνης, ὅπως ἤμποροῦν κυριολεκτικώτερον νὰ ὀνομασθοῦν — ὀργανώνουν ἀποστολὰς εἰς τὸν Πόλον. Ἐκεῖ, εἰς τὰς αἰωνίως χιονοσκεπεῖς νήσους τοῦ Βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ, παλαίουν κατὰ τοῦ ψύχους.

Ἡ καταδίωξις τῆς φαλαίνης ἄλλοτε ἐγένετο διὰ λέμβων, ὀνομαζομένων φ α λ α ι ν ἰ δ ω ν, καὶ ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνος. Ὁ κυνηγὸς τότε ἐχρησιμοποῖε τὸ ἀλιευτικὸν του πλοῖον ὡς σκοπιάν, ἀπὸ ὅπου ἀνίχνευε τὸν ὀρίζοντα. Ὅτε ἀνεκάλυπτε καμμίαν φάλαιναν, ἔδιδε τὸ σύνθημα καὶ ἐντὸς ἐνὸς λεπτοῦ αἰ μικραὶ φαλαινίδες ἐρρίπτοντο εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀστραπιαίως κατηυθύνοντο εἰς τὴν σημαδευθεῖσαν θάλασσαν. Οἱ καμακισταὶ ἐξαπέλυον μὲ δύναμιν τὰ καμάκια των διὰ τῆς χειρός. Μετὰ καιρὸν τὰ ἐξεσφενδόνιζον διὰ μικρῶν τηλεβόλων. Ἄγριον κυνήγιον ἦρχιζε τότε. Ἐπὶ μακρὰς ὥρας τὸ πλοιάριον ἢ τὰ πλοιάρια παρεσύροντο ἀπὸ τὴν τρωθεῖσαν φάλαιναν μὲ ταχύτητα, ποὺ φέρει ἴλιγγον.

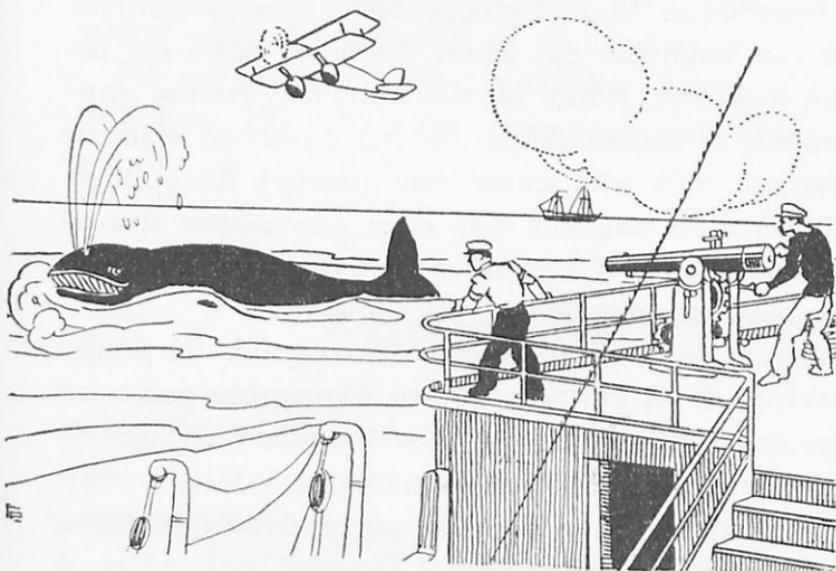
Συχνὰ ἡ φάλαινα μὲ ἐν κτύπημα τῆς οὐρᾶς της ἐθρυμμάτιζε τὴν παρασυρομένην φαιλαινίδα. Κάποτε συνέβαινε τὸ σχοινίον νὰ εἶναι βραχὺ· τότε τὸ πλοιάριον ἀνετρέπετο.

Ἡ πάλῃ αὐτὴ παρετείνετο ἐπὶ ὥρας, ἐνίστε καὶ ἐπὶ ὀλοκλήρους ἡμέρας. Καὶ ὑπῆρχε πάντοτε φόβος, νὰ κοπῆ τὸ σχοινίον, ἀπὸ τὸ ὅποῖον ἦτο δεμένον τὸ καμάκι καὶ νὰ διαφύγη ἡ φάλαινα μὲ τὸ

καμάκι έμπηγμένον εἰς τὰς σάρκας τῆς.

3

Τώρα τὸ κυνήγιον τῆς φαλαίνης, γίνεται δι' ἀεροπλάνου. Τὸ ἀεροπλάνον ἐξασφαλίζει διὰ τὴν κατόπτειυσιν ὀρίζοντα πλατύν καὶ εἶναι δέκα φορές ταχύτερον τοῦ ταχυτάτου πλοίου.

Ἡ ἀναζήτησις τῆς φαλαίνης, ἡ ὁποία προηγουμένως παρετείνετο ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπομένως ἀπῆτει περισσότερα ἔξοδα, δὲν εἶναι σήμερον πλέον τόσο πολυδάπανος.

• Τῶν ἀεροπλάνων, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται κατὰ τῆς φαλαίνης, ἐπιβαίνουν τρεῖς· ὁ πιλότος, ὁ ἄσυρματιστής καὶ εἰς παρατηρητής.

Ἡ φάλαινα σημαδεύεται ἀφ' ὑψηλοῦ εὐκολώτερον, διότι ἀπὸ τοῦ ἀεροπλάνου εἶναι θεατὴ καὶ ὅταν ἀκόμη εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Ὁ ἀεροπόρος διὰ τοῦ ἀσυρμάτου εἰδοποιεῖ τὸ ἄλιευτικὸν περὶ τῆς ἀκριβοῦς θέσεως τῆς φαλαίνης· καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ κατευθύνεται ἀμέσως τὸ ἄλιευτικὸν μὲ τὰς φαλαινίδας.

Αἱ φάλαιναί, ἐκ τῆς ἐξοντωτικῆς καταδιώξεως, ποῦ ἐνεκαινιάσθη ἐναντίον των διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσεως ἀεροπλάνων, ἔγιναν ὄχι μόνον σπάνια ἀλλὰ καὶ δύσπιστοι. Διὰ τὰ συλληφθεῖν, χρησιμοποιοεῖται ὑπὸ τῶν κυνηγῶν ὄχι μόνον πονηρία, ἀλλὰ καὶ μεγάλη ταχύτης. Χάριν μεγαλυτέρας ταχύτητος χρησιμοποιοῦν οἱ φαλαινοθῆραι διὰ τὰ ἄλιευτικὰ εἰδικούς κινητήρας τῶν πλοιαρίων των (μοτέρ) ἀθρούβους. Καὶ τῶρα τὰ καμάκια των εἶναι φορτωμένα εἴτε μὲ ἐκρηκτικὰς ὕλας εἴτε μὲ ἡ λ ε κ τ ρ ό λ υ σ ι ν . Αὗται ἐπιφέρουν κεραυνοβόλον τὸν θάνατον.

Ἐνίστε ὁμως τὰ μέσα αὐτὰ ἀστοχοῦν. Ἡ βόμβα δυνατὸν νὰ μὴ ἐπιτύχη καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα νὰ εἶναι πολὺ ἀσθενὲς διὰ τὸ ὀγκῶδες σῶμα τῆς φαλαίνης. Τότε τὸ ἀεροπλάνον ἀνίπτταται πάλιν, γράφει εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν κύκλους, μέχρις ὅτου ἡ φάλαινα ἀναδυθῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Εἰς τὴν φαλαινίδα ὁ παρατηρητῆς ἔχει ἔτοιμον τὸ εἰδικὸν μυδραλλιοβόλον, τὸ ὁποῖον εἶναι πυροβόλον ἰδιότυπον, μεγάλου διαμετρήματος καὶ μὲ διπλοῦν σωλῆνα. Μὲ αὐτὸ ἐξαπολύει ἐκρηκτικὰς σφαίρας ἐκτάκτου ἀποτελεσματικότητος. Τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ δυστυχισμένη φάλαινα ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ, ὑφίσταται ἀληθινὸν βομβαρδισμόν. Τὸ αἷμά της τρέχει κρουνηδόν, τριγύρω ἢ θάλασσα βάφεται ἐρυθρά. Ἡ πληγωμένη φάλαινα ἐπιπλέει ἐπ' ὀλίγον μὲ τὴν κοιλίαν πρὸς τὰ ἐπάνω. Μετὰ εἴκοσι περίπου λεπτῶν ἀγωνίαν εἶναι νεκρά πλέον.

Εἰς ἀπὸ τοὺς κυνηγούς τῆς πλησιεστέρας φαλαι-
νίδος ἀνοίγει μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιτηδειότητα δι' ἑνὸς
εἰδικοῦ ἐργαλείου τὴν κοιλίαν τῆς φαλαίνης καὶ εἰς
τὸ ἀνοιγμα εἰσάγει μακρὸν μετάλλινον καὶ εὐκαμπτον
σωλῆνα. Ἐπὶ τοῦ ἀλιευτικοῦ πλοίου τίθενται εἰς
ἐνέργειαν αἱ ἀντλῖαι καὶ φουσκώνουν τὴν φάλαιναν
μὲ ἀέρα.

Ὅταν ἡ φάλαινα φουσκώσῃ καλὰ, δὲν ὑπάρχει
πλέον φόβος νὰ βυθισθῇ εἰς τὴν θάλασσαν.

Μὲ μεγάλα χαλύβδινα καλώδια ἀνασύρουν τὴν
φάλαιναν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ἀλιευτικοῦ
καὶ ἐκεῖ ἀρχίζει ὁ τεμαχισμὸς τῆς.

(Μ. Γ. Π.)

Ἄσχολίαι ζῶων.

Καὶ ὅσοι ζοῦν ἔξω ἀπὸ τὰς πόλεις δὲν γνωρίζουν
τὴν περίεργον ζωὴν καὶ τὰς θραυμαστὰς ἀσχολίας
ὠρισμένων ζῶων.

Τῶν ἐν τὸ μὲν κυρίως τὰ κατορθώματα εἶναι
ἄξια πολλοῦ λόγου. Μένομεν ἔκπληκτοι ἐνώπιον
τῆς δραστηριότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπιτηδειότητος
τοῦ μικροκόσμου αὐτοῦ, ὃ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς
ἀδιάκοπον κίνησιν.

Τὰ ἔντομα ἀπασχολοῦνται τὸν περισσότερον και-
ρὸν των διὰ τὴν στέγασίν των, δηλαδὴ διὰ τὴν κα-
τασκευὴν τῆς κατοικίας των. Ἐχουν πρὸς τοῦτο
ὀλόκληρα συνεργεῖα. Καὶ ἐργάζονται μὲ τάξιν καὶ
μεθοδικότητα.

Παρασκευάζουν πηλὸν, πλίνθους καὶ τ σ ι μ ἔ ν τ ο

Μ. Γ. Πετρίδης & Κ. Γιοτσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Ε'. (Ἐκδ. Α'. 1936) 7

μόνα των. Τὰς πρώτας ὕλας δι' αὐτὰ λαμβάνουν ἀπὸ τὴν φύσιν. Μαζεύουν κατάλληλον χῶμα μὲ τὰς κερραίας των, τὸ ἀνακατεύουν, τὸ τρίβουν καὶ μὲ αὐτὸ ἔχουν ἓν πρώτης τάξεως τσιμέντο.

Τὰ ἔντομα γνωρίζουν, ὅτι κάθε οἰκία, διὰ νὰ εἶναι στερεὰ κτισμένη, χρειάζεται καὶ θεμέλια. Σκάπτουν λοιπὸν τὸ ἔδαφος, ρίπτουν μικροσκοπικὰ λιθάρια ἐντὸς τοῦ ἐσκαμμένου μέρους καὶ γεμίζουν τὰ μεταξὺ τῶν λιθαρίων κενὰ μὲ τὸ τσιμέντο των. Τοιουτοτρόπως ἔχουν ἐτοίμην τὴν βάσιν τῆς οἰκοδομῆς τῶν.

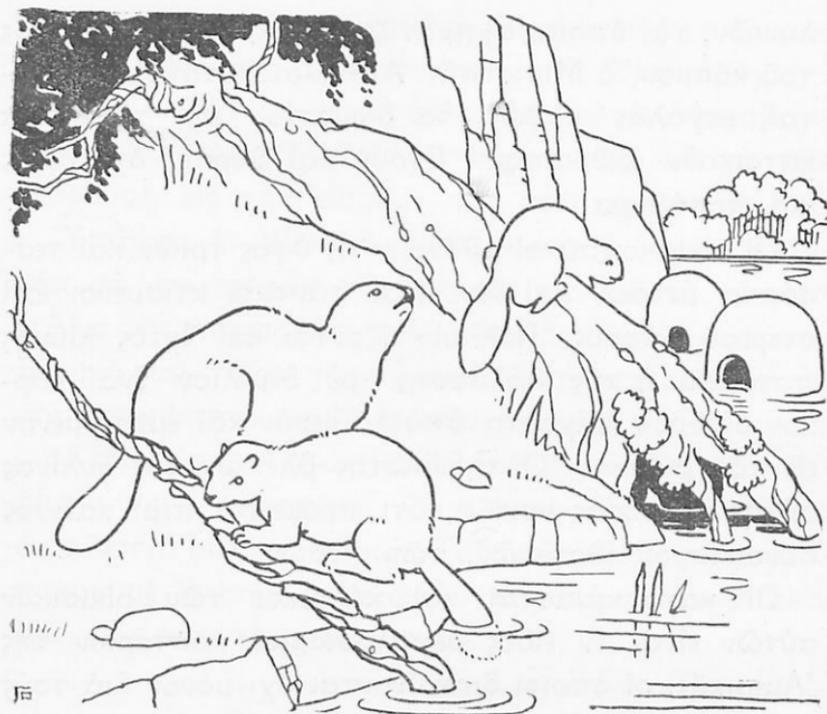
Ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἐξακολουθοῦν τὸ κτίσιμον μὲ τὰ ἴδια ὑλικά μέχρι τέλους.

Ὅταν τὸ ἐξωτερικὸν τῆς κατοικίας των εἶναι ἐτοιμον, ἀρχίζουν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐσωτερικοῦ. Τὴν χωρίζουν εἰς διαμερίσματα ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν των. Ταῦτα ἀλείφουν προσεκτικὰ μὲ λεπτότατον κονίαμα. Καὶ τοιουτοτρόπως ἔχουν πλέον ἐτοίμην πρὸς χρῆσιν τὴν ἀσφαλεστάτην φωλεάν των. Ἐγκαθίστανται εἰς αὐτὴν καὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῆς τροφῆς των.

2

Ἡ κατοικία ἄλλων ζώων εἶναι ξυλίνη. Ὑπάρχουν π τ η ν ἀ τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, τὰ ὅποια εἶναι θαυμάσιοι ξυλουργοί. Μόνα των κόπτουν τὰ ξύλα, τὰ ροκανίζουν καὶ τὰ λειαίνουν χωρὶς κανὲν ἄλλο ἐργαλεῖον ἐκτὸς τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ὀδόντων αὐτῶν. Κατόπιν τὰ συναρμολογοῦν ἐπιτηδείως καὶ τοιουτοτρόπως ἔχουν ἀποτελειωμένον τὸ μόνιμον καταφύγιόν των.

Τὰς ξυλίνας αὐτὰς κατοικίας των τὰ εὐφυῆ πτηνὰ στολίζουν ἀπ' ἔξω μὲ π ρ α σ ι ν ἄ δ α. Ἄλλὰ δὲν

σταματᾶ εἰς τοῦτο ἢ διακόσμησις. Ἐμπροσθεν τῆς φωλεᾶς των αὐτῆς ἀφίνουσι χῶρον, τὸν ὁποῖον χρησιμοποιοῦν ὡς κῆπον. Κατὰ τὴν κατάλληλον ἐποχὴν ἐκεῖ χώνουσι ἐντὸς τοῦ ἐδάφους σπόρους διαφόρων ἀνθέων. Ὄταν οἱ σπόροι ἔχουν ἤδη φυτρώσει, καθίζουσι τὰ φιλόκαλα αὐτὰ πτηνὰ χαρούμενα πλησίον τῶν ἀνθισμένων φυτῶν καὶ ἄδουσι. Καὶ ὅταν μὲ τὸν καιρὸν τὰ ἀνθη μαρανθοῦσι, τὰ ἐκριζώνουσι μὲ τὰ ράμφη των καὶ ἐναποθέτουσι εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς ἄλλους σπόρους διὰ νέαν ἀνθησιν.

3

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχουσι ὀλόκληρα χωρία ἀπὸ ξυλίνης οἰκίας καστόρων εἰς τὰς ὄχθας τῶν

λιμνῶν, τὰς ὁποίας σχηματίζει ὁ μακρότερος ποταμὸς τοῦ κόσμου, ὁ Μισισσιπῆς. Αἱ οἰκίαι αὗται εἶναι κινηταί, μεγάλαι καθὼς τὰ δωμάτια, εἰς τὰ ὁποῖα κατοικοῦν ἄνθρωποι. Ἔχουν καὶ θύραν, ὄχι ὅμως καὶ παράθυρα.

Οἱ οἰκίσκοι αὐτοὶ φθάνουν εἰς ὕψος τριῶν καὶ τεσσάρων μέτρων καὶ δὲν εἶναι πάντοτε κτισμένοι ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους. Πολλοὶ κτίζονται καὶ ἐντὸς λίμνης ποταμοῦ ἢ τῆς θαλάσσης μὲ θεμέλιον ἓνα κορμὸν δένδρου ἐξέχοντα ἀπὸ τὸ νερὸν καὶ ἐμπηγμένον εἰς τὸν βυθόν. Ὁ ταξιδιώτης βλέπων τὰς ξυλῖνας αὐτὰς κατοικίας νομίζει, ὅτι πρόκειται περὶ κανενὸς συνοικισμοῦ ἰθαγενῶν, τῶν Ἰνδῶν.

Οἱ κατασκευασταὶ καὶ κάτοικοι τῶν οἰκίσκων αὐτῶν εἶναι ἓν εἶδος μεγαλοσώμων καστόρων τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ὁποῖοι διακρίνονται ὄχι μόνον διὰ τοὺς ἀρχιτέκτονας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς μηχανικοὺς των. Μὲ θαυμαστὴν ἐπιμονὴν καὶ ἐπιτηδειότητα μεταφέρουν οἱ κάστορες οὗτοι σωροὺς κορμῶν δένδρων παρὰ τὸν ποταμόν. Εἶναι τὸ ὑλικὸν τῆς κατασκευῆς τῶν κατοικιῶν των.

Ἐμπηγνύουν πασσάλους εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ, τὴν ἀμμώδη, καὶ τοὺς στερεώνουν τοποθετοῦντες πέριξ λίθους. Τὸ σμῆνος τῶν καστόρων ἐργατῶν ἐργάζεται μὲ τάξιν, τὴν ὁποῖαν θὰ ἐζήλευε καὶ ὁ ἄνθρωπος.

4

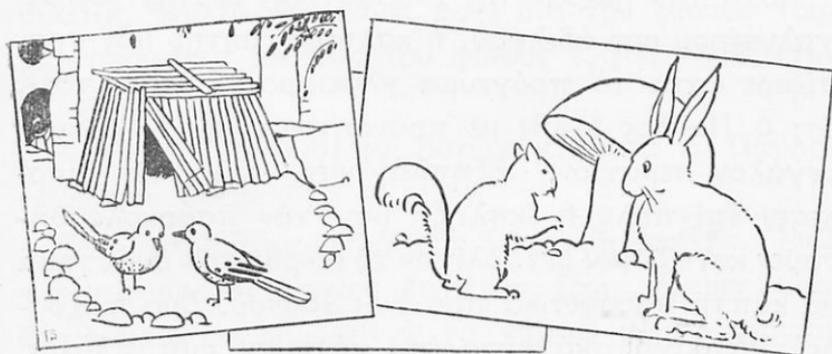
Εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν ὑπάρχει ἓν εἶδος ἀράχνης, ἡ ὁποία ζῆ ἐντὸς τῆς γῆς. Αὕτη κλείει τὴν εἴσοδον τῆς φωλεᾶς της μὲ μίαν μικρὰν μονόφυλλον θύραν, τὴν ὁποῖαν κατασκευάζει ἡ ἰδία ἀπὸ

πλάκα πηλίνην. Ἡ θύρα αὕτη ἀνοιγοκλείει με ἀρμούς κατεσκευασμένους ἀπὸ τὸν ἴστον τῆς ἰδίας ἀράχνης. Ὅταν ἡ ἐν λόγῳ ἀράχνη ἀλλάσῃ φωλεάν, παραλαμβάνει μαζί της τὴν πηλίνην θύραν της, διὰ νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς νέας κατοικίας της.

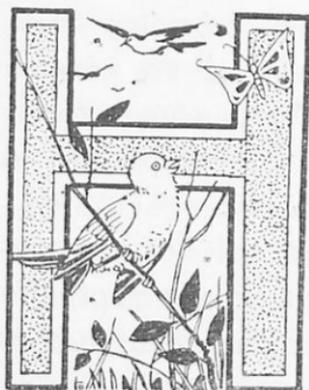
Ἐπάρχει ἓν εἶδος βόμβυκος, ὁ ὁποῖος ἐπενδύει τὸ ἐσωτερικὸν τῆς φωλεᾶς του μετὰ κόκκινα φύλλα τῆς παπαρούνας. Τὴν ἐπένδυσιν κάμνει τόσον τεχνικὰ καὶ τόσον προσεκτικὰ, ὥστε κατορθώνει νὰ μὴ πτυχώνεται κανὲν ἐκ τῶν φύλλων.

Ἄλλα ἔντομα φροντίζουν ἀκόμη καὶ διὰ τὴν ἀμφίεσίν των· ὄρισμένοι κάμπαι ἔχουν φορέματα ἀπὸ λεπτὰ φύλλα δένδρων. Ταῦτα ἐνώνουν καὶ συρράπτουν με λεπτὴν μεταξωτὴν κλωστήν, τὴν ὁποίαν ἐξάγουν ἀπὸ τὸ στόμα των.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ὁ μικρὸς φίλος τῶν ζώων.

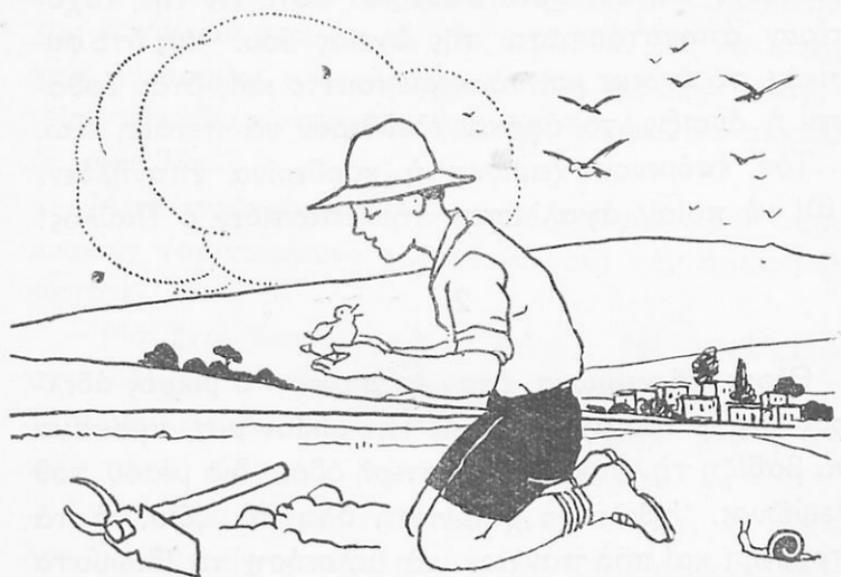
ἀγάπη πρὸς τὰ ζῶα τοῦ μικροῦ μας ἀδελφοῦ Παύλου, μᾶς ἔλεγεν ἡ ἑξαδέλφη μας, ἦτο γνωστὴ εἰς ὅλους πρὸ πολλοῦ.

Μία κυρία μᾶς ἔφερεν ἀπὸ τὸν κῆπόν της ὡραίαν χελιδόνα, ἡ ὁποία κατὰ περιέργον τρόπον δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιοῖσῃ τὰς πτέρυγας της καὶ νὰ πετάξῃ.

Ὁ μικρὸς μας Παῦλος φυσικὰ ἔγινεν ἀμέσως ὁ προστάτης της. Ἐλυπεῖτο διὰ τὴν ἀσθένειάν της. Τὴν περιεποιεῖτο ὅσον ἠδύνατο. Παρ' ὅλας ὁμως τὰς τρυφεράς του φροντίδας τὸ ὡραῖον πτηνὸν ἀπέθανε· καὶ αὐτὸ τοῦ προὔξενησε λύπην καὶ δάκρυα.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὀνομαστικῆς ἐορτῆς τοῦ μεγαλύτερου μας ἀδελφοῦ, ἡ καλὴ μας μήτηρ μᾶς προσέφερε κατὰ τὸ πρόγευμα γλύκισμα. Εἶδομεν τότε, ὅτι ὁ Παῦλος ἔλαβε μὲ προνοητικότητα ἕν ἄρκετὰ μεγάλον τεμάχιον. Ἐξηπλάγημεν, ἀλλὰ δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ ἡ ἔκπληξις μας· τὸν παρηκολουθήσαμεν καὶ εἶδαμεν μετ' ὀλίγον τὸ μικρὸν του ἀνάστημα νὰ κύπτῃ προσεκτικὰ πρὸ ἑνὸς θάμνου. Δύο παχουλοὶ βάτραχοι ἐκάθηντο ἐκεῖ κάτωθεν μιᾶς πλακός, τὴν ὁποίαν εἶχε διευθετήσῃ προηγουμένως ὁ Παῦλος ὡς σκέπην τῆς κατοικίας των.

Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ συνορτάσουν μαζί μας καὶ αὐτοὶ καὶ μάλιστα μὲ τὸ καλύτερον τεμάχιον γλυκί-

σματος, τὸ ὁποῖον εἶχε καὶ τὰς περισσοτέρας σταφίδας.

Ἄν εἶχε ποτε δείξει ἀδιακρισίαν ὁ μικρὸς Παῦλος καὶ εἶχεν ἀρπάσει καὶ δεύτερον τεμάχιον γλυκίσματος, δὲν τὸ εἶχε κάμει ποτὲ διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Πάντοτε τοὺς μικροὺς του φίλους ἐζήτει νὰ ἐξυπηρετήσῃ.

Κατὰ τὸν περυσινὸν βαρὺν χειμῶνα ὁ Παῦλος ἠσθένησε σοβαρῶς.

Τότε παρέστημεν πρὸ μιᾶς θελκτικῆς σκηνῆς. Ἐνῶ πυκναὶ νιφάδες χιόνος ἔπιπτον ἔξω, εἶδομεν μίαν ζωηρόχρωμον καρδερίναν νὰ κτυπᾷ μὲ τὸ ράμφος της τὸν ὑελοπίνακα τοῦ παραθύρου του μέχρις ὅτου τῆς ἠνοιξαμεν. Αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ὁ Παῦλος ἦτο εὐτυχισμένος, διότι τὸ πτηνὸν παρέμεινε πλησίον του καὶ

Ὡς ἔλεγε τις, ὅτι συνετέλεσε καὶ αὐτὸ εἰς τὴν ταχύτεραν ἀποκατάστασιν τῆς ὑγείας του. Ὡς ἦτο φυσικόν, τὸ ἔτρεφε καὶ τὸ περιεποιεῖτο καί, ὅταν ἔφθασεν ἡ ἀνοιξίς, τὸ ἀφῆκεν ἐλεύθερον νὰ πετάξῃ ἔξω.

Τὸν ἐπόμενον χειμῶνα ἡ καρδερίνα ἐπανῆλθεν. Ὡ! μὲ ποίαν ἀγαλλίασιν τὴν ἐπανείδεν ὁ Παῦλος!

2

Θέρος καὶ χειμῶνα, ὅταν ἐπέστρεφεν ὁ μικρὸς ἀδελφός μας ἐκ τοῦ σχολείου εἰς τὴν οἰκίαν μας, προετίμα νὰ βαδίζῃ τὴν μακρὰν κυκλοτερῆ ὁδὸν διὰ μέσου τοῦ λειμῶνος. Ἦθελε νὰ χαιρετίσῃ ὅλα τὰ ζῶα, νὰ τὰ προσέξῃ καὶ πρὸ πάντων νὰ μελετήσῃ τὰ ἰδιώματα τῶν πτηνῶν. Τὰ ἐγνώριζεν ἀπὸ τὴν πτησίν των, τὸ χρῶμά των, τὸ ἄσμα των, ἀπὸ τὴν κραυγὴν των πρὸ τοῦ κινδύνου. Ἐγνώριζε τὰς φωλεάς των, τὰ αὐγά των, τὴν τροφήν των καὶ τοὺς ἐχθρούς των. Τὰ ἔβλεπεν εἰς μέρη, ὅπου κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ ἀνακαλύψῃ καὶ εὗρισκε πάντοτε καιρὸν ἀθορύβως σὰν π ο υ τ ι κ ἄ κ ι νὰ ὠτακουστῇ.

Κάθε νέαν γνωριμίαν του, ὅταν ἐπέστρεφεν εἰς τὸν οἶκόν του, τὴν παρέβαλλε πρὸς τὰς εἰκόνας τοῦ βιβλίου τῶν πτηνῶν, τὸ ὁποῖον εἶχε. Τότε ὑπερήφανος ἔβλεπεν, ὅτι ὅλα τὰ εἶδη τῶν πτηνῶν, ὅσα εἰκονίζοντο εἰς τὸ βιβλίον του ὡς ὑπάρχοντα εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅλα τὰ εἶχεν ἴδει, τοῦλάχιστον δύο φορὰς ἕκαστον.

Οὔτε αὐτὰ τὰ καθήκοντα τοῦ σχολείου του, ὅπου διεκρίνετο ὡς πρῶτος μαθητής, οὔτε ἄλλη τις ἀσχολία ἠδύνατο νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν εὐχάριστον αὐτὴν ἔρευνάν του. Δι' ἡμᾶς δὲν ἦτο πλέον ἀπορίας

ἄξιον, ὅτι μετὰ τὴν μελέτην του καὶ τὴν σχολικὴν του ἐργασίαν ἔτρεχεν εἰς τὴν κοιλάδα, διὰ νὰ κάμη νέας γνωριμίας καὶ νὰ περιποιηθῇ μερικὰς οἰκογενείας πτηνῶν, ἐντὸς τῶν θάμνων ἢ κάτωθεν σωροῦ ἐξ ἄκανθῶν.

— Ἄπο ποῦ εὐρίσκεις διαρκῶς τροφήν διὰ τοὺς μικροὺς χαριτωμένους τροφίμους σου; τὸν ἠρώτησα κάποτε.

— Μὰ ἔχω ἓνα σκαλιστήρι. Μὲ αὐτὸ σκάπτω ὀλίγον τὸ ἔδαφος καὶ ἔχω ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσίν μου ἀρκετὰ ζωῦφια, σκώληκας, μύρμηκας κ. ἄ., ποὺ τόσον ἀρέσουν εἰς τὰ πουλάκια μου.

Τοῦτο ἐπανελαμβάνετο πάντοτε, ὡσάκις ὁ Παῦλος δὲν ἦτο εἰς τὸ σχολεῖον ἢ δὲν ἐμελέτα εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Κάποτε, ἐνῶ ἑκαθήμεθα εἰς σκιερὰν γωνίαν τοῦ κήπου μας, μᾶς ἐπλησίασεν ὁ Παῦλος κρατῶν μετὰ προσοχῆς κάτι εἰς τὰς χεῖράς του. Ἦτο πυκνόφυλλος κλάδος δένδρου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μετ' ἐκπλήξεώς μας εἶδομεν πέντε μικροὺς νεοσσούς χελιδόνος τερετίζοντας. Ἐμείναμεν καταγοητευμένοι.

Ὁ Παῦλος μὲ ὕφος θριαμβευτικὸν δὲν ἤργησε νὰ μᾶς ἀφήσῃ καὶ νὰ μεταβῇ, διὰ νὰ ἐναποθέσῃ πάλιν εἰς τὴν φωλεάν των τὰ μικρὰ προστατευόμενά του.

(Διασκευή)

Τί κατορθώνει σύγχρονος Ἱεραπόστολος.

ὕτὰ ποὺ θὰ σᾶς διηγηθῶ, παι-
διά μου, μᾶς ἔλεγε προχθές τὴν
ἐσπέραν μετὰ τὸ δεῖπνον ὁ κα-
λὸς πατήρ μας, εἶναι ἀληθέςτα-
τα καὶ συνέβησαν πρὸ ὀλίγων
ἐτῶν.

Εἰς τὸν Δυτικὸν Εἰρηνικὸν ὠ-
κεανὸν εὐρίσκονται αἱ νῆσοι τοῦ
Σολομῶντος. Αὗται κατοικοῦνται
ἀπὸ Μελανησίους, ἀνθρώπους ἡμιαγρίους, μετρίου
ἀναστήματος, μὲ δέρμα καστανὸν ἢ ὑπομέλαν καὶ
κόμην οὐλὴν μαύρην. Ἔως πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ἦσαν
ἀνθρωποφάγοι οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τοῦ Σολομῶν-
τος. Δι' αὐτὸ ἄνθρωποι τῆς λευκῆς φυλῆς σπανίως
ἐπεσκέπτοντο τὰς νήσους ταύτας. Οἱ ἰθαγενεῖς ἦσαν
δύσπιστοι πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν
ὁποίαν οἱ Εὐρωπαῖοι ἄποικοι ἐνήργουν κατὰ τῶν
νήσων των ἐπιδρομάς, διὰ νὰ συλλάβουν μαύρους
δούλους, τοὺς ὁποίους μετεπώλουν ἢ ἐχρησιμοποιοῦν
οἱ ἴδιοι διὰ βαρείας ἐργασίας των.

Οἱ ἰθαγενεῖς ἔτρεφον μῖσος κοτὰ τῶν λευκῶν καὶ
ἂν ποτὲ συνελάμβανον κανένα ἐξ αὐτῶν, τὸν ἐφόνευον
καὶ τὸν κατεβρόχθιζον!

Αὐτὸ συνέβαινε μέχρι τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν
εἰς τὸ Οὐγκί, εἰς ἓνα μικρὸν κόλπον τῆς συστάδος
τῶν νήσων τῶν ὀνομαζομένων «Ἁγιος Χριστόφο-
ρος» ἐπλησίασε λέμβος, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξεπήδησεν

εἰς τὴν ξηρὰν νέος τις τελείως ἄοπλος καὶ σχεδὸν γυμνός. Οὗτος περὶ τὸ μέσον τοῦ σώματός του εἶχε δεμένον τεμάχιον ὑφάσματος, ὡς οἱ ἰθαγενεῖς.

Ὁ περιέργος ἐπισκέπτῃς ἀνῆκεν εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν. Ὦνομάζετο Κάρολος Ἐδουάρδος Φόξ, ἦτο θεολόγος καὶ ἤρχετο ὡς ἱεραπόστολος ἀπὸ τὴν Νέαν Ζηλανδίαν. Εἰς τὴν νῆσον δὲ προσήγγισε μὲ τὴν φιλοδοξίαν νὰ κατηχήσῃ εἰς τὸν Χριστιανισμόν καὶ νὰ ἐξημερώσῃ τοὺς ἄγριους τῆς, οἱ ὅποιοι ἐφημίζοντο διὰ τὰ θηριώδη των ἔνστικτα.

Οἱ ἄγριοι τὸν περιστοίχισαν μὲ περιέργειαν καὶ ἐχθρικὰς διαθέσεις. Τοὺς κατηύνασεν ὁμως οὗτος, διότι ἀπηυθύνθη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν διάλεκτόν των, τὴν ὁποίαν ἐφρόντισε νὰ μάθῃ προηγουμένως. Δι' αὐτὸ δὲν τὸν ἠνώχλησαν. Τὸν ἠνείχοντο καὶ τὸν ἄφιναν νὰ τοὺς συνοδεύῃ εἰς τὰ κινήγιά των καὶ εἰς τὸ ψάρευμα· τὸν ἐξέλαβον μάλιστα ὡς τρελλὸν καὶ διεσκέδαζον εἰς βάρους του.

Μολονότι ὁ Φόξ ἐπλησίαζε συχνὰ τὰς πυράς, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ ἄγριοι ἔψηνον τὰ πρὸς βρῶσιν κρέατα, δὲν ἤλθε ποτὲ εἰς κανένα ἢ ὄρεξις... νὰ ψήσῃ καὶ αὐτὸν καὶ νὰ τὸν καταφάγῃ.

Ὁ ἱεραπόστολος δὲν τοὺς ἠνώχλει, εἶναι ἀληθές. Ἐπέμενε μόνον νὰ τοὺς ὀμιλῇ διὰ τὸν Θεόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπίστευε καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ἔλεγεν, ὅτι ἦτο ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεός, ὁ προστάτης κάθε ἐργασίας καὶ ἰδίως τῆς τιμίας ἐργασίας τοῦ γεωργοῦ. Ἐπειδὴ δὲ καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον εἶχον οἱ ἄγριοι πλησίον των τὸν ἱεραπόστολον, ἔβλεπον νὰ φυτρώνουν ἐν ἀφθονίᾳ χόρτα καὶ νὰ ὠριμάζουν καρποί, ἤρχισαν νὰ ἀκούουν μὲ μεγαλυτέραν προσοχὴν τὰ κηρύγματα τοῦ ξένου περὶ τοῦ προστα-

τεύοντος τὴν γεωργίαν Θεοῦ. Ὁ Φόξ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸ κήρυγμα τοὺς ὑπεχρέωσε νὰ σκάψουν αὐλάκια καὶ διωχέτετε τὸ νερόν εἰς διάφορα φυτὰ καὶ δένδρα. Ταῦτα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐκαρποφόρησαν κατόπιν τούτου εἰς πρωτοφανῆ διὰ τοὺς νησιώτας ἀφθονίαν.

2

Ἡ θέσις τοῦ ἱεραποστόλου Φόξ μεταξὺ τῶν ἀγρίων ἐστερεώθη καὶ ἐξησφαλίσθη τελείως μετὰ τὸ ἀκόλουθον γεγονός.

Ὁ μεγαλύτερος υἱὸς τοῦ φυλάρχου, ὁ νεαρὸς πολεμιστῆς Τακαμπάϊνα, ἐνῶ μίαν ἡμέραν, ἐπιστρέφων εἰς τὴν καλύβην του, ἐβάδιζε κάτωθεν ὑψηλῶν φοινίκων, εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ δεχθῆ τὸ βαρὺ κτύπημα ἑνὸς μεγάλου ἰνδικοῦ καρύου, τὸ ὁποῖον πεσὸν ἐπὶ τοῦ ποδός του ἔθραυσε τὴν κνήμην του. Οἱ ἄγριοι ἀμέσως ἠθέλησαν νὰ τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον, διότι δὲν ἠνείχοντο νὰ ἔχουν μίαν ἡμέραν ὡς ἀρχηγόντων ἕνα χωλόν! Ὁ ἱεραπόστολος ὅμως μεσολαβήσας ἔπεισε τοὺς ἀγρίους νὰ ἀναβάλουν τὴν καταδίκην δι' ὀλίγον καιρόν. Ὁ ἱεραπόστολος ἐγνώριζε πῶς θεραπεύεται ἡ θλάσις ἑνὸς ὀστοῦ καὶ περιέβαλε τὴν κνήμην τοῦ Τακαμπάϊνα μὲ ξυλάρια καὶ ἐπίδεσμον, ἐλλείψει γύψου.

Μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ὁ ἄγριος ἦτο ἐντελῶς καλά.

Ἡδύνατο νὰ κολυμβᾷ καὶ νὰ τρέχη ὅπως καὶ πρὶν. Καὶ εὐγνώμων πρὸς τὸν ξένον διὰ τὴν σωτηρίαν ὅχι μόνον τῆς κνήμης, ἀλλὰ καὶ τῆς ζωῆς του, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ φυλάρχου ἠθέλησε νὰ γίνουν μετὰ τὸν ἱεραπόστολον ἀδελφοποιοί. Κατόπιν σχετικῆς τελετῆς ὁ καθείς μετεβίβασεν εἰς τὸν ἄλλον

ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ τοὺς τίτλους, ποὺ εἶχε, ἀλλ' ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά του.

Ἡ φήμη τοῦ ἱεραποστόλου Φόξ, ὁ ὁποῖος ἐλέγετο πλέον Τακαμπάϊνα, διαρκῶς ηὐξάνετο μεταξύ τῶν Μελανησίων. Διὰ τοῦτο εὐκολώτατα κατωρθώθη μὲ τὰς ἐνεργείας του νὰ προσχωρήσῃ ὀλόκληρος ἡ φυλὴ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ νὰ βαδίσῃ ὑπὸ τὰς ὁδηγίας του πρὸς τὴν βαθμιαίαν ἡμέρωσιν τῶν ἡθῶν καὶ πρὸς τὸν πολιτισμὸν.

Ὅτε μετὰ τινα ἔτη ὁ ἀδελφοποιτὸς του καὶ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ φυλάρχου ἀπέθανεν, ὁ Φόξ ἔγινε φύλαρχος. Τότε, φυσικά, ἡ ἐπίδρασις του ἐπὶ τῶν ὑποτελῶν του ἔγινε μεγαλυτέρα καὶ τὸ ἔργον του, τὸ χριστιανικὸν καὶ φιλόανθρωπον, κατέστη ἀποτελεσματικώτερον.

Ὁ λευκὸς ἱεραπόστολος Κάρολος Ἐδουάρδος Φόξ, ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον μίαν φοράν τὸ ἔτος ὡς φύλαρχος Τακαμπάινα νὰ περιβάλληται τὴν μεγάλην στολὴν τῶν ἰθαγενῶν φυλάρχων τῶν νήσων τοῦ Σολομῶντος καὶ νὰ μεταβαίνη διὰ νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν διοίκησιν τοὺς τακτικούς φόρους τῆς ὑπομελαίνης φυλῆς του.

(Διασκευὴ)

Οἱ τρεῖς μάγοι.

Ἰχον ἀναχωρήσει οἱ τρεῖς μάγοι μὲ τὸν ἀστέρα ὁδηγόν των ἀπὸ τὴν μακρυνὴν πατρίδα των, τὴν Μηδίαν. Καὶ ἤρχοντο νὰ προσκυνήσουν τὸ βρέφος, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ γίνῃ ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου. Ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν ἱερῶν βιβλίων καὶ τὴν παρατήρησιν τῶν ἀστέρων ἐγνώριζον, ὅτι πλησιάζει νὰ γεννηθῇ τὸ Θεῖον βρέφος. Ἡτοίμασαν λοιπὸν βασιλικά δῶρα καὶ ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν ὠραίαν πρωτεύουσάν των, τὰ Ἐκβάτανα. Ἀφῆκαν ὀπίσω των ὄρη ὑψηλὰ καὶ ποταμούς μεγάλους καὶ πόλεις πολυανθρώπους καὶ πεδιάδας ἀπεράντους. Καὶ μετὰ ὁδοιπορίαν πολλῶν ἡμερῶν ἔφθασαν ἐπὶ τέλος εἰς ἓν ἄγριον καὶ ἐρημικὸν μέρος. Χεῖμαρροι βαθεῖς καὶ κατάξηροι καὶ βάτοι τοὺς ἐδυσκόλευον παντοῦ τὸν δρόμον. Μακρὰν ἐφαίνοντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀραιὰ φοινικόδενδρα. Ἀπὸ ἐκεῖ ἤρχιζεν ἡ ἔρημος, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ περάσουν, διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Συρίαν. Ἐπειτα διὰ μέσου αὐτῆς, θὰ ἔφθανον εἰς Παλαιστίνην.

Ἐνύκτωσε. Σύννεφα μαῦρα ἐσκέπαζον τὸν οὐρανόν, προμηνύοντα θύελλαν· καὶ εἶναι εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ὄρμητικαὶ αἱ θύελλαι. Διήρχοντο ἀκριβῶς διὰ μέσου μικροῦ χωρίου μὲ πτωχικὰς καλύβας· εἰς τὴν τελευταίαν ἐστάθησαν καὶ ἐκτύπησαν τὴν θύραν.

— Τί ζητεῖτε ; ἠκούσθη φωνὴ θυμωμένη ἀπὸ μέσα.

— Φιλοξενίαν, διὰ νὰ περάσωμεν τὴν νύκτα ἀπόψε.

Ἐφόρουν οἱ Μάγοι ἐπάνω ἀπὸ τὴν στολὴν των μακρὺ ἐπανωφόριον ἐκ μαλλίνου λευκοῦ ὑφάσματος. Ὡς καὶ ὁ σκοῦφος των μὲ τὸν χρυσοῦν ἀστέρα ἦτο σκεπασμένος μὲ τὴν κουκούλα, ὥστε δὲν διέφερον διόλου ἀπὸ τοὺς συνήθεις ὁδοιπόρους, ποὺ διήρχοντο ἀπ' ἐκεῖ, διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Συρίαν.

Ἐνας μεσόκοπος κακοενδεδυμένος ἄνθρωπος ἐφάνη εἰς τὸ παράθυρον.

— Εἶμαι πτωχὸς γεωργός, λέγει εἰς αὐτούς. Πηγαίνω καθ' ἡμέραν μὲ τὴν γυναῖκά μου μακρὰν πολὺ καὶ ἐργάζομαι μὲ ἡμερομίσθιον εἰς ξένα κτήματα. Ἐπιστρέφομεν τὸ βράδυ κατάκοποι. Ἐνα μόνον κρεββάτι ἔχομεν εἰς τὴν καλύβα, κοιμῶμαι εἰς αὐτὸ μὲ τὴν γυναῖκά μου. Τὰ παιδιὰ μου κοιμῶνται καὶ τὰ τέσσαρα κατάχαμα στὸ πάτωμα....

— Δὲν εἴμεθα δύσκολοι, θὰ περάσωμεν ὅπως — ὅπως. Δώσατέ μας, σᾶς παρακαλοῦμεν, κάτι νὰ φάγωμεν. Θὰ σᾶς ἀνταμείψωμεν γενναῖα.

Εἰς τὴν πληροφορίαν αὐτὴν ἤνοιξε διάπλατα ἡ θύρα. Γυνὴ τις, ρακένδυτος καὶ αὐτὴ καὶ μισοκοιμισμένη, παρουσιάσθη.

— Κοπιᾶστε μέσα, τοὺς λέγει. Θὰ σᾶς παραχωρήσωμε τὸ κρεββάτι μας καὶ θὰ πᾶμε ἐμεῖς νὰ κοιμησοῦμε στὸ ἄλλο δωμάτιο, στὸ πάτωμα, μαζὶ μὲ τὰ παιδιὰ μας. Φαγητὸ δὲν ἔχομε παρὰ βρασιμένο ρύζι

καὶ χουρμάδες, ποὺ ἐμάζευσαν προχθὲς τὰ παιδιὰ μας ἀπὸ τὰ φοινικόδενδρα τῆς ἐρήμου.

— Μᾶς ἄρκοῦν, ἀπήντησαν ἐκεῖνοι.

Μία κόρη γελαστή, ἂν καὶ μὲ πολὺ παλαιὰ ἐνδύματα, τοὺς συνώδευσεν εἰς τὸ δωμάτιον μὲ μίαν στάμναν ὕδατος εἰς τὸν ὦμον.

— Εἶναι ἀπὸ μακρυνὴν δροσεράν πηγὴν, τοὺς ἐξήγησε, καθὼς τὴν ἀπέθεσε κάτω· ἐδῶ οὔτε νερὸ καλὸ δὲν ἔχομεν.

Ἐφερὲν ἔπειτα ἐν πῆλινον ἀγγεῖον μὲ τὴν ὄρυζαν καὶ τοὺς φοίνικας καὶ ἄρτον κρίθινον. Ἄφοῦ τοὺς ηὐχέθη καλὴν ἀνάπαυσιν, ἔκλεισε διακριτικὰ τὴν θύραν καὶ μετέβη νὰ ἀναπαυθῆ μὲ τοὺς γονεῖς τῆς.

2

Πολὺ πρωί, πρὶν ἀναχωρήσουν οἱ ταξειδιῶται, ἐκάλεσαν τὸν οἰκοδεσπότην. «Εἶδομεν τὴν πενίαν σου καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ σὲ ἀνταμείψωμεν διὰ τὴν φιλοξενίαν σου μὲ κάτι πολυτιμότερον ἀπὸ τὸ χρῆμα».

Εἶπεν ὁ εἰς καὶ ἤνοιξεν τὸν ὠραῖον δερμάτινον σάκκον, τὸν ὁποῖον ἐκράτει. Γλυκεῖα εὐωδία ἐχύθη εἰς τὸ δωμάτιον. Ὑπῆρχον μέσα εἰς τὸν σάκκον ἐκεῖνον τὰ βασιλικά δῶρα, τὰ ὁποῖα μετέβαινον νὰ προσφέρουν εἰς τὸ νεογέννητον Θεῖον βρέφος. Ἐκλείσει ἀμέσως τὸν σάκκον καὶ τοῦ προσέφερε κάτι, τὸ ὁποῖον ἐξήγαγε ἀπ' αὐτόν. Ἦτο μία φλογέρα ἀπὸ παλαιὸν καὶ ἐλαφρὸν ξύλον, τὸ ὁποῖον εἶχε σκαλισμένα ἐπάνω γράμματα πανάρχαια μισοσβυσμένα. «Ἄκουσε, τοῦ λέγουν, ὅτι καὶ ἂν ἐπιθυμήσης νὰ ἔχῃς, θὰ τὸ ἀποκτᾷς, ἀρκεῖ πρὶν ἀρχίσης νὰ παίζῃς τὴν φλογέραν, νὰ εἶπῃς καθαρὰ τὶ ζῆτεῖς. Ἐπειτα μὲ ὑπομονὴν νὰ παίξῃς

ένα σκοπόν, ὅποιον σκοπόν θέλεις, καὶ τότε ἅμα τελειώσης, θὰ ἴδῃς ἐκεῖνο πού ἐζήτησες ἐμπρός σου, εἰς τὴν διάθεσίν σου. Πρόσεξε ὅμως· παραδίδομεν εἰς τὴν ἐξουσίαν σου μίαν μεγάλην δύναμιν· ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τὴν κατέχει, ἀναλαμβάνει καὶ σπουδαίαν ὑποχρέωσιν, νὰ εἶναι πονετικός εἰς ὅσους ὑποφέρουν, ἐλεήμων εἰς ὅσους στεροῦνται τ' ἀγαθὰ τῆς ζωῆς».

Εἶπον, τὸν ἀπεχαίρετisan καὶ ἀνεχώρησαν πρὸς τὸν δρόμον τῆς ἐρήμου. Ἀμέσως ὀρμητικὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ἢ σύζυγός του. «Πόσα σοῦ ἔδωσαν;» τὸν ἐρωτᾷ. Ἐκεῖνος τῆς ἔδειξε τὴν φλογέραν καὶ τῆς ἐπανέλαβεν ὅσα τοῦ εἶπον. «Ἀνόητε, τοῦ λέγει, μᾶς ἔφαγαν ὅλο τὸ ρύζι, πού εἶχαμε στὸ σπίτι καὶ τοὺς χουρμάδες καὶ τὸ ψωμί· δὲν ἔχουν τίποτε νὰ φάγουν τὰ παιδιὰ μας σήμερα καὶ σὺ εὐχαριστήθῃς μ' αὐτὸ τὸ παληόξυλο, πού σοῦ ἔδωσαν!»

— Γυναῖκα, λέγει αὐτός, ἄς δοκιμάσωμεν, ἂν εἶναι ἀληθινὰ αὐτά, πού μᾶς ὑπεσχέθησαν κ' ἔπειτα φιλονικοῦμε. Τὶ θέλεις νὰ ζητήσω;

— Τὶ ἄλλο παρὰ τρία τέσσαρα ψωμιὰ διὰ τὰ παιδιὰ μας καὶ κανένα προσφάγι; Ἡρχισαν τώρα νὰ μεγαλώνουν τὰ ἀρνιά τοῦ γάλακτος, ζήτησε ἓνα ψημένο, ἔτοιμο, γιατί οὔτε ξύλα ἔχομε στὸ σπίτι νὰ τὸ μαγειρεύσω. Ζήτησε καὶ μία φιάλη κρασί.

Καὶ μὲ περιπαικτικὸν μειδίαμα, διότι ἐπίστευε σοβαρῶς ὁ σύζυγός της, ὅτι δύναται νὰ τοὺς προμηθεύσῃ ὅλα αὐτά, ἔδραμε νὰ ἐξυπνήσῃ τὰ παιδιὰ της.

Ἐκεῖνος ἐν τοσοῦτῳ ἐκάθισεν ἐπὶ ἐνὸς καθίσματος, τοῦ μόνου, πού ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦωματίου καὶ ἤρχισεν ὑπομονητικὰ νὰ παίζει. Δὲν ἐπέρασαν πέντε λεπτὰ καὶ κνίσσα εὐχάριστος τὸν ἔκαμε νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὴν τράπεζαν. Τὶ βλέπει τότε;

Μ. Γ. Πετρίδης & Κ. Γιοσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Ἐ. (Ἐκδ. Α'. 1936) 8

Ἐπάνω εἰς μίαν καθαρὰν ψάθαν ἀπὸ πυκνοπλεγμέ-
να φύλλα φοίνικος ἔτοιμος ψημένος καὶ ὀρεκτικός
ἀμνός. Παρ' αὐτὸν τρεῖς μεγάλοι ἄρτοι καὶ μία φιάλη
οἴνου.

— Γυναῖκα, παιδιά! Ἐλᾶτε ἀμέσως, φωνάζει, ἔτοι-
μο εἶναι τὸ φαγί!

Τὶ ἠκολούθησε τότε εὐκολὸν εἶναι νὰ φαντασθῆ
κανεῖς. Οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέσσαρά τῶν τέκνα, πεινα-
σμένα καθὼς ἦσαν, ἐρρίφθησαν εἰς τὸ φαγητόν· κα-
θὼς ἦτο μάλιστα χωρισμένος ὁ ἀμνός εἰς τεμάχια,
δὲν ἤργησαν νὰ τὸν καταβροχθίσουν ὅλον. Μετ'
ὀλίγον ἡ σύζυγός του, χάρις εἰς τὸν εὐγεστον οἶνον,
εὐρίσκετο εἰς ἐξαιρετικὴν διάθεσιν.

— Τώρα, ἀνδρούλη μου, λέγει, ἀφοῦ ἐβγῆκεν ἀλη-
θινὸ αὐτό, ποῦ σοῦ ὑπεσχέθησαν οἱ ταξιδιώται,
πρέπει νὰ ζητήσης καὶ φορέματα γιὰ μᾶς καὶ τὰ παι-
διά μας καὶ στρώματα γιὰ νὰ μὴ κοιμῶνται κατά-
χαμα καὶ σκεπάσματα γιὰ ὅλους μας, νὰ μὴ κρυώ-
νωμεν.

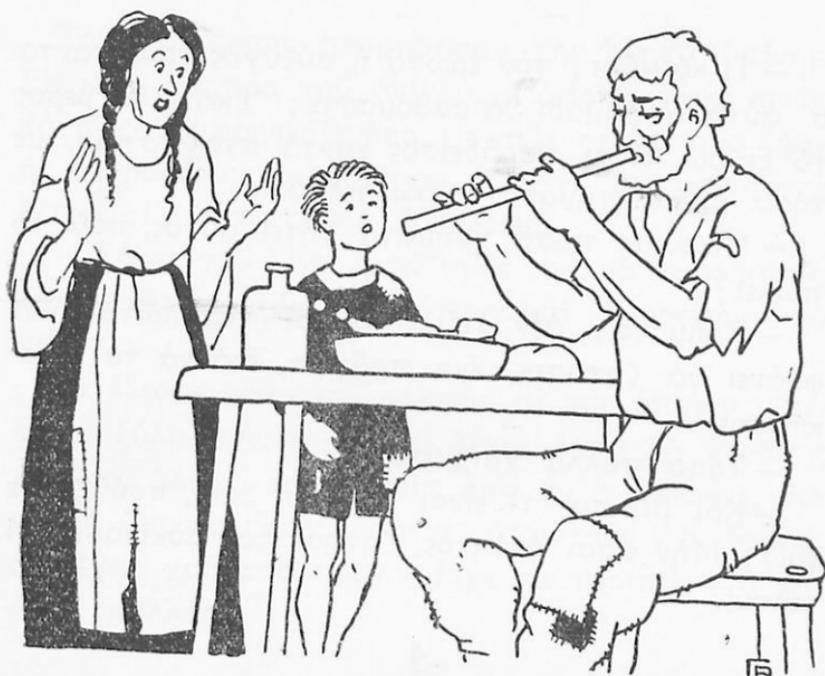
— Σιγὰ - σιγὰ, γυναῖκα, ὅλα θὰ τ' ἀποκτήσωμεν.

3

Πρὶν νυκτώσῃ, ὅλοι εἶχον φορέματα, διπλᾶ μάλ-
ιστα· διότι ἡ οἰκοκυρὰ μήτηρ ἐπέμενε νὰ ζητηθοῦν
καὶ καθημερινὰ καὶ ἑορτινὰ φορέματα δι' ὅλους,
ὅπως καὶ σκεπάσματα ἄφθονα καὶ στρώματα. Εὐ-
τυχῆς ἡ κόρη ἤλθε νὰ τακτοποιήσῃ τὸ ὠραῖόν της
καινούργες φόρεμα εἰς τὴν ἱματιοθήκην τῆς οἰκογε-
γενείας· εἶδεν ἐντὸς αὐτῆς τὴν φλογέραν, τὴν ἔλαβεν
ἀνὰ χεῖρας καὶ τὴν ἐξήταζεν.

— Ἄγια γράμματα ἔχει ἐπάνω, πατέρα, λέγει.

— Πῶς τὸ ξεύρεις; ἐρωτᾷ ἐκεῖνος.

— Μυρίζει λιβάνι, μύρισε και σύ.

— Ναί· αυτή ή μυρωδιά έχύθη σε όλο τὸ δωμάτιο ὅταν ἤνοιξαν τὸν σάκκον τους οἱ ταξιδιωταί. Πιστεύω θὰ ἦσαν ἔμποροι, πού πωλοῦν μυρωδικὰ τῆς Ἀραβίας.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν βιαστικὴ εἰσέρχεται ἡ σύζυγός του.

— Δὲν ἀκοῦς τὸν κρᾶχτη τί φωνάζει;

Ὁ κρᾶχτης μὲ βαρεῖαν διαπεραστικὴν φωνὴν ἐπληροφόρει τὰ ἐξῆς: «Ἐνα κτῆμα πωλεῖται· ἔχει τέσσαρα στρέμματα χωράφι γιὰ σπάρσιμο σίτου, τέσσαρα στρέμματα ἀμπέλι, λαχανόκηπον καὶ μεγάλον κῆπον μὲ ὄλων τῶν εἰδῶν τὰ ὀπωρικά· μέσα στὸν κῆπο ἔχει καὶ σπίτι, ἔχει καὶ στάβλον μὲ ζῶα, ὅσα χρειάζονται διὰ τὸ κτῆμα. Τιμὴ χίλια χρυσᾶ νομίσματα».

— Τί κάθουσαι ; τὸν ἐρωτᾷ ἡ σύζυγός του, πάντα σ' αὐτὸ τὸ ρημάδι θὰ καθόμαστε ; Ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ ξεύρω, εἶναι παράδεισος κοντὰ στὸ ποτάμι, μὲ τόσα ἄλλα κτήματα γύρω πλούσια.

— Ἄκουσες πόσα χρήματα ζητεῖ αὐτὸς, πού τὸ πωλεῖ ;

— Χρήματα ; Δὲν σοῦ εἶπαν οἱ ταξιδιωτὰι, ὅτι φθάνει νὰ ζητήσης ἓνα πρᾶγμα, διὰ νὰ τὸ ἀποκτήσης ;

— Τόσα πολλὰ χρήματα !

— Καὶ βέβαια· τί εἶναι τάχα ἡ ζωὴ, πού ζοῦμε ἐδῶ ; Μὴν εἶσαι ἀνόητος, ζήτησέ τα. Δοκίμασε ἐπὶ τέλους.

4

Ἐνύκτωσε. Τὰ ποιδιὰ ἐκοιμῶντο καὶ ὁ γεωργὸς εἶχε παύσει νὰ παίζει τὴν φλογέραν. Πλησίον του ἡ σύζυγός του ἀγρυπνεῖ. Ἡ ἀπόλυτος ἡσυχία τῆς νυκτὸς ἔδιδε κάποιαν ἀγριότητα εἰς τὸ ἔρημικὸν ἐκεῖνο μέρος. Κάπου - κάπου κανὲν μεγάλο νυκτοπούλι ἐτίνασσε τὰς πτέρυγὰς του, καθὼς ἔφευγε μακρὰν. Ἐξαφνα ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ ἀνδρόγυνον βλέπει νὰ λάμπουν ἀπλωμένα τὰ χρυσαῖα νομίσματα. Ἐθαμβώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ των. Φόβος ὅμως τοὺς κατέλαβεν ἀμέσως. Ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἔρημικὸν μέρος τὸ γειτονεῦον μὲ τὴν ἔρημον, συχνὰ διήρχοντο λησταί. Ἄν ἤρχοντο νὰ τοὺς τὰ ἀφαιρέσουν ; Ποῦ νὰ τὰ κρύψουν ; Σιγά, διὰ νὰ μὴ ἀκουσθῇ ὁ παραμικρὸς κρότος, τὰ ἔθεσαν ἐντὸς μεγάλου τεμαχίου ὑφάσματος καὶ τὰ ἔδεσαν καλά. « Ποῦ νὰ τὰ φυλάξωμεν τώρα ; » ἠρώτησεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. « Ποῦ ἄλλοῦ ; μέσα εἰς τὸ κρεββάτι μας, μαζί μας. »

Τοιουτοτρόπως έκοιμήθησαν τήν νύκτα εκείνην. Είς κάθε φύσημα τοῦ ανέμου, ὁ ὁποῖος ἔπνεε κινῶν τὰ πλησίον φοινικόδενδρα, εἰς κάθε περπάτημα ζῶου ἢ ἀνθρώπου, διερχομένου ἔξωθεν, ἀνετινάσσοντο ἔντρομοι. Ἐπὶ τέλους ἐξημέρωσε.

— Σήκω, τοῦ λέγει ἡ σύζυγός του, νὰ προφθάσης, μήπως ἄλλοι πᾶν πρωτύτερα καὶ ἀγοράσουν τὸ κτήμα.

Τὰ ἔθεσεν ἐντὸς τοῦ σάκκου, μὲ τὸν ὁποῖον μετέφερον ξύλα. «Κοίτεξε, τοῦ λέγει, ὅταν θὰ περάσης ἀπὸ τὸ δάσος, νὰ μαζεύης ὅσα ξύλα βρίσκεις, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθοῦν, ὅσοι σ' ἀπαντοῦν στὸ δρόμο, ὅτι ἔχεις χρήματα μέσα.» Εἶχε νὰ περιπατήσῃ ἐπὶ ὤρας πολλὰς.

5

Τοιουτοτρόπως ἔγινε κτηματίας μεγάλος ὁ πτωχὸς γεωργός. Ἐντὸς ὀλίγου ἀπέκτησε καὶ φήμην, ὅτι ἦτο ἄριστος μουσικός, διότι συχνὰ τὸν ἤκουον νὰ παίζει φλογέραν. Πράγματι ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἐγκαταστάσεώς των ἀπέκτησαν τόσα μὲ τὴν βοήθειάν της, ὥστε ἡ κατοικία των ἐστολίσθη ὡς ἀνάκτορον.

Ἐν τούτοις, ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς, ὁ ὁποῖος ἀπέκτησεν ἔξαφνα ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς, δὲν ἔσκέφθη οὔτε μίαν στιγμὴν νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν. Οὔτε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τοὺς εὐεργέτας του, ἐνεθυμήθη: νὰ εἶναι πονετικὸς εἰς τοὺς πάσχοντας, ἐλεήμων εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Ἡ κόρη αὐτῆ ἡ χαριτωμένη μὲ τὰ πλοῦσιά της τῶρα ἐνδύματα, ὅπως ἦτο ἄλλοτε μὲ τὰ πτωχικά, εἶχε μεταβῆ κάποτε μὲ τοὺς γονεῖς της εἰς μίαν με-

γάλην ἐμποροπανήγυριν. Ἡ συμπαθητικὴ τῆς φυσιογνωμίας, ἡ σεμνὴ τῆς συμπεριφορᾶ ἔκαμαν ἐντύπωσιν εἰς ἓνα πλούσιον καὶ νεαρὸν "Ἕλληνα ἔμπορον ἀπὸ τῆν Σελεύκειαν, ὅστις τὴν ἐζήτησεν εἰς γάμον.

Οἱ γάμοι ἔγιναν μ' ἐπισημότητα. Μετὰ τὸν γάμον οἱ νεόνυμφοι ἀνεχώρησαν εἰς Σελεύκειαν, ἀλλὰ αἱ ἑορταὶ εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον διήρκεσαν ἀκόμη ἐπὶ ἡμέρας.

Ἐσπέραν τινά, ἐνῶ ἐξηκολούθουν οἱ χοροὶ καὶ τὰ ἄσματα, τρεῖς ὁδοιπόροι ἐστάθησαν ἔμπροσθεν τῆς ἐπαύλεως καὶ ἐκτύπησαν εἰς τὴν θύραν. Ἀπὸ τὰ ἄθλια φορέματά των ἐφαίνοντο πτωχοί.

— Τί θέλετε; τοὺς ἐρωτᾷ μὲ ἀγρίαν φωνὴν ὁ ἐπιστάτης.

— Ν' ἀναπαυθῶμεν ἀπόψε, εἴμεθα πολὺ κουρασμένοι κοὶ πεινασμένοι.

— Τραυήξετε τὸν δρόμον σας, ὁ αὐθέντης μας δὲν φιλοξενεῖ πτωχοὺς.

Ἐπέμενον ἐκεῖνοι νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ οἰκοδεσπότης. Φιλονικία ἠγερθῆ τότε. Ἐτρεξεν ὁ οἰκοδεσπότης, διὰ νὰ ἴδῃ τὶ συμβαίνει.

— Τραυήξετε τὸν δρόμον σας, λέγει καὶ αὐτός. Φιλοξενουῦμεν ἐπάνω μεγάλους ἄρχοντας. Ἄν δὲν φύγετε, ἀμέσως θ' ἀπολύσω τὰ μανδρόσκυλλα τοῦ κτήματος.

Δύο ἄγριοι κύνες, ἀνυπόμονοι νὰ δαγκάσουν, ὤρμησαν ἀπὸ τὴν θύραν καὶ ἤρπασαν δύο ἐκ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ἀπὸ τὰ ἐνδύματα. Μὲ ἀγωνίαν οὔτοι χάρις εἰς τὸ τρέξιμόν των κατῶρθωσαν νὰ σωθοῦν.

Δὲν παρῆλθεν ἡμίσεια ὥρα. Μία πολυτελεστάτη ἄμαξα, συρομένη ἀπὸ τέσσαρας λευκοὺς ἵππους

ἑστάθη εἰς τὴν εἴσοδον. Ἦσαν οἱ τρεῖς μάγοι. Ἀφοῦ ἐπροσκύνησαν τὸ Θεῖον βρέφος, περιηγήθησαν τὴν Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Συρίαν καὶ τώρα, ἀφοῦ διήλθον τὴν ἔρημον, ἐπέστρεφον εἰς τὴν Μηδίαν. Ἐφόρουν τὴν λαμπρὰν στολὴν των. Ἐτρεξε νὰ ὑποδεχθῆ τοὺς ἐπισήμους ξένους ὁ ἴδιος ὁ αὐθέντης. Ἐκράτει, διὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ, καὶ δαυλὸν ἀπὸ πολῦτιμον ἄρωματικὸν ξύλον. Μόλις τοὺς ἀντίκρυσσε, τοὺς ἀνεγνώρισε καὶ ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν συγκίνησίν του παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν χεῖρά του ὁ δαυλός. Μὲ ἐνδείξεις μεγάλης ταπεινώσεως τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου καὶ τοὺς ἔδωκε τὴν πρωτοκαθεδρίαν. Ἐκεῖνοι δὲν ἐκάθησαν. Ὁρθιοὶ μὲ τὰ ὑψηλά των ἀναστήματα, μὲ τὴν ἐπιβλητικότητά των, ἐδέσποζον τῆς αἰθούσης. Ὁ ἓνας ἐκράτει σάλπιγγα· αὐτὸς ἔλαβε καὶ τὸν λόγον.

— Ὁ Θεός, εἶπεν, ὀργίζεται καὶ τιμωρεῖ αὐστηρῶς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους στέλλει εὐτυχίαν καὶ αὐτοὶ ἀνταποκρίνονται μὲ ἀχαριστίαν, λησμονοῦν ὅσα ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀποδεικνύονται ἀνάξιοι τῶν εὐεργετημάτων του.

Καθὼς ὠμίλησε, ὑπὸ τὰ πολλὰ φῶτα τῆς αἰθούσης, ἤστραπτε τὸ ἄστρον εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἔλαμπε καὶ ὁ κύκλος εἰς τὸ στήθος του. Ἐφαίνετο πραγματικῶς, ὅτι εἶχεν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς.

Δὲν ἦτο μόνον μάγος, δηλ. σοφός. Ἦσαν καὶ οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι ἀνώτεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους μάγους, ἀφοῦ εἶχον εὖρει καὶ προσκυνήσει τὸ Θεῖον βρέφος!

Ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἡ ὁποία ἀντήχει πρὶν ἀπὸ τοὺς χοροὺς καὶ τὰ ἄσματα, ἠκολούθησε τώρα σιγὴ ἀπόλυτος. Ὅλοι μὲ ἀγωνίαν ἐπερίμεναν νὰ ἴδουν τι θὰ συμβῆ.

‘Ο μάγος ἐσάλπισε. «Σεισμός» ἠκούσθη ἀπὸ ὅλα τὰ στόματα. ‘Η γῆ ἐσειέτο. “Ολοι ἐσκορπίσθησαν, διὰ νὰ σωθοῦν. Μετ’ ὀλίγον ἠκούσθη βροντὴ καὶ ὄρμητικὴ θύελλα ἐξέσπασεν εἰς τὸ κτῆμα ἐκεῖνο. Ἐξερρίζωσε δένδρα, κατέστρεψε φυτείας. Τόσον ραγδαία ἦτο ἡ βροχή, ὥστε ὁ ποταμὸς ἐπλημμύρισε καὶ, ὡς νὰ ὠργίσθη καὶ αὐτὸς, ὠρμησεν εἰς τὸ κτῆμα, τὸ κατέχωσε, μετετόπισε τὸν δρόμον τοῦ ἐντὸς αὐτοῦ. Καὶ κανεὶς πλέον κατόπιν δὲν ἐγνώριζε, ποῦ εὐρίσκοντο οἱ ἄγροί του, οἱ κῆποί του, οἱ ἀμπελῶνές του. ‘Ο ἰδιοκτῆτης τοῦ μὲ τὰ τρία τέκνα τοῦ καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ καθὼς ἔφευγε, λέγει εἰς αὐτὴν

— ‘Ἡσύχασε, γυναῖκα, ὅλα ὅσα ἐχάσαμε θὰ τὰ ξανακάμω. Ἐχω τὴν δύναμιν εἰς τὴν τσέπην μου!

Ἐβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του, διὰ νὰ ἐξαγάγη ἀπὸ ἐκεῖ τὴν φλογέραν, ἀλλ’ ἡ φλογέρα δὲν ὑπῆρχεν· εἶχεν ἐξαφανισθῆ.

Μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας ἡ οἰκογένεια κατακουρασμένη εὔρεν ἐπὶ τέλους στέγην εἰς τὴν παλαιάν της καλύβην.

(Ἄρσιν. Παπαδοπούλου. Διασκευὴ)

Στή φάτνη.

ΤΙ φῶς καὶ χρῶμα κι' ὠμορφιά νὰ σκόρπιζε τ' ἀστέρι,
ὅπου στήν κούνια τοῦ Χριστοῦ τοὺς Μάγους ἔχει φέρει !
Ποιὸς ἄγγελος τὸ διάλεξε γιὰ τέτοιο ταχυδρόμο !
Τ' ἄλλα τ' ἀστέρια θ' ἄβλεπαν τὸ φωτεινὸ του δρόμο,
κι' ἀπὸ τὴ ζήλεια θ' ἄτρεμαν.... Ἀστέρι, σὲ ποιὰ χώρα
τοῦ ἀπεράντου σ' οὐρανοῦ νὰ λαμπυρίζης τώρα ;
Ἡ παντοδύναμη φθορὰ μὴν ἔσβυσε τὸ φῶς σου ;
Ἡ μήπως εἶς' ἀθάνατο κι' ἐσὺ σὰν τὸ Χριστό σου ;
Δὲν κατεβαίν' ἢ λάμπι σου κ' ἐδῶ στὰ χρώματά μας ;
Γιὰ ὅλα τ' ἄστρ' ἀλλοίμονο ! δὲν εἶναι ἡ ματιὰ μας....
Καὶ μόνον ὅταν τὰ λαμπρὰ Χριστοῦγεννά μας θ' ἄμπουν,
θαρρῶ πῶς οἱ ἀκτίνες σου μεσ' στήν ψυχὴ μου λάμπουν.
Τι φῶς καὶ χρῶμα κι' ὠμορφιά νὰ σκόρπιζε τ' ἀστέρι,
ὅπου στήν κούνια τοῦ Θεοῦ τοὺς Μάγους ἔχει φέρει !

Νᾶμουν τοῦ στάβλου ἐν' ἄχυρο, ἓνα φτωχὸ κομμάτι,
τὴν ὥρα π' ἀνοιξ' ὁ Χριστὸς στὸν ἥλιο του τὸ μάτι!
Νὰ ἰδῶ τὴν πρώτη του ματιὰ καὶ τὸ χαμόγελό του,
τὸ στέμμα τῶν ἀκτίνων του γύρω στὸ μέτωπό του,
νὰ λάμπω ἀπὸ τὴ λάμπι του κ' ἐγὼ σὰ διαμαντάκι
κι' ἀπὸ τὴ θεία του προῆ νὰ γίνω λουλουδάκι
νὰ μοσχοβοληθῶ κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴν εὐωδία,
ποὺ ἄναψε στὰ πόδια του τῶν Μάγων ἢ λατρεία,
νὰ ἰδῶ τὴν Ἀειπάρθενο, νὰ ἰδῶ τὸ πρόσωπό της
πῶς λαμποκόπησε, καθὼς προωτόειδε τὸ μικρὸ της,...
Νᾶμουν τοῦ στάβλου ἐν' ἄχυρο, ἓνα φτωχὸ κομμάτι
τὴν ὥρα π' ἀνοιξ' ὁ Χριστὸς στὸν ἥλιο του τὸ μάτι!...

Κ. Παλαμᾶς

Ὁ Χρυσοτρίκλινος.

Χρυσοτρίκλινος ἀπετέλει σπουδαιότατον μέρος τοῦ Ἱεροῦ Παλατίου τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Ἦτο ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ θρόνου καὶ τῶν ὑποδοχῶν, ἀλλ' ἐπίσης ἦτο καὶ αἴθουσα τῶν ἐπισήμων ἀνακτορικῶν γευμάτων.

Ὅταν οἱ πρωτοσπαθάριοι, ἀνώτατοι τιτλοῦχοι πολιτικοὶ ἢ στρατιωτικοί, ἦνοιγον τὰς χρυσᾶς πύλας τοῦ Χρυσοτρίκλινου καὶ εἰσῆρχοντο οἱ αὐλικοί, ἀντίκρυζον τὸν αὐτοκράτορα καθήμενον ἐπὶ χρυσοῦ θρόνου, φέροντα πορφύραν ἀμφίεσιν καὶ ἐρυθρὰ χρυσοποίκιλτα πέδιλα. Ἐγонуπέτουν τότε ὅλοι, σύμφωνα μὲ τὸ τυπικὸν τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς, καὶ προσεκύνουν τὸν ἱσαπόστολον καὶ διάδοχον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ὁ Χρυσοτρίκλινος ἦτο ἀπέραντος κεντρικὴ αἴθουσα, μεγαλοπρεπῆς καὶ ἐπιβλητικὴ. Τὸ σχῆμά της ἦτο ὀκτάγωνον. Οἱ τοῖχοί της ἦσαν ἐπεστρωμένοι μὲ λεῖον μάρμαρον ὄλων τῶν δυνατῶν χρωματισμῶν. Ἡ ὀροφή της ἀπετελεῖτο ἀπὸ πελώριον τροῦλλον, τοῦ ὁποίου ὁ κάτω γῦρος ἦτο ὀλόκληρος ἀνοικτός, διὰ νὰ τὴν καταυγάζη μὲ ἄφθονον φῶς.

Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ ἐπίσημον αὐτοκρατορικὸν γεῦμα, ἐτοποθετεῖτο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Χρυσοτρίκλινου τράπεζα χρυσῆ καὶ ἄδαμαντοκόλλητος,

ἡ βασιλικὴ τράπεζα. Ταύτην ἐτοποθέτουν ἐπὶ βάρου διὰ νὰ εὐρίσκεται ὑψηλότερον ἀπὸ τὰς λοιπὰς τραπέζας τῶν αὐλικῶν καὶ τῶν ξένων πρέσβειων, οἱ ὅποιοι ἦσαν προσκεκλημένοι καὶ μετείχον τοῦ γεύματος. Ἐπὶ τοῦ βάρου ἐτοποθετεῖτο καὶ ὁ αὐτοκρατορικὸς θρόνος χρυσοῦς καὶ ἀδαμαντοκόλλητος ἐπίσης.

Ἐκ τοῦ μέσου τοῦ τρούλλου, τοῦ στεγάζοντος τὸν Χρυσοτρίκλινον, ἐκρέματο πολυτελὴς καὶ πολυσύνθετος πολυέλαιος μεγάλων διαστάσεων καὶ ἐφώτιζε μὲ τὸ πλῆθος τῶν κανδηλῶν του τὴν ὑπέροκνον αἴθουσαν.

Χαμηλότερον ἀπὸ τὴν βασιλικὴν τράπεζαν ἦσαν καὶ τῶν φιλοξενουμένων ξένων ἡγεμόνων αἱ τράπεζαι, χρυσαῖ καὶ αὐταί.

Παραπλεύρως τοῦ βασιλέως εὐρίσκετο τὸ λεγόμε-

μενον «Πενταπύργιον». Τοῦτο ἦτο σκεῦος παραδόξου σχήματος, ξύλινον ἐπίχρυσον, ἐντὸς καὶ ἔξωθεν τοῦ ὁποίου ἦσαν κρεμασμένα ἄπειρα πολύτιμα οἰκιακὰ σκεύη, χρυσᾶ κοσμήματα καὶ ἐνδύματα βασιλικά.

Ἐντὸς τοῦ Χρυσοτρικλίνου ἐπίσης εὐρίσκοντο τὰ δύο μεγάλα χρυσᾶ καὶ ἄδαμαντοκόλλητα μουσικὰ ὄργανα, ἄρμονια κατασκευασθέντα διὰ διαταγῆς τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου. Ἀπετέλουν ταῦτα πρόσφατον μουσικὴν ἐφεύρεσιν τῶν Βυζαντινῶν, τοὺς ὁποίους αὕτη ἔτερπε καὶ ἐξέπληττεν. Ἐδῶ εὐρίσκοιτο ἐπίσης καὶ οἱ χρυσοὶ βρυχώμενοι λέοντες καὶ τὸ χρυσοῦν δένδρον μὲ τὰ τεχνητὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἐκελάδουν κατὰ τὰς ὥρας τῶν ὑποδοχῶν καὶ τῶν γευμάτων, θάυματα ὅλα τῆς Βυζαντινῆς μηχανικῆς. Ταῦτα ἔκαμνον καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν, εἰς τοὺς ξένους ἰδίως.

Ἐκάστη πλευρὰ τῶν ὀκτῶ τοίχων τοῦ Χρυσοτρικλίνου ἐστεγάζετο ἀπὸ μίαν ἀψίδα (καμάραν). Τὴν μεγάλην αἴθουσαν περιέβαλλον ἀνοικτὰ θολωτὰ δωμάτια. Ὅλοι αἱ θύραι ἢ αἱ ἀψίδες, πού συνέδεον τὸν Χρυσοτρικλίνον μὲ τὰ παρακείμενα δωμάτια ἢ τοὺς διαδρόμους, ἦσαν ἀργυραὶ ἢ χρυσαῖ.

Εἰς μίαν κόγχην, ἀνατολικῶς τοῦ Χρυσοτρικλίνου, ὑψώνετο εἰς φυσικὸν μέγεθος τὸ ἄγαλμα τοῦ ἱ. Χριστοῦ, καθημένου ἐπὶ θρόνου. Εἰς ἄλλην πρὸς βορρᾶν ἐφυλάσσετο τὸ ἀμυθήτου ἀξίας αὐτοκρατορικὸν στέμμα. Ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἐπίσης ὡς ἱερὸν λείψανον ἡ ράβδος τοῦ Μωϋσέως.

Ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τοῦ Χρυσοτρικλίνου φαίνεται ὁ πλοῦτος καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπεβάλλοντο οἱ Αὐτοκράτορες.

(Διασκευὴ)

Τὰ Χριστούγεννα εἰς τὸ Βυζαντινὸν Παλάτιον.

Μιχαὴλ Καλαπόδης ἦτο ἔμπορος τυροῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐλαβε σύζυγον τὴν Πουλχερίαν καὶ εἶχεν ἀπεκτήσει ἐξ αὐτῆς ἓν μόνον τέκνον, τὴν γαλανόφθαλμον Χριστοδούλην.

Ὅταν ἦλθον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλοὶ ἔμποροι ἀπὸ τὴν Βενετίαν, τόσον συναγωνισμὸν ἔκαμνον πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἔμπόρους, ὥστε ὁ Καλαπόδης ἠναγκάσθη νὰ κλείσῃ τὸ κατάστημά του καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν κατήντησε νὰ γίνῃ ἐπαίτης.

Τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ ἦτο ἀνεγνωρισμένον ἐπισημῶς εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἐμοίραζον δωρεὰν ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον εἰς τοὺς ἐπαίτας τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἔλαιον τῆς οἰκογενείας των.

Ἐπειτα εἶχον καὶ ἄλλους πόρους οἱ ἐπαῖται. Κάθε φορὰν πού ὁ Βασιλεὺς ἢ ἡ Βασίλισσα ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ Παλάτιον, κατὰ τὰς ἐπισήμους ἑορτάς, ἐσκόρπιζον ἄφθονα χρυσᾶ νομίσματα, ἐντὸς μεταξωτῶν σακκιδίων, γύρω ἀπὸ τὸ ἄρμα των.

Ἐπίσης, ὅταν κανεῖς ἀπὸ τοὺς πλουσίους ἄρχοντας ἀνεκαλύπτετο, ὅτι ἔκαμνε συνωμοσίαν κατὰ τοῦ Βασιλέως, ὁ ὄχλος καὶ κυρίως οἱ ἐπαῖται εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ θραύσουν τὴν θύραν τοῦ μεγάρου

τοῦ συνωμότου καὶ νὰ ἀρπάσουν ὅλην τὴν περιουσίαν του.

Εἰς μίαν φοβερὰν ἐπιδημίαν ἡ Πουλχερία ἀπέθανεν. Ὁ Καλαπόδης ἐσκέφθη εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ ἀποσυρθῆ εἰς τι μοναστήριον τῆς Βιθυνίας, ὅπου ἦτο ἡγούμενος εἰς στενὸς συγγενῆς του. Ἄλλ' ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν κόρην του Χριστοδούλην μὲ τὰ χρυσαῖα μαλλιά τὸν ἐκράτησεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ἤξιζε τὸν κόπον. Ἡ Χριστοδούλη μὲ τὴν κρυσταλλίνην φωνὴν της ἐκελάδει ἀπὸ τὴν πρωΐαν μέχρι τῆς ἑσπέρας.

Ἦτο ἑσπέρα τῶν Χριστουγέννων. Ἡ Χριστοδούλη δὲν ἠδύνατο νὰ κρύψῃ τὴν χαρὰν της.

Ἦτο εὐτυχῆς καὶ ὑπερήφανος, διότι ὁ πατήρ της, ὁ Μιχαὴλ Καλαπόδης, ὁ ἐπαίτης, θὰ ἐδείπνει ἀπόψε εἰς τὴν πολυτελεστέραν αἴθουσαν τῶν ἀνακτόρων μαζί μὲ τὸν αὐτοκράτορα.

Ἡ πτωχὴ συνοικία, ὅπου κατῶκουν, εἶχεν ἀναστατωθῆ. Αὐτοκρατορικοὶ ὑπηρέται εἶχον φέρει καθαρὰ φορέματα, σάπωνας καὶ ἀρώματα διὰ τὸν προσκεκλημένον τοῦ βασιλέως. Ἦτο, βλέπετε, ἀρχαία συνήθεια εἰς τὸ βασιλικὸν γεῦμα τῆς μεγάλης ἑορτῆς, εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δέκα ἐννέα τραπέζια τῆς μεγάλης αἰθούσης, νὰ παρακάθηνται καὶ δώδεκα πτωχοὶ ἐπαῖται.

Ἐφεραν εἰς τὸν Κολαπόδην χρωματιστὸν ὑποκάμισον. Ἡ Χριστοδούλη ἐθαμβώθη ἀπὸ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἀμφίεσιν καὶ τὴν δόξαν τοῦ πατρός της.

Τὸ ἑσπέρας ὑπηρέται τοῦ αὐτοκράτορος ἦλθον καὶ παρέλαβον τὸν Μιχαὴλ ἀπὸ τὸν οἶκόν του. Τὸν ἀνεβίβασαν εἰς ἓν φορεῖον, διὰ νὰ μὴ λασπωθοῦν τὰ πολυτελῆ ὑποδήματά του. Ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν

συνοδείαν ἐπροχώρει εἰς ὑψηλὸς ὑπηρέτης ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι στέκονται πλησίον τῆς τραπέζης μὲ ἀργυρᾶς λεκάνας καὶ χειρόμακτρα, διὰ νὰ καθαρίζουν οἱ προσκεκλημένοι τὰ δάκτυλα, μὲ τὰ ὅποια συνειθίζουν τότε νὰ τρώγουν. Ἐφόρει λινὸν ὑποκάμισον λευκὸν μὲ κοντὸν μετάξινον μανδύαν.

Τὸ ἴδιον ἔγινε καὶ εἰς ἄλλας ἔνδεκα μικροσυνοικίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

2

Εἰς ὠρισμένην ὥραν οἱ ἐπαῖται ἔφθασαν εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν τὴν δενδροφυτευμένην, ἔμπροσθεν τοῦ παλατίου.

Ἴδου τὸ ἱερὸν Παλάτιον ὀλόφωτον! Παραπλεύρως ἡ μεγάλη οἰκοδομὴ τοῦ Πατριαρχείου καὶ πλησίον αὐτῶν ὁ ὄγκος τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Ἀμέτρητοι βραχίονες αὐλικῶν ὑπηρετῶν κρατοῦν ὑψωμένους ἀνημμένους φανούς καὶ φωτίζουν τὰς συνοδείας τῶν μεγιστάνων, ἐρχομένων διὰ τὸ γεῦμα. Ἐὰν λογαριάσωμεν, ὅτι ἕκαστος ἄρχων διὰ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ, ἐχρειάζετο σωματοφυλακὴν πεντήκοντα ἀνθρώπων, φανταζόμεθα τί συνωστισμὸς ἦτο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἱεροῦ Παλατίου, ἀφοῦ οἱ προσκεκλημένοι ἔφθασαν τοὺς διακοσίους τέσσαρας.

Ὁ Μιχαὴλ Καλαπόδης ἤνοιξε καλὰ τοὺς ὀφθαλμούς του θέλων νὰ μὴ τοῦ διαφύγῃ τίποτε, ἀπὸ ὅσα ἔβλεπεν. Εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τὴν Χριστοδούλην, ὅτι θὰ τῆς διηγείτο ὅλα τὰ θαυμάσια τοῦ Παλατίου. Καὶ ἐκείνη ἠττσιμάζετο, μὲ ὅσα θὰ μάθῃ, νὰ παίξῃ εἰς τὴν γειτονίαν μὲ τὰς φίλας τῆς τὸ πρόσωπον μιᾶς μικρᾶς Αὐτοκρατείας.

Οἱ ἐπαῖται ἐπερίμεναν νὰ εἰσέλθουν πρῶτοι οἱ ἐπίσημοι εἰς τὸν Τρίκλινον ἢ Χρυσοτρίκλινον, τὴν

τραπεζαρίαν τοῦ Παλατίου. Ἐπὶ τέλους ἦλθε καὶ ἡ σειρά των. Καὶ ὁ Καλαπόδης παρ' ὀλίγον νὰ τὰ χάσῃ ἀπὸ τὰ θαυμάσια πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔβλεπε.

Μεγάλα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πολυκάνδηλα, μὲ ἔλαιον λαμπρὸν ὡς μέλι, ἐφώτιζον τὴν ἀπέραντον αἴθρουν. Ἄλλα ἀπὸ αὐτὰ εἶχον τὸ σχῆμα ἄνθους, ἄλλα μικρῶν πλοίων καὶ ἄλλα διάφορα περιέργα σχήματα.

Ἡ ὄροφὴ τοῦ Τρικλίνου ἦτο ὀλόχρυσος. Αἱ τράπεζαι ἦσαν ἀργυραῖ. Τὰ τραπεζομάνδηλα κατεσκευασμένα μὲ χονδρὸν λιτὸν χρυσοῦφαντον ἀπὸ τὰ περίφημα ὑφαντήρια τῶν Θηβῶν. Τὰ πιᾶτα, τὰ μαχαιροπήρουνα καὶ τὰ ἄλλα σκεύη καὶ τῶν ἐννέα τραπεζῶν ἦσαν ἀπὸ καθαρὸν χρυσόν.

Ἡ τράπεζα, ὅπου θὰ ἔτρωγεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἦτο ὀλόκληρος ἀπὸ ἀργυρον, γεμᾶτον ἀπὸ πολύχρωμα πετράδια, τὰ ὁποῖα ἐσκόρπιζον λάμψεις. Ἀναπαυτικὰ καθίσματα ἀπὸ μυροβόλα ξύλα τῆς Ἰνδίας, στολισμένα μὲ μαργαριτάρια, εὕρισκοντο καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τῶν τραπεζῶν. Ἐπεκράτει ἀκόμη τὸ ἀρχαῖοι ἔθιμον νὰ τρώγουν εἰς τὰ ἐπίσημα γεύματα γυρμένοι εἰς τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα καὶ ἀκουμβῶντες εἰς μαλακὰ προσκέφαλα ὀλοκέντητα.

Ὅλοι εἶχον ὀδηγηθῆ εἰς τὰς θέσεις των.

Πλησίον τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος ἔτρωγε μόνος του, ἐτοποθετήθησαν δώδεκα μεγιστᾶνες.

Ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸν Τρίκλινον, εἶχον ἀφαιρέσει ὅλοι τοὺς μανδύας των καὶ ἔμειναν μὲ τὰ πολυτελεῖ ὑποκάμισά των. Μόνον εἰς τοὺς στρατηγούς ἐπέτρεπον νὰ φέρουν καὶ τοὺς κοντοὺς μανδύας των.

Μὲ τὴν σειρὰν ἐκάθισαν οἱ ἄλλοι προσκεκλημένοι καὶ τελευταῖοι οἱ δώδεκα ἐπαῖται.

Οἱ αὐλικοὶ ὑπέδειξαν εἰς αὐτοὺς νὰ προσέχουν τί σκοπὸν θὰ ἐπαιζον τὰ μεγάλα χρυσᾶ ὄργανα τοῦ Παλατίου. Καὶ ὅταν θὰ ἐπαίζετο ὁ βασιλικὸς ὕμνος θὰ ἔπρεπεν ὅλοι νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ ζητωκραυγᾶσιν ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος.

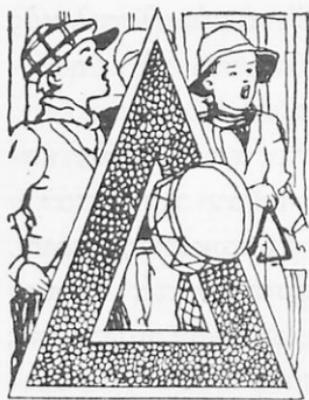
Ἐπίσης, ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἔστελλεν εἰς αὐτοὺς καὶ ὄρεκτικὸν ἀπὸ τὴν ἰδίαν τράπεζάν του, πάλιν θὰ ἔπρεπε νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ ζητωκραυγᾶσιν.

Ὁ Καλαπόδης μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰ ἤκουεν ὅλα αὐτὰ καὶ ἐκύτταζε διαρκῶς τὴν μεγάλην πύλην τῆς εἰσόδου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἐπρόβαλλεν ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια. Ἄλλὰ μὲ τὴν ἰδίαν ἀγωνίαν ἐπρόσεχε καὶ εἰς τὴν μικρὰν εἴσοδον. Ἐκεῖ ἐστέκοντο ὅλοκληρα τάγματα ὑπηρετῶν τῆς τραπέζης. Ὅλοι ἦσαν φορτωμένοι μὲ ἐκλεκτὰ φαγητά. Μίαν μόνον λύπην εἶχεν ὁ Καλαπόδης. Δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἀποκρύψῃ μικρὸν τι φαγώσιμον καὶ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὴν ἀγαπητὴν του κόρην, τὴν Χριστοδούλην τοῦ μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιά.

(Κατὰ Πλ. Ῥοδοκανάκην. Διασκευή).

Αί εισπράξεις τῶν Καλάνδων.

εκαπέντε ἡμέρας πρὸ τῶν Χριστουγέννων ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ ὁ Μανωλάκης τὸ τύμπανόν του, τὸ ὁποῖον, βροντερόν καὶ εὐθύμον, θὰ τοῦ ἐχρησίμευε διὰ τὰ Κάλανδα τῶν Χριστουγέννων, τῆς Πρωτοχρονιάς καὶ τῶν Φώτων.

Τὸ δέριμα ἐτεντώθη καλὰ καὶ ἐδέθη ἐπὶ τῶν δύο ἀνοικτῶν μερῶν τοῦ κυλινδρικοῦ κυτίου. Ἐτοιμάσθησαν ἀκολούθως καὶ τὰ τυμπανόξυλα καὶ προσεδέθη τὸ λωρίον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ ἐκρεμάτο τὸ τύμπανον ἐκ τοῦ ὤμου τοῦ Μανωλάκη.

Οἱ φίλοι του ἐπληροφόρηθησαν τὸ μέγα κατόρθωμά του καὶ ἕκαστος προσεπάθει νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸν ὄμιλον, τὸν ὁποῖον θὰ κατήρτιζεν αὐτός, ὡς κάτοχος τοῦ τυμπάνου.

Τέλος ὁ ὄμιλος κατηρτίσθη μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν ἀπὸ τέσσαρας συνομήλικάς του, τοὺς καλλιφωνότερους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀλιγώτερον ἀπαιτητικούς. Διότι τὰ κάλανδα προεβλέπετο, ὅτι θὰ ἔφερον ἀρκετὰ κέρδη, μόνον δὲ εἰς τὸ ἥμισυ τῶν εισπράξεων θὰ εἶχον δικαίωμα οἱ σύντροφοι· τὸ ἄλλο ἥμισυ θ' ἀπέμενε πρὸς ὄφελος τοῦ θιασάρχου καὶ κατόχου τοῦ τυμπάνου.

Ἡ πολυπόθητος καὶ ἀνυπομόνως ἀναμενομένη παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ἐφθασεν. Ἀπὸ ἐνωρίς ἢ ὁμᾶς τῶν καλανδιστῶν συνεκεντρώθη εἰς τὴν

οίκιαν τοῦ Μανωλάκη. Καὶ μόλις ἦναψαν τὰ φῶτα ἐξεκίνησαν. Ἐγύρισαν πολλὰς συνοικίας. Ὁ κρότος τοῦ τυμπάνου ἀντήχει ἀκαταπαύστως. Καὶ τὰ πεντηκοντάλεπτα καὶ αἱ δραχμαὶ ἐπιπτον βροχηδὸν εἰς τὴν τσέπην τοῦ Μανωλάκη, ὁ ὁποῖος ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν εἴσπραξιν, ἐκτύπα τὸ τύμπανόν του τόσον δυνατὰ, ὥστε εἰς ἓνα ἐξαιρετικὸν κτύπον τὸ δέρμα δὲν ἀντέσχε καὶ ἐσχίσθη. Εὐτυχῶς τὰ Κάλανδα εἶχον τελειώσει πλέον καὶ ἡ ὥρα ἦτο προχωρημένη.

Εἰς τὸν νάρθηκα τῆς «Ἐλεημονητρίας», φωτιζόμενον ἀπὸ κανδήλαν, κρεμασμένην ἔμπροσθεν μιᾶς εἰκόνας, εἰσῆλθον τώρα οἱ καλανδισταί, διὰ νὰ μοιράσουν τὴν εἴσπραξιν. Μὲ χαρὰν των εὔρον, ὅτι τὸ ποσὸν τῆς ἀνῆλθεν εἰς ἑκατὸν ἐξήκοντα δραχμὰς καὶ 50 λεπτά. Ἐκράτησεν ὁ Μανωλάκης, κατὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν, τὰς ὀγδοήκοντα δραχμὰς καὶ τὸ ὑπόλοιπον τὸ διένειμεν εἰς τοὺς τέσσαρας συντρόφους του.

Ἐπιστρέφων περιχαρῆς εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Μανωλάκης ἐσταμάτησεν ἔμπροσθεν τῆς αὐλῆς τῆς γειτονίσης του, τῆς Κώσταινας. Ἦτο ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἀνοικτὴ καὶ ὁ Μανωλάκης ἀντελήφθη κάποιαν ταραχὴν ἐντός. Ἐλαβε τὴν περιέργειαν νὰ ἐρωτήσῃ καὶ ἔμαθεν, ὅτι ὁ γέρο - Κώστας ἦτο βαρῶς ἀσθενὴς καὶ ἡ σύζυγός του ἔκλαιε καὶ ὠδύρετο, διότι δὲν εἶχε χρήματα νὰ καλέσῃ ἰατρὸν καὶ νὰ ἀγοράσῃ φάρμακα καὶ γάλα.

Ἐστάθη ὁ Μανωλάκης συλλογισμένος καὶ οὔτε νὰ πλησιάσῃ τὴν θύραν κατῶρθωνεν οὔτε τὴν δύναμιν εἶχε νὰ φύγῃ.

Ἐπροχώρησε μετὰ τινὰς στιγμὰς ὀλίγον καὶ παρετήρησεν ἐντὸς τῆς οἰκίας. Εἶδε τὸν ἄρρωστον ἐξη-

πλωμένον καὶ πλησίον τοῦ τὸν Σταμάτην, τὸν συμμαθητὴν του, νὰ κλαίῃ. Τὸν ἐκάλεσεν ἰδιαίτερώς καὶ τοῦ εἶπε·

— Νά, δός τὰ τῆς μητέρας σου! Καὶ τοῦ ἐνεχείρισε τὰς ὀγδοήκοντα δραχμὰς καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησε. Μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀπεκοιμήθη.

2

Κατὰ τὴν δευτέραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν ὁ ἀργυρόρηχος κώδων τῆς «Ἐλεημονητρίας» ἐκτύπα χαροπά, προσκαλῶν τοὺς πιστοὺς εἰς τὸν ὄρθρον.

Ὁ Μανωλάκης βοηθῶν τὸν ἱερέα πάντοτε, ἐξύπνησεν ἀμέσως καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκ τῶν πρώτων.

Συνειθίζεται εἰς τὰς νήσους μας, οἱ ἐνορίται νὰ φιλοδωροῦν τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον ἀναγινώσκει τὸν Ἀπόστολον κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων.

Ὁ Παπαντώνης, καίτοι εἶχεν ὑποσχεθῆ τὸν Ἀπόστολον εἰς ἓν ἄλλο ποιδί, ἐν τούτοις, ὡς νὰ μετέβαλε γνώμην τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἀνέθεσεν εἰς τὸν Μανωλάκην τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἀποστόλου.

Καὶ μόλις ὁ Μανωλάκης, λαβὼν πανηγυρικὴν στάσιν, ἤρχισεν·

«Ἀδελφοί, ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ...», ὅλοι οἱ ἐνορίται ἔτρεξαν νὰ ρίψουν εἰς τὸν Ἀπόστολον γενναῖα τὰ φιλοδοωρήματά των.

Καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ Μανωλάκης κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων εὐρέθη πάλιν μὲ ἀρκετὰς δραχμὰς, διὰ νὰ ἀγοράσῃ γλυκίσματα καὶ παιγνίδια δι' ἑαυτὸν καὶ τὰ μικρότερα ἀδέλφια του.

(Κατὰ Α. Κωνσταντινίδην. Διασκευὴ)

Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ! Περίχαρα ἢ καμπάνα
κράζει, κι' ἡ μάνα σὸ παιδὶ
καὶ τὸ παιδὶ Χριστοῦ γεννα! στή μάνα
κι' ὁ κόσμος ὅλος τραγουδεῖ.

Κι' ἡ νύχτα λάμπει ἀπὸ τὸ μάγο ἀστέρι,
ὅπου τοὺς μάγους ὀδηγεῖ.
Τὸ ἐπουράνιο μυστικὸ τὸ ξέρει
καὶ χαίρεται οὐρανὸς καὶ γῆ.

Κ. Παλαμᾶς.

Ὁ Μέγας Βασιλείος.

ατὰ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου, τὴν λεγομένην Πρωτοχρονιάν, ἐορτάζομεν τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου Βασιλείου.

Οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας, κατὰ τὸ 330 μετὰ Χριστὸν ἔτος. Οἱ γονεῖς του ἦσαν πλούσιοι, εὐσεβεῖς, ἐνάρετοι, μορφωμένοι καὶ ἐφρόντισαν πολὺ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν καλὴν ἀνατροφήν του.

Ὁ πατὴρ τοῦ Ἁγ. Βασιλείου ἐλέγετο καὶ αὐτὸς Βασιλείος καὶ ἡ μήτηρ του Ἐμμέλεια. Ἡτύχησεν ὁ Βασιλείος νὰ ἔχη δυὸ ἀδελφοὺς ἐπισκόπους.

Τὴν πίστιν πρὸς τὸν Χριστὸν ἐδιδάχθη μικρὸς ἀπὸ τὴν μάμμην του Μακρίνην καὶ τὴν μητέρα του. Τὰ πρῶτα γράμματα ἔμαθε κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τὸν πατέρα του κατ' οἶκον καὶ κατόπιν εἰς τὰ σχολεῖα Καισορείας ἀπὸ πολλοὺς διδασκάλους. Ἀργότερα ἐσπούδασεν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τελευταῖον εἰς τὰ σχολεῖα τῶν Ἀθηνῶν. Ὡς σπουδαστῆς ἦτο ἐπιμελέστοτος καὶ κοσμιώτατος.

2

Κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Βασιλείος ἐγνωρίσθη μὲ τὸν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν. Οἱ δύο σπουδασταὶ δὲν ἤργησαν νὰ γίνουν πολὺ στενοὶ φίλοι. "Εζων μὲ ἀδελφικὴν ἀγάπην. Κατῶκουν

εἰς τὸ ἴδιον δωμάτιον, ἔτρωγον εἰς τὴν ἰδίαν τράπεζαν. Μαζὶ ἐμελέτων, μαζὶ μετέβαινον εἰς τὸ σχολεῖον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ὁ καθείς των ἔχαιρε καὶ ηὐχαριστεῖτο διὰ τὰς προόδους τοῦ ἄλλου, χωρὶς δι' ὄλου νὰ τὸν φθονῇ. Οἱ δύο αὐτοὶ φιλομαθεῖς καὶ ἠθικοὶ νέοι ἐφαίνοντο ὡσὰν νὰ εἶχον μίαν ψυχὴν εἰς δύο σώματα.

Ὁ Βασίλειος ἔμεινεν εἰς τὰς Ἀθήνας πέντε περίπου ἔτη, καὶ ἐδιδάχθη τὴν ρητορικὴν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἄλλας ἐπιστήμας. Ἐγινε λοιπὸν καλὸς ρήτωρ, σοφὸς ἐπιστήμων καὶ μέγας διδάσκαλος.

3

Τελειώσας ὁ Βασίλειος τὰς σπουδὰς του ἐνωρίτερα ἀπὸ τὸν Γρηγόριον, μετέβη εἰς τὸν Πόντον, δηλ. εἰς βόρειον παράλιον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἐκεῖ ἔμεινε μόνος μελετῶν, γράφων καὶ ἠσυχάζων.

Ἀπὸ ἐκεῖ κατέβη εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἐβαπτίσθη, διότι τότε οἱ ἄνθρωποι ἐβαπτίζοντο εἰς μεγάλην ἡλικίαν.

Ὁ Βασίλειος ἔκαμε κατόπιν περιοδείας εἰς τὴν Αἴγυπτον, Παλαιστίνην καὶ Μεσοποταμίαν. Τότε ἐγνώρισε πολλοὺς ἐπισκόπους καὶ ὠμίλησεν εἰς πολλὰ μέρη ὑπὲρ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, προσελκύσας εἰς αὐτὴν πολλοὺς εἰδωλολάτρας. Μετὰ τὰ ταξίδιά του αὐτὰ ἐπέστρεψεν εἰς Πόντον. Ἐκεῖ τὸν ἐπεσκέφθη ὁ φίλος του Γρηγόριος ἐλθὼν ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν του. Εἰς τὸ ἤρεμον περιβάλλον οἱ δύο φίλοι ἐμελέτων καὶ ἔγραφον διάφορα ὠφέλιμα θρησκευτικὰ βιβλία.

4

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐπισκόπου Καισαρείας

Εὐσεβίου, ἐκλήθη ὁ Βασίλειος εἰς τὴν θέσιν ἐκείνου. Ἐχειροτονήθη λοιπὸν πρεσβύτερος καὶ εὐθὺς κατόπιν ἐπίσκοπος. Τότε ἔδειξεν ὅλα του τὰ ψυχικὰ χαρίσματα καὶ τὰς ἐξαιρετικὰς ἀρετάς του. Διένειμε τὰ ὑπάρχοντά του εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἐγένετο ὁ πατήρ τοῦ λαοῦ καὶ ὁ φίλος ὅλων τῶν δυστυχισμένων.

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκήρυτε πάντοτε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐνθουσιάζων τοὺς Χριστιανοὺς μὲ τὴν εὐγλωττίαν καὶ τὴν πολυμάθειάν του. Εἰς τὴν κοινω-νίαν εἰργάζετο διὰ τοὺς ἀπόρους, χάριν τῶν ὁποίων ἴδρυσε πτωχοκομεῖον, διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, διὰ τοὺς ὁποίους ἴδρυσε νοσοκομεῖον, διὰ τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἀδικουμένους, τῶν ὁποίων ἦτο φίλος, προστάτης καὶ ὑποστηρικτής.

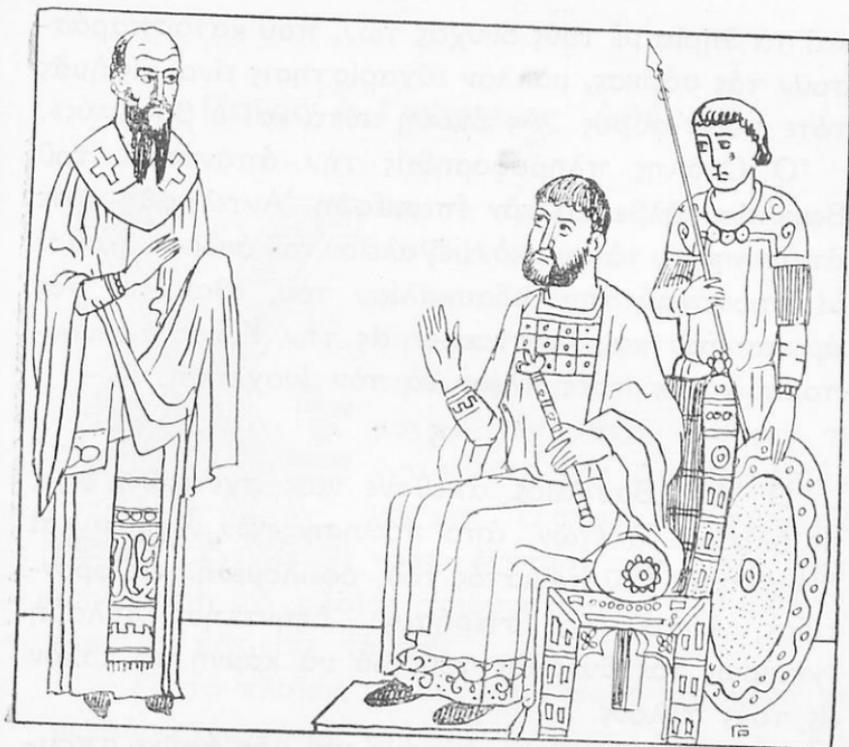
Πρὸς ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς ἐφέρετο μὲ γλυκύτητα, ταπεινοσύνην καὶ ἀπλότητα.

5

Πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς ἄρχοντας ὁ Ἅγιος Βασίλειος ἦτο ἀπτότητος καὶ ἀκλόνητος. Κατὰ τὸ 372 ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Οὐάλης ἔστειλε πρὸς τὸν Βασίλειον τὸν ὑπαρχον Μόδεστον, διὰ νὰ τὸν πείσῃ νὰ παραδεχθῇ τὴν αἰρετικὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀρείου. Ὁ μέγας ἱεράρχης ἠρνήθη νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰ κελεύσματα τοῦ Οὐάλεντος. Τότε ὁ Μόδεστος ὠργίσθη καὶ ἠπειλήσε τὸν Βασίλειον, ὅτι θὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν περιουσίαν, θὰ τὸν ἐξορίσῃ, θὰ τὸν βασανίσῃ καὶ ἐν τέλει θὰ τὸν θανατώσῃ.

Ἀτάραχος ὁ Ἅγιος ἀπήντησεν εἰς τὸν Μόδεστον·

«Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν φοβοῦμαι. Περιουσίαν δὲν ἔχω νὰ μοῦ τὴν δημεύσῃς, καθότι ἀπὸ καιροῦ τὴν ἐχάρισα εἰς τοὺς πτωχοὺς. Τώρα δὲν μοῦ μένει τίποτε

ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ δύο ράσα τριμμένα καὶ ὀλίγα βιβλία. Δὲν μὲ φοβίζουσι αἱ ἐξορίαί, αἱ κακουχίαι, τὰ βασανιστήρια, διότι τὸ σῶμά μου εἶναι ἀσθενικὸν καὶ δὲν θὰ ἀνθῆξῃ πολὺ εἰς αὐτά. Μὲ τὰς πρώτας δοκιμασίας θὰ ἀποθάνω. Δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον, διότι αὐτὸς θὰ μὲ φέρῃ γρηγορώτερα πλησίον τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ζῶ καὶ ἐργάζομαι».

— «Οὐδέποτε ἕως τώρα», εἶπεν ὠργισμένος ὁ Μόδεστος, «μοῦ ὠμίλησεν ἐπίσκοπος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον».

— «Διότι δὲν συνεζήτησες — φαίνεται — μὲ ἀληθινούς ἐπισκόπους. Ἡμεῖς εἴμεθα ἡσυχιοὶ καὶ ταπεινοί, ὄχι μόνον ἀπέναντι τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἐνώπιον καὶ τοῦ τελευταίου ἀνθρώπου. Ὅταν ὁμως πρόκειται νὰ ὑπερασπίσωμεν τὴν πίστιν μας, δὲν φοβούμεθα τίποτε καὶ μένομεν ἄκαμπτοι. Ἡ πυρὰ καὶ τὸ ξίφος

καὶ τὰ θηρία μὲ τοὺς ὄνυχάς τω, ποὺ κατασπαράσσουν τὰς σάρκας, μᾶλλον εὐχαρίστησις εἶναι εἰς ἡμᾶς τότε παρὰ φόβος. Ἄς ἀκούη αὐτὰ καὶ ὁ βασιλεὺς».

Ὁ Οὐάλης πληροφορηθεὶς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Βασιλείου ἤλθε καὶ τὸν ἐπεσκέφθη. Ἀντελήφθη τότε ἀπὸ πλησίον τὸ ψυχικὸν μεγαλεῖον τοῦ ἀνδρός, ἤκουσε μὲ προσοχὴν τὴν διδασκαλίαν του, ἐθαύμασε τὰς ἀρετάς του καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν χωρὶς ποτὲ πλέον νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ.

6

Ὁ Ἅγ. Βασίλειος ἀπέθανε νέος σχετικῶς, δηλ. εἰς ἡλικίαν 50 ἐτῶν, ἀπὸ πάθησιν τῶν νεφρῶν καὶ ἐξάντλησιν τοῦ σώματός του, ὀφειλομένην εἰς φροντίδας, κόπους καὶ στερήσεις. Ἐξήντησε δηλαδὴ ἐγκαίρως τὰς δυνάμεις του, διὰ νὰ κάμνῃ τὸ καλὸν εἰς τοὺς ἄλλους.

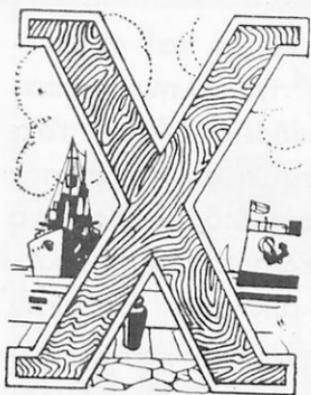
Ὁ Ἅγιος Βασίλειος ἔγραψε καὶ μᾶς ἀφῆκε σπουδαιότατα συγγράμματα καὶ ἐπιστολάς. Εἰς αὐτὰ ἐξετάζει πολλὰ ζητήματα καὶ δίδει σοφὰς συμβουλάς καὶ ὁδηγίας.

Ὁ Βασίλειος βλέπομεν, ὅτι δικαίως ὠνομάσθη μέγας διὰ τὰς ἀρετάς του, τὴν φιλόανθρωπον δρασίην του καὶ τὴν ἀπέραντον σοφίαν του. Καὶ εὐλόγως θεωρεῖται εἰς ἀπὸ τοὺς μᾶλλον ἐξέχοντας Ἅγίους τῆς Ἐκκλησίας μας.

Διασκευὴ Μ. Γ. Π.)

Ποῖος ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ.

Ξὲς τὸ σχολεῖόν μας κατέβη εἰς τὸ Φάληρον καὶ ἐπεσκέφθη τὸ πολεμικὸν ἀτμόπλοῖόν μας «Γεώργιος Ἀβέρωφ». Σήμερον ἐρωτηθέντες ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν μας εἰς τὴν τάξιν εἶπομεν τὰς ἐντυπώσεις μας ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν μας. Ὁ συμμαθητὴς μας Πέτρος ἐζήτησε νὰ μάθῃ, διατὶ ὠνομάσθη τὸ πλοῖον τοιουτοτρόπως. Ὁ διδάσκαλος τότε μᾶς εἶπε τὰ ἑξῆς·

— Εἰς τὸ πλοῖον, παιδιά μου, ἐδόθη τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τοῦ Ἑθνους μας Γεωργίου Ἀβέρωφ. Οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὸ Μέτσοβον, μικρὰν πόλιν τῆς Ἠπείρου, κατὰ τὸ ἔτος 1818. Ἡ οἰκογένειά του ἦτο ἀπὸ τὰς καλυτέρας τοῦ Μετσόβου. Τὰ πρῶτα γράμματα ἔμαθεν ὁ Ἀβέρωφ εἰς τὴν πατρίδα του. Ὡς μαθητὴς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἀρετὴν του.

Εἰς ἡλικίαν εἴκοσι δύο ἐτῶν ἀνεχώρησεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου γεμᾶτος εὐγενικοῦ σκοπούς. Τὸ ὄνειρον τῆς ζωῆς του ἦτο νὰ κερδίσῃ πολλὰ χρήματα καὶ νὰ τὰ διαθέσῃ ὅλα διὰ τὸ καλὸν τῶν ὁμοίων του καὶ τοῦ Ἑθνους.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ Ἀβέρωφ ἐπεδόθη μὲ ζῆλον εἰς τὸ ἐμπόριον. Μὲ τὴν ἐξαιρετικὴν εὐφυΐαν καὶ ἐπιχειρηματικότητά του, μὲ τὴν συστηματικὴν ἐργασίαν του, μὲ τὴν ἀκούραστον ἐπιμέλειάν του,

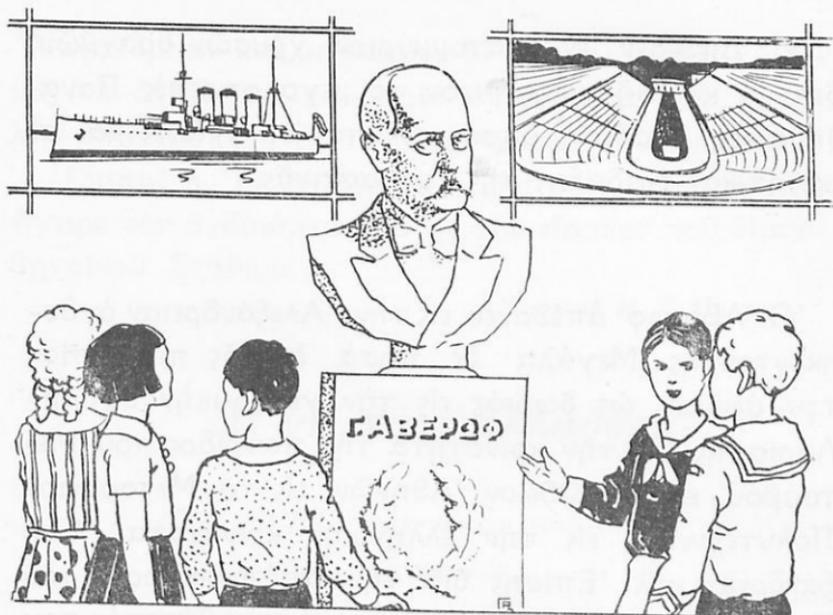
ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς οἰκονομίας του κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην περιουσίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἠγόρασε καὶ πολλὰ ἀγροικὰ κτήματα, ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῶν ὁποίων ἐκέρδισε πολλά.

Καθὼς ἦτο ἐκ φύσεως φιλόανθρωπος καὶ φιλογενής, ἀνεμίχθη εἰς τὰ πράγματα τῆς ἐλληνικῆς παροικίας ἢ κοινότητος τῆς Ἀλεξανδρείας. Αὕτη τότε ἦτο πτωχὴ καὶ χρεωμένη. Οὔτε σχολεῖα εὐπρόσωπα ἔμποροῦσε νὰ ἰδρύσῃ, οὔτε καλοὺς διδασκάλους νὰ μισθώσῃ διὰ τὰ τέκνα τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, οὔτε νοσοκομεῖον νὰ ἔχῃ διὰ τοὺς πτωχοὺς ὁμογενεῖς ἀσθενεῖς.

Ὁ Ἀβέρωφ ἐβοήθησε τὴν κοινότητα κατὰ πολλοὺς τρόπους. Καὶ πρῶτον ἐπλήρωσεν ἐξ ἰδίων χρημάτων τὰ χρέη της. Κατόπιν ἰδρυσε δύο λαμπρὰ σχολικὰ κτίρια, τὸ ἐλληνικὸν Γυμνάσιον καὶ Παρθενάγειον, τὰ ὁποῖα ἐπλούτισε μὲ ὅλα τὰ χρειάζομενα ἔπιπλα καὶ ὄργανα διδασκαλίας. Τέλος ἰδρυσε διὰ τοὺς ἀπόρους "Ἑλληνας Νοσοκομεῖον, προκίσας αὐτὸ μὲ ὅλα τὰ ἐπιστημονικὰ μέσα καὶ ἐφόδια, διὰ νὰ λειτουργῇ ἀποτελεσματικῶς. Τοιοῦτοτρόπως μὲ αὐτὰς καὶ ἄλλας μικροτέρας εὐεργεσίας ἡ ἐλληνικὴ κοινότης τῆς Ἀλεξανδρείας προώδευσε τόσον πολὺ, ὥστε νὰ γίνῃ, ὄχι πολὺ ἀργότερα, μία ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἐλληνικὰς κοινότητας τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

2

Τὸ γενναῖον τέκνον τῆς Ἠπίρου δὲν ἐλησμόνησε καὶ τὴν μικρὰν γενέτειράν του. Ἰκανοποίησεν ὅλας τὰς ἀνάγκας της πλουσιοπαρόχως, ἐν ὅσῳ ἔζη, καὶ ἀποθανὼν ἀφήκεν εἰς αὐτὴν τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν ἐννεακοσίων χιλιάδων χρυσῶν δραχμῶν.

Ἄλλ' ὅσον ὁ Ἀβέρωφ ἐξώδευε δι' ἀγαθοεργούς σκοπούς, τόσον ὁ Θεὸς τὸν ἐβοήθει εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του καὶ ἐμεγάλωνε τὰ κέρδη του. Μὲ αὐτὰ ἔκαμε τὰς ἐξῆς μεγαλοδωρίας εἰς τὸ Ἔθνος:

1) Τὸ ἐν Ἀθήναις Πολυτεχνεῖον εἶχεν ἀρχίσει νὰ κτίζεται δι' ἐξόδων δύο ἄλλων εὐεργετῶν τοῦ Ἐθνους, τοῦ Τοσίτσα καὶ τοῦ Στουρνάρα. Ἦσαν καὶ οὗτοι Μετσοβῖται καὶ μεγαλέμποροι εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Τὰ χρήματα ὅμως, τὰ ὁποῖα εἶχον διαθέσει, δὲν ἔφθασαν διὰ νὰ λάβῃ τέλος τὸ Πολυτεχνεῖον. Τότε ὁ Ἀβέρωφ διέθεσεν ἡμισυ ἑκατομμύριον χρυσῶν δραχμῶν ὡς συμπλήρωμα. Ὅτε δὲ ἐτελείωσε τὸ Πολυτεχνεῖον, ἐζήτησεν ὁ ἴδιος ὁ Ἀβέρωφ νὰ ὀνομασθῇ Μετσόβειον ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος καὶ τῶν τριῶν εὐεργετῶν.

2) Ἐπλήρωσεν ὅλα τὰ ἔξοδα διὰ νὰ κατασκευασθοῦν μαρμάρινοι οἱ ἀνδριάντες τοῦ Ρήγα Φερραίου καὶ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', τοὺς ὁποίους βλέπομεν ἐστημένους πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου.

3) Διέθεσεν ἓν ἑκατομμύριον χρυσῶν δραχμῶν, διὰ νὰ κτισθῇ μαρμάρινον τὸ μεγαλοπρεπὲς Παναθηναϊκὸν Στάδιον, ὅπου γίνονται οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ μαθητικαὶ ἐπιδείξεις τῆς Γυμναστικῆς.

3

Ὁ Ἀβέρωφ ἀπέθανεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὀγδοηκοντούτης. Μεγάλα δὲ ποσὰ ἐκ τῆς περιουσίας του ἀφῆκεν ὡς δωρεὰς εἰς τὴν γεωργικὴν σχολὴν Λαρίσσης, εἰς τὴν κοινότητα τῆς πατρίδος του Μετσόβου, εἰς τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Μετσόβειον Πολυτεχνεῖον, εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα Ἀλεξανδρείας κτλ. Ἐπίσης διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου ἀφῆκε μετὰ τὸν θάνατόν του ἓν προσέτι ἑκατομμύριον χρυσῶν δραχμῶν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω δωρεῶν ὁ Ἀβέρωφ ἀφῆκε δύο καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια χρυσῶν φράγκων, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ταμεῖον τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ.

Τὰ χρήματα αὐτὰ μὲ τοὺς τόκους των εἶχον ἀνέλθει κατὰ τὸ 1908 εἰς τὸ ποσὸν τῶν ὀκτῶ ἑκατομμυρίων. Μὲ αὐτὰ τὰ ὀκτῶ καὶ μὲ ἄλλα δεκατέσσαρα ἑκατομμύρια, ποὺ προσέθεσε τὸ Κράτος μας, ἠγοράσθη τὸ θωρηκτόν, τὸ ὁποῖον ἐπεσκέφθημεν χθές. Ἴδου διατὶ τοῦτο ὠνομάσθη «Γ. Ἀβέρωφ».

Ὁ Ἀβέρωφ, παιδιὰ μου, ὑπῆρξεν εἰς ὅλην τὴν ζωὴν ἀνθρῶπος δραστήριος, τίμιος, λιτὸς καὶ ἀπέριττος. Ἦτο ταπεινόφρων καὶ ἀπέφευγε τὰς ἐπιδείξεις. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὸν ἐκάλεσε κατ' ἐπανάληψιν νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ τὸν τιμήσῃ, ὅπως τοῦ ἤξιζεν. Ἀλλὰ αὐτὸς δὲν ἐδέχθη.

Ἐννέα ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του, δηλ. κατὰ τὸ 1908, ἡ Ἑλλὰς ἔστειλε πολεμικὸν πλοῖον εἰς τὴν

Ἀλεξάνδρειαν καὶ μετεκόμισε δι' αὐτοῦ εἰς τὰς Ἀθή-
νας τὰ ὄστᾶ του, τὰ ὁποῖα κατετέθησαν μὲ μεγά-
λην ἐπισημότητα εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Ἀθηναίων.

Ἐπίσης ἡ Ἑλλάς διὰ τὴν τιμῆσιν τὴν μνήμην του
ἤγειρε τὸν ἀνδριάντα του εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Πανα-
θηναϊκοῦ Σταδίου.

(Διασκευὴ Μ. Γ. Π.)

Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος.

Ζ ΕΡΕΙΣ τὴν χώραν ποὺ ἀνθεῖ
φαιδρὰ πορτοκαλέα,
ποὺ κοκκινίς ἢ σταφυλὴ
καὶ θάλλει ἢ ἐλαία ;
ὦ ! δὲν τὴν ἀγροεῖ κανεῖς,
εἶναι ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς.

Ξέρεις τὴν γῆν, ἣτις παντοῦ
μὲ αἵματα ἐβάφη,
ὅπου κοιλάδες καὶ βουνὰ
τυράνων εἶναι τάφοι ;
ὦ ! δὲν τὴν ἀγροεῖ κανεῖς,
εἶναι ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς.
Γῆ, μήτηρ παλαιῶν Θεῶν
καὶ νέων ἡμιθέων,
γῆ ἀναμνήσεων κλεινῶν
καὶ γῆ ἐλπίδων νέων.
ὦ ! δὲν τὴν ἀγροεῖ κανεῖς,
εἶναι ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς.

Ἄγγ. Βλάχος.

Λευκοσίδηρος καὶ κασσίτερος

“Ολοι γνωρίζομεν τὸν λευκοσίδηρον, τὸν κοινῶς τενεκέν καλούμενον. Εἶναι λεπτὸν ἔλασμα ἢ φύλλον σιδήρου, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐμβαπτισθῆ εἰς λουτρὸν κασσιτέρου, μὲ τὸν ὁποῖον ἔχει ἐπενδυθῆ ἑλαφρῶς.

‘Ο λευκοσίδηρος ἀποτελεῖ ἓν ἀπὸ τὰ χρησιμώτερα πράγματα τῆς ζωῆς μας. Δι’ αὐτὸ τὸν βλέπομεν παντοῦ καὶ μᾶς ἐξυπηρετεῖ πολὺ. ‘Ο λευκοσίδηρος ὡς κυτίον γάλακτος διατηρεῖ νωπὴν πάντοτε καὶ καθαρὰν τὴν τροφήν τῶν βρεφῶν καὶ μικρῶν παιδίων. Κρατεῖ εἰς καλὴν κοστάσασιν καὶ μεταφέρει ἀνὰ τὰ πέρστα τῆς γῆς τόσα καὶ τόσα τρόφιμα, ὡς σαρδέλλας, σολωμούς, ἀστακούς, κρέατα, καρπούς, λαχανικὰ καὶ ὄσπρια μαγειρευμένα κλπ. Αὐτὰ εἶναι τὰ λεγόμενα κονσέρβες.

Χωρὶς τὸν λευκοσίδηρον τὰ παιδιὰ δὲν θὰ εἶχον τὴν ποικιλίαν τῶν παιχνιδιῶν των. Χωρὶς αὐτὸν δὲν θὰ εἶχομεν τὸ θασυμάσιον ραδιοφώνου. ‘Η ὀδοντόπαστα, τὸ ὕδωρ, τὸ φωταέριον, τὸ ἠλεκτρικόν, τὸ πετρέλαιον, ἡ βενζίνη καὶ πολλὰ ἄλλα ἀπαραίτητα πράγματα καθημερινῆς χρήσεως μᾶς προσφέρονται διὰ τοῦ λευκοσιδήρου. Διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ λειτουργίαν τοῦ τηλεγράφου καὶ τηλεφώνου εἶναι ἀπαραίτητος ὁ λευκοσίδηρος. ‘Η κίνησις τῶν πλοίων, τῶν αὐτοκινήτων, τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ἀεροπλάνων, δὲν θὰ εἶχε τὴν σημερινὴν τῆς ἀνάπτυξιν χωρὶς τὸ μέταλλον αὐτό, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται παντοῦ τόσον, ὥστε δύναται τις νὰ εἴπη, ὅτι εἶναι κυρίαρχος τῆς ἐποχῆς μας.

Καί ἰδοὺ εἰς ποῖον γεγονὸς ὀφείλεται ἡ μεγάλη χρῆσις τοῦ λευκοσιδήρου. Ὁ σίδηρος καθὼς καὶ ὁ μόλυβδος δὲν δύνανται μόνοι των, χωρὶς δηλ. τὴν ἐπένδυσίν των διὰ τοῦ κασσιτέρου, νὰ χρησιμοποιοῦν πρὸς διαφύλαξιν τῶν ἰχθύων, τοῦ κρέατος, τῶν καρπῶν, τοῦ βουτύρου, τοῦ γάλακτος, τοῦ καπνοῦ, τῆς σοκολάτας. Ὁ σίδηρος ὀξειδοῦται (σκουριάζει) ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος. Μὲ τὸ λεπτὸν ὅμως περίβλημα τοῦ κασσιτέρου προστατεύεται ἐναντίον τῆς ὀξειδώσεως, δηλαδὴ τῆς ἀλλοιώσεως καὶ τῆς φθορᾶς.

Λευκοσίδηρος λοιπὸν δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἄνευ κασσιτέρου. Χωρὶς νὰ φανῆ τις ὑπερβολικός, δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ πολιτισμὸς συμβαδίζει μὲ τὸν κασσίτερον καὶ ὅτι ἡ ὁλονὲν μεγαλυτέρα χρῆσις τοῦ κασσιτέρου εἶχεν ὡς ἐπακόλουθον τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρώπου.

2

Γνωρίζομεν ὅλοι καὶ τὸν κασσίτερον, μὲ τὸν ὅποιον γανώνονται τὰ χάλκινα σκεύη τῶν μαγειρείων μας.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ οἱ Φοίνικες, οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Ἀραβες δὲν ἠγνόουν τὸν κασσίτερον. Ἡ ἐπίδρασις του ἐπὶ τῆς καλυτερεύσεως τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξε σημαντικὴ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Ἡ Ἀγγλία κυρίως ὀφείλει πολὺ μέρος τῆς δυνάμεώς της εἰς τὸ μέταλλον τοῦτο.

Οἱ Φοίνικες πρῶτον καὶ κατόπιν οἱ Ἕλληνες κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους εἶχον πληροφορηθῆ τὴν ὑπαρξιν κασσιτέρου εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κορνουάλης, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς τὴν ΝΔ. ἐσχατιὰν τῆς Μ. Βρεττανίας. Ἐπεχείρουν δὲ τὸ ἐπικινδυνότατον ταξίδιον μέχρις ἐκεῖ καὶ μέχρι τῶν παρακειμένων

Μ.Γ. Πετρίδη-Κ. Γιτσοαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Ἐ. (*Ἐκδ. Α' 1936) 10

Κασσιτερίδων νήσων, ἵνα προμηθευθοῦν τὸ χρησιμώτατον τοῦτο μέταλλον.

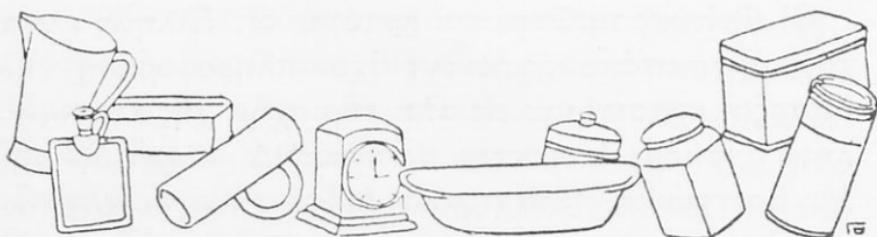
Ἀπὸ τὴν Κορνουάλλην καὶ κυρίως ἀπὸ τὰς Κασσιτερίδας νήσους ἤρχισε τὸ πρῶτον διεθνὲς ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τὴν σημερινὴν γιγαντιαίαν ἐξέλιξιν καὶ ἀνάπτυξιν του. Ἡ ἀνάγκη τῆς μεταφορᾶς τοῦ κασσιτέρου εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας ὑπεχρέωσε τοὺς Ἀγγλοὺς νὰ κατασκευάσουν πλοῖα ἱκανὰ διὰ μακρυνὰ ταξίδια. Ἴδου λοιπόν, ὅτι τὸ πανίσχυρον σήμερον βρεττανικὸν ναυτικὸν ὀφείλει τὴν πρώτην ἀνάπτυξιν του εἰς τὸν κασσίτερον καὶ εἰς τὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ τοῦ σιδήρου κατασκευαζόμενον λευκοσίδηρον.

Ἀγγλοὶ ἐπιστήμονες δὲν διστάζουν νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι ἡ μεγάλη Βρεττανικὴ Αὐτοκρατορία ἔχει οἰκοδομηθῆ ἐπὶ τοῦ κασσιτέρου.

Ἡ ἀναζήτησις κασσιτέρου καὶ ἔξω τῆς Ἀγγλίας ὑπῆρξεν ἀφορμὴ πολλῶν ἀποικιακῶν ἐκστρατειῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν μεγαλυτέρων τοῦ κόσμου μεταλλείων χρυσοῦ.

Μέρη εἰς τὰ ὁποῖα ἀνευρέθη κασσίτερος εἶναι ἡ Βολιβία καὶ τὸ Περού τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἡ Κίνα καὶ τὸ Σιάμ τῆς Ἀσίας, ἡ Αὐστραλία καὶ ἡ πλησίον τῆς κειμένη μεγάλη νῆσος Τασμανία κλπ.

(Μ. Γ. Π καὶ Κ. Γ.-Λ.)

Ἡ ὀλιγάρκεια τοῦ Διογένοους.

Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα (413—323) ἔζη εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ ἐκ Σινώπης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καταγόμενος φιλόσοφος Διογένης.

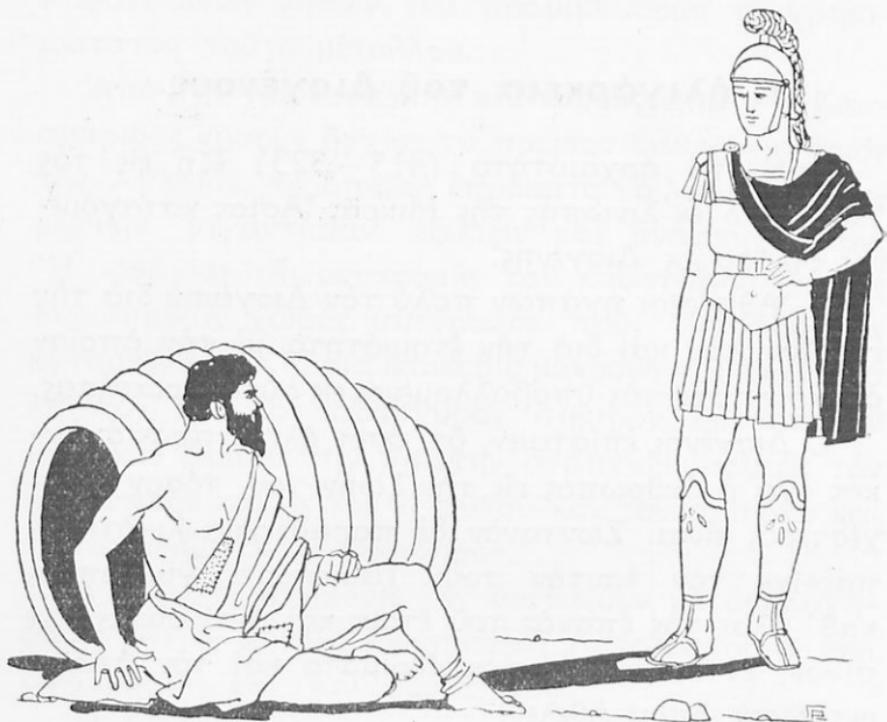
Οἱ Ἀθηναῖοι ἠγάπων πολὺ τὸν Διογένην διὰ τὴν εὐφυΐαν του καὶ διὰ τὴν ἐτοιμότητα, μὲ τὴν ὁποίαν ἀπεκρίνετο εἰς τὰς ὑποβαλλομένας εἰς αὐτὸν ἐρωτήσεις.

Ὁ Διογένης ἐπίστευεν, ὅτι ὅσον ὀλιγωτέρας ἀνάγκας ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωὴν του, τόσον εὐτυχέστερος εἶναι. Ζωντανὸν δὲ παράδειγμα λιτότητος παρεῖχε τὸν ἑαυτὸν του. Περιεπάτει γυμνόπους καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους καὶ ἀντὶ οἰκίας εἶχε πῖθον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκοιμᾶτο καὶ τὸν ὁποῖον μετέφερεν ὅπου ἤθελεν.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας εἶχε πολλὰ περίεργα ἀκούσει περὶ τῆς διδασκαλίας του καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς του. Βλέπων δέ, ὅτι ὁ Διογένης δὲν ἤρχετο πρὸς συνάντησίν του, ἐνόμισεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ μεταβῆ αὐτὸς πρὸς τὸν σοφόν. Καὶ τὸ ἐξετέλεσεν.

Ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὴν μεγαλοπρεπεῖάν του ἀκολουθίαν ἐπλησίασε τὸν Διογένην, τὸν εὗρεν ἐξηπλωμένον πλησίον τοῦ πῖθου του καὶ θερμαινόμενον ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας. Ἐστάθη καὶ ἀνέμενε τὸν Διογένην νὰ ἔλθῃ εἰς προὔπαντησίν του. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐξηκολούθει νὰ μένη ἀμερίμνως ἐξηπλωμένος, δεικνύων διὰ τῆς στάσεώς του, ὅτι ἡ ἄφιξις τοῦ ἰσχυροῦ βασιλέως δὲν εἶχε καμμίαν σημασίαν δι' αὐτόν.

Ἀφοῦ παρετήρησεν ἐπ' ὀλίγον ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Διογένην, τοῦ εἶπε·

— Βλέπω, Διογενες, ότι ή κατοικία σου είναι πενιχρά και ή ένδυμασία σου πεπαλαιωμένη. Ήμπορείς νά ζητήσης από έμέ ό,τι θελεις. "Αν τὸ ζητούμελον δέν είναι άδύνατον, θά πραγματοποιηθῆ.

— Δέν ἔχω άπολύτως καμμίαν ανάγκην, άπήνητησεν ό σοφός. Ή μόνη χάρις, τήν όποίαν σου ζητῶ, βασιλεϋ Ήλέξανδρε, είναι νά παραμερίσης όλίγον, διά νά μή μου άποκρύπτης τόν ήλιον.

Τότε ό βασιλεϋς έπίστευσεν, ότι εϋρε τόν άνθρωπον, ό όποιος δέν ειχεν ανάγκην χρημάτων, ώραιων ένδυμάτων και μεγαλοπρεποϋς κατοικίας, έπειδή άρκεϊται εις τά έλάχιστα, τά άπολύτως άναγκαϊα. Καί στραφεις προς τούς συνοδούς του ειπεν

— "Αν δέν ήμην Ήλέξανδρος, θά ήθελον νά ειμαι Διογένης.

(Κατά Διογένην Λαέρτιου)

Τί θέλω.

ΔΕΝ θέλω πλούτη καὶ χρυσὸν καὶ θεραπόντων σμήνη.
Θέλω τὸ στήθος μου χαρᾶς κι' ἐλπίδων νὰ πλουτῆ
καὶ ἔστω μόνο κτήμιά μου καλύβη ἀχυρίνη·
μ' ἀρκεῖ αὐτή.

Δὲν θέλει κήπους, πίδακας καὶ βρούσεις ἡ ψυχὴ μου.
Δὲν μὲ μαγεύουν λείρια καὶ κρίνοι κηπευτοί,
ὅσον μὲ θέλγει ἡ ὄσμη τοῦ εὐανθοῦντος θύμου·
μ' ἀρκεῖ αὐτή.

Δὲν θέλω θέατρα, αὐλὸς καὶ μουσικοὺς θιάσους.
Δὲν θέλω εἰς τὰ ὄτιά μου ὀρχήστρα νὰ κροτῆ.
Ὅποταν ψάλλ' ἡ ἀηδὼν εἰς τοὺς μυχούς τοῦ δάσους,
μ' ἀρκεῖ αὐτή.

Ἄγγ. Βλάχος.

Πῶς εἰς ἄρχων ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του.

πὶ τῆς βασιλείας τοῦ αυτοκράτορος Ἰουστίνου τοῦ Β', ἀνεψιοῦ τοῦ Ἰουστιανοῦ τοῦ Μεγάλου, εἶχεν ἐπὶ τινὰ χρόνον διαταραχθῆ ἢ τάξις ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὰ ἐγκλήματα εἶχον πολλαπλασιασθῆ. Πρὸς διόρθωσιν τῆς καταστάσεως ὁ αὐτοκράτωρ διώρισε δι-

οικητὴν τῆς μεγάλης πόλεως τίμιον καὶ αὐστηρὸν ἄρχοντα. Εἰς τοῦτον ἔδωσεν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν νὰ τιμωρῆ πάντα ἀδικοῦντα, εἰς οἵα δῆποτε κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἄν ἀνῆκεν.

Οἱ πονηροὶ φοβηθέντες ἔπαυσαν νὰ ἀδικοῦν καὶ νὰ παραβαίνουν τοὺς νόμους.

Μόνον ἰσχυρὸς τις πλούσιος δὲν ἠθέλησε νὰ σεβασθῆ τὸ δίκαιον καὶ ἤρπασε βιαίως τὴν περιουσίαν μιᾶς χήρας γυναικός.

Ἡ δυστυχὴς κατέφυγεν εἰς τὸν διοικητὴν τῆς πόλεως. Κλαίουσα τοῦ ἐξέθεσε τὴν ὑπόθεσιν τῆς καὶ ἐζήτησε προστασίαν.

Οὗτος κατ' ἄρχὰς ἔκρινε καλύτερον νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἀδικον πρᾶξιν τοῦ πλουσίου εἰρηνικῶς. Καὶ πρὸς τοῦτο ἔστειλε διὰ τῆς χήρας εἰς αὐτὸν ἐπιστολήν, παρακαλῶν ν' ἀποδώσῃ τὴν ἄρπαγεῖσαν περιουσίαν.

Ἄλλ' ὁ πλούσιος ἀντὶ τούτου ὕβρισε καὶ ἐκτύ-

πησεν ἀνάνδρως τὴν γυναῖκα, στηριζόμενος εἰς τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν εἶχε πλησίον τοῦ βασιλέως.

Ὁ διοικητὴς ὀργισθεὶς καλεῖ ἐνώπιόν του τὸν ἔνοχον. Ἄλλ' οὗτος περιφρονῶν καὶ νόμους καὶ ἄρχοντας, ὄχι μόνον δὲν ὑπακούει, ἀλλὰ καὶ μεταβαίνει εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅπου εἶχε προσκληθῆ, διὰ νὰ δειπνήσῃ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος.

Σπεύδει καὶ ὁ διοικητὴς ἐκεῖ. Ζητεῖ ἄδειαν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ φαγητοῦ, ὅπου βλέπει τὸν ἔνοχον νὰ κάθηται πλησίον τοῦ αὐτοκράτορος.

— «Βασιλεῦ», λέγει τότε μὲ θάρρος, «ἐὰν ἐπιμένης νὰ παύσῃ κάθε ἀδικία καὶ ἡ ἀπόφασίς σου αὐτή, ἡ ἀξία αὐτοκράτορος, εἶναι σταθερά, θὰ ἐξακολουθῶ νὰ ἐκτελῶ τὰς διαταγὰς σου. Ἄν ὅμως ἤλλαξες γνώμην, ἐὰν θέλῃς νὰ εὐνοῆς τοὺς φαύλους καὶ νὰ τοὺς τιμᾷς ὡς ὁμοτραπέζους, παρακαλῶ νὰ δεχθῆς τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος, τὸ ὁποῖον μὲ καθιστᾷ μόνον μισητόν, χωρὶς νὰ δύναμαι καὶ νὰ σὲ ὠφελήσω».

Ὁ Ἰουστίνος ἐκπληκτός ἐκ τῆς θαρραλέας γλώσσης τοῦ διοικητοῦ τῆς πρωτευούσης, εἶπε·

— «Δὲν ἤλλαξα γνώμην καθ' ὅλου. Μὴ παύης νὰ καταδιώκῃς παντοῦ τοὺς ἀδίκους. Ὁ ἀδικός, καὶ σύνθρονός μου ἂν εἶναι, θὰ καταβῆ τοῦ θρόνου, διὰ νὰ ὑποστῆ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν».

Ὁ διοικητὴς ἐνδυναμωθείς ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος, διατάσσει νὰ συλλάβουν ἀμέσως τὸν ἔνοχον, ἐν ᾧ οἱ ὁμοτράπεζοί του ἔμειναν ἐμβρόντητοι.

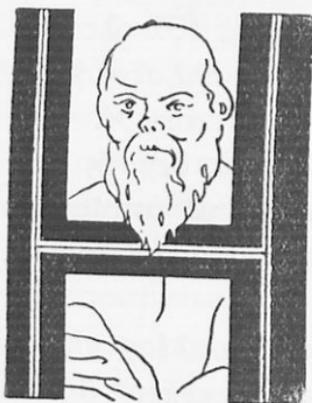
Ὁδηγήσας αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον τὸν προκαλεῖ νὰ ἀπολογηθῆ διὰ τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν διέπραξεν.

Ἄφρωνος καὶ τρέμων ὁ πρὶν ἀλαζῶν πλούσιος δὲν ἠδυνήθη μὲ κανέν μέσον νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτὸν καὶ ἐτιμωρήθη παραδειγματικῶς. Ἡ περιουσία του ἐδημεύθη καὶ ἐδόθη εἰς τὴν χήραν ὡς ἀποζημίωσις.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἔκαμε βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὸν λαόν καὶ ἐσταμάτησεν ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἐν τῇ βασιλευούσῃ τὴν ἀρπαγὴν καὶ τὴν βίαν.

(Διασκευὴ)

«Τοῖς νόμοις πείθου».

ἐνδοξοτάτη ὄλων τῶν πόλεων τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς ἦτο ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν.

Εἰς αὐτὴν ἡ ἀθροπότης ὀφείλει πολλὰ. Διότι ὑπῆρξεν ἡ ἐστία τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Δι' αὐτὸ τὸ ὄνομά της δὲν ἔπαυσέ ποτε νὰ ἀνα-

φέρηται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων μετὰ σεβασμοῦ.

Ἡ φήμη της εἶχεν ἐξαπλωθῆ περισσότερον ὄχι μόνον ἔνεκα τῶν σοφῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ποιητῶν της, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ μόρφωσιν, τὴν ὁποίαν παρείχεν εἰς τοὺς νεαροὺς πολίτας της. Ἐθεωροῦντο οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρυτανεῖον τῆς σοφίας, ὅπως ὑπερηφανεύοντο νὰ τὴν ὀνομάζουν οἱ ἴδιοι οἱ πολῖται της. Ἦτο ἡ εὐγενεστάτη πατρίς, χάριν τῆς ὁποίας ἦσαν πρόθυμα τὰ τέκνα της νὰ ὑποστοῦν τὰ πάντα.

Μίαν ἡμέραν (παρῆλθον ἕκτοτε εἰκοσιτρεῖς αἰῶ-
νες) ὁ σοφώτατος καὶ ἠθικώτατος πολίτης τῶν Ἀ-
θηῶν Σωκράτης, κατηγορήθη ἐνώπιον τῶν δικα-
στηρίων τῆς πατρίδος του, ὅτι εἶναι ὀλέθριος εἰς
τὴν κοινωνίαν καὶ μάλιστα εἰς τοὺς νέους, οἱ ὅποιοι
ἤκουον τὴν διδαχὴν του.

Αὕτη ἦτο ἡ ἀδικωτάτη ἐνώπιον δικαστηρίου
καταγγελία, ἐξ ὧων ἀναφέρει ἡ ἱστορία. Διότι ὁ
καταγγελλόμενος ἦτο πράγματι δικαιοτάτος ἄνθρωπος
καὶ τὸ μεγαλύτερον πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του.

Ὁ Σωκράτης κατεδικάσθη νὰ πίνῃ τὸ κώνειον,
δηλαδὴ τὸ δηλητήριο, τὸ ὅποιον ἔδιδον τότε εἰς
τοὺς ἐγκληματίας τοὺς καταδικαζομένους εἰς θάνατον.

Ὁ Σωκράτης ἦτο ἀγαπητὸς εἰς τοὺς μαθητάς του,
ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἦσαν πλούσιοι καὶ εἶχον ἐτοι-
μάσει τὰ πάντα διὰ τὴν δραπέτευσίν του. Διότι ἐπί-
στευον, ὅτι δὲν εἶχεν ὑποχρέωσιν ὁ διδάσκαλος καὶ
φίλος των νὰ δεχθῆ τὴν καταδίκην του εἰς θάνατον,
ἐφ' ὅσον αὕτη ἦτο ἄδικος. Ὁ φύλαξ τῆς φυλακῆς
ἦτο σύμφωνος, τὰ μέσα διὰ τὴν ἀπόδρασίν του ἦσαν
ἐξησφαλισμένα. Εἰς μάλιστα ἐκ τῶν μαθητῶν του,
ὁ Κρίτων, τρεῖς ἡμέρας πρὸ τοῦ μοιραίου τέλους
τοῦ Σωκράτους, ἤλθε νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν συνομή-
λικον διδάσκαλόν του νὰ ἀποφύγῃ αὐτὸν τὸν ἀνά-
ξιον θάνατον καὶ νὰ μὴ καταλίπη εἰς τοὺς συμπολί-
τας του τὴν αἰσχύνην μιᾶς ἀδίκου ἀποφάσεως.

Θέλετε νὰ μάθητε, μικροὶ ἀναγνώσταί μου, τί
ἀπήντησεν ὁ Σωκράτης εἰς τὸν Κρίτωνα; Ἐπεκα-
λέσθη τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του, οἱ ὅποιοι τὸν
ὠδήγησαν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τοὺς ὁποίους ἤκουσε
νὰ τοῦ λεγουν·

— «ὦ Σώκρατες, τί θὰ κάμῃς; Θὰ ποδοπατήσῃς

ἡμᾶς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος σου, οἱ ὅποιοι σὲ ἐπροστατεύσαμεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεώς σου; Ἡμεῖς δὲν σὲ ἐκάμαμεν πολίτην; Ἡμεῖς δὲν σοῦ ἐξησφάλισαμεν τὴν ἐλευθερίαν σου καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν σου; Τίς, ἐκτὸς ἡμῶν, σὲ ἐπροφύλαξεν ἐξ ὅλων τῶν βιαιοπραγιῶν; Τίς σοῦ ἐξησφάλισε ζωὴν εἰρηνικὴν καὶ εὐτυχῆ; Ποῖος ἠγρύπνει διὰ σὲ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός; Ὅτι ἐπράξαμεν διὰ σέ, τὸ ἐπράξαμεν ὑπὸ ἓνα ὄρον· τὸ ἐπράξαμεν, διὰ νὰ ὑπακούῃς εἰς ἡμᾶς πάντοτε καὶ εἰς οἵανδήποτε περίπτωσιν, διὰ νὰ ἔχῃς ἀπόλυτον πεποίθησιν εἰς ἡμᾶς. Θὰ ἠδύνασο, ὦ Σώκρατες, νὰ ζήσης μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἂν τὸ ἐπεθύμεις. Ἡμεῖς θὰ σοῦ τὸ ἐπετρέπομεν. Σὺ ὅμως δὲν τὸ ἐπραξες· παρέμεινες ἐκουσίως ὑπήκοός μας καὶ τρόπον τινὰ τρόφιμός μας. Ἦλθε τώρα ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ζητοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ σὲ νὰ θυσιάσῃς τὴν ζωὴν σου. Ὀλίγον μᾶς ἐνδιαφέρει, ἂν κατεδικάσῃς ἀδίκως, ἀφοῦ κατεδικάσῃς ἐν ὀνόματί μας. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἄδικοι καὶ ὄχι ἡμεῖς οἱ νόμοι. Ἄν σὺ ἀρνηθῇς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος σου δικαιολογούμενος, ὅτι εἶσαι ἀθῶος, διατὶ νὰ μὴ κάμῃ τὸ ἴδιον καὶ κάθε ἄλλος πολίτης, ἀκόμη καὶ ἔνοχος; Ὅσον περισσότερο εἶσαι ἀθῶος, τόσον περισσότερο ὀφείλεις νὰ δώσῃς τὸ καλὸν παράδειγμα».

Ὁ Κρίτων ἀκούσας ταῦτα ἐπέισθη, ὅτι ὁ διδάσκαλός του εἶχε δίκαιον. Καὶ παρ' ὅλην τὴν ἀνέκφραστον λύπην του, ἐδέχθη νὰ πῆ ὁ Σωκράτης, καίτοι ἀθῶος, τὸ κώνειον.

(Κατὰ Πλάτωνα κλπ.)

Τὰ Τέμπη.

Ἄ Τέμπη εἶναι μία ἐκ τῶν ὠραι-
οτάτων τοποθεσιῶν τῆς γῆς.
Μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς
᾽Οσσης, τῶν δύο τούτων ὑψη-
λοτάτων τῆς Θεσσαλίας ὀρέων,
ὑπάρχει ἄνοιγμα στενόν, διὰ
τοῦ ὁποίου ρεεὶ ὁ Πηνειὸς πο-
ταμὸς. Τὸ ἄνοιγμα τοῦτο ἔχει
μῆκος τεσσαράκοντα σταδίων,

7.400 ὀργυιῶν δηλαδή, καὶ πλάτος ποῦ μὲν ἑκατὸν
ποδῶν, ποῦ δὲ καὶ ὀλίγον τι περισσότερον.

Ἡ καλλονὴ καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ τόπου τού-
του εἶναι ἀπερίγραπτος. Ἀριστερά, καθὼς κατέρ-
χεταιί τις ἐκ τῆς Θεσσαλίας πρὸς τὴν θάλασσαν,
ὑψοῦται μεγαλοπρεπέστατος μέχρι τῶν ἄστρον ὁ
περίφημος εἰς ὅλον τὸν κόσμον Ὀλυμπος. Τὸ ὕψος
καὶ ὁ ὄγκος αὐτοῦ εἶναι καταπληκτικά! Ἐπὶ τῶν
πολλῶν καὶ ἀποτόμων βράχων αὐτοῦ, εἰς τοὺς
ὁποίους φανερώτατα διακρίνονται τὰ ἴχνη ἀπείρων
κεραυνώσεων, ἔχουν τὰς φωλεὰς αὐτῶν οἱ ἀετοί,
οἱ ὁποιοὶ οὐχὶ σπανίως φαίνονται καὶ ὑπὲρ τὰς κε-
φαλὰς τῶν ὁδοιπόρων πετῶντες εἰς τὸ ἀπέραντον
ἐκεῖνο χάος. Δεξιὰ ὑψώνεται ἡ ᾽Οσσα μέχρι τῶν
ἄστρον καὶ αὐτὴ ὑψηλὴ, ἀλλ' ἡμερωτέρα, πλήρης
πελωρίων δένδρων.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑψηλοτάτων ὀρέων ἐκτεί-
νεται στενώτατός τις χῶρος καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ

ῥέει ἤρεμος καὶ μεγαλοπρεπῆς ὁ Πηνειὸς ποταμὸς.

Ἐνθεν καὶ ἔνθεν πανταχοῦ ὑπάρχουν δένδρα ὑψηλὰ καὶ πυκνόφυλλα. Ὁ κισσὸς πυκνότατος καὶ θαλερώτατος περιελίσσεται περὶ τοὺς κορμούς καὶ τοὺς κλώνους τῶν δένδρων ἀπὸ τῆς ρίζης μέχρι τῆς κορυφῆς των. Φαίνονται δὲ καταπράσινα τὰ δένδρα. Οὐδαμοῦ διακρίνεται μέρος ξυλῶδες. Οἱ βράχοι εἶναι κεκαλυμμένοι ὑπὸ χόρτων πυκνοτάτων. Πέτρα καὶ χῶμα οὐδαμοῦ φαίνεται.

Ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν ἄλλο βλέπει ἐκεῖ ἢ ὄγκους καταπρασίνους παμμεγίστους. Θέαμα θαυμάσιον καὶ τερπνότατον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Κατὰ τὰ χαμηλότερα μέρη τῶν ὀρέων θάλλουσιν ὑψηλότατα καὶ θαλερώτατα δένδρα καὶ σκιάδες ἄπειροι, πολὺ εὐχάριστοι εἰς τοὺς ὀδοιπόρους καὶ ἐν γένει εἰς πάντα ἐκεῖ καταφεύγοντα κατὰ τὸ θέρος.

Κρῆναι πολλαὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀδιακόπως ρέουν. Πηγαὶ κατὰ χιλιάδας ἀναβλύζουν. Ρυάκια ἄπειρα κυλίουں τὰ ψυχρὰ καὶ καθαρὰ ὕδατά των διὰ μέσου τῶν πυκνοτάτων δένδρων καὶ κάτωθι τῆς ἀνηροτάτης καὶ παχυτάτης χλόης. Αἱ πέρδικες καὶ οἱ κόσσυφοι, αἱ ἀκανθυλλίδες καὶ αἱ ἀηδόνες, καὶ ὄλον τὸ θεῖον γένος τῶν χαριεστάτων ῥοδικῶν πτηνῶν ἀπὸ πρωΐας μέχρι βαθείας νυκτὸς κατὰ χιλιάδας καὶ μυριάδας ἐπὶ τῶν δένδρων καθήμενα ψάλλουν. Καὶ πῶς ἀμιλλῶνται ποῖον νὰ κελαδήσῃ καλύτερον τοῦ ἄλλου!

Ἄργα - ἄργα καὶ ἀπαλὰ - ἀπαλὰ ὡς ἔλαιον κυλίει τὰ ὕδατά του διὰ μέσου τῶν ὠραιοτάτων τούτων Τεμπῶν ὁ βαθεὺς Πηνειός.

Ἡ σκιά, ἡ γινομένη ὑπὸ τῶν ὑψηλοτάτων καὶ πυκνοφύλλων δένδρων, τὰ ὅποια πυκνότατα φύονται

παρὰ τὰς ὄχθας του, εἶναι παχυτάτη. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ποτὲ δὲν διαπερῶσι τὸ πυκνὸν φύλλωμα τῶν ὑψικορύφων τούτων δένδρων, τὰ ὁποῖα κλείουν τὸν ποταμόν. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καυστικωτάτου θέρους οἱ πλείοντες μὲ λέμβους τὸν ποταμόν, πλέουν ὑπὸ σκιὰν παχεῖαν καὶ δροσεράν.

Ἐνταῦθα συνέρχονται καὶ πανηγυρίζουν καὶ διασκεδάζουν οἱ ἄνθρωποι, οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰ περὶχωρα ἀποθαυμάζοντες τὴν καλλονὴν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς λαμπρᾶς ταύτης φύσεως.

(Κατὰ Αἰλιανὸν καὶ Χ. Παπαμάρκου. Διασκευή.)

Πατρίδα.

*ΠΑΛΙ ξυπνάει τῆς Ἄνοιξης τ' ἀγέρι
στὴν Πλάση μουσικῆς ἀγάπης γλύκα.
Σὰ νύφη ἢ γῆ, πῶχει ἄμετρα ἄνθη προῖκα.
λάμπει, ἐνῶ σβνέται τῆς ἀγῆς τὰστέρι.*

*Πεταλοῦδες πετοῦν ταίρι μὲ ταίρι
ἐδῶ βουίξει μέλισσα, ἐκεῖ σφῆκα.
Τῆ φύση στὴν καλή της ὥρα εὐρῆκα
λαχταρίζει ἢ ζωὴ σ' ὅλα τὰ μέρη.*

*Κάθε μοσχοβολιὰ καὶ κάθε χρῶμα,
κάθε πουλιοῦ κελάϊδημα ξυπνάει
πόθο στὰ φυλλοκάρδια μου κ' ἐλπίδα,
νὰ σοῦ ξαναφιλήσω τ' ἅγιο χῶμα,
νὰ ξαναδῶ καὶ τὸ δικό σου Μάη,
ὁμορφὴ μου, καλή, γλυκειὰ Πατρίδα.*

Λ. Μαβίλης.

Ἡ ἱστορία ἑνὸς μικροῦ χωριοῦ.

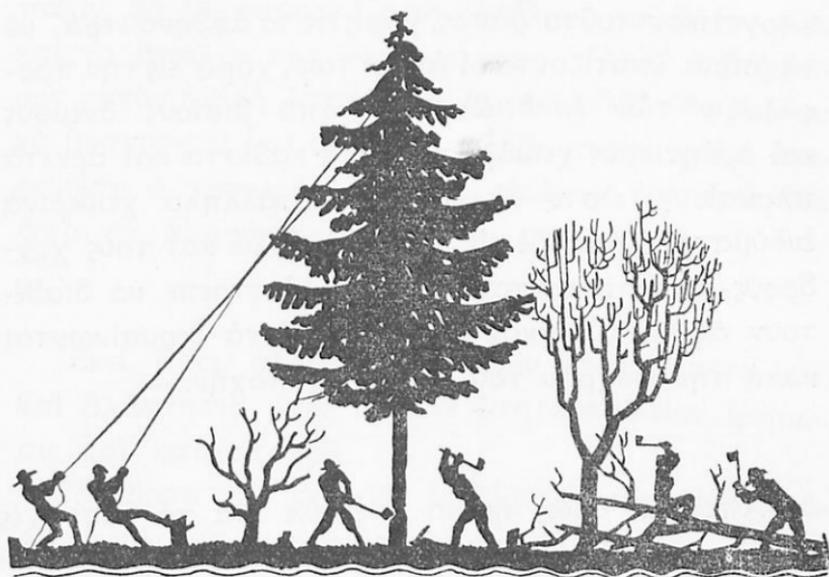
Ἄσῃς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν ἑνὸς μικροῦ χωριοῦ.

Τοῦτο εὐρίσκετο εἰς τοὺς πρόποδας ἑνὸς βουνοῦ, εἰς τὴν ἄκραν παλαιοῦ δάσους. Τὰ δένδρα τοῦ δάσους πυκνὰ καὶ συμμαζευμένα ἐσκέπαζον τοὺς βράχους, τὰ ρεύματα καὶ τὰς κοιλοτήτας τοῦ ὄρους καὶ ἀνήρχοντο ὑψηλὰ μέχρι τῆς κορυφῆς. Καὶ τὸ χωρίον ἐφαίνετο ὡς νὰ εὐρίσκετο περιμαζευμένον μέσα εἰς τὴν θωπευτικὴν καὶ φιλόστοργον ἀγκάλην τοῦ δάσους. Οἱ μικροὶ καὶ λευκοὶ οἰκίσκοι του προβάλλοντες ἀνὰ μέσον τῶν παχυσκίων δένδρων ἀπειτέλουν ἀληθῶς μαγευτικὸν θέαμα.

Κατὰ τὸ θέρος τὸ φιλόστοργον δάσος ἐμετρίαζε τὴν καυστικὴν πνοὴν τῶν ἀνέμων. Καὶ ἡ κατάξηρος γῆ τῶν πέριξ ἀγρῶν ἐδροσίζετο ἀπὸ τὰ ἄφθονα νερά τῶν πηγῶν, τὰ ὁποῖα ἀκούραστα ἔρρεον ἀπὸ τὰς προεσοχὰς καὶ τοὺς βράχους τοῦ δένδρoσκεπασμένου ὄρους.

Ἦσαν εὐτυχεῖς τότε οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ. Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐνόμιζες, ὅτι ἐβασίλευεν ἐκεῖ. Αἱ ἐσοδεῖαι αὐτῶν ἦσαν ἄφθονοι. Καὶ σπανίως ὑπέφερον ἀπὸ καυστικούς ἀνέμους, ἀκόμη δὲ σπανιώτερον ἀπὸ ξηρασίαν.

Ἡ ὑγεία ἐβασίλευε παντοῦ. Τὰ παιδιὰ ζωηρὰ καὶ ροδοκόκκινα ἔκαμνον εὐχάριστον ἐντύπωσιν εἰς

τὸν ἐπισκέπτῃν διὰ τὴν ζωηρότητά των, συγχρό-
ως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡμερότητα τῶν τρόπων των.

2

Εἰς τὸ χωρίον κατὰ τὸ θῆρος, χάρις εἰς τὸ πολύ-
τιμον δάσος, γλυκεῖα δρόσος ἐπεκράτει καὶ ἄφθονα
παντοῦ ἔρρεον τὰ νερά. Κατὰ τὸν χειμῶνα τὸ ψῦ-
χος ἐμετριάζετο. Οἱ παγεροὶ ἄνεμοι ἔχαναν τὴν
ὄρμητικότητά των, διότι εὔρισκον ἐμπόδιον τοὺς
κορμούς τῶν δένδρων. Τὰ νερά τῶν βροχῶν διε-
σκορπίζοντο εἰς μυρίας λεπτάς διακλαδώσεις καὶ
ἀπερροφῶντο ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἢ ὅποια,
ἐπειδὴ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἡμισαπημένους λεπτοὺς
κλάδους καὶ ἀπὸ φύλλα, ἐνήργει ὡς ἀληθῆς σπόγγος.

Οἱ εὐτυχεῖς κάτοικοι τοῦ χωρίου διόλου δὲν ἐφο-
βοῦντο τὸν σκληρὸν χαιρετισμὸν τοῦ Βορρᾶ. Τὸ

εὐεργετικὸν τοῦτο δάσος, χάρις εἰς τὰ ἄφθονα νερά, μετὰ ὅποια ἐποτιζόντο οἱ ἄγροί των, χάρις εἰς τὴν προφύλαξιν τῶν ἐσοδειῶν των ἀπὸ βιαίου ἀνέμου καὶ ὀρμητικῶν χειμάρρους, τοὺς καθίστα καὶ ἄρκετὰ πλουσίους, ὥστε νὰ φοροῦν κατάλληλα χειμερινὰ ἐνδύματα. Χάρις δὲ εἰς τὰ ξηρὰ ξύλα καὶ τοὺς χονδρῶς καταπίπτοντας κλάδους, ἐπέτρεπε νὰ διαθέτουν ἄφθονον ὑλικὸν καύσεως καὶ νὰ θερμαίνωνται κατὰ τὴν ψυχρὰν τοῦ χειμῶνος ἐποχὴν.

3

Ἀποφρὰς ὅμως ἡμέρα ἀνέτειλε διὰ τὸ δυστυχεῶς χωρίον. Ἦλθον πρῶταν τινὰ μερικοὶ ἀνθρακοποιοὶ καὶ ἐθάμβωσαν τοὺς χωρικοὺς μετὰ τὰς χρηματικὰς των προσφορὰς. Τοὺς ἐδελέασαν μετὰ τὰ κέρδη, τὰ ὅποια θὰ ἐπραγματοποιούουν, ἐὰν τὸ δάσος ἐκεῖνο, τὸ κατὰ τὰ λόγια των ἄχρηστον, ἐκόπτετο καὶ μετεμορφῶνετο εἰς ξυλάνθρακος.

Καὶ ἀφῆκαν οἱ χωρικοὶ νὰ σφαγιασθῆ ὁ πρῶτος τῶν. Ὁ μαγευτικὸς πράσινος πέπλος, ὁ ὅποιος ἐκάλυπτεν ὅλας τὰς ἀσχημίας τοῦ ὄρους, ἀνεσύρθη καὶ ἐξηφανίσθη. Καὶ τὴν ὠραίαν καὶ τὴν συνεχῆ, τὴν καταπράσινον ἐπιφάνειαν, διεδέχθη ἡ γεροντικὴ ὄψις τοῦ βουνοῦ μετὰ τὰς ρυτίδας καὶ τὰς σχισμὰς της, μετὰ τὰς φάραγγας καὶ τοὺς βράχους της.

Δυστυχῶς τὸ κακούργημα δὲν ἀφέθη ἡμιτελές. Ἐὰν τοῦλάχιστον ἀπηγόρευον τὴν βοσκὴν εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ κοπέντος δάσους, τὰ κολοβωθέντα δένδρα θὰ ἐπραγματοποιούουν τὸν πόθον, ὁ ὅποιος ἐνεψύχωνε τὸ ὑπολειφθὲν λείψανον τοῦ κορμοῦ των καὶ ἐκυκλοφόρει εἰς τὰς ρίζας των. Θὰ ηὔξανον καὶ

πάλιν, θὰ ἐθωπεύοντο ἀπὸ τὸ γλυκὺ τοῦ ἡλίου φῶς καὶ τὸ ἀπαλὸν τῆς αὔρας φύσημα. Ἄλλ' ἡ βάρβαρος καταστροφή ἔπρεπε νὰ συντελεσθῇ! Ἀφέθησαν νὰ βοσκήσουν ἐκεῖ αἶγες καὶ τρόβατα καί, μόλις ἀνεφαίνετο ὁ τρυφερὸς βλαστός, ἀμέσως κατετρώγετο ἀπὸ τὰ ἀδηφάγα ζῶα.

4

Ἐκεῖ, ὅπου ἄλλοτε μὲ δύναμιν ἀνεπτύσσετο ζωὴ καὶ βλάστησις, μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐβασίλευεν ἐρήμωσις καὶ καταστροφή.

Τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν ἐκυλίωντο ὀρμητικῶς ἐπάνω εἰς τὰς ράχεις τοῦ βουνοῦ καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξέπλυνον τὸ λεπτὸν στρώμα τῆς φυτικῆς γῆς, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὴν πετρώδη ἐπιφάνειαν τοῦ ὄρους.

Καὶ οὕτως ἐγυμνώθησαν ἐντελῶς οἱ βράχοι κατὰ πᾶσα ἐλπίς βλαστήσεως ἐξέλιπε. Τὰ ὕδατα ἄλλοτε ἀπερροφῶντο ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δάσους καὶ ἐσυνάζοντο εἰς ὑπογείους ρωγμὰς καὶ δεξαμενὰς καὶ ἀπ' ἐκεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξεχύνοντο διὰ μυρίων πηγῶν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ. Σήμερον τρέχουν ἐπάνω εἰς τὴν ἀδιαπέραστον ἐπιφάνειαν τοῦ βράχου, κατέρχονται ὀρμητικῶς καὶ σχηματίζουν χειμάρρους καὶ ξηροποτάμους, παρασύρουν λίθους χονδρούς, ἀνασκάπτουν τοὺς κάτω ἀγρούς καὶ τοὺς σκεπάζουν μὲ χαλίκια, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν πορείαν των συμπιέσονται.

Τὰς εὐεργετικὰς λοιπὸν πηγὰς διεδέχθησαν οἱ καταστρεπτικοὶ χειμάρροι. Τὴν εὐχάριστον καὶ δροσερὰν τοῦ ἔαρος αὔραν διεδέχθη καυστικὸς λίψ. Τὸν χειμῶνα ὁ ὀρμητικὸς καὶ παγερὸς βορρᾶς δὲν μετριά-

Μ.Γ. Πετρίδη-Κ. Γιουσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Ε. (Ἔκδ. Α' 1936) 11

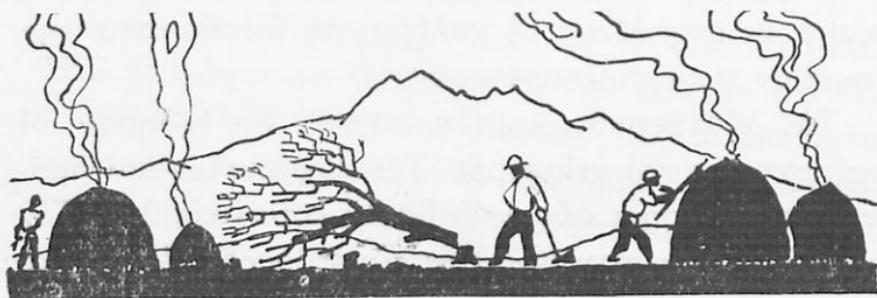
ζετσι πλέον ἀπὸ τὸ ἀδιαπέραστον προτείχισμα χιλιάδων χονδρῶν κορμῶν. Καὶ τὰ πρὸς θέρμανσιν ξύλα λείπουν. Καὶ ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου μας πεινᾷ καὶ κρυώνει.

5

Μετενόησαν οἱ δυστυχεῖς καὶ ἔκλαυσαν. Ἄλλ' ἦτο πλέον ἀργά.

Ἐστερήθησαν τὰς ἀφθόνοους πηγὰς τῶν. Ἐκαίοντο κατὰ τὸ θέρος ἀπὸ τὴν τρομερὰν θερμότητα, τὴν ὁποίαν ἐξαπέστελλον οἱ πυροκτωμένοι γυμνοὶ βράχοι τοῦ βουνοῦ. Ἐπάγωνον κυριολεκτικῶς τὸν χειμῶνα καὶ ἐπνίγοντο ἀπὸ τὰ νερὰ τῶν ὀρμητικῶν χειμάρρων. Καὶ ἐνόησαν, πολὺ ἀργά, ὅτι τὸ δένδρον εἶναι ὁ φιλόστοργος οἰκονόμος, ὁ ἐναποθηκεύων ἐν πολῦτιμον διὰ τὸν ἄνθρωπον κεφάλαιον, τὸ ὕδωρ, καὶ ἀποδίδων αὐτὸ ὀλίγον κατ' ὀλίγον· ὅτι εἶναι ὁ θαυμασίος παιδαγωγός, ὁ ἐξημερώνων τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ὁ μαλάσσων τὸν χαρακτῆρα καὶ ἐξευγενίζων τὸ ἦθος· ὅτι εἶναι ὁ θαυμασιώτερος μετριάστης τῆς πνιγηρᾶς θερμότητος καὶ τοῦ παγεροῦ ψύχους καὶ τὸ δραστηριώτερον ἀντιφάρμακον ἐναντίον τῶν μολυσμάτων.

(Κατὰ Γ. Γρηγοριάδην)

Τὰ ἄνθη καὶ τὰ δάση.

ΑΓΑΠΑΤΕ τὰ ἄνθη, ἀγαπᾶτε τὰ δάση,
κάθε ἀγνὸ λουλουδάκι, κάθε πράσινο φύλλο !
Ποῦ καλύτερον ἄλλο θὲ νὰ βρῆτε στήν πλάση
καὶ πιστότερο φίλο ;

Μὲ ὀλίγο νεράκι, λίγο χῶμα καὶ ἀέρα
ξεφντρώνουν, βλαστάνουν καὶ τὸν κόσμον στολίζουν
καὶ σὲ μᾶς ὅ,τι ἔχουν, καὶ σὲ μᾶς νύχτα μέρα
τὴ ζωὴ τους χαρίζουν.

Ἐξουοιάζει τὰ μάτια τὸ γλυκό τους τὸ χρῶμα,
μέσ' στοῦ ἥλιου τὴ λαύρα μᾶς δροσίζ' ἢ σκιά τους,
οἱ καρποί τους μᾶς τρέφουν, δίνει σφοῖγος στὸ σῶμα
τὸ ἀγνὸ τ' ἄρωμά τους.

Ὅταν μέσα στὰ δάση τὸ νερὸ μουρμουρίζῃ
καὶ γλυκὰ ψιθυρίζῃ μέσ' στὰ φύλλα ἢ αὔρα,
ἢ θλιμμένη ψυχὴ μας ἀνασαίνει, ἐλπίζει,
δὲν τὰ βλέπει ὅλα μαῦρα.

Ναί ! Μειδίαμα εἶναι τοῦ Θεοῦ τὸ λουλούδι,
π' ὄλο δρόσο καὶ χάρη μέσ' στὸν κῆπο προβάλλει.
ὦ ! κανὲν ἄλλο πλάσμα, ὦ ! κανένα τραγοῦδι
δὲν τὸ φθάνει στὰ κάλλη.

Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη, ἀγαπᾶτε τὰ δάση,
κάθε ἀγνὸ λουλουδάκι, κάθε πράσινο φύλλο !
Ποῦ καλύτερον ἄλλο θὲ νὰ βρῆτε στήν πλάση
καὶ πιστότερο φίλο ;

N. Χατζηδάκης.

Ἀλληλοβοήθεια.

ρὸ ἐτῶν ἀτμόπλοιόν τι ἐξετέλει τὸν τακτικὸν πλοῦν τοῦ πρὸς τὴν Κίαν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐπιβατῶν τοῦ ἦτο καὶ εἷς Ἄγγλος ἀξιωματικὸς μετὰ τῆς συζύγου τοῦ καὶ τοῦ μονογενοῦς τέκνου των, ἐνὸς μικροῦ πενταετοῦς παιδίου, καὶ ἐνὸς μεγάλου κυνὸς τῆς Νέας

Γῆς καλουμένου Μπόμπυ.

Ὁ Μπόμπυ, πάντοτε εὐδιάθετος καὶ φιλοπαίγμων, ἐτύγγχανε τῆς ἀγάπης ὅλων τῶν συνταξιδιωτῶν. Ἄλλ' ἀδιάκοπον σύντροφον καὶ συμπαίκτηρα εἶχε τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη των ἦτο ἐξαιρετικὴ.

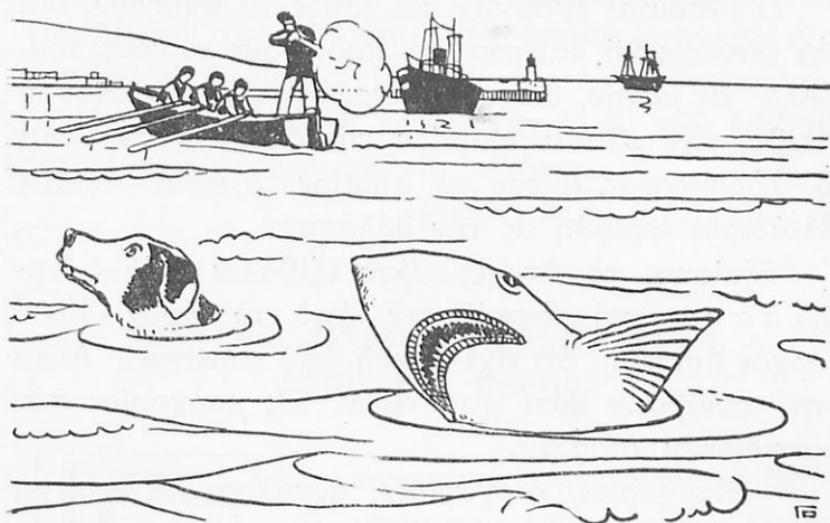
Ἐσπέραν τινά, ἐν ᾧ οἱ δύο φίλοι ἔπαιζον θορυβωδῶς, τὸ πλοῖον ἔκλινεν ἀποτόμως καὶ τὸ παιδίον ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν.

Κραυγαὶ ἠκούσθησαν ἀμέσως «βοήθεια, βοήθεια».

Ὁ γενναῖος κύων ἐπήδησεν ἐκ τοῦ καταστρώματος εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ πλοίου ἤρχισε κολυμβῶν νὰ διευθύνεται πρὸς τὴν πρύμνην.

Ὁ πατὴρ τοῦ ἀτυχοῦς παιδίου ἠμιλιπόθυμος ἐπήδησε μετ' ἄλλων ἐντὸς λέμβου· ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ σκότους δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διακρίνουν τίποτε. Ὡς ἐκ τούτου ἐξελάμβανον τὸ παιδίον ὡς ἀπολεσθέν.

Τέλος ἤκουσαν ἓνα παφλασμὸν εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ πλοίου.

Ἡ λέμβος ἐστράφη πρὸς τὰ ἐκεῖ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ναῦται ἐκωπηλάτησαν μὲ ὅλας τῶν τὰς δυνάμεις.

Εἰς μίαν στιγμὴν ὁ γενναῖος Μπόμπυ ἐφάνη ἐνώπιόν τῶν κρατῶν ὑψηλὰ διὰ τοῦ στόματός του τὸ παιδίον. Τί χαρά!

Ἡ λέμβος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον. Τὸ ἡμιπνιγμένον παιδίον ἐντὸς ὀλίγου συνηλθε καὶ κατόπιεν εὐρέθῃ ἐντελῶς ἐκτὸς κινδύνου. Οἱ γονεῖς του ἦσαν ἔξαλλοι ἐκ χαρᾶς. Καὶ ὁ Μπόμπυ ἐθωπεύετο ὑφ' ὄλων τῶν ἐπιβατῶν.

2

Εἰς τὸν λιμένα τοῦ προορισμοῦ τῶν ὁ ἀξιωματικὸς καὶ οἱ οἰκεῖοι του ἐπεβιβάσθησαν μιᾶς λέμβου, διὰ νὰ ἀποβιβάσθουν εἰς τὴν ξηράν. Τὸν κύνα ἀφῆκεν εἰς τὸ πλοῖον εἰπὼν εἰς τοὺς ναύτας νὰ τὸν κρατήσουν δεμένον, ἕως ὅτου ἡ λέμβος ἀπομακρυνθῇ ἄρκετά· «τότε», προσέθεσε, «νὰ τὸν ἀφήσετε ἐλεύθερον, διὰ νὰ ἴδητε πόσον δεινὸς κολυμβητὴς εἶναι».

Ὁ Μπόμπυ ἐγαύγιζε καὶ ἔσυρε τὸ σχοινίον, διὰ νὰ ἐλευθερωθῆ καὶ σπεύσῃ πρὸς τοὺς κυρίους του. Ἄλλ' εἰς μάτην, διότι τὸν ἐκράτουν, μέχρις ὅτου ἡ λέμβος εἶχε φθάσει πλησίον τῆς ἀκτῆς. Τότε, μόνις ὁ ἀξιωματικὸς ἔδωσε τὸ σημεῖον, ὁ κύων ἀφεθεῖς ἐλεύθερος ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐξαίφνης τὸ ἀτυχὲς ζῶον ἐξέβαλεν ὄξύ οὖρον καὶ ἀνεπήδησεν ἀπὸ τὸ νερόν. Κατ' ἀρχὰς ὑπετέθη, ὅτι εἶχε δηχθῆ ἀπὸ καρκίνον. Ἀλλὰ τοῦ συνέβαινε κάτι χειρότερον. Εἰς καρχαρίας τὸν κατεδίωκεν ὀπισθεν.

— «Καρχαρίας, καρχαρίας», ἀντήχησεν ἡ κραυγὴ ἀπὸ τῆς λέμβου μέχρι τοῦ πλοίου.

Ὁ Μπόμπυ ἐκολύμβα διευθυνόμενος ἐμπρός, ὀπίσω, δεξιὰ, ἀριστερά, προσπαθῶν νὰ σωθῆ· ἐδείκνυεν εἰς τὸν ἐχθρὸν τοὺς ὀδόντας του καὶ δὲν ἀφίενεν εἰς αὐτὸν καιρὸν νὰ στρέψῃ τὴν κοιλίαν πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ νὰ τὸν δαγκάσῃ.

Ὁ ἀξιωματικὸς διέταξε τοὺς κωπηλάτας νὰ στρέψουν καὶ διευθύνουν τὴν λέμβον πρὸς τὸν κύνα. Εἶδεν, ὅτι ὁ Μπόμπυ ἐλοξοδρομεῖ καὶ ἀντελήφθη, ὅτι εἶχεν ἤδη κουρασθῆ.

— «Σταματήσατε τὰ κουπιά!», ἐφώναξεν.

Ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ καρχαρίας, ὅστις εἶχε πλησιάσει πολὺ τὸν κύνα, ἔκλινε τὴν ράχιν του καὶ ἤνοιξε τὸ φοβερόν του στόμα.

Ὁ Μπόμπυ ἦτο χαμένος. Ὁ κύριός του ὅμως ἐσκόπευσε σταθερῶς μὲ τὸ ὄπλον του καὶ ἐπυροβόλησε.

Ἀμέσως τὸ νερόν ἐκηλιδώθη μὲ αἷμα. Οἱ τρομεροὶ ὀδόντες τοῦ θαλασσίου θηρίου εἶχον θρυμματισθῆ.

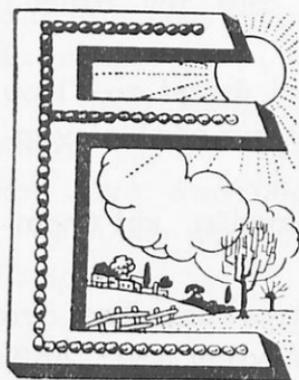
να ὕται ἐκωπηλάτησαν πρὸς τὸ σημεῖον, ὅπου

ὁ κύων μόλις ἐκινεῖτο. Ὁ ἀξιωματικὸς ἀνέστυρεν εἰς τὴν λέμβον τὸν Μπόμπυ, τὸν ὁποῖον ἐνηγκαλίσθη καταφιλῶν ὁ μικρὸς υἱὸς του.

Ἡ χαρὰ κατέκλυσε τὰς ψυχὰς ὄλων τῶν ἐπιβαινόντων τοῦ πλοίου καὶ τῆς λέμβου.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Καπνός, ἀτμός, βροχή, νέφη, οὐράνιον τόξον.

φερα ἀπὸ τὴν αὐλὴν τὰ ἐνδύματα τοῦ μικροῦ μέσα, ἔλεγεν ἡ ὀκταέτις Πηνελόπη πρὸς τὴν μητέρα της, ἐνῶ εἰσήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον κρατοῦσα κάνιστρον πλήρες ἀσπρορρούχων. "Ἐξω βρέχει. Κύτταξε πῶς στάζουν· θὰ τὰ στεγνώσω ἐδῶ, διότι, ἂν χρειασθῇ τὴν ἐσπέραν ὁ ἀδελφός μου ἐνδύματα, δὲν θὰ ἔχῃς νὰ τὸν ἀλλάξης.

Πραγματικῶς ἡ Πηνελόπη, ἀφ' ὅτου πρὸ δύο μηνῶν εἶχε γεννηθῆ ὁ ἀδελφός της, ἐφρόντιζε δι' αὐτὸν ὡς νὰ ἦτο μεγάλη. Καὶ τώρα ἡ μήτηρ της, ἐνῶ ἔκυπτεν εἰς τὸ ράψιμον μὲ χαράν, παρηκολούθει συγχρόνως διὰ τοῦ βλέμματος ὅλας τὰς κινήσεις τῆς θυγατρὸς της. Ἡ μικρὰ ἔκαμνεν, ὅπως εἶχεν ἴδει τὴν μητέρα της νὰ κάμνη· ἔδεσε πρὸ τῆς ἐστίας σχοινίον καὶ κατεγίνετο εἰς τὸ ν' ἀπλώνῃ ἔν πρὸς ἔν τὰ βρεφικὰ ἐνδύματα ἐπ' αὐτοῦ.

Ἄλλὰ δὲν ἦτο μόνον μικρὰ νοικοκυρά, ὅπως ὠνό-

μαζον αυτήν εις τὴν οἰκίαν, ἡ Πηνελόπη, ἦτο συγχρόνως καὶ καλὴ μαθήτρια εἰς τὸ σχολεῖον. Καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἐμελέτα, ἐπρόσεχε μὲ ἐνδιαφέρον εἰς ὅ,τι διήγειρε τὴν παρατηρητικότητά της. Ἐνῶ λοιπὸν ἐστέγνωνε τὰ ἐνδύματα τοῦ ἀδελφοῦ της, ἠρώτησε τὴν μητέρα της.

— Μητέρα, διατὶ ἐξέρχεται τόσος καπνὸς ἀπὸ τὰ ροῦχα;

— Διότι εἶναι πολὺ βρεγμένα. Ἄλλὰ δὲν εἶναι καπνός, εἶναι ἀτμός.

— Καὶ τί διαφέρει ὁ καπνὸς ἀπὸ τὸν ἀτμόν; Ἐξήγησέ μου, σὲ παρακαλῶ.

— Φέρε μου ἐκεῖνο τὸ κηρίον καὶ ἀναψέ το. Ἴδου τώρα, κράτησε ἐπάνω ἀπὸ τὴν φλόγα αὐτὸ τὸ χαρτί καὶ εἶπέ μου· τί παρατηρεῖς;

— Παρατηρῶ, ὅτι τὸ χαρτί μαυρίζει καὶ ξηραίνεται· ἰδου θ' ἀνάψη.

— Βλέπεις λοιπὸν, ὅτι ὁ καπνὸς μαυρίζει, ὅσα ἀφίνει τις ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ἐνέργειάν του; Λάβε τώρα καὶ ἓν ἄλλο χαρτί καὶ θέσε το ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐνδύματα. Ἐπάνω ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον λέγεις σύ, ὅτι εἶναι καπνός, τί βλέπεις;

— Βλέπω, ὅτι τὸ χαρτί δὲν μαυρίζει· ἀπ' ἐναντίας, ἀντὶ νὰ ξηρανθῇ, ἔγινε μαλακὸν καὶ ὑγρόν.

— Ἐνόησες λοιπὸν τὴν διαφορὰν; Θὰ τὴν ἐννοήσης ἀκόμη καλύτερον, ἂν ἀντὶ χάρτου θέσης ἐπὶ τῶν ἀχνιζόντων ἐνδυμάτων ἓν πιᾶτον. Παρατήρησε τώρα.....

— Παρατηρῶ, ὅτι τὸ πιᾶτον ἰδρώνει, καὶ σχηματίζονται ἐπ' αὐτοῦ σταγόνες μικραὶ, ὅμοιαι πρὸς τὴν δρόσον, τὴν ὁποῖαν εὐρίσκομεν τὴν πρωΐαν ἐπὶ τῶν φύλλων.

— Εὕγε! ἡ παρομοίωσίς σου εἶναι ὀρθή. Βλέπεις λοιπὸν τώρα καθαρά, ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ἐνδύματα, δὲν εἶναι καπνός, ἀλλ' εἶναι ἀτμός· εἶναι δηλαδὴ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἡ θερμότης τῆς πυρᾶς μεταβάλλει εἰς εἶδος τι ἀερίου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ἀτμός.

2

— Εὐχαριστῶ, μητέρα· εἰς τὸ ἐξῆς θά ὀνομάζω ἀτμὸν καὶ ὄχι καπνὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀναβαίνει ἀπὸ τὸ νερόν, ὅταν βράζῃ καὶ σχηματίζῃ ἀπ' ἐπάνω ἐν μικρὸν σ υ ν ν ε φ ά κ ι.

— Πολὺ ὀρθῶς ὀνομάζεις αὐτὸ συννεφάκι· διότι καὶ τὰ μεγάλα νέφη εἰς τὸν οὐρανὸν σχηματίζονται καὶ αὐτὰ ἀπὸ ὕδωρ.

— Ἄλλὰ πῶς εὐρίσκεται ἐκεῖ ἐπάνω τόσον πολὺ ὕδωρ;

— Τὸ ὕδωρ ἀνέρχεται ἀπὸ τὰς θαλάσσας, ἀπὸ τὰς λίμνας, ἀπὸ τοὺς ποταμούς. Τὰ τρία τέταρτα τῆς γῆς εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ ὕδωρ· καὶ πάντοτε ἀναβαίνει πρὸς τὸν οὐρανὸν ὕδωρ ἐν εἶδει ἀτμοῦ.

— Ἄλλὰ διατὶ δὲν τὸ βλέπομεν;

— Ἐνίστε τὸ βλέπομεν· δὲν παρετήρησες τὴν πρωΐαν, ὡσάκις ὑπάρχει ὑγρασία καὶ ψῦχος, ὅτι εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα θολή; Ἡ καταχνιὰ ἐκείνη, ἡ ὀμίχλη δηλαδὴ, δὲν ὁμοιάζει πρὸς νέφος ἀραιόν;

— Ναί.

— Ὅταν λοιπὸν ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι θερμή, δὲν φαίνονται οἱ ἀτμοί. Ἄλλ' ἐὰν αἴφνης ψυχρανθοῦν, συμβαίνει εἰς αὐτοὺς ὅ,τι συνέβη καὶ ὅταν ἔθεσες τὸ ψυχρὸν πιᾶτον ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἀχνίζοντα ἐνδύματα· κρυώνουν δηλαδὴ οἱ ἀτμοὶ καὶ συμπυκνοῦνται εἰς

μικρὰς καὶ λεπτοτάτας ρανίδας. Ἄν δὲ αἱ ρανίδες αὐταὶ ψυχρανθοῦν ἔτι περισσότερον, τότε συμπυκνώνονται ἀκόμη, ἐνώνονται δηλαδὴ πολλαὶ ὁμοῦ εἰς μεγαλυτέρας ρανίδας, καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ βάρους των πίπτουν πρὸς τὴν γῆν καὶ σχηματίζουν τὴν βροχὴν.

— ὦ, τὸ ἐνόησα τώρα.

3

— Ἄλλὰ διατὶ καμμίαν φορὰν, ὅταν βρέχη, φαίνεται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ οὐράνιον τόξον; Πῶς ἤθελα νὰ μάθω αὐτὸ ἀπὸ τί γίνεται! ἠρώτησεν ἡ Πηνελόπη τὴν μητέρα της.

— Εἶναι δυσκολώτερον αὐτὸ νὰ τὸ ἐννοήσης, ἀπεκρίθη ἐκείνη, ἀλλὰ θὰ προσπαθῆσω νὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσω. Δὲν παρετήρησες ποτέ, ὅταν εἶσαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὰ ὑάλινα ἐκεῖνα τρίγωνα, τὰ ὁποῖα εἶναι κρεμασμένα ἀπὸ τοὺς πολυελαίους;

— Ναί· καὶ λάμπουν εἰς τὸ φῶς μὲ διάφορα χρώματα.

— Μὲ τί ὁμοιάζουν τὰ χρώματα ἐκεῖνα; Δὲν ὁμοιάζουν μὲ τὰ χρώματα τοῦ οὐρανόυ τόξου;

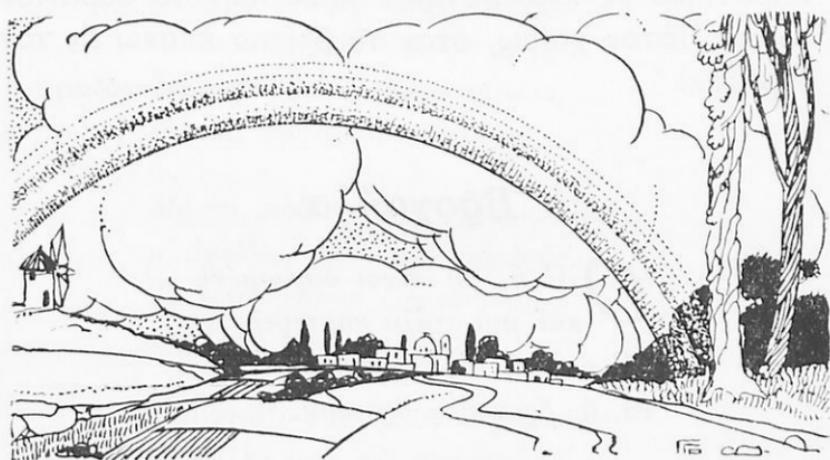
— Ναί, ὁμοιάζουν.

— Πρόσεξε τώρα· τὰ τριγωνικὰ ἐκεῖνα κρύσταλλα ὀνομάζονται πρίσματα, τὰ δὲ χρώματα τοῦ οὐρανόυ τόξου ὀνομάζονται Ἴρις.

Εἶναι ἑπτὰ τὰ χρώματα ταῦτα, ἐρυθρόν, χρυσόχρουν, κίτρινον, πράσινον, κυανοῦν, πορφυροῦν καὶ ἰώδες. Ἐκάστη ἡλιακὴ ἀκτὶς σύγκειται ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ταῦτα χρώματα. Δὲν τὰ βλέπομεν ὅμως, διότι εἶναι ὅλα ὁμοῦ ἠνωμένα, ἀποτελοῦν δὲ ὅλα ὁμοῦ τὸ λευκὸν φῶς. Ὅταν ὅμως ἡ ἀκτὶς διέρχεται διὰ τοῦ πρίσματος, τότε χωρίζονται τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὴν χρώ-

ματα, καὶ τὰ βλέπομεν ἓν πρὸς ἓν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει περίπου καὶ εἰς τὸν οὐρανόν, ὅταν βρέχη, ἐὰν τύχη συγχρόνως νὰ λάμπη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὁ ἥλιος. Τότε αἱ ἀκτῖνες του πίπτουν ἐπὶ τοῦ βρέχοντος νέφους, διέρχονται διὰ μέσου τῶν ρανίδων τῆς βροχῆς, ὅταν δὲ ἐξέλθουν, εἶναι χωρισμένοι· καὶ τότε μᾶς παρουσιάζονται τὰ χρώματα τῆς Ἴριδος.

Βλέπομεν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸ οὐράνιον τόξον, ὅσακις ἔχωμεν ἀντίκρου μασ τὸ βρέχον νέφος, ὅπισθεν

ἡμῶν τὸν ἥλιον, ἡμεῖς δὲ ἰστάμεθα εἰς τὸ μέσον.

Ἄλλὰ καὶ σὺ μόνη σου δύνασαι νὰ χωρίσης μίαν ἡλιακὴν ἀκτῖνα, διὰ νὰ πεισθῆς καὶ πειραματικῶς, ὅτι πράγματι τὸ ἡλιακὸν φῶς περιέχει τὰ ἑπτὰ ταῦτα χρώματα.

— Πῶς ;

— Ἀρκεῖ νὰ λάβῃς τὸ στρογγύλον πῶμα τῆς φιάλης τοῦ ὕδατος καὶ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ σκοτεινὸν διαμέρισμα τῆς ἀποθήκης. Ζήτησε ἐκεῖ μίαν ὀπήν, ἀπὸ τῆς ὁποίας νὰ εἰσέρχεται ἡλιακὴ ἀκτίς καὶ θέσε πρὸ αὐτῆς τὸ πῶμα. Ἄν κάτωθεν κρατήσης τεμάχιον λευ-

κοῦ χάρτου, θὰ ἴδης ἀμέσως τὰ ἑπτὰ χρώματα τῆς Ἴριδος ἀπλωμένα ἐπάνω του κατὰ τάξιν, ὡς ποικιλόχρωμον λωρίδα.

— Ἀλλὰ διατὶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ οὐράνιον τόξον εἶναι στρογγύλον;

— Διότι εἶναι στρογγύλος καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἐκπέμπει ἀπὸ παντοῦ γύρω του τὰς ἀκτῖνας.

— Τὸ ἐνόησα τώρα· πόσον εὐκολα μοῦ τὰ ἐξηγεῖς ὄλα σύ, μητέρα. Σὲ εὐχαριστῶ πολύ. Εἰς τὸ ἔξῃς θὰ παρατηρῶ μὲ περισσοτέραν προσοχὴν τὸ οὐράνιον τόξον. Πόσον χαίρω, ὅταν τὸ βλέπω ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν!

(Κατὰ Ἄρσ. Παπαδοπούλου)

Βροχούλα.

Ὁ Δ' ἡ γῆ εἶναι διψασμένη
καὶ μὰ στάλα καρτερεῖ.
Μ' ἀπ' τὰ νέφη κατεβαίνει
νά, ἡ βροχούλα δροσερή.

*Πάλι ἀφορίζει τὸ ὄνάκι
καὶ σὶς καλαμιές θροεῖ.
Μυρωμένο λουλουδάκι,
πιέ, νὰ πάρης νέα ζωή.*

*Σὰν θὰ πάψη πὰ ἡ ψιχάλα
κι' ἥλιος θὰ ξαναφανῆ,
κάθε στάλα στὰ κλαράκια
διαμαντάκι θὰ γενῆ.*

Σ. Σπεράντσας.

Πρωινὸ ἀπόβροχο.

ὬΡΕΣ πολλές ἀπόψε ἢ νύχτα
ἔρριχνε μπόρα δυνατή.
Κύτταξε, οἱ λάκκοι εἶναι γεμάτοι
μέσα στὸν κάμπο τὸν πλατύ.

Στὸν κῆπο πῶς χαροπαλεύαν
τὰ λουλουδάκια ὡς τὴν ἀγῆ!
Τώρα γυρμένα, ἀρρωστημένα,
λὲς καὶ θὰ πέσουνε στὴ γῆ.

Μὰ νά, ποὺ ὁ ἥλιος ξεπροβάλλει
μ' ἀχτίδες, ποὺ φεγγοβολοῦν.
Τὰ λουλουδάκια ζωντανεύουν,
ἀρχίζουν πάλι νὰ γελοῦν.

Στὸ χνῶτο τοῦ ἡλιου λαχταροῦνε
τὰ φύλλα τους τὰ τρυφερά.
Δὲς κι' εἶναι ἀχνὲς πεταλουδίτσες
ποὺ ξετινάζουν τὰ φτερά.

Σκούπισαν, νά, τὰ δάκρυα τους,
στυλῶνονται, παίρνουν προή,
νὰ χαιρετίσουνε τὸν ἥλιο,
ποὺ ξαναδίδει τὴ ζωή.

Σ. Σπεράντσας.

Ἡ φιλανθρωπία κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν.

Βυζαντινὸς κόσμος εἶχεν ὠργανωμένην φιλανθρωπίαν, ὅπως αἱ σημεριναὶ εὐρωπαϊκαὶ κοινωναί.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Μικρασιατικὰς πόλεις ὑπῆρχον καὶ συνετηροῦντο ὑπὸ φιλανθρώπων κυριῶν γηροτροφεῖα, πτωχοκομεῖα καὶ ὀρφανοτροφεῖα. Ἐπίσης ὑπῆρχον καὶ ξενοδοχεῖα, τὰ ὁποῖα ἦσαν προωρισμένα διὰ τοὺς ξένους ἀστέγους καὶ ἀσθενεῖς.

Ἄλλ' ἄλλα εὐαγῆ ἰδρύματα συνεκέντρωνον ὅλας τὰς δυστυχίας τῆς τότε κοινωνίας εἰς τὸν ἴδιον περίβολον, ἐντὸς ἀμετρήτων μικρῶν οἰκίσκων. Ἐκεῖ ἕκαστος πάσχων εἶχε καὶ κάποιον ἀπεσπασμένον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν γερόντων εὐρίσκετο εἰς νέος ἢ μία νεᾶνις, διὰ νὰ τοὺς δίδουν τὸ γάλα των. Τοὺς τυφλοὺς ἐχειραγωγούν, διὰ νὰ τοὺς καθίσουν εἰς τὸν ἥλιον. Οἱ χωλοὶ εἶχον ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν διάθεσίν των τοὺς πόδας τῶν ἄλλων. Τὰ ἐγκαταλειπόμενα ὑπὸ τῶν μητέρων των βρέφη ἀνετίθεντο εἰς τὰς ἀγκάλας τροφῶν, αἱ ὁποῖαι πρὸς τοῦτο ἐμισθοδοτοῦντο.

Μεταξὺ τῶν δυστυχῶν τούτων συγκατελέγοντο καὶ ὅσοι ξένοι, ἕνεκα ἀσθενείας, ἠναγκάζοντο νὰ διακόψουν τὸ ταξίδιον των καὶ νὰ ζητήσουν βοήθειαν εἰς τὰ ἐν λόγῳ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπῆρχεν ἐνιαία διεύθυνσις ὄλων τῶν φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν προσώπου σημαίνοντος. Ἡ διεύθυνσις αὐτὴ εἶχε τὰ γραφεῖά της, τὰ λογιστικά της βιβλία, τοὺς διαφόρους προμηθευτάς της καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐχρειάζετο, διὰ νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ κανονικὴ λειτουργία τόσων ἰδρυμάτων.

Ἐντὸς τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων ἰδρυμάτων τοῦ Βυζαντίου τὰ ὄρφανά, ὅταν ἐμεγάλωναν, ἐδιδάσκοντο τὰ γράμματα μαζί μὲ τὰ ἄπορα παιδιά τῆς συνεικίας. Καὶ ὅταν ἐτελείωναν τὰς σπουδὰς των, εὕρισκον ἀρκετὴν προστασίαν, διὰ νὰ τοποθετηθοῦν κάπου καὶ νὰ ζήσουν ὡς ἀνεξάρτητοι πολῖται.

Ἡ Αὐτοκράτειρα, αἰ πριγκήπισσαι καὶ αἰ ἀρχόντισσαι συχνότατα ἐπεσκέπτοντο τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ ὄρφανοτροφεῖα καὶ τοὺς ξενῶνας, διὰ νὰ παρηγορήσουν τοὺς ἀποκλήρους τῆς μοίρας, καὶ νὰ ἀνακουφίσουν αὐτοὺς προσφέρουσαι χρήματα, ἐνδύματα καὶ τρόφιμα.

Τὴν ἰατρικὴν ὑπηρεσίαν ἐξετέλουν ἐκεῖ μέσα οἱ ρασοφοροῦντες ξενοδόχοι. Οὗτοι ἐθεράπευον, ἐδίδον συνταγὰς καὶ παρεῖχον δωρεὰν φάρμακα. Ἡ εὐεργετικὴ δρᾶσις των ἐξηπλοῦτο καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοὺς ζητοῦντας τὴν βοήθειαν τῆς ἐπιστήμης των.

Τὸ ἐπιφανέστατον ὄλων τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τῆς πρωτεύουσης ἦτο ὁ λεγόμενος Ζενὼν τοῦ Σαμψών. Ἐκεῖτο παραπλευρῶς τοῦ ναοῦ

τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ ἦτο προικισμένος μὲ πολλὰ εἰσοδήματα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἤδη τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ.

Εἰς τὴν Ὁ ξ ε ἷ α ν, μίαν ἀπὸ τὰς Πριγκηπονήσους, ὑπῆρχεν ὄρφανοτροφεῖον ὅμοιον μὲ τὸ τῆς πρωτεύουσας. Ἄν ὅμως κρίνη τις ἀπὸ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐν καιρῷ χειμῶνος ἐπικοινωνίας τῆς νησίδος μὲ τὴν πρωτεύουσαν, ἀναγκάζεται νὰ παραδεχθῆ, ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἦτο καλοκαιρινὴ κατοικία τῶν μικρῶν ὀρφανῶν. Ταῦτα θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπομακρύνωνται κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους ἀπὸ τὸν καύσωνα τῆς Πόλεως καὶ νὰ δροσίζωνται εἰς τὰ γλαυκὰ νερὰ τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης.

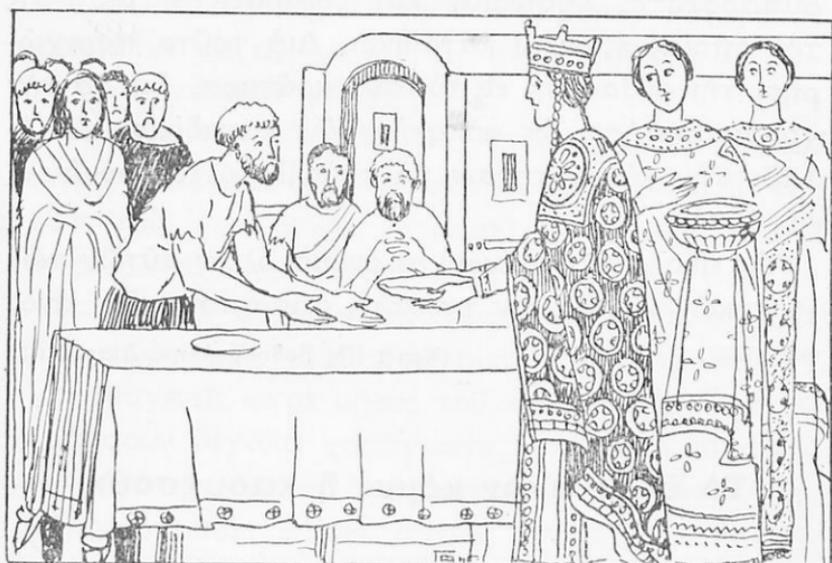
Ἡ Ἁγία Ἐλένη εἶναι ἡ πρώτη, ἡ ὁποία προσεπάθησε νὰ κάμη στερεὰ διὰ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τὰ θεμέλια τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Εἶναι ἡ πρώτη, ἡ ὁποία κατὰ τὴν παράδοσιν ἱδρυσε ἐν Κωνσταντινουπόλει γηροκομεῖον καὶ ἄλλα ἰδρύματα ἀνακουφιστικὰ τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας.

Ἡ Πλακίλλα, ἡ σύζυγος Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, ὑπηρέτει μὲ τὰς ἰδίας τῆς χειρὸς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ λωβούς. Ἡ φιλάνθρωπος αὐτὴ Βασίλισσα ἀπὸ ὑπερβολικὸν ζῆλον ἐξετέλει ἀκόμη καὶ τὰ ἔργα τῶν νοσοκόμων καὶ ὑπηρετριῶν μέσα εἰς τὰ νοσοκομεῖα.

4

Ἄλλὰ καὶ τὸ ζήτημα τῆς καθαριότητος τοῦ λαοῦ ἀπησχόλει τὰς πριγκηπίσας τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους. Κτίζονται λοιπὸν ὑπὸ τῶν θυγατέρων τοῦ αὐτοκράτορος Οὐάλεντος δύο λουτρὰ δημόσια ἐν τῇ πρωτεύουσῃ.

Εἰς τὴν αὐτοκράτειραν Εἰρήνην τὴν Ἀθηναίαν

ἀποδίδεται ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἴδρυσις τοῦ λεγομένου «Πιστωρίου». Τοῦτο ἦτο συσσίτιον διὰ τοὺς πένητας, ὅπου, ἂν ὄχι ἄλλο τι, εὗρισκον ὁμως οἱ πεινασμένοι μίαν χορταστικὴν μερίδα ἄρτου. Ἐπίσης ἡ ἰδία παρεχώρησε μεγάλην ἕκτασιν γῆς, διὰ νὰ θάπτωνται δωρεὰν οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ξένοι.

Δὲν εἶναι δὲ μόνον Βασίλισσαι, ὅσαι προικίζουν μὲ φιλάνθρωπα ἰδρύματα τὴν τρίτην, μετὰ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ ἄλλαι ἀριστοκράτιδες γυναῖκες, μὲ ἐξευγενισθεῖσαν καρδίαν ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς Θρησκείας, ἀμιλλῶνται ποῖα πρώτη ἢ βοηθήσῃ τὴν ὑπὸ τὸσων ἀναγκῶν βασανιζομένην τάξιν τῶν πτωχῶν. Ἡ κόρη κάποιου πατρικίου Πέτρου, ὀνομαζομένη Ἀγάθη, ἔκτισε μ' ἐξοδὰ τῆς γηροκομεῖον. Ἡ πατρικία Μάρη, ἐπισκεφθεῖσα τὰς φυλακάς, διὰ νὰ κάμῃ ἐλεημοσύνας, ἠσθάνθη μέγαν οἶκτον διὰ τὴν

ρυπαρότητα, δυσωδίαν καὶ ζοφερότητα, μέσα εἰς τὰς ὁποίας ἔζων οἱ κατάδικοι. Διὰ τοῦτο παρεχώρησε τὴν οἰκίαν της εἰς τὸν αὐτοκράτορα, διὰ νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃ ὡς φυλακὴν τῶν καταδίκων καὶ ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τοὺς ἴδη μεταφερομένους εἰς αὐτήν.

Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα ὄλων αὐτῶν τῶν γυναικῶν καὶ ἄλλων πολλῶν, τὰς ὁποίας δὲν ἀναφέρομεν.

(Κατὰ Πλ. Ροδοκανάκην. Διάσκευή)

Τὸ ἔλαστικὸν κόμμι ἢ καουτσούκ.

ταν διὰ πρώτην φοράν ἔφεραν εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ καουτσούκ, κανεὶς δὲν ἐφαντάσθη, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ τόσον πολὺ. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ νέα αὐτὴ οὐσία ἐνομίζετο ὡς περίεργόν τι πρᾶγμα. Ἄλλὰ αἱ συχναὶ ἐφαρμογαὶ της εἰς τὰ διάφορα εἶδη τῆς βιομηχανίας καὶ ἡ χρησιμοποίησίς της ἰδιαιτέρως εἰς τὰ αὐτοκίνητα προεκάλεσε τὴν προσοχὴν τῶν ἐπισημόνων.

Ἄς ἴδωμεν λοιπὸν τί εἶναι τὸ περίφημον αὐτὸ καουτσούκ καὶ πῶς τὸ ἐπεξεργάζονται.

Τὸ καουτσούκ εἶναι κατ' ἀρχὰς ὑγρὸν, ἕνας γαλακτώδης χυμὸς. Οὗτος χύνεται ἀπὸ τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους ὠρισμένων δένδρων, τὰ ὁποῖα φύονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν

Αυστραλιαν. Διὰ τεχνικῶν μέσων ὁ χυμὸς αὐτὸς στερεοποιεῖται· καὶ σχηματίζεται τοιοῦτοτρόπως ἐξ αὐτοῦ τὸ λεγόμενον καουτσούκ.

Ἐπάρχουν πολλὰ εἴδη καουτσούκ, ἀλλὰ τὸ καλύτερον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συναθροίζεται εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἀμαζονίου ποταμοῦ τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τὰ δένδρα τὰ ὀνομαζόμενα ἐβέαι. Πολλὰ ἀπὸ τὰ δένδρα αὐτὰ φθάνουν εἰς ὕψος εἰκοσιπέντε μέτρων. Ἰδοῦ τὴν τῶρα πῶς περισυλλέγουν τὸ καουτσούκ.

Οἱ ἰθαγενεῖς κατὰ μῆκος τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου χαράσσουν μεγάλα χαράγματα, τὰ ὁποῖα καταλήγουν εἰς στρογγυλὰς ὀπὰς κάτω εἰς τὴν βᾶσιν των.

Πλησίον τῶν ὀπῶν αὐτῶν στηρίζουν δοχεῖα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ρεεῖ ὁ γαλακτώδης χυμὸς τῆς ἐβέας. Ὄταν τὰ δοχεῖα γεμίσουν, τὰ κενώνουν ὅλα εἰς ἓν μεγαλύτερον, ὅπου γίνεται ἡ πῆξις. Πλησίον τοῦ δοχείου αὐτοῦ ἀνάπτουν πυρὰν μὲ ἓν εἶδος καρύων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται οὐρουκούρι. Τὰ κάρυα αὐτά, ἐν ὄσῳ κείονται, ἀναδίδουν καπνόν, ὁ ὁποῖος περιέχει κάποιον ὀξύ. Ὁ ἐργάτης λοιπὸν κρατεῖ ἐντὸς τοῦ καπνοῦ τεμάχιον ξύλου, τὸ ὁποῖον βυθίζει ἔπειτα εἰς τὸ δοχεῖον. Τότε εἰς ὅλην τὴν καπνισμένην ἐπιφάνειαν τοῦ ξύλου σχηματίζεται στρώμα καουτσούκ. Ὅσον ὁ ἐργάτης ἐξακολουθεῖ νὰ καπνίζει τὸ ξύλον καὶ νὰ τὸ βυθίζει εἰς τὸν χυμόν, τόσο τὸ πάχος τοῦ στρώματος, ποῦ σχηματίζεται, γίνεται μεγαλύτερον. Ὄταν τὸ πάχος τοῦτο γίνῃ ἀρκετόν, κόπτει παραλλήλως πρὸς τὸ ξύλον τὸ καουτσούκ ἐξάγων τοιοῦτοτρόπως ἐξ αὐτοῦ τὸ ξύλον.

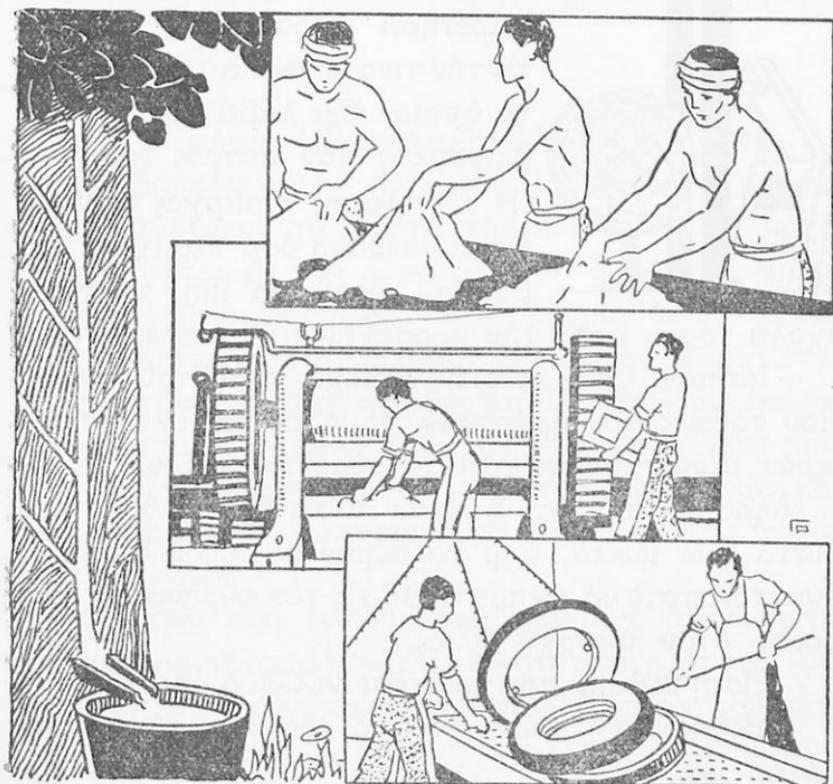
Ἡ πῆξις ἀπαιτεῖ μεγάλην ἐπιτηδειότητα ἀπὸ τοὺς ἐργάτας, διότι ὑπάρχει φόβος μήπως εὐρεθῇ ἐντὸς τῶν ἀλλεπαλλήλων στρωμάτων τοῦ καουτσούκ ὕδωρ ἢ ἄλλα ἀντικείμενα.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴν δὲν ὑπάρχουν ὑψηλὰ δένδρα κατάλληλα πρὸς παραγωγὴν καουτσούκ. Ὑπάρχουν μόνον ἐκτάσεις μεγάλαι μὲ μικροὺς θάμνους, τοὺς ὁποίους οἱ ἰθαγενεῖς κόπτουν ὀλίγον ἀνωτέρω τῶν ριζῶν, διὰ νὰ μαζεύσουν τὸν χυμὸν τῶν. Ἐπειτα δένουν εἰς δεμάτια τοὺς κλάδους αὐτοὺς καὶ περιμένουν νὰ ἀπολύσουν τὸν ἄσπρον χυμὸν τῶν, τοῦ ὁποίου τὸ πηξίμον γίνεται μὲ διάφορα μέσα. Ἀλλὰ κανὲν ἀπὸ αὐτὰ τὰ δέματα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δώσῃ προϊόν τόσον τέλειον, ὅσον εἶναι τὸ Ἀμερικανικὸν καουτσούκ. Μέσα εἰς τὰς ἀκαθαρσίας, τὰς ὁποίας μία σφαῖρα ἀπὸ ἀκατέργαστον καουτσούκ δύναται νὰ περιέχῃ, εἶναι τὰ ἀντικείμενα ποὺ ρίπτουν ἐπίτηδες οἱ ἰθαγενεῖς, διὰ νὰ αὐξάνουν τὸ βᾶρος του.

Διὰ νὰ κατεργασθοῦν τὸ καουτσούκ, εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ ἀποχωρήσουν ἀπὸ τὰς ἀχρήστους οὐσίας, τὰς ὁποίας εἶναι δυνατὸν νὰ περιέχῃ. Διὰ τοῦτο ἀφί-
νουν τὰς ὀγκώδεις σφαίρας του ἐντὸς θερμοῦ ὕδατος ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἕως ὅτου μαλακώσῃ. Ἐπειτα τὸ φέρουν εἰς εἰδικὰ μηχανήματα, τὰ ὁποία περιστρέφουν τὴν μᾶζαν μὲ καταλλήλους κυλίνδρους, ἐνῶ ρίπτουν καὶ μεγάλην ποσότητα ὕδατος ἐπ' αὐ-
τῆς, ἕως ὅτου τὴν ἀπαλλάξουν ἀπὸ ὅλας τὰς ξένας οὐσίας. Ἐπειτα τὸ κόπτουν εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ τὸ φέρουν εἰς ἄλλην μηχανήν, ἣ ὁποία τὸ καθαρίζει τελείως. Δεύτερον θερμὸν λουτρὸν ἐνώνει τὰ μικρὰ αὐτὰ τεμάχια εἰς μᾶζαν καθαρὰν πλέον.

Ἡ μᾶζα αὐτὴ διερχομένη διὰ κυλίνδρων λαμβάνει σχῆμα ταινίας μήκους δέκα ἢ εἴκοσι μέτρων, πλάτους τριάκοντα ἑκατοστῶν καὶ πάχους ἑνὸς ἢ δύο χιλιο-

στῶν τοῦ μέτρου. Αἱ ταινίαὶ αὐταὶ ἀπλώνονται εἰς εἰδικὸν διαμέρισμα τοῦ ἔργοστασίου, ὅπου ἀφίνονται ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας εἰς θερμοκρασίαν εἴκοσι βαθμῶν, διὰ νὰ στεγνώσουν. Κατόπιν τυλίσσονται καὶ φέρονται εἰς ἀποθήκας. Ἄλλὰ τὸ καουτσούκ εἰς

αὐτὴν τὴν κατάστασιν εἶναι ἀδύνατον νὰ χρησιμοποιηθῇ, διότι οὔτε στερεὸν εἶναι, οὔτε ἀντέχει εἰς τὰς διακυμάνσεις τῆς θερμοκρασίας. Διὰ τοῦτο τὸ ἀναμειγνύουν μὲ εἰδικὴν ποιότητα θείου.

Ἄπο καουτσούκ εἶναι κατασκευασμένα: ἡ γομαλάστιχά μας, αἱ παιγνιόσφαιρά μας, ὠρισμένα νήματα τῶν περικνημίδων μας, κτλ.

(Διασκευὴ Μ. Γ. Π)

Πολικαὶ χῶραι.

ἦν ἐσπέραν ὁ Χαρίλαος, ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τῆς Πηνελόπης, παρετήρει προσεκτικῶς χρωματιστὴν τινὰ εἰκόνα ἐντὸς βιβλίου, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ πατρός του.

Ἡ Πηνελόπη, περίεργος πάντοτε νὰ μανθάνη ὅσα περιέχουν τὰ βιβλία, ἔκυψε νὰ ἴδῃ τί ἀπησχόλει τόσον πολὺ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀδελφοῦ της.

— Μήπως ἔχετε αὔριον μάθημα περὶ τοῦ οὐρανόου τόξου; τὸν ἠρώτησεν. Ἐμαθον καὶ ἐγὼ σήμερον πῶς σχηματίζεται τὸ οὐράνιον τόξον.

Ἄλλὰ βλέπω, ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη ἔχει λάθος· παριστᾷ ἐδῶ νύκτα, ἐνῶ τὸ οὐράνιον τόξον δὲν εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ σχηματισθῇ εἰς τὸν οὐρανόν, παρὰ μόνον ὅταν ὑπάρχη ἥλιος.

— Εἶσαι βεβαία; τὴν ἠρώτησε γελῶν ὁ ἀδελφός της.

— Βεβαιοτάτη, διότι μοῦ τὸ ἐξήγησε σήμερον ἡ μήτηρ μας.

Ἄλλὰ πόσον κόκκινος φαίνεται ἐδῶ ὁ οὐρανός πρὸς ἓν μόνον μέρος! Θὰ παριστᾷ βεβαίως πυρκαϊάν.

— Ὅχι! δὲν παριστᾷ οὔτε πυρκαϊάν οὔτε τὸ οὐράνιον τόξον. Ἡ εἰκὼν αὕτη, ἀπήντησε ὁ ἀδελφός της, παριστᾷ τὸ βόρειον σέλας.

— Καὶ τί εἶναι τὸ βόρειον σέλας; ἠρώτησε με ἀπορίαν ἡ μικρά.

— Σέλας θὰ εἶπη εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν φῶς,

λάμψις. Εἶναι λοιπὸν φῶς, τὸ ὁποῖον φαίνεται εἰς τὰς βορείους χώρας καὶ παράγει τὸ λαμπρότερον ἀπὸ ὅλα τὰ φαινόμενα, ὅσα συμβαίνουν εἰς τὸν οὐρανόν. Μᾶς περιέγραψε σήμερον αὐτὸ ὁ καθηγητῆς τῆς Φυσικῆς τόσον ὠραῖα, ὥστε μᾶς ἐνεθουσίασε.

– Περίγραφέ το καὶ εἰς ἐμέ, παρεκάλεσεν ἡ μικρά.

2

Ὁ Χαρίλαος ἤρχισε νὰ διηγῆται.

Τὸ βόρειον σέλας εἶναι φῶς λαμπρόν, τὸ ὁποῖον φωτίζει αἴφνης τὰ σκότη τῆς νυκτός. Κατ' ἀρχὰς δὲν φαίνεται εἰς τὸν οὐρανόν, εἰμὴ ὀλίγη τις λάμψις ἐρυθρὰ πρὸς ἀνατολάς, πρὸς βορρᾶν δὲ μόνον ὀμίχλη μελανή. Κατόπιν ὅμως ὁ οὐρανὸς ὅλος φλογίζεται. Δύο στήλαι φωτὸς ἀνέρχονται ἐκ τῶν δύο ἐκείνων διαφορετικῶν σημείων τοῦ ὀρίζοντος, ἐνώνονται πρὸς τὰ ἄνω καὶ σχηματίζουν θόλον παμμέγιστον. Οὐδὲν δύναται νὰ περιγράψῃ τὸ μεγαλεῖον τοῦ φαινομένου ἐκείνου.

Κάτωθεν τοῦ θόλου νέφη φωτεινὰ ἀπλώνονται μὲ κίνησιν τρομώδη καὶ ἀκούεται συριγμὸς καὶ κρότος, ὡς ἂν ἐξεπυρσοκρότουν πολλὰ πυροτεχνήματα ὁμοῦ. Χρῶματα δὲ τότε ζωηρὰ καὶ ποικιλώτατα ἐκπέμπονται. Πανταχόθεν διακρίνει τις τὸ ἐρυθρόν, τὸ πράσινον, τὸ κίτρινον, τὸ κυανοῦν, τὸ ζωηρὸν πορτοκαλόχρουν. Ὅλα λάμπουν ἐντὸς ἀπλέτου φωτὸς ἀκτίνων ἀργυρῶν καὶ ἀποτελοῦν σύνολον ἀνώτερον πάσης περιγραφῆς.

Ἐπειδὴ αἱ πεδιάδες καὶ τὰ ὄρη εἶναι χιονοσκεπῆ καὶ ἡ θάλασσα ἐκτείνεται ὡς ἀπέραντον κάτοπτρον στιλπνόν, ὅλη ἐκείνη ἡ λάμψις, ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρώματα ἀντανακλῶνται καὶ κάτω καὶ πέριξ. Ὅστε

νομίζει τις, ὅτι δὲν εὐρίσκεται πλέον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ὅτι μετεφέρθη εἰς κόσμους μαγικούς.

— Ὡ τί ὠραῖον εἶναι νὰ εὐρίσκεται κανεὶς περικυκλωμένος ἀπὸ τόσην λάμψιν! Ἄλλ' εἰς ποίους τόπους φαίνεται τὸ βόρειον σέλας; ἠρώτησεν ἡ Πηνελόπη.

— Εἰς τὰς βορείους πολικὰς, ἀπήντησεν ὁ Χαρίας.

— Φαίνεται καὶ εἰς τὰς νοτίους πολικὰς, ἐπενέβη ἡ μήτηρ των, καὶ τότε ὀνομάζεται ν ὀ τ ι ο ν σ έ λ α ς.

— Ἄλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς τὸ εἶπεν ὁ καθηγητής.

— Ναί, ἐπειδὴ ζῶμεν ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, μόνον τοῦ βορείου σέλαος συνήθως κάμνομεν μνεῖαν.

— Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς πολικὰς χώρας!... ἀνεφώνησεν ἡ μικρά· εἶναι εὐτυχεῖς ὅσοι ζοῦν ἐκεῖ.

— Ὅχι καὶ τόσον ὅσον νομίζεις, ἀπήντησεν ὁ ἀδελφός της. Σὺ δὲν ἀγαπᾷς τὸ ψῦχος καὶ ἐκεῖ τὸ ψῦχος εἶναι ἀφόρητον. Ὅλα εἶναι παγωμένα, καὶ οἱ ποταμοὶ καὶ ἡ θάλασσα. Εἶναι δὲ τόσον σκληρὸς ὁ πάγος, ὥστε πατεῖ τις ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἂν περιεπάτει ἐπὶ βράχων ὀλισθηρῶν. Ἐκτὸς τούτου ἡ νύξ εἶναι ἀδιάκοπος, ἀκριβῶς δὲ εἰς τοὺς πόλους ἡ νύξ διαρκεῖ ἕξ μῆνας καὶ ἄλλους ἕξ μῆνας ἡ ἡμέρα.

— Τί περίεργος τόπος! Ἐξ μῆνας ἡμέρα· ἀλλὰ θὰ εἶναι ὠραῖα ἐκεῖ!

— Καὶ τότε εἶναι δριμύτατον τὸ ψῦχος. Διηγοῦνται, ὅτι οἱ ναῦται, οἱ ὅποιοι παρηκολούθησαν τὸν Φραγκλῖνον εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας, ἂν καὶ ἐκοιμῶντο ἐντὸς τοῦ πλοίου των προφυλαγμένοι, εὕρισκον ἐν τούτοις τὴν πρώτην ἐπὶ τῆς ὀροφῆς τῆς κλίνης των

στρώμα πάγου, ὁ δὲ πάγος οὗτος προήρχετο ἀπὸ τὴν ἀναπνοὴν των. Ἐπάγωνε δηλαδή ἡ ἀναπνοή των, καθὼς ἐξήρχετο θερμὴ ἐκ τοῦ στόματός των, καὶ ἤγγιζεν τὴν ψυχρὰν σανίδα, ἀπαράλλακτα ὅπως ὑγραίνεται μόνον εἰς τὰ ἰδικὰ μας κλίματα ἢ ἀναπνοή, ὅταν ἐγγίξη εἰς τὰς ὑάλους τῶν παραθύρων μας.

4

— Ὡστε λοιπὸν δὲν θὰ τήκωνται εἰς τὰς πολικὰς χώρας οἱ πάγοι οὔτε τὸ θέρος! παρετήρησεν ἡ Πηνελόπη.

— Βεβαίως νομίζεις, ὅτι θερμαίνει ἐκεῖ ὁ ἥλιος, ὅπως ἐδῶ; εἶπεν ὁ Χαρίλαος.

Δὲν θερμαίνει· διότι δὲν ἀναβαίνει ποτὲ ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν τῶν πολικῶν χωρῶν. Ἐκεῖ καὶ ὅταν ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τὸν οὐρανόν, φαίνεται πάντοτε ὡς νὰ δύη ἢ μᾶλλον ὡς νὰ ἀνατέλλῃ· διότι δὲν δύει ποτὲ τὸ θέρος· ἀλλάσσει μόνον θέσιν· ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν δηλαδή στρέφεται ἅπαξ περίξ τοῦ ὀρίζοντος. Μένει δὲ πάντοτε τόσον χαμηλά, ὥστε μόλις ἔχει τὴν δύναμιν νὰ τήσῃ τὸ παγωμένον ἕδαφος εἰς ὀλίγων σπιθαμῶν βάθος. Καὶ ὅμως ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς φύσεως εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα εἶναι ἀπερίγραπτος. Αἱ ἀπέραντοι χιονοσκεπεῖς πεδιάδες ἀπλώνονται κατάλευκοι. Τὰ ὄρη, κατάλευκα ἐπίσης, φαίνονται μακρόθεν κυανᾶ, μὲ τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο χρῶμα τ' οὐρανοῦ. Ἐπάνω εἰς τὰς θαλάσσας πλανῶνται ὄγκοι πάγου πελώριοι. Εἶναι δὲ οὗτοι διαφανεῖς ὡς διαυγέστατοι κρύσταλλοι καὶ λάμπουν εἰς τὸν ἥλιον ἀντανακλῶντες μύρια χρώματα, ὡς νὰ ἦσαν κολοσσιαῖοι ἀδάμαντες.

Ἄλλ' ἔξαφνα θρυμματίζονται καὶ κατακρημνίζον-

ται διὰ μιᾶς, τηκόμενοι εἰς τὸν ἥλιον. Ἀκούεται τότε εἰς τὸν ἄερα κρότος παρατεταμένος, ὡς νὰ ἐξεπυρσοκρότουν πολλὰ πυροβόλα ὁμοῦ, χείμαρροι δὲ μεγαλοπρεπεῖς καὶ καταρράκται ἀναπηδοῦν καὶ σχηματίζουσι λίμνας καὶ ποταμούς.

— ὦ, τί ὥραϊα εἶναι καὶ τότε!.. Ἄς κάμνη κρύον ἤθελα πολὺ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ θέρος τοὺς τόπους ἐκείνους.....

— Διατρέχουσι καὶ τὸ θέρος κινδύνους πολλοὺς οἱ ταξιδεύοντες εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας, διότι οἱ ὑπερμεγέθεις ἐκεῖνοι ὄγκοι τοῦ πάγου ἄγονται καὶ φέρονται ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Ὅσακις δὲ τὰ πλοῖα εὐρεθοῦν μεταξὺ αὐτῶν, κατασυντρίβονται, ἢ, καὶ ἂν διαφύγουν τὸν κίνδυνον τοῦτον, καταβυθίζονται, ὅταν οἱ πάγοι τήκωνται πέριξ αὐτῶν.

5

Εἶναι περίεργον τὸ τί συνέβη εἰς ἓν Νορβηγικὸν πλοῖον ὀνόματι «Βάρνα». Περιεκυκλώθη ὑπὸ τῶν πάγων κατὰ τὸν μῆνα Αὐγουστον, ἔμεινε δὲ ἐκεῖ κλεισμένον ἐντὸς αὐτῶν, ὡς ἐντὸς κινητῆς φυλακῆς, ἐπὶ ἓνα ὀλόκληρον μῆνα. Ἄλλο τότε πλοῖον Δανικόν, διερχόμενον διὰ τῶν θαλασσῶν ἐκείνων, ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν του. Ἄλλ' ὅταν εἰσεχώρησεν εἰς τὸν μέγαν σωρὸν τῶν πάγων, τὸ περιέσφιξαν τὰ κρύσταλλα καὶ ἔμεινε καὶ ἐκεῖνο προσηλωμένον. Τὰ ὅσα ὑπέστησαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἐπὶ μῆνας εἶναι μακρὸν νὰ σᾶς διηγηθῶ.

— Ἐσώθησαν τουλάχιστον ;

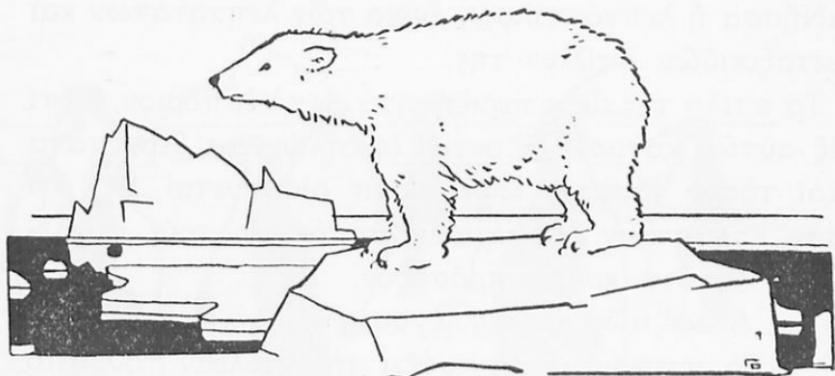
— Ἐσώθησαν εὐτυχῶς ὅλοι. Ἄλλ' ὅταν οἱ πάγοι ἤρχισαν νὰ τήκωνται, τὸ ἓν τῶν πλοίων, ἢ «Βάρνα», κατεποντίσθη. Συνέκειτο δὲ τὸ πλήρωμα

τῆς «Βάρνας» ἀπὸ ἐπιστήμονας, τοὺς ὁποίους ἡ Ὑλλανδικὴ κυβέρνησις εἶχεν ἀποστείλει πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν μερῶν ἐκείνων.

Μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας ἠδυνήθησαν νὰ ἐπανεέλθουν ἐπὶ τέλους οὗτοι εἰς τὴν πατρίδα των, χάρις εἰς ἓν ἄλλο πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἀπέστειλεν ἡ Ὑλλανδικὴ κυβέρνησις, ὅπως τοὺς ἀνεύρη.

6

Καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ὑπάρχουν ἄλλοι κίνδυνοι. Διότι

εἰς τὰς ἐρήμους πεδιάδας πλανᾶται ἡ λευκὴ ἄρκτος. Εἶναι δὲ αὕτη ζῷον ἀγριώτατον, καί, ἐπειδὴ ἔχει δύναμιν τεραστίαν, ἀλλοίμονον εἰς τὸ θῦμά της, ὅταν τὸ εὕρη. Ναύτης τις ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ Φραγκλίνου, καθὼς ἴστατο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἠσθάνθη αἴφνης, ὅτι τὸν ἐκτύπησέ τις βιαίως ἐκ τῶν νώτων. Νομίσας, ὅτι κάποιος τῶν συντρόφων του ἠθέλησε ν' ἀστευθῆ μετ' αὐτοῦ, ἐστράφη. Ἄλλ' ἔρρηξε κραυγὴν φρίκης, διότι εἶδε τὴν λευκὴν ἄρκτον εἰς τὸ πλευρόν του. Οἱ σύντροφοί του ἀμέσως ἔτρεξαν, ὅπως τὸν σώσουν, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασαν, διότι ἡ ἄρκτος μὲ ἓν κτύπημα τὸν συνέτριψεν.

— "ὦ!

— Ἡ ἀδελφή σου, εἶπεν ἡ μήτηρ εἰς τὸν Χαρίλαον, θὰ εὐχαριστηθῆῖ περισσότερον, ἂν διηγηθῆῖς εἰς αὐτήν, ὅσα ἀνεγνώσαμεν ἄλλοτε ὁμοῦ περὶ τοῦ περιέργου ἐκείνου πτηνοῦ τῶν πολικῶν χωρῶν. Ἐνθυμεῖσαι, τί ἀνεγνώσαμεν ;

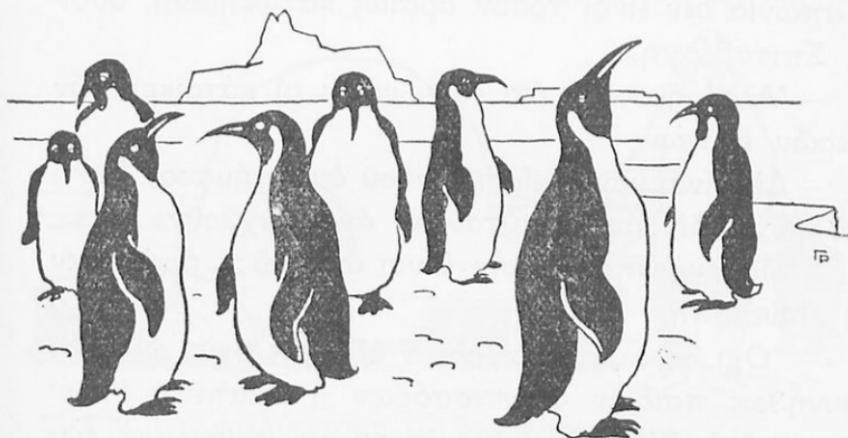
— Ναί, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον. Τὸ πτηνὸν ἐκεῖνο εἶναι εἶδος νήσσης, μεγαλυτέρας τῶν συνήθων εἰς τὰ κλίματά μας. Ὀνομάζεται δὲ εἰς τὴν ζωολογίαν «Νῆσσα ἢ λεπτόπτιλος», ἔνεκα τῶν λεπτοτάτων καὶ μεταξοειδῶν πτίλων τῆς.

Τὰ πτίλα τῆς εἶναι περιζήτητα εἰς τὸ ἐμπόριον, διότι ἐξ αὐτῶν κατασκευάζονται ἐφαπλώματα θερμότατα καὶ τόσον ἑλαφρά, ὥστε μόλις αἰσθάνεται τις, ὅτι τὸν καλύπτουν. Παρέχουν λοιπὸν εἰς τοὺς συλλέγοντας αὐτὰ καλὴν πρόσοδον.

— Ἀλλὰ πῶς τὰ συλλέγουσιν ;

— Τὸ πτηνὸν κατασκευάζει τὴν φωλεάν του ἀπὸ θαλάσσια φυτὰ· κτίζει δὲ αὐτὴν ἐπὶ τῶν πάγων. Διὰ τὴν προφυλάξῃ καλῶς τὰ φά του ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἀποσπᾷ μὲ τὸ ράμφος του πτίλα ἀπὸ τὸ στῆθος του καὶ δι' αὐτῶν τὰ περικαλύπτει. Οἱ ἄνθρωποι καιροφυλακτοῦν πότε θὰ ἀναγκάσῃ ἡ πείνα τὸ πτηνὸν νὰ ἐξέλθῃ τῆς φωλεᾶς του πρὸς εὐρεσίαν τροφῆς καὶ ἔρχονται καὶ λαμβάνουν τὰ πτίλα ἐκεῖνα. Ὄταν ὅμως τὸ πτηνὸν ἐπανέλθῃ καὶ εὐρῆ τὰ φά του χωρὶς τὸ θερμόν των σκέπασμα, πάλιν ἀποσπᾷ πτίλα ἀπὸ τὸ στῆθος του καὶ τὰ καλύπτει. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι, ἄσπλαχνοι καθὼς εἶναι συνήθως, ὅταν πρόκειται περὶ συμφέροντος, εὐρίσκουν τὸν κατάλληλον καιρὸν καὶ ἔρχονται καὶ τὰ ἀφαιροῦν. Καὶ πάλιν

τὸ φιλόστοργον πτηνὸν ἀπογυμνώνεται, διὰ νὰ προφυλάξῃ τὰ μέλλοντα τέκνα του. Ἄλλὰ τότε πλέον ὁ σύντροφός του (διότι τὰ πτηνὰ ταῦτα ζοῦν κατὰ ζεύγη, ὡς αἱ περιστεραί), ὅταν ἴδῃ αὐτὴν τρέμουν ἐκ τοῦ ψύχους, ἀρχίζει αὐτὸς καὶ ἀποσπᾶ ἐκ τῶν ἰδικῶν του πτίλων καὶ καλύπτει τὰ πόδια, καὶ οὕτως ἀπογυμνώνεται δις καὶ τρίς. Τότε οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἔχοντες ὡς ἔργον τὸ ἐμπόριον ἐκεῖνο, διὰ νὰ μὴ πάθουν τὰ πτηνὰ ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἐγκαταλείπουν αὐτά, πρὶν ἢ ἀπογυμνωθοῦν ἐντελῶς,

καὶ μεταβαίνουν εἰς λήστευσιν ἄλλης φωλεᾶς.

— ὦ, τί καλὰ πτηνά! ἀνεφώνησεν ἡ κορασίς.

— Βλέπεις, Πηνελόπη μου, ποῦ δύναται νὰ φθάσῃ καὶ τῶν ζώων αὐτῶν ἡ στοργὴ πρὸς τὰ τέκνα; εἶπεν ἑπεμβαίνουσα ἡ μήτηρ των, θωπεύουσα τῆς μικρᾶς τὴν κόμην.

8

— Ἄλλὰ λοιπὸν, μήτηρ, ἴδου ὅτι κατοικοῦν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἄνθρωποι, εἶπεν ἡ Πηνελόπη.

— Αἱ χῶραι, τὰς ὁποίας σοῦ περιέγραψεν ὁ ἀδελ-

φός σου, είναι άκατοίκητοι, λέγει ή μήτηρ. 'Αλλ' όλίγον τι νοτιώτερον, εκεί, όπου ή άδιάκοπος νύξ διαρκεί ένα και ήμισυν τὸ πολὺ μῆνα, μολονότι είναι τὸ ψῦχος δριμύτατον, ἐπιτρέπει εἰς ἀνθρώπινα πλάσματα νὰ ζοῦν.

Ἡ Γροιλανδία, ή Σπιτςβέργη, ή Σιβηρία, ή Λαπωνία, ἄν καὶ ἀραιῶς, εἶναι κατωκημένοι....

— Εἰς τὴν Λαπωνίαν δὲν εἶναι τόσο δριμὺ τὸ ψῦχος, ὅσον εἰς τὴν Σπιτςβέργην, εἶπεν ὁ Χαρίλαος.

— Ναί, εἶναι κάπως μετριώτερον· διὰ τοῦτο καὶ ή Λαπωνία δὲν εἶναι τόσο ἀραιῶς κατωκημένη, ὅσον ή Σπιτςβέργη.

— 'Αλλ' ἤκουσα, ὅτι εἶναι νάνοι οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων.

— Δὲν εἶναι νάνοι, εἶναι κοντοῦ ἀναστήματος, διότι τὸ ψῦχος δὲν ἀφίνει αὐτοὺς ν' ἀναπτυχθοῦν.

— Πόσον ὑψηλοὶ εἶναι ; Εἶναι ὡς ἐγώ ; ἠρώτησεν ή Πηνελόπη.

— "Οχι, εἶναι μᾶλλον ὡς ὁ ἀδελφός σου, ὡς εἶναι συνήθως παιδίον δεκατεσσάρων ἢ δεκαπέντε ἐτῶν· ἔχουν δηλαδὴ ὕψος ἑνὸς μέτρου καὶ τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα ἑκατοστῶν περίπου.

— 'Αλλὰ θὰ κτίζουν πολὺ θερμὰς οἰκίας, διὰ ν' ἀντέχουν τὸν χειμῶνα εἰς τὸ ψῦχος! εἶπεν ή Πηνελόπη.

— Πῶς νὰ κτίσουν οἰκίας ἐπάνω εἰς τὴν χιόνα ; 'Αλλὰ καὶ ποῦ νὰ εὔρουν λίθους καὶ ξυλείαν ; Δάση δὲν ὑπάρχουν ἐκεῖ. Εἰς τὰ ὄρη μόνον, μακράν, ὑπάρχουν ὀλίγα ἐλάται καὶ πεῦκαι καὶ εἶναι τόσο χαμηλαί, ὥστε ὁμοιάζουν μᾶλλον πρὸς θάμνους ἢ πρὸς δένδρα.

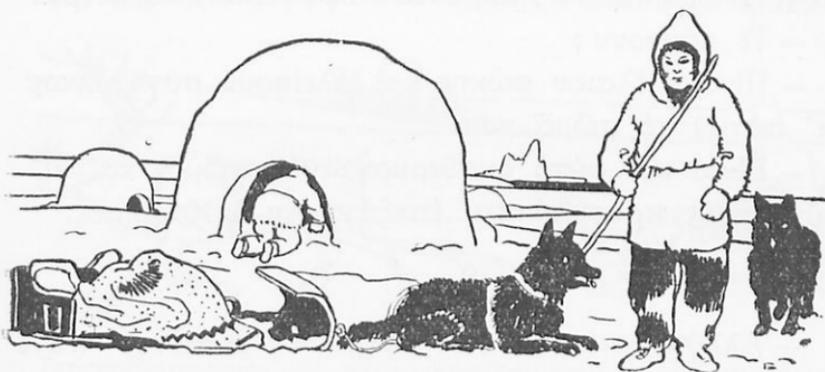
— 'Αλλὰ τότε τὰς οἰκίας των μὲ τί τὰς κτίζουν ;

— Οἱ Λάπωνες κατασκευάζουν τὰς καλύβας των

μέ δέρματα. Ἄλλὰ θὰ ἐκπλαγῆς πολὺ, ἂν μάθης ἀπὸ τί κατασκευάζουν οἱ Ἑσκιμῶοι τὰς ἰδικὰς των.

— Ἀπὸ τί;

— Κόπτουν μεγάλα τετράγωνα τμήματα πάγου, ὡς νὰ ἦσαν λίθοι, καὶ δι' αὐτῶν κτίζουν καλύβας. Τὰς κατασκευάζουν δὲ θολωτὰς καὶ ἀφίνουν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν μίαν ὀπὴν κυκλοτερῆ. Τὴν ὀπὴν αὐτὴν κλείουν μὲ πλάκα κρυστάλλου, διαφανοῦς ἐννοεῖται, ὄχι κρυστάλλου ὑαλίνου, ἀλλὰ ἀπὸ ὕδωρ. Αὐτὸ εἶναι τὸ παράθυρόν των. Κάτωθεν, πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος, ἀφίνουν ἄλλην μίαν ὀπὴν χαμηλὴν ὡς θύραν·

αὐτὴν τὴν καλύπτουν μὲ δέρματα ζῶων.

— Ἄλλὰ πῶς δὲν παγώνουν;

— Ἐξω ἀποθνήσκουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἀλλ' ἐκεῖ ὑπάρχει σχετικῶς ἀρκετὴ θερμότης.

— Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχη θερμότης κάτω ἀπὸ τὸν πάγον;

— Καὶ τὰ σπέρματα, ὅσα σπείρουν οἱ γεωργοὶ εἰς τοὺς ἀγρούς, δὲν παγώνουν, ἂν καὶ ἀπλώνεται τὸν χειμῶνα πυκνὴ ἐπάνω των ἡ χιών. Καὶ οἱ ἰχθύες εἰς τὰς λίμνας, ὅταν σχηματίζεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πάγος, δὲν ἀποθνήσκουν, διότι ὁ πάγος ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ μὴ ἀφίνη τὴν ὑπάρχουσαν θερμοκρασίαν νὰ ἐξέρχηται πρὸς τὰ ἔξω.

— Ναί, εἶναι δυσθερμαγωγὸν σῶμα ὁ πάγος, εἶπε σοβαρῶς ὁ Χαρίλαος.

— Καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀκόμη, ὅταν παγώνουν, ἐξηκολούθησεν ἡ μήτηρ, βυθίζουσι ὅλους ἐντὸς τῆς χιόνης, διὰ νὰ ἐπαναφέρουν αὐτοὺς εἰς τὴν ζωὴν. Μόνον τὸ στόμα καὶ τοὺς ρώθωνας ἀφήνουν ἀκαλύπτους, τότε δὲ ἡ θερμοκρασία τοῦ ἰδίου των σώματος, ἐπειδὴ ὁ πάγος τὴν διατηρεῖ, ζωογονεῖ αὐτοὺς ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ἄλλ' οἱ Ἔσκιμῶσι, καὶ ὁσάκις ἐκτίθενται εἰς τὸ ὕπαιθρον, δὲν παγώνουν εὐκόλως, διότι γνωρίζουν νὰ λαμβάνουν προφυλακτικὰ μέτρα.

— Τί κάμνουν;

— Πίνουν ἔλαιον φώκης καὶ ἀλείφουν συγχρόνως δι' αὐτοῦ τὸ σῶμά των.

— Εἶναι καὶ αὐτὸ δυσθερμαγωγὸν σῶμα καὶ δι' αὐτὸ τοὺς προφυλάττει, ἐπεξήγησεν ὁ Χαρίλαος.

9

— Ἄλλὰ φωτιὰν δὲν θὰ ἠμποροῦν ν' ἀνάπτουν ποτέ οἱ Ἔσκιμῶσι εἰς τὰς καλύβας των, εἶπεν ἡ μικρά.

— Βεβαίως ὄχι, πυρὰν δὲν ἀνάπτουν ποτέ, ἀπήντησεν ἡ μήτηρ.

— Ἄλλὰ πῶς μεγειρεύουσιν! Πῶς θερμαίνουν ὕδωρ, διὰ νὰ πλύνουν τὰ ἐνδύματά των; ἠρώτησεν ἡ μικρά.

— ὦ, ὅσον δι' αὐτό, ἀπήντησε γελοῦσα ἡ μήτηρ, αἱ Ἔσκιμῶσι οἰκοδέσποιναί ἔχουν διαφορετικὰς ἰδέας περὶ μαγειρικῆς καὶ περὶ καθαριότητος, ἀφ' ὅ,τι ἔχομεν ἡμεῖς. Εἶναι ἐνδεδυμένα με δέρματα, τὸ μόνον δὲ ἐπιπλόν τῆς οἰκίας των εἶναι ἓν ἀγγεῖον λίθινον. Ἐντὸς αὐτοῦ καίουσι ἔλαιον φώκης, ὅπως φωτίζονται κατὰ τὰς ἀτελευτήτους νύκτας. Ἐκεῖ ἐπί-

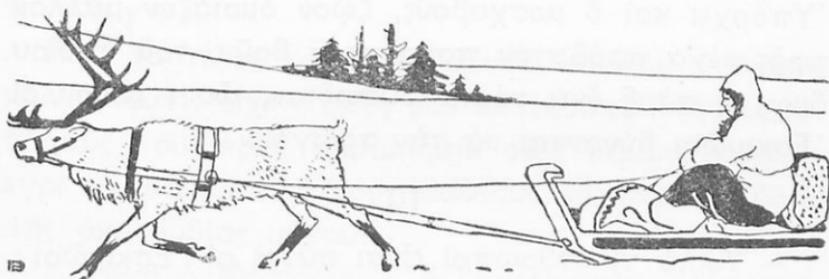
σης ἀναλύουν καὶ τὸν ὀλίγον πάγον, τὸν ὅποιον πίνουν.

— Ἄλλὰ πῶς κοιμῶνται; Μήπως ἐπάνω εἰς τὸν πάγον; ἠρώτησεν ἡ μικρά.

— Τὸ ἐμάντευσες, εἶπεν ἡ μήτηρ. Τὰς κλίνας τῶν κατασκευάζουν ἀπὸ μεγάλα τεμάχια πάγου καὶ στρώνουν αὐτὰς μὲ ἄμμον ἢ μὲ βρύα καὶ μὲ δέρματα ταράνδων.

— Ἄλλὰ τί τρώγουν; Τί εὐρίσκουν μέσα εἰς τοὺς πάγους νὰ φάγουν; ἠρώτησεν ἡ μικρά.

— Ζῶα ὑπάρχουν πολλὰ καὶ περιεργότατα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καθὼς καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Εἶναι δὲ

ἐπιτηδειότατοι εἰς τὴν ἀλιεῖαν καὶ εἰς τὸ κυνήγιον οἱ Ἔσκιμῶι.

— Καὶ τί ζῶα ὑπάρχουν εἰς τὰς παγωμένας ἐκεῖνας θαλάσσας;

— Ὑπάρχουν ζῶα ἀμφίβια, δυνάμενα δηλαδή νὰ ζῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν, ὅπως καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τὰ ὅποια οἱ Ἔσκιμῶι ἀλιεύουν εἴτε διὰ τὸ λίπος εἴτε διὰ τὸ δέσμα των, εἴτε διὰ τὸ κρέας των.

— Εἶπέ μας μερικά!

— Εἶναι ὁ θαλάσσιος λέων, περίεργος πολὺ ἔνεκα τῆς χαίτης του, ὁ θαλάσσιος κύων, ὁ θαλάσσιος ἑλέφας, ζῶον ἔχον τὸ ἐξωτερικὸν φοβερὸν καὶ ὀδόντας μεγάλους καὶ λευκοτάτους. Ἄλλο ἐπίσης περίεργον. Μ.Γ. Πετριδῆ καὶ Κ. Γιοτσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Ε. (*Ἐκδ. Α' 1936) 13

γον ζῶον εἶναι ἓν εἶδος σ ε ι ρ ῆ ν ο ς. "Ὅλα δὲ ταῦτα τὰ ζῶα δὲν τίκτουν ῥά, ὅπως οἱ ἰχθύες, ἀλλὰ γεννοῦν ζῶντα τέκνα, τὰ ὅποια θηλάζουν διὰ τοῦ γάλακτός των· διότι, ἂν καὶ ζοῦν εἰς τὰς θαλάσσας, δὲν εἶναι ἰχθύες, ἀλλ' ἀνήκουν εἰς τὰ εἶδη τῆς φώκης.

— Καὶ εἰς τὴν ξηρὰν τί ζῶα ὑπάρχουν;

— Ὑπάρχει ἡ κ υ α ν ῆ ἄ λ ὡ π η ξ, τ ὸ σ α θ ἔ ρ ι ο ν, τὸ σαμούριον δηλαδὴ κοινῶς, ὀνομαστὸν διὰ τὸ πολῦτιμον δέρμα του. Ὑπάρχει ἐπίσης ὁ τάρανδος, ζῶον εὐεργετικόν, διότι παρέχει εἰς τοὺς κατοίκους τὸ γάλα του, τὸ κρέας του, τὸ δέρμα του, χρησιμεύει δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ ὡς ζῶον φορτηγόν. Ὑπάρχει καὶ ὁ μοσχοβοῦς, ζῶον ὁμοιάζον μᾶλλον πρὸς μέγα πρόβατον παρὰ πρὸς βοῦν, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ σὰρξ ἔχει τόσην δυσωδίαν, ὥστε μόνον οἱ Ἐσκιμῶοι δύνανται νὰ τὴν τρώγουν.

10

— Ἀλλὰ τί ἄνθρωποι εἶναι αὐτοὶ οἱ Ἐσκιμῶοι;

— Μογγολικῆς φυλῆς. Τὸ δέρμα των εἶναι πολὺ μελαχροινόν, οἱ ὀφθαλμοὶ των λοξοί, ἡ ρίς των παχεῖα καὶ πεπλατυσμένη, τὸ στόμα μέγα μὲ χεῖλη παχέα· τὰ μῆλα τῶν παρειῶν (τὰ μάγουλα) ἐξέχοντα.

— Δὲν ἤθελα νὰ ζῶ μεταξὺ τοιούτων ἀνθρώπων, εἶπεν ἡ μικρὰ Πηνελόπη.

— Καὶ ὅμως, τέκνον μου, πολλοὶ εὐσεβεῖς καὶ αὐταπαρνητικοὶ ἄνδρες ἀφίνουν τὰς ἀνέσεις τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ μεταβαίνουν ἐκεῖ. Σκοπὸς των εἶναι νὰ φέρουν εἰς τοὺς κατοίκους τὰς εὐεργεσίας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ νὰ διδάξουν εἰς αὐτοὺς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, διότι πολλοὶ εἶναι εἰσέτι εἰδωλολάτραι· καὶ σχολεῖα ἀκόμη προσπαθοῦν νὰ συστήσουν.

"Άλλοι άψηφοῦν τοὺς κινδύνους καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον καὶ προχωροῦν πρὸς τὰ ἐνδότερα τῶν πολικῶν χωρῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐξερευνησις ἔχει σπουδαιότητα μεγίστην διὰ τὴν ἐπιστήμην. Σᾶς ἀνέφερα ἤδη τὶ ὑπέστησαν οἱ Ὁλλανδοὶ ἐπιστήμονες, οἱ σταλέντες ὑπὸ τῆς κυβερνήσεώς των χάριν μελετῶν ἐκεῖ. Τρεῖς αἰῶνας πρὸ αὐτῶν ὁ "Υδσων, Ἄγγλος θαλασσοπόρος, ἐχάθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του εἰς τὰς θαλάσσας ἐκείνας. Ἄνεκάλυψεν ὁμως ἄνω τῆς βορείου Ἀμερικῆς μέγιστον ποταμόν, ἀνεκάλυψεν ἐπίσης καὶ τὸν πορθμὸν καὶ τὴν θάλασσαν, ἣτις ὠνομάσθη κατόπιν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ Ὑδσώνειον πέλαιος.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ Φραγκλῖνος, ὅστις εἶχε σταλῆ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεώς του πρὸς ἐξερευνησιν τῶν μερῶν ἐκείνων, εὔρε τὸν θάνατον εἰς τοὺς αἰωνίους πάγους μεθ' ὅλης τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ.

— Εἶναι ὁ Φραγκλῖνος ὁ Ἀμερικανὸς φιλόσοφος, ὅστις ἐφεῦρε καὶ τὸν κεραυναγωγόν; ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος.

— Ὁχι, ἀπήντησεν ἡ μήτηρ· ἐκεῖνος ὠνομάζετο Βενιαμίν, ἐνῶ αὐτὸς εἶναι Ἄγγλος εὐπατρίδης, ὀνομαζόμενος Ἰωάννης Φραγκλῖνος. Πολλάκις ἄλλοτε ὁ Ἰωάννης Φραγκλῖνος εἶχεν ἐκτελέσει ἐπιτυχῶς ταξίδια πρὸς ἐξερευνησιν τοῦ Βορείου πόλου καὶ δι' αὐτῶν παρέσχεν ὑπηρεσίας ναυτικὰς, σπουδαιότητας εἰς τὴν πατρίδα του. Κατὰ τὸ τελευταῖον ὁμως ταξίδιον, ὅτε εἶχε τὴν ἐντολὴν παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς του νὰ ζητήσῃ δίοδον εὐκολύνουσαν τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, εὔρε τὸν θάνατον ἐπὶ τῶν πάγων. Ἐκυ-

βέρνα δύο λαμπρά πλοῖα, ἀλλ' οὔτε αὐτός, οὔτε ἐκεῖνα ἐπανήλθον ποτέ....

— Καὶ δὲν προσεπάθῃσαν οἱ συμπατριῶταί του νὰ τὸν ἐπανεύρουν ;

— Προσεπάθῃσαν· ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἔστελλε πλοῖα πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ σοφοῦ θαλασσοπόρου. Ὁ Φραγκλῖνος ἦτο ἄνθρωπος γλυκύς καὶ ἀγαθώτατος, ἔνεκα δὲ τούτου εἶχε πολλοὺς φίλους· καὶ ἐκεῖνοι κατέβαλον ποσὰ μέγιστα, ἀποστέλλοντες πλοῖα πρὸς ἀναζήτησίν του. Καὶ ἡ σύζυγός του ἐθυσίασεν ὅλην τῆς τῆν περιουσίαν χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἀλλὰ ματαίως. Τὰ πλοῖα ἀνεχώρουν καὶ ἐπανήρχοντο, χωρὶς νὰ φέρουν ποτὲ εἶδησίν τινα περὶ τοῦ ἀτυχοῦς Φραγκλῖνου. Τέλος μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας, ἔλκυθρον ὀδηγούμενον παρ' ἀφωσιωμένων ἀνθρώπων, οἵτινες καὶ αὐτοὶ εἶχον ἐντολὴν ν' ἀναζητήσουν τὰ ἴχνη τοῦ Φραγκλῖνου, συνήντησε κατὰ τύχην Ἐσκιμῶν, φέροντα εἰς τὸ οὔς του κομβίον μετάλλινον. Τὸ κομβίον ἐκεῖνο εὐρέθη, ὅτι ἦτο ὅμοιον πρὸς τὰ τῆς στολῆς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ. Ἠρώτησαν τότε τὸν Ἐσκιμῶν διὰ διερμηνέως, πόθεν εἶχε προμηθευθῆ τοῦτο, καὶ κατῶρθωσαν νὰ μάθουν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὸ εἶχε λάβει πρὸ χρόνων ἀπὸ πτώματος ἀνθρώπου λευκοῦ κεχωσμένου ἐντὸς χιόνος. Τοῦτο ὑπῆρξεν ὁ μίτος, διὰ τοῦ ὁποίου μετὰ πολλὰς περιπετείας κατωρθώθη ἐπὶ τέλους νὰ εὐρεθῆ τὸ πτώμα τοῦ Φραγκλῖνου καὶ τῶν συντρόφων του.

Ἡ σύζυγός του ἐπὶ ἔτη πολλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ παρηγορηθῆ διὰ τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ συζύγου της. Ἐταξίδευεν εἰς διαφόρους χώρας προσπαθοῦσα νὰ διασκεδάσῃ τὴν θλίψιν της, ἥτις τὴν κατέτρωγεν. Ἐπεσκέφθη καὶ τὴν Ἑλλάδα· ἡ δὲ Ἑλληνικὴ κυβέρ-

νησις, θέλουσα νὰ τιμήσῃ τὴν χήραν τοῦ ἐνδόξου θαλασσοπόρου, ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσίν της ἕν τῶν πολεμικῶν μας πλοίων καὶ δι' αὐτοῦ περιέπλευσε τὰς Ἑλληνικὰς ἀκτὰς.

11

Βλέπετε, τέκνα μου, ἐσυνέχισεν ἡ μήτηρ, πόσαι ὑπάρξεις θυσιάζονται, ὅπως ἐξερευνηθῆ ἡ γῆ; Ἄλλοι χάνονται εἰς τὰς καυστικὰς ἐρήμους τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ἄλλοι φονεύονται ὑπὸ τῶν ἀγρίων εἰς τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Τὸν σοφὸν πλοίαρχον Κούκ κατεκρεοῦργησαν ἀνθρωποφάγοι τῶν Σανδβιχείων νήσων, τὸν δὲ Μαγελᾶνον ἐφόνευσαν οἱ ἰθαγενεῖς τῶν Φιλιππίνων.

— Ἀπὸ τὸν Μαγελᾶνον αὐτὸν ἔλαβεν τὴν ὀνομασίαν ὁ Μαγελάνειος πορθμὸς; Ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος.

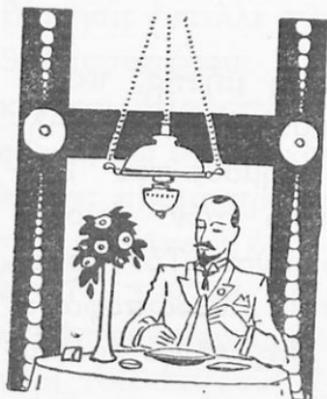
— Ναί, τέκνον μου. Ὁ Μαγελᾶνος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Πορτογαλίαν ἐκ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Γουαδαλκιβίρου, διὰ νὰ κάμῃ τὸν γῦρον τῆς γῆς. Διῆλθε λοιπὸν πρῶτος τὸν πορθμὸν, τὸν χωρίζοντα τὴν νότιον ἄκραν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τῆς γῆς τοῦ Πυρός, καὶ διὰ τοῦτο φέρει ἔκτοτε οὗτος τὸ ὄνομά του. Ἐξηκολούθησε δὲ νὰ διαπλέῃ τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν διευθυνόμενος πάντοτε πρὸς δυσμὰς. Ἄλλ' ὅταν ἔφθασεν εἰς τὰς Φιλιππίνας νήσους, ἐπειδὴ οἱ ναῦταί του συνεπλάκησαν πρὸς ἰθαγενεῖς, κατέβη, ἵνα προλάβῃ τὰς σφαγὰς, καὶ εὔρεν αὐτὸς τὸν θάνατον.

— Θὰ προσέχω εἰς τὸ μάθημα τῆς Γεωγραφίας μὲ περισσότερον ἐνδιαφέρον τώρα — παρετήρησεν ὁ Χαρίλαος.

— Καὶ ἐγώ, προσέθεσεν ἡ Πηνελόπη.

(Κατὰ Ἀρσινόην Παπαδοπούλου)

Οί καλοί τρόποι.

μάμητ^η μας απέδιδε μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν καλὴν συμπεριφορὰν καὶ εἰς τοὺς καλοὺς τρόπους. Ἐπίστευεν, ὅτι οἱ λεπτοὶ τρόποι ἔχουν σπουδαίαν ἐπίδρασιν εἰς τὸν χαρακτῆρά μας. Διὰ τοῦτο συνείθιζε νὰ ἐπαναλαμβάνη τὴν ἀκόλουθον ἱστορίαν.

Εἰς τι προάστειον τῆς Κερκύρας ἔζη μετὰ τῆς γραίας ὑπηρετρίας του ἄνθρωπος τις λόγιος, ὁ ὁποῖος ὄλην τὴν ἡμέραν εἰργάζετο ἐντὸς τῆς οἰκίας του.

Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ἄκρα καθαριότης καὶ τάξις ἔπρεπε νὰ βασιλεύη ἐντὸς αὐτῆς. Ἡ ὑπηρετρία, παρ' ὄλην τὴν ἀπασχόλησίν της εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔπρεπε νὰ παρουσιάζεται καθαρωτάτη, φέρουσα πάντοτε τὴν ποδιά της χιονόλευκον.

Ἰδιαιτέρα προσοχὴ ἔπρεπε νὰ καταβάλλεται ὑπ' αὐτῆς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ. Ἡ διευθέτησις καὶ διακόσμησις τῆς τραπέζης ἔπρεπε νὰ εἶναι πάντοτε ἐπιμελημένη.

Εἰς τὴν ὑπηρετρίαν δὲν ἔκαμνε τόσον μεγάλην ἐντύπωσιν ἢ ὑπερβολικὴ καθαριότης, τὴν ὁποίαν ἀπῆτει ὁ κύριός της. Τὴν παρεξένευον πολὺ οἱ ἀφαντάστως λεπτοὶ τρόποι, τοὺς ὁποίους, ἂν καὶ μόνος τρώγων, ἐδείκνυεν οὗτος κατὰ τὰ γεύματά του.

Πάντοτε εἰσῆρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ φαγητοῦ

φέρων καινουργῆ καὶ καθαρὰν ἔνδυμασίαν, ἔχων τὴν κόμην του ἐπιμελῶς κτενισμένην, τὰς χεῖράς του πλυμένας, τοὺς ὄνυχας περιποιημένους, τὰ ὑποδήματά του στίλβοντα. Ἐλάμβανε τὴν τροφήν καὶ ἔτρωγε μὲ τόσῃν εὐγένειαν καὶ λεπτότητα, ὅσῃν θὰ ἐπεδείκνυεν εἰς ἓν ἐπίσημον γεῦμα, ἐνώπιον ἐκλεκτῶν ὁμοτραπέζων.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ φαγητοῦ ἀπέθετε τὸ χειρόμακτρον του καθαρὸν, ἐσηκῶνετο μὲ πρόσωπον προσηνὲς καὶ κατηθύνετο μὲ βῆμα μεγαλοπρεπὲς πρὸς τὸ γραφεῖόν του.

Ἡ ὑπηρέτρια κάποτε ἐτόλμησε νὰ τοῦ εἶπη·

— Ἀλλὰ, κύριε, κουράζεσθε πολὺ νὰ κρατῆτε ὅλους αὐτοὺς τοὺς τύπους! Ἀφοῦ εἶσθε ἐντελῶς μόνος, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνοχλῆσθε μὲ τὴν τήρησιν τόσον λεπτῶν τρόπων. Δὲν σᾶς ἀναγκάζει τίποτε νὰ ἐπιμένετε κάθε φορὰν τόσον πολὺ εἰς τὴν πλῆσιν καὶ τὸ καθάρισμα τῶν ὀνύχων σας!

— Μόνον λοιπὸν ὅταν σὲ παρακολουθοῦν, ἀποφεύγεις νὰ κλέπτῃς καὶ μόνον ἐνώπιον τῶν ἄλλων φροντίζεις νὰ εἶσαι τιμία; τῆς ἀπεκρίθη εἰς τόνον ζωηρὸν ὁ κύριός της. Θὰ σοῦ ἤρεσε νὰ μὲ ἔβλεπες νὰ ἔρχωμαι εἰς τὴν τράπεζαν μὲ ἔνδυμα λουτροῦ καὶ νὰ τρώγω μὲ τὰ δάκτυλά μου; Καὶ νομίζεις, ὅτι οἱ λεπτοὶ καὶ εὐγενεῖς τρόποι χρησιμεύουν, διὰ νὰ ἐπιδεικνυόμεθα εἰς τοὺς ἄλλους;

Μάθε λοιπόν, ὅτι μὲ καθαρὰς χεῖρας, καλὴν στάσιν καὶ ἀπλᾶς κινήσεις τὸ φαγητὸν μοῦ φαίνεται νοστιμώτερον. Δὲν ὠφελοῦν εἰς τίποτε τὰ ὠραιότερα ἄνθη ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὅταν οἱ τρώγοντες εἶναι ἀκάθαρτοι, ὅταν ἀπὸ τὸ στόμα των πετοῦν τεμαχίδια τροφῆς καὶ ὅταν γεμίζουν εἰς ὀλίγας στιγμὰς μὲ κηλίδας τὸ τραπεζομάνδηλον.

Οί ευγενείς τρόποι μαρτυροῦν ψυχὴν ευγενῆ.
Ἄλλὰ καὶ ἡ ευγένεια τῶν τρόπων καὶ ἡ καθαριότης
καὶ ἡ τάξις βελτιώνουν βαθμηδὸν μὲ τὴν ἐπίδρασίν
των τὸν χαρακτῆρά μας.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Ὁ ἥλιος καὶ ἡ ζωὴ.

ὡς ἐπάνω εἰς τὴν γῆν δὲν δύ-
νεται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ ἡλίου.
Καὶ ὁ λόγος εἶναι ἀπλούστατος.

Διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν
τὰ ζῶα, ἐπομένως καὶ ὁ ἄνθρω-
πος, ἔχουν τὴν ἀνάγκην τρο-
φῆς φυτικῆς. Τὰ φυτὰ ὅμως μό-
νον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου
δύνανται νὰ ἀναπτυχθοῦν. Ἄν

λείψῃ αὐτὸς, ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ δια-
στήματος μαραίνονται καὶ ἀποθνήσκουν. Ἐπο-
μένως ὁ ἥλιος εἶναι ἐντελῶς ἀπαραίτητος διὰ τὴν
ὑπαρξιν τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς.

Μένον αὐτῆ του ἡ τερροστίασημασία θὰ ἔφθανε,
διὰ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ πόσον ὁ ἥλιος εἶναι ὠφέλιμος.
Οὗτος ὅμως μᾶς παρέχει καὶ πλείστας ἄλλας ὠφε-
λείας. Ἄς τὰς ἀναφέρωμεν.

Καταστρέφει ὅλα τὰ μικρόβια, τὰ ὁποῖα προκαλοῦν
τὰς διαφόρους νόσους.

Εἰς τὰς οἰκίας, αἱ ὁποῖαι παραμένουν ἀνήλιοι,
καὶ εἰς τὰ σκοτεινὰ ὑπόγεια εὐρίσκει τις πολὺ περισ-
σοτέρους ἀσθενεῖς ἀφ' ὅ,τι εἰς τὰς εὐηλίους καὶ εὐαέ-
ρους οἰκοδομάς.

Μικρόβια, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ σκότος θὰ ἠδύναντο νὰ ζήσουν ὀλοκλήρους μῆνας, καταστρέφονται ἐντὸς ὀλίγων ὥρων, ἂν ἐκτεθοῦν εἰς τὸν ἥλιον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὀφείλομεν νὰ κτίζωμεν τὰς οἰκίας μας μὲ μεγάλα παράθυρα καὶ τὴν πρόσοψιν πρὸς τὴν μεσημβριάν. Τοιοῦτοτρόπως θὰ κατορθώνωμεν νὰ ἔχωμεν ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἐσπέρας τὸν ἥλιον ἄφθονον· καὶ ἐπομένως θ' ἀποφεύγωμεν πολλὰς νόσους.

Ὁ ἥλιος ὅμως χαρίζει ἀκόμη εἰς τὴν φύσιν τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα.

Μὲ τὸ φῶς του λαμπρύνει τὴν φύσιν, σκορπίζει εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ζῶα χαρὰν καὶ ἐμπνέει εὐδιαθεσίαν. Ὅλοι μας θὰ ἔχωμεν προσέξει π. χ. ὅτι κατὰ τὰς νεφελώδεις ἡμέρας γινόμεθα σκυθρωποὶ καὶ μελαγχολικοί. Γνωρίζομεν ἐπίσης, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν βορείων χωρῶν εἶναι ὀλιγώτερον εὐθυμοὶ ἀπὸ τοὺς κατοικοὺς τῶν θερμῶν.

Ἐπιδρᾷ ἐπομένως ὁ ἥλιος καὶ ἐπὶ τῆς ψυχικῆς μας καταστάσεως καὶ μᾶς καθιστᾷ εὐθύμους καὶ χαρωπούς.

Μὲ τὴν θερμότητα τέλος, τὴν ὁποῖαν ἀκτινοβολεῖ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν εἰς μεγίστην ποσότητα, μᾶς προφυλάσσει ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν καὶ διατηρεῖ τὴν ἀτμόσφαιραν εἰς τὴν θερμοκρασίαν ἐκείνην, ἣ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητος ὅρος διὰ τὴν ζωὴν.

Ἐπιβάλλεται ἐπομένως νὰ ἀγαπῶμεν ὀλοψύχως τὸν ἥλιον καὶ νὰ ἐπιδιώκωμεν νὰ ζῶμεν, ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπὶ μακρότερον, ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ.

Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες μάλιστα, οἱ ὁποῖοι ἀφθόνως ἐπροικίσθημεν ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ τὸν θελκτικώτερον ἥλιον, ἐπιβάλλεται νὰ γίνωμεν θιασῶται τῆς ὑπὸ τὸν ἥλιον ζωῆς. Αὐτὴ μᾶς χαρίζει ὑγείαν καὶ χαρὰν, τὰ δύο πολυτιμώτατα δῶρα, τὰ ὁποῖα ποθεῖ νὰ ἔχη ὁ καθείς.

(Γ. Μερίκας)

Ὁ ἥλιος τῆς Ἑλλάδος.

ΠΑΤΡΙΔΑ, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἄλλοῦ δὲ λάμπει
πῶς εἰς τὸ φῶς σου λαχταροῦν ἢ θάλασσα· κί' οἱ κάμποι!
Πῶς λουλουδίζουν τὰ βουνά, τὰ δάση, οἱ λαγκαδιές
στέλνοντάς σου θυμιάμα μυριάδες μυρωδιές!

Ἀφρολογοῦν οἱ ὄρεματιές καὶ λαχταρίζ' ἢ λίμνη,
χίλιες πουλιῶν λαλιές ἤχοῦν, τῆς ὁμορφιάς του ὕμνοι
σ' ἄπειρα ἀστράφτου χρώματα παντοῦ, λογῆς—λογῆς
τοῦ ἀγέρα τὰ πετούμενα, τὰ ἔρπειτὰ τῆς γῆς.

Κί' αὐτὸς σηκώνει τὸ ἀλαφρὸ τῆς καταχνιάς μαγνάδι,
κί' ἢ κάθε στάλα ἀπὸ δροσιά γυαλίζει σὰν πετράδι,
ἢ κάθε ἀχτίδα σου σκορπᾷ μὲ τὴν ἀναλαμπῆ
χαρά, ζωὴ καὶ δύναμη κί' ἐλπίδα, ὅπου κί' ἂν μπῆ.

Φαντάζεις σὰν τὸν ἥλιο σου καὶ σύ, καλὴ πατρίδα,
καὶ μάγια σὰν τὰ μάγια σου στὸν κόσμον ἄλλοῦ δὲν εἶδα.
Ἡ γῆ σου εἶναι παράδεισος, κί' αἰώνια γαλανός,
γύρω σου καθρεφτίζεται στὸ πέλαγο ὁ οὐρανός.

Κί' ἀνάμεσα στὰ χρώματα, ἀπὸ χίλια οὐράνια τόξα
προβαίνει πάντα ὁ ἥλιος σου μὲ ὅλη του τὴ δόξα.
Καὶ σὰν τοῦ μεγαλείου σου σύμβολο φωτεινὸ
ὡς τὸ χρυσὸ βασίλειμα λάμπει στὸν οὐρανὸ.

Λ. Μαβίλης.

Ἡ ἀνάστασις.

ριστὸς ἀνέστη!»

Μὲ δακρυσμένους ὀφθαλμοὺς ἀπὸ ἱερὸν ἐνθουσιασμόν καὶ χαρὰν ἀνεκκλάλητον οἱ Χριστιανοὶ ἀκούομεν καὶ προφέρομεν τὰς δύο αὐτὰς λέξεις. Διότι φανερῶν αὐταὶ τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον, ἱκανοποιοῦν τὴν ἀπαίτησιν τῆς ψυχῆς μας καὶ ἐμβάλλουν χαρὰν καὶ συγκίνησιν εἰς τὰς καρδίας μας.

Εἶχομεν καταλυτηθῆ παρακολουθοῦντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὰ Πάθη καὶ τὸ Μαρτύριον τοῦ Κυρίου. Ἡ μελαγχολία καὶ ὁ πόνος δὲν ἔφυγαν οὔτε μίαν στιγμὴν ἀπὸ τὰ στήθη μας. Τὸ προδοτικὸν φίλημα τοῦ Ἰούδα μᾶς ἐγέμισεν ἀπὸ ἀγανάκτησιν.

Τί ἐμπαιγμούς, τί κολαφισμούς, τί βάσανα ἐδοκίμασεν ὁ Κύριός μας! Καὶ ἐπὶ τέλους ἀνέβη τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἐκεῖ ἄδικα, σκληρά, ἄσπλαχνα ἐσταυρώθη. ὦ! τί ἀγωνία ἐπάνω ἐκεῖ! Κανεὶς δὲν ἔμεινεν ἀδάκρυτος ἰδὼν κρεμάμενον τὸν Κύριον.

Δύο κρυφοὶ μαθηταὶ του, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος, μὲ ἀγάπην καὶ θάρρος τὸν ἐξεκρέμασαν ἀπὸ τὸν Σταυρόν. Γυναῖκες μυροφόροι τὸν ἤλειψαν μὲ μῦρα καὶ μὲ δάκρυα. Τὸν ἐτύλιξαν μὲ σινδόνα καθαρὰν καὶ τὸν ἐνεταφίασαν εὐλαβικὰ εἰς τὸν καινουργῆ τάφον τοῦ Ἰωσήφ.

Μέγας λίθος ἐκυλίσθη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν θύραν τοῦ Μνημείου καὶ ὄλα ἐτελείωσαν πλέον!

Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τῶν Ἑβραίων θὰ ἠμποροῦν νὰ κοιμῶνται πλέον ἡσυχοί. Τὸ στόμα, ποὺ τοὺς ἤλεγχε, ἔκλεισε διὰ παντός. Κάποια ἀνησυχία, ἣ ὁποία τοὺς εἶχεν ἀπομείνει, ἐξηλείφθη καὶ αὐτή. «Ὁ πλάνος Ἐκεῖνος εἶχεν εἶπει, ὅτι τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστῆ. Μὴ τυχὸν οἱ μαθηταὶ του κλέψουν αὐτὸν καὶ διαδώσουν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ἀνέστη! Τότε δὲ θὰ εἶναι ἡ τελευταία πλάνη χειροτέρα τῆς πρώτης». Τοιοῦτοτρόπως ἐσκέφθησαν. Κατώρθωσαν ὅμως νὰ πείσουν τὸν Πιλάτον νὰ στείλῃ πλησίον τοῦ τάφου φρουρὰν διὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ τοιοῦτοτρόπως ἡσύχασαν καθ' ὄλα.

2

Τὴν τρίτην ὅμως ἡμέραν, κατὰ τὴν χαραυγὴν, δυνατὸς σεισμὸς κατετάραξε τοὺς φρουροῦντας τὸν τάφον στρατιώτας. Κ'εὐθὺς μία ἀστραπή, ἣ ὁποία ἐξέλαμψεν ἀπὸ τὰ βᾶθη τοῦ Μνημείου, τοὺς ἔρριψε λιποθύμους κατὰ γῆς. Εἶδαν τὸν Χριστὸν νὰ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ τάφου μὲ δύναμιν ἀστραπῆς καὶ γεμάτοι τρόμον ἐτράπησαν εἰς φυγὴν· καὶ δρομαῖοι ἦλθον καὶ διηγήθησαν τὰ θαυμαστὰ συμβάντα εἰς τοὺς ἄρχοντας.

Εὐλογημένη ἡ χαραυγή, ποὺ εἶδε πρώτη τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ! Εὐλογημένοι καὶ αἱ μυροφόροι γυναῖκες, ποὺ πρῶται τὸν συνήντησαν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν. Ἦτο νύξ, ἀκόμη, ὅτε ἐξεκίνησαν ἐκεῖναι ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἀνέλθουν εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Ἐπόθουν μὲ ὄλην των τὴν καρδίαν

νά ἀλείψουν ἀκόμη μίαν φοράν τὸ πανακήρατον Σῶμα τοῦ Διδασκάλου μὲ μῦρα καὶ δάκρυα. Ἦγόρασαν λοιπὸν πολύτιμα ἀρώματα καὶ «τῆ μιᾶ τῶν Σαββάτων, ὄρθρου βαθέος» ἐξεκίνησαν διὰ τὸ Μνήμα. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις των πρὸς Ἐκεῖνον ἐξεδίωκε τὸν φόβον των, τὰς ἐνεθάρρυνε καὶ τὰς ὠπλιζε μὲ ἀπόφασιν νὰ ὑπερνικήσουν ὅλα τὰ ἐμπόδια.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸν Γολγοθᾶν, δὲν εἶχεν ἀκόμη

ἐξημερώσει. Οἱ τρεῖς σταυροὶ ὑψωμένοι ἀκόμη εἰς τὴν προτέραν θέσιν των ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψώματος μόλις ἐφαίνοντο.

Αἱ μυροφόροι εἰς τὸ ἀντίκρουσμά των ἐξέσπασαν εἰς λυγμούς. Ἐνόμισαν πρὸς στιγμήν, ὅτι ὁ ἀγαπητὸς Διδάσκαλός των ἦτο καρφωμένος ἀκόμη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ Του. Ἀλλὰ τὰ δοχεῖα μὲ τὰ μῦρα, τὰ ὁποῖα ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖράς των, ὑπενθύμισαν εἰς αὐτάς, ὅτι τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου εἶναι θαμμένον. Καὶ ἔστρεψαν πρὸς τὸν τάφον τὰ βήματά των. Ἀλλὰ κάτι

δὲν ἐσκέφθησαν, διὰ τὸ ὁποῖον διηρωτῶντο· «Τίς θὰ ἀποκυλήσῃ ἡμῖν τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;» Τόσοι ἄνδρες προχθῆς δὲν ἠμπόρεσαν παρὰ μὲ πολὺν κόπον νὰ τὸν φέρουν εἰς τὴν θύραν τοῦ Μνημείου. Θὰ ἠμπορέσουν τώρα τὰ ἀδύνατα γυναικεῖα χέρια μας νὰ σείσουν τὸν μέγαν αὐτὸν βράχον;

Αἱ σκέψεις αὐταὶ τὰς ἐβασάνιζον. Καὶ ἐπλησίαζον μὲ περίεργα συναισθήματα.

Ἄλλὰ μεγάλην ἐκπληξιν ἐδοκίμασαν, ὅταν εἶδον τὸν λίθον κυλισμένον μακρὰν, τὸν τάφον κενόν, τὰ σάβανα ριγμένα ἐκεῖ κάπου.

— Κάποιος θὰ ἐσήκωσε τὸν Κύριόν μας, εἶπον μὲ παράπρονον.

Ἄλλὰ ἓνας πτερωτὸς καὶ ἀστραπηβόλος νέος, ἓνας ἄγγελος ἐφάνη πλησίον τοῦ Μνημείου καὶ ἠρώτησε τὰς ἐκπεπληγμένας γυναῖκας·

— «Τί ζητεῖτε; Ἰησοῦν τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἐγήγερται».

Μὲ δακρυσμένους ὀφθαλμούς καὶ κατάπληκτοι ἤρχισαν νὰ ψάχνουν γύρω, ὡσὰν νὰ ἤθελαν ν' ἀνακαλύψουν τὰ ἴχνη τοῦ Διδασκάλου. Κ' ἐτρόμαξαν, ὅταν ἤκουσαν «χαίρετε» ἀπὸ κάποιον ἄγνωστον, τὸν ὁποῖον δὲν ἠμποροῦσαν νὰ διακρίνουν, διότι τὸ σκότος ἦτο ἀκόμη πυκνόν.

Ἐκ τῶν γυναικῶν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς ἤρχισε νὰ τὸν ἐρωτᾷ·

— Κύριε, μήπως σὺ μετέφερες τὸ σῶμα τοῦ Διδασκάλου μας κάπου ἄλλου; Δεῖξέ μας ποῦ τὸ ἔθαψες, διὰ νὰ τὸ ἀλείψωμεν μὲ τὰ μῦρα καὶ τὰ δάκρυά μας.

Ὁ ἄγνωστος ἐστάθη ἀκίνητος ἐμπρὸς τῆς. Καὶ μὲ φωνὴν γλυκεῖαν καὶ γνώριμον, ἡ ὁποία τὸν ἀπεκάλυψεν, εἶπε·

— Μαρία!

Ἡ Μαγδαληνὴ φωνάζει ἔξαλλος ἐκ χαρᾶς·

— Διδάσκαλέ μου! καὶ ἔδοκίμασε νὰ Τὸν προσκυνήσῃ. Ἄλλὰ Ἐκεῖνος ἀπεσύρθη εἰπὼν·

— «Μὴ μοῦ ἄπτου».

Αἱ γυναῖκες γεμᾶται πρωτοφανῆ ἀγαλλίασιν, τρέχουν νὰ φέρουν τὴν εἶδησιν εἰς τοὺς συνηγμένους μαθητάς.

Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖνοι τὸν εἶδον τὴν ἰδίαν ἡμέραν. Ἐνθουσιασμός ἀκράτητος ὄλων : «Χριστὸς ἀνέστη, Χριστὸς ἀνέστη!»

3

Εὐλογημένη τῆς Ἀναστάσεως ἡμέρα!

Καμμία ἡμέρα δὲν ὁμοιάζει μὲ αὐτήν. Καμμία χαρὰ εἰς τὸν κόσμον δὲν φθάνει τὴν σημερινήν.

Καὶ εἰς τὰ μέγαρα τῶν πλουσίων καὶ εἰς τὰς καλύβας τῶν πτωχῶν, πανταχοῦ λάμπει τῆς Ἀναστάσεως τὸ φῶς, πανταχοῦ ἀντιλαλεῖ χαρμόσυνον τὸ «Χριστὸς ἀνέστη».

Ἡ πίστις πρὸς τὸν Πλάστην ὄλους τοὺς δυναμώνει. Ἡ ἀγάπη σήμερον θερμαίνει παρά ποτε τὰς καρδίας. Ἡ ἀγαθότης ἐκδηλώνεται εἰς τὰ καλὰ ἔργα. Ἡ ψυχρότης ἐξαλείφεται ἀπὸ τὰς ψυχάς, τὰ ὀλέθρια μίσση λησμονοῦνται, τὰ χάσματα τῶν διενέξεων γεφυρώνονται. Νέα ζωὴ ἐξασφαλίζεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἀνεκφραστός χαρὰ πλημμυρίζει τὴν Χριστιανωσύνην. Ὅλοι ἐνώνονται εἰς μίαν ἐκδήλωσιν: «Χριστὸς ἀνέστη».

(Κατὰ Π. Φωστίνην. Διασκευὴ)

Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπροῦς.

ΚΑΘΑΡΩΤΑΤΟΝ ἡλιο ἐπρομηνοῦσε
τῆς αὐγῆς τὸ δροσᾶτο τὸ ὕστερο ἄερι.
Σύγνεφο, καταχνιὰ δὲν ἀπεροῦσε
τοῦρανοῦ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη.
Κι' ἀπὸ 'κεῖ κινημένο ἀρογοφουσοῦσε
τόσο λεπιὸ στὸ πρόσωπο τ' ἄερι,
πού λές καὶ λέει μὲς τῆς καρδιάς τὰ φύλλα:
γλυκειὰ ἢ ζωὴ κι ὁ θάνατος μαυρίλα.

Χριστὸς ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὄλοι, μικροὶ μεγάλοι, ἐτοιμασθῆτε
μέσα στὶς ἐκκλησιὰς τίς δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχθῆτε.
'Ανοίξατε ἀγκαλιὰς εἰρηνοφόρες
ἐμπροστὰ στοὺς Ἁγίους καὶ φιληθῆτε.
Φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μὲ χεῖλη,
πέστε Χριστὸς Ἀνέστη, ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Δάφνες σὲ πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι
καὶ βρέφη ὠραῖα στὴν ἀγκαλιὰ οἱ μανάδες.
Γλυκόφωνα κοιτώντας τίς ζωγραφι-
σμένες εἰκόνες ψάλλουν οἱ ψαλτάδες.
Λάμπει τὸ ἀσῆμι, λάμπει τὸ χρυσάφι
ἀπὸ τὸ φῶς πὸν χύνουν οἱ λαμπάδες.
Κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἁγιοκέρι,
ὁπὸν κρατοῦν οἱ Χριστιανοὶ στὸ χέρι.

Δ. Σολωμὸς

Ὁ Γεροθωμᾶς ρυθμιστὴς τοῦ καιροῦ.

Γεροθωμᾶς δὲν ἦτο κακὸς ἄνθρωπος. Εἶχεν ὅμως τὸ ἐλάττωμα νὰ εἶναι πολὺ μεμψίμοιρος καὶ νὰ μὴ μένη εὐχαριστημένος ἀπὸ τίποτε. Μὲ τὴν ἀδιάκοπον μεμψιμοιρίαν του ἠνώχλει ὅλους, ὅσοι τὸν ἐπλησίαζον.

Δυσηρεστεῖτο κυρίως ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε καιρὸν.

Ἐὰν ὁ ἥλιος ἐδείκνυε γελαστὸν πρόσωπον ἐπὶ δύο καὶ πλέον ἡμέρας συνεχῶς, τότε ἤκουον τὸν Γεροθωμᾶν νὰ γογγύζη. «ὦ εὐλογημένε μου καιρέ, μᾶς κατέστρεψες! Ὅλα προηγουμένως ἐπήγαιναν καλὰ ἕξ αἰτίας σου τώρα κατακαίεται ἡ χλόη καὶ τὸ χόρτον σαπίζουν οἱ καρποί».

Μόλις ἤρχιζε νὰ βρέχη, παρουσιάζετο ὁ Γεροθωμᾶς ὀδυρόμενος. «Κύτταξε, τί κατάρρα! Δὲν ἐννοεῖ νὰ παύση ἡ ἀπαισία αὐτὴ βροχὴ. Πολλὰ θὰ πάθωμεν ἀπὸ τὴν σημερινὴν νεροποντὴν. Ὅλα θὰ σπύσουν. Τί τὰ θέλετε; Δὲν πρέπει νὰ καλλιεργῶμεν πλέον τίποτε».

Ἰδιαιτέρως κατέκρινεν ἀδίκως τὸν καιρὸν ὁ Γεροθωμᾶς κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἐὰν ἐχιόνιζεν, δὲν ἔπαυεν, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκετο, νὰ διαμαρτύρεται. «Τόσον βαρὺν χειμῶνα, καθὼς τὸν ἐφετεινόν, δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ εἶχομεν ποτέ. Θ' ἀποθάνωμεν ὅλοι ἀπὸ τὸ ψῦχος».

Μ.Γ. Πατριδῆ καὶ Κ. Γιουσαλιτέου-Λαχανᾶ: Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Ε'. (Ἔκδ. Α' 1936) 14

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐφέρετο ὁ Γεροθωμᾶς. Χειμῶνα καὶ θέρους, ἀνοιξιν καὶ φθινόπωρον, δὲν ἔπαυεν οὔτε μίαν ἡμέραν τὸν πρωϊνόν του θρῆνον.

Κάποτε ὁ γείτων του ξυλουργός, ὁ ὁποῖος μὲ δυσφορίαν ἤκουε τὰ καθημερινὰ παράπονά του, ἐτόλμησε νὰ τοῦ εἶπη·

— Δὲν ἤμποροῦμεν πλέον νὰ σὲ ἀκούωμεν, Θωμᾶ! Δὲν σκέπτεσαι, ὅτι ἀμαρτάνεις πρὸς τὸν καλὸν Θεόν μας, παραπονούμενος διὰ τὰ ἔργα του ; Κανεῖς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ καιροῦ καλύτερα ἀπὸ Αὐτόν. Ἡ μήπως ἐφαντάσθης, ὅτι σὺ θὰ κατῶρθωνες νὰ ὀρίσης τοὺς καιροὺς σοφώτερα, ἂν εἶχες δύναμιν ; Θὰ παρουσίαζες ἐξάπαντος τοὺς ἀθλιωτέρους καιροὺς εἰς κάθε τόπον καὶ εἰς κάθε περίστασιν.

Τότε ὁ Γεροθωμᾶς ὠρθώθη· «Τί ; ἐφώναξε, τί ; Ἀληθινὰ δὲν γνωρίζεις τί λέγεις. Τοῦτο πρέπει νὰ μάθῃς· ἐάν ποτε μοῦ ἐδίδετο ἡ ἐξουσία ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν, θὰ ἔκαμνα ἕνα τόσον θαυμασίον καιρὸν παντοῦ, ὥστε ὅλοι θὰ ἔμενον μὲ ἀνοικτὰ τὰ μάτια καὶ τὸ στόμα. Δὲν θὰ ὑπῆρχεν οὔτε ψῦχος οὔτε ζέστη... Ὁ σῖτος θὰ ὑπερέβαινε τὸ ὕψος τῶν τριῶν μέτρων!»

Τί περίεργον ἀληθῶς! Ὁ Γεροθωμᾶς ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ κάποτε κύριος καὶ ἐξουσιαστής τοῦ καιροῦ ἐκεῖ ὑψηλά, ἄνωθεν τῶν νεφῶν, ὄχι ὁμως εἰς τὴν πραγματικότητα, ἀλλ'..... εἰς τὸ ὄνειρόν του.

2

Ὁ Γεροθωμᾶς ὠνειρεύθη. Ὁ Ἅγιος Πέτρος τὸν ὠδήγησεν ὑψηλά, εἰς τὸ μέγα ὠραῖον ἀνάκτορον τοῦ οὐρανοῦ, ἐπάνω ἀπὸ τὰ νέφη, τοὺς ἀνέμους καὶ τὰς βροχάς.

Ἐμεινε κατευχαριστημένος ὁ γέρων ἐκεῖ. Ὅλα

γύρω του ἦσαν θουμάσια. Ἀκριβῶς κάτωθεν του ἔξηπλώνετο ἡ θέα τοῦ Πειραιῶς καὶ πέραν αὐτοῦ ἡ θέα τῆς Σαλαμίνος.

Περιειργάσθη ὁ γέρον τὸ ἀνάκτορον, τοῦ ὁποίου οἱ τοῖχοι ἦσαν κυανοῖ. Παντοῦ ἔβλεπε παραδόξους μηχανάς. Ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς προσόψεώς του

παρετήρησε μέγα ὠρολόγιον. Ἐκατοντάδες πτερωτῶν ὑπηρετῶν ἀνέμενον τὰς διαταγὰς τοῦ Γεροθωμᾶ.

Ὁ γέρον ἐτέθη ἀμέσως ἐπιτόξεργον. Κατένειμε πρῶτον τὰς ὑπηρεσίας. Ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας θὰ εἶχον ὡς ἀσχολίαν τῶν νὰ σαρώνουν μὲ μεγάλα σάρωθρα τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ τὸ καθαρίζουν ἀπὸ τὰ σύννεφα. Ἄλλοι ὠφείλον νὰ κρεμοῦν

ἔξω τὸν ἥλιον κάθε πρωΐ, ν' ἀνάπτουν τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα κάθε βράδυ. Ἄλλοι χρέος εἶχον εἰς πρώτην διαταγὴν νὰ πιέζουν πελωρίους φουσητῆρας καὶ νὰ σκορπίζουν ψυχρὸν ἄερα εἰς τὴν γῆν κτλ. Δὲν ἔπρεπεν ὁμως κανεὶς νὰ κάμη τὸ παραμικρόν, πρὶν νὰ λάβῃ τὴν ἐντολὴν τοῦ Γεροθωμᾶ-

Ἄφοῦ ἐτακτοποίησε τὰ πάντα ἐσκέφθη νὰ κανο-
νίσῃ τὸν καιρὸν.

Διέταξε νὰ πέσῃ χάλαζα εἰς τὰς Κυκλάδας. Με-
γάλα μαῦρα σύννεφα νὰ σκεπάσουν τὴν Κέρκυραν.
Ὁ ἥλιος νὰ φαίνεται καὶ νὰ χάνεται κάθε ὥραν εἰς
τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα. Ῥαγδαία βροχὴ νὰ
πίπτῃ διαρκῶς ἐπὶ τῶν ὄροπεδίων τῆς Πελοποννήσου.
Ἄνεμοι σφοδροὶ νὰ φυσοῦν ἐξ ἀνατολῶν τὴν μίαν
ἡμέραν, ἐκ δυσμῶν τὴν ἄλλην. Χιῶν νὰ στοιβάζεται
ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλῶν ὄρέων. Τὸ ψῦχος νὰ
διαδέχεται ἀποτόμως τὴν ζέστην.

3

Μετ' ἀρκετὸν καιρὸν κατῆλθεν ὁ γέρων εἰς τὴν
γῆν πάλιν, διὰ νὰ ἀκούσῃ τί λέγουν οἱ ἄνθρωποι
τώρα διὰ τὸν καιρὸν.

Ἐπλησίασεν εἰς ὄμιλον χωρικῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον
συζήτησιν περὶ τῆς τωρινῆς ἀκαταστασίας τοῦ και-
ροῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς.

— Εἶμαι 80 ἐτῶν γέρων, ἔλεγεν ὁ ἀρτοποιός,
ἀλλὰ τέτοιον καιρὸν ποτέ μου ἕως τώρα δὲν εἶχα
ἶδει. Τί ἀκαταστασία!

— Ἐφέτος ὅλα ἥλλαξαν, προσέθεσεν ὁ καλαθο-
ποιός, καὶ ὅλα ἐξεφυλίσθησαν· τὰ μῆλα φαίνονται
σὰν ἄνοστα κυδῶνια.

— Οἱ κόκκοι τοῦ σίτου δὲν ἠμπόρεσαν νὰ γίνουν
μεγαλύτεροι ἀπὸ τοὺς κόκκους τοῦ συνάπεως, εἶπεν
ὁ γεωργός.

— Τὰ φύλλα τῶν μαρουλιῶν εἶναι ὀλόλευκα καὶ
ἡ γεῦσις των ἄνοστος, παρετήρησεν ὁ κηπουρός.

— Καὶ τὰ γεώμηλα δὲν εὐδοκίμησαν, διότι δὲν
εἶχαμεν ἀρκετὸν ἥλιον, εἶπεν ὁ μεταπράτης.

— Εἰς τὴν Ἀλβανίαν, Τουρκίαν καὶ εἰς ὅλον σχε-
δὸν τὸν γύρω μας κόσμον, ὅπως γράφουν αἱ ἐφη-

μερίδες, ἕνεκα τοῦ ἀστάτου καιροῦ ἄνθρωποι καὶ ζῶα ἠσθένησαν καὶ ἀποθνήσκουν, εἶπεν ὁ διδάσκαλος. Αἱ μέλισσαι τοῦ Ὑμηττοῦ δὲν παρήγαγον οὐδὲ σταγόνα μέλιτος. Ἐὰν ἐξακολουθήσουν τοιοῦτοτρόπως τὰ πράγματα, δὲν εἶναι, νομίζω, μακρὰν τὸ τέλος τοῦ κόσμου.

Ὁ Γεροθωμᾶς ἤκουσε μὲ δυσάρεστον ἔκπληξιν τὰς δυσμενεῖς κρίσεις τοῦ κόσμου διὰ τὸν καιρόν. Καὶ ἐσκέφθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ λάβῃ ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα, διὰ νὰ ἐπανέλθουν τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν συνειθισμένην κατάστασιν.

Ἐξεκίνησε καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ οὐρανοῦ. Ἦτο ἡ ἐνάτη πρωϊνὴ καὶ ὁμως ὁ ἥλιος δὲν ἦτο ἀκόμη ἀνηρτημένος ἔξω, τὰ ἄστρα δὲν εἶχον ἀποκρυβῆ· σύννεφα διέτρεχον μανιωδῶς τὸ στερέωμα· ἦστραπτε πανταχοῦ καὶ ἐβρόντα, ὡς νὰ ἦτο τῆς δευτέρας παρουσίας ἡ ἡμέρα. Θύελλαι ἐξέσπων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Ὁ Γεροθωμᾶς ἐζήτησε τοὺς πτερωτοὺς ὑπηρέτας, ἵνα δώσῃ εἰς αὐτοὺς τὰς νέας διαταγὰς του, ἀλλὰ πουθενὰ δὲν τοὺς εὔρισκεν. Οὗτοι εἶχον γίνει ἀφαντοί, μὴ θέλοντες νὰ ὑπηρετοῦν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τόσοσιν ἄδαοῦς διευθυντοῦ.

Ἦσθάνετο τώρα ὁ Γεροθωμᾶς τὸν ἑαυτὸν του ἀνίκανον εἰς τὸ νὰ ἐνεργήσῃ τίποτε διὰ τὴν καλύτερευσιν τοῦ καιροῦ. Καὶ ἐκ τῆς μεγάλης στενοχωρίας του ρυάκιον ἰδρωτός ἔρρεεν ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του.

..... Τότε ἐξύπνησεν.

4

Ἐξω ἀκόμη ἐπεκράτει σκότος. Ἦκούοντο μακρὰν ὑπόκωφοι βρονταὶ καὶ ἀπὸ τὰ παράθυρα εἰσέδουν

αί λάμπεις τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀστραπῶν. Ἐπλησίαζε, φαίνεται, μεγάλη καταιγίς.

Μὲ πολὺν κόπον ἠδυνήθη ὁ Θωμᾶς νὰ συνέλθῃ, νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν διαύγειαν τοῦ πνεύματός του καὶ νὰ ἀντιληφθῇ, ὅτι δὲν εὐρίσκετο εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Οὐρανοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς κλίνης του.

Ἐσπόγγισεν ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του τὸν ἰδρῶτα τῆς ἀγωνίας καὶ ηὐχαρίστησε τὸν καλὸν Θεόν, διότι ὅλη ἐκείνη ἡ ἐπὶ τοῦ καιροῦ κυριαρχία του ἴσχυσε μόνον εἰς τὸν ὕπνον του καὶ ὑπῆρξεν ἓν δυσάρεστον ὄνειρον. Ἐκτοτε ὁ Γεροθωμᾶς δὲν ἐγόγγυζε πλέον δι' ὅσα ἔβλεπεν νὰ γίνωνται εἰς τὴν γύρω του φύσιν καὶ εὕρισκε τὸν κάθε καιρὸν καλόν.

(Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Καρποὶ φρονήσεως καὶ πείρας

μάμμη μου λόγῳ τῆς φρονήσεως καὶ τῶν ἀρετῶν της ἐθεωρεῖτο καὶ ἦτο ἡ ἐξοχωτέρα γυναικεία προσωπικότης τῆς ἐποχῆς της εἰς τὴν ἐπαρχίαν της. Εἶχε κληρονομήσει τὴν σύνεσιν τοῦ πατρός της, τοῦ Ἰω. Ζαφειροπούλου, ἑνὸς ἐκ τῶν σημανόντων ἀγωνιστῶν τοῦ 1821.

Μοῦ ἤρρεσεν ἰδιαίτερος νὰ ἀκούω τοὺς σοφοὺς λόγους της, διδάγματα τῆς ὀρθοφροσύνης καὶ τῆς πείρας της. Ἀναφέρω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

«Ὅλα τὰ δυσάρεστα, παιδί μου, ἔλεγε, προέρχονται ἐκ τοῦ ὅτι κακῶς ἐκτιμῶμεν τὰ πράγματα

καὶ τὰ γεγονότα τῆς καθημερινῆς ζωῆς μας, δηλαδή ἀπὸ τὴν ἀπερισκεψίαν μας. Ἄν ἔμενα πλησίον σου μίαν ἡμέραν, ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας, στοιχηματίζω ὅτι θὰ ἠδυνάμην νὰ σοῦ ἀποδείξω, ὅτι εἰς πολλὰ ζητήματα πλανᾶσαι καὶ ὅτι συχνὰ λέγεις καὶ κάμνεις ἀνοησίας. Συμβαίνει αἱ πράξεις ποὺ ἐκτελεῖς, νὰ μὴ εἶναι πάντοτε ὀρθαί, ἐπειδὴ δὲν ἀναμετρᾷς κάθε φοράν τὰ ἐπακόλουθα τῶν σκέψεων, τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων σου. Καὶ ἐνῶ πταίεις εἰς τι σύ, ἀποδίδεις τὸ πταῖσμα ἀδίκως εἰς τοὺς ἄλλους ἢ εἰς τὴν τύχην.

Θέλεις νὰ ὁμιλήσω λεπτομερῶς καὶ ἐπὶ ὠρισμένων γεγονότων τῆς καθημερινῆς ζωῆς; Τὸ κάμνω πολὺ εὐχαρίστως.

1. Χρόνου φείδου.

Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ πρωῒ. Συμβαίνει νὰ στριφογυρίζης ἐπὶ τῆς κλίνης σου μίαν ὥραν, ἕως ὅτου ἀποφασίσῃς νὰ σηκωθῆς. Ἄν εὐρισκόμενην παρὰ τὸ πλευρόν σου, θὰ σοῦ ἔλεγον· «Σήκω· ὁ καιρὸς περνᾷ καὶ χάνεται. Τὶ θὰ ἔλεγες, ἂν καθ' ἕκαστον ἔτος ἔμενες ἀσθενῆς ἐπὶ τοῦ στρώματός σου δεκαπέντε ἡμέρας; Δὲν θὰ ἐστενοχωρεῖσο, διότι θὰ ἔχανες τὸ κέρδος τῆς ἐργασίας καὶ τῶν τέρψεων δεκαπέντε ἡμερῶν; Ἄν ὑπολογίσῃς, θὰ ἴδῃς, ὅτι μία ὥρα χαμένη κάθε πρωῒ ἰσοδυναμεῖ μὲ δεκαπέντε ἡμέρας τὸ ἔτος. Ἄν πάλιν κατακλίεσαι κάθε βράδυ μίαν ὥραν ἐνωρίτερον ἀφ' ὅσον πρέπει, χάνεις ἄλλας δεκαπέντε ἡμέρας. Καὶ τότε εἶναι τὸ ἴδιον ὡσὰν νὰ εἶχες μείνει ἀσθενῆς ἐπὶ ἓνα μῆνα.

Αἱ ἡμέραι, τέκνον μου, εἶναι τὸ νόμισμα τῆς ζωῆς.

Τὰ χρήματα πού χάνεις, δύνανται νὰ κερδηθοῦν πάλιν καὶ νὰ ἀνακτηθοῦν, ἀλλ' ὁ καιρὸς πού χάνεται δὲν ἀνακτᾶται. Ὁ καιρὸς, ὅταν περάσῃ δὲν ἐπανέρχεται. Ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος δὲν γνωρίζει καὶ οἰκονομῆ καὶ νὰ χρησιμοποιοῖ καλῶς τὸν καιρὸν του!

2. Τάξις

Ἐπὶ τέλους! Μετὰ τὴν ἔγερσίν σου ἀρχίζεις τὴν ἐργασίαν σου. Σὲ βλέπω νὰ πηγαίνῃς καὶ νὰ ἔρχεσαι, νὰ σκαλίζῃς ἐδῶ, νὰ γυρεύῃς ἐκεῖ κάτι, πού σοῦ χρειάζεται. Δὲν τὸ εὐρίσκεις καὶ στενοχωρεῖσαι. Τί ζητεῖς λοιπόν, τὰ βιβλία σου; Πῶς δὲν τὰ ἐτακτοποίησες ἀπὸ χθές; Περιέμενες, ἄλλος νὰ τὰ τακτοποιήσῃ; Ἐὰν σὺ ἢ ἰδία τὰ εἶχες θέσει ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε, δὲν θὰ ἔχανες τόσον καιρὸν σήμερον καὶ δὲν θὰ ἐλυπεῖσο. Δὲν γνωρίζεις τὸ ρητόν· «Εἷς τόπος διὰ κάθε πρᾶγμα καὶ κάθε πρᾶγμα εἰς τὴν θέσιν του;» Ὁ καιρὸς διὰ νὰ τακτοποιῆς τὰ πράγματά σου δὲν εἶναι χαμένος· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα σοῦ φέρει κέρδος τοῦλάχιστον ἑκατὸν τοῖς ἑκατόν· διότι ἂν ἀπαιτῶνται πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας διὰ νὰ τακτοποιήσῃς τὰ πράγματά σου, θὰ σοῦ χρειασθοῦν τοῦλάχιστον δέκα διὰ νὰ τὰ ζητῆς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

3. Ἀργία μήτηρ πάσης κακίας

Καὶ ἀποσπῶσα — ἐνθυμοῦμαι — ἡ μάμμη μου τοὺς ὀφθαλμούς της ἀπὸ τὸ πλέξιμόν της ἐσήκωσε τὰ γυαλιά της καὶ ἐξηκολούθησε μὲ τὸν διδακτικὸν τόνον της.

Αὔριον εἶναι ἑορτή. Ἐσκέφθης πῶς θά τὴν περάσῃς; Μὴ λησμονῆς, ὅτι ἄλλο ἢ ἀνάπαυσις καὶ ἄλλο ἢ ὀκνηρία. Ἡ ἀνάπαυσις, ἐρχομένη μετὰ τὸν κόπον, εἶναι ἀναγκαία καὶ ὠφελεῖ. Ἀπ' ἐναντίας ἡ ὀκνηρία γεννᾷ πολλὰ κακὰ καὶ φέρει πλῆξι. Μετὰ τὸν ἐκκλησιασμόν σου θέλεις νὰ ἀναπαυθῆς; Ἀλλάξε δι' ὀλίγην ὥραν ἀπασχόλησιν· κάμε γυμναστικὴν, πήγαινε περίπατον, τρέξε, πήδησε. Ἡ λάβε ἀνὰ χεῖρας ὠφέλιμον βιβλίον καὶ ἐντρύφησε εἰς τὰς σελίδας του. Πίστευσέ με, μικρὴ μου, τίποτε δὲν κουράζει τόσον, ὅσον ἡ ἀργία, ἡ παντελὴς ἀδράνεια. Τὸ χειρότερον δὲ εἶναι ὅτι, ἀφοῦ συνειθίσῃς νὰ ἀνέχεσαι τὴν ἀργίαν, τότε θὰ ἀρχίσῃς νὰ μισῆς καὶ νὰ ἀποτροπιάζεσαι τὴν ἐργασίαν.

Ὁ ὀκνηρὸς καὶ ἐπομένως ἄεργος κατ' ἀνάγκην ἀποκτᾷ κακὰς κλίσεις καὶ ὀλεθρίας ἔξεις. Ἀρχίζει νὰ μωρολογῆ καὶ νὰ κακολογῆ τοὺς ἄλλους, νὰ ἀναμειγνύεται ἀπρεπῶς εἰς ξένας ὑποθέσεις, νὰ παίζη τυχηρὰ παιγνίδια κτλ. Κατόπιν τούτων εὐκολὰ ἐννοεῖς, ὅτι ἐπέρχεται εἰς αὐτὸν ἡ δυστυχία καὶ ἡ καταστροφή.

Ὁ ὀκνηρὸς ἀποβαίνει ἀνόητος καὶ ἀνανδρος. Ἀνόητος, διότι παραμελεῖ τὰ καθήκοντά του καὶ τὸ ἐπάγγελμά του καὶ καταγίνεται μὲ ἀνωφελεῖς ἀπασχολήσεις καὶ μὲ τῶν ἄλλων τὰς ὑποθέσεις. Ἀνανδρος, διότι διὰ τῆς ἀνεργίας του καταδικάζει εἰς στερήσεις ὄχι μόνον τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς του, τὰ δέλφια του, τὰ τέκνα του.

Πράγματι ἡ ἀργία εἶναι μήτηρ πάσης κακίας.

4. Ἐπιμονὴ καὶ θέλησις.

Ἐρχεται ἡ ὥρα νὰ ἀρχίσῃς τὴν ἐργασίαν σου. Δὲν ἀργοῦν νὰ σοῦ παρουσιασθοῦν διάφοροι δυσκο-

λίαι. Εἶναι ἀνάγκη, διὰ τὴν προχωρήσασθαι, τὰς ὑπερνηκίης. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἐπιμονή. Ἡ πεῖρα τῆς ζωῆς, παιδί μου, μ' ἐδίδαξε πολλά. Εἶδα πολλοὺς τὰ ἀρχίζου, ὀλίγους ὅμως τὰ φέρου εἰς πέρασ ἐν ἔργον ἀξιόλογον ἢ μίαν σοβαρὰν πράξιν. Βέβαια ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντός, ὅπως ἔλεγον οἱ σοφοὶ μας πρόγονοι. Ἄλλ' ὄχι μόνον ζημιωνόμεθα, ἀλλὰ γινόμεθα καὶ καταγέλαστοι, ἂν μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκτελέσωμεν τὸ ἔργον μας. Τί θὰ εἶπουν οἱ ἄλλοι, ἂν σὲ ἴδουν τὰ ἀφίνης ἡμιτελῆ μίαν οἰκοδομήν;

Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ἀψίκοροι καὶ ἀμέσως βαρυνόμεθα τὴν ἐργασίαν. Ἄλλὰ δὲν φθάνει τὰ ὀργώσης μόνον τὴν γῆν· πρέπει καὶ τὰ ἀποτελειώσης τὴν γεωργικὴν σου ἐπιχείρησιν, δηλαδὴ τὰ σπείρης, διὰ τὴν ἔχης τὴν ἀξίωσιν κατόπιν καὶ τὰ θερύσης. Ὅταν ἡ κλῶσσα μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ θερμάνη τὰ ὡά της, ὅταν τὰ ἐγκαταλείψῃ πρὸ τῆς ὠρισμένης προθεσμίας, νεοσσοὶ δὲν θὰ ἐκκολαφθοῦν ἐξ αὐτῶν. Χωρὶς λοιπὸν ἐπιμονήν, μόνον ἡμιτελῆ καὶ ἐπομένως ἄχρηστα ἔργα θὰ ἐκτελῆς.

Πρὶν ἀρχίσῃς ἐν ἔργον, πρέπει πρῶτον τὰ ἐξετάσῃς, ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις του. Καὶ ὅταν πεισθῆς, ὅτι ἐπαρκοῦν αἱ δυνάμεις σου καὶ τὰ μέσα σου εἰς τοῦτο, τότε εἶπέ με ἀποφασιστικότητ᾽: «Θὰ τὸ κάμω!» Καὶ θὰ τὸ ἐκτελέσῃς, ἂν δὲν σοῦ λείψῃ ἡ θέλησις.

Ἡ θέλησις, παιδί μου, ὑπερπηδᾷ ὅλα τὰ ἐμπόδια, κάμνει δυνατὰ τὰ νομιζόμενα ὑπὸ τῶν ἐπιπολαίως σκεπτομένων ὡς ἀδύνατα. Εἰς τὰς ἐνενήκοντα πέντε περιπτώσεις ἐκ τῶν ἑκατὸν ὅταν ἀκούῃς τὰ λέγουσιν «ἀδύνατον», τὰ εἶσαι βεβαία, ὅτι τὸ ἀδύνατον αὐτὸ

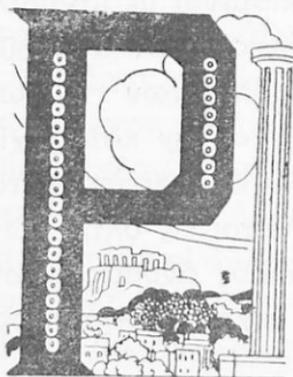
σημαίνει ἔλλειψιν θελήσεως καὶ μόνον. Εἶναι ἀνόητος συνήθεια νὰ ὀνομάζωμεν τὸ «δύσκολον» «ἀδύνατον». Ἡ θέλησις εὐκολύνει τὸ δύσκολον. Εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς νικοῦν ὄχι τόσον οἱ πεπροικισμένοι μὲ ἰσχυρὸν νοῦν, ὅσον οἱ ἔχοντες ἰσχυρὰν θέλησιν. Οἱ ἀσθνοῦς θελήσεως ἄνθρωποι παραπαίουσι εἰς ὅλην τὴν ζωὴν, ἀφίνουσι ἀτελείωτον τὴν μίαν ἐργασίαν καὶ ἀρχίζουσι ἄλλην διὰ νὰ τὴν ἀφήσουσι καὶ αὐτὴν «στὰ μισά», εἶναι ἀσταθεῖς καὶ εὐμετάβλητοι εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἄνδρας ὄλων τῶν αἰώνων δὲν ἦτο ἐστερημένος μεγάλης θελήσεως.

Καλὴ μου μάμμη! Οἱ σοφοὶ σου λόγοι ἤχοῦν ἀκόμη εἰς τὰ ὠτά μου. Ποτὲ δὲν θὰ τοὺς λησμονήσω, ὅσα ἔτη καὶ ἂν παρέλθουν. Μέσα τῶν καθρεπτίζεται τῆς ψυχῆς σου ἡ ἀρετὴ, τοῦ νοῦ σου ἡ φρόνησις καὶ τῆς ζωῆς σου ἡ πεῖρα.

(Κ. Γ- Λ.)

Τὸ παράπονον τοῦ Ἰλισσοῦ.

αγδαία φθινοπωρινή βροχή εἶχεν αὐξήσει τὰ νερά τοῦ Ἰλισσοῦ. Ἐρρεον ταῦτα εἰς μικρὰ χωριστὰ ρεύματα ἐπὶ τῆς ἀνωμάλου κοίτης του.

Ὁ Ἰλισσὸς εἶχε ζωογονηθῆ κάπως. Δὲν εἶχε βεβαίως τὴν ὁμοίότητα τῶν μικρῶν ποταμῶν, τῶν ὁποίων ὁ ἦχος ἐνθυμίζει παιδικούς γέλωτας· οὔτε τὸν ἄγριον καὶ θορυβώδη δρόμον τῶν ὄρεινῶν χειμάρρων· οὔτε ὅμως καὶ τὴν ἐπιβλητικὴν καὶ ἀθόρυβον κίνησιν τῶν μεγάλων ποταμῶν.

Ὁ μικρὸς Ἀθηναϊκὸς ποταμὸς ἐφαίνετο παραπονούμενος. Τὸ ἀσθενὲς κελάρυσμα τῶν μικρῶν κυμάτων του ἐφαίνετο ὡς νὰ μᾶς ἔλεγεν·

— Εἶμαι μικρὸς, ἀσήμαντος· δὲν ἔχω οὔτε τὸ μέγεθος, οὔτε τὴν μεγαλοπρέπειαν, οὔτε τὴν χρησιμότητα τῶν μεγαλυτέρων ἀδελφῶν μου, τοῦ Πηνειοῦ, τοῦ Ἀχελφου, τοῦ Νείλου καὶ τόσων ἄλλων. Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω τὴν μεγάλην τιμὴν νὰ διέρχωμαι διὰ μέσου τῶν Ἀθηνῶν.

Ὀλίγα νερά ρέουν σήμερον εἰς τὴν κοίτην μου. Ζηραί, παρημελημένοι καὶ ἄθλια εἶναι αἱ ὄχθαι μου. Καὶ ὅμως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐσκιάζοντο αὐταὶ μὲ πλατάνους καὶ μὲ λεύκας καὶ ἐστολίζοντο μὲ δάφνας. Μεταξὺ τῶν δένδρων μου προέβαλλον ναοὶ καὶ βωμοὶ καὶ ἀγάλματα.

Οἱ Ἀθηναῖοι διήρχοντο τότε πολλὰς ὥρας πλησίον μου. Οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι ἐδίδασκον ὑπὸ τὴν παχεῖαν σκιὰν τῶν πλατάνων μου.

Ἦμην τότε ἀγαπητὸς καὶ χρήσιμος, ὅσον φαίνομαι ἄχρηστος σήμερον. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι λησμονοῦν τὴν μεγάλην ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν καὶ τώρα ἀκόμη δύναμαι νὰ προσφέρω εἰς αὐτοὺς.

Ἐγὼ ἐγνώρισα τὴν ἀρχαίαν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐγὼ εἶδον εἰς καλὴν κατάστασιν τὰ μνημεῖα τέχνης, τῶν ὁποίων σήμερον θαυμάζετε τὰ ἐρείπια. Εἶδον ἀκόμη καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ὁ χρόνος καὶ βάρβαροι ἄνθρωποι κατέστρεψαν ἐντελῶς καὶ δὲν ἄφησαν οὐδὲ ἶχνος τῶν.

Εἶδον τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ταπεινὸν ἀκόμη χωρίον· τὴν εἶδον ἔπειτα μεγάλην καὶ ἔνδοξον. Τὴν παρηκολούθησα δούλην τῆς Ρώμης, δούλην, ἀλλὰ καὶ διδάσκαλον αὐτῆς. Τὴν εἶδα νὰ παραδίδη τὰ πρωτεῖα εἰς τὸ Βυζάντιον. Συνέζησα μὲ αὐτὴν, ὅταν ἐστέναζεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων.

Ἦμην καὶ ἐγὼ ἄθλιος καὶ ἐλειενός· δὲν ἄφησα ὅμως τὴν ἀγαπητὴν μου πόλιν. Ἐχάρην διὰ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν της. Ἐκείνη ὅμως δὲν μὲ ἐνεθυμήθη εἰς τὴν εὐτυχίαν της.

Ἡ πηγὴ μου εἰς τὸν Ὑμηττὸν εἶναι σήμερον περιφρονημένη· μὲ πολὺν κόπον φθάνουν τὰ νερά μου μέχρι τῶν Ἀθηνῶν. Αἱ ὄχθαι μου, ἀντὶ τῶν δένδρων, τῶν θάμνων, τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ἀγαλμάτων καλύπτονται τώρα ἀπὸ πτωχικὰς καλύβας ἢ σωρούς χωμάτων. Ἡ ὑπὸ τὸν πλάτανον πλουσία πηγὴ ψυχροτάτου ὕδατος δὲν ὑπάρχει πλέον.

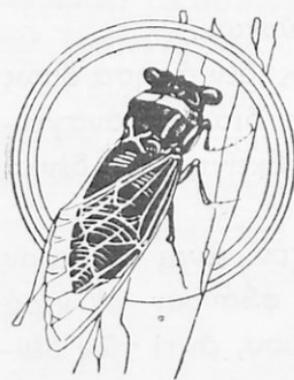
Διέρχομαι πάντοτε πλησίον τοῦ Σταδίου καὶ βλέπω μὲ θαυμασμόν, ὅτι τὸ ἐστολίσατε καὶ πάλιν μὲ κατάλευκον μάρμαρον. Διέρχομαι πάντοτε παρὰ

τὸν κατεστραμμένον ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὁ ὁποῖος μου ἐνθυμίζει πάντοτε τὴν παλαιὰν δόξαν μας. Βλέπω μὲ θαυμασμόν, ἀλλὰ καὶ μὲ βαθύτατον πόνον τὴν σημερινὴν Ἀκρόπολιν καὶ βραδέως κινούμενος ἀνὰ τὴν Ἀθηναϊκὴν πεδιάδα, φθάνω ἐπὶ τέλος εἰς τὴν θάλασσαν. Μόνη αὐτὴ δὲν μετεβλήθη.

Ἐποῖαν χαρὰν αἰσθάνομαι, ὅταν ἐνώνωμαι μὲ τὰ κύματα, τὰ ὁποῖα ἔφεραν τὸν ἔνδοξον στόλον τῆς Σαλαμῖνος! Ἐνθυμούμεθα μαζὶ τὴν παλαιὰν εὐτυχίαν μας... Ἀλλὰ, ἀντὶ τοῦ ἔσματος τῶν Νηρηίδων, ἀκούομεν τώρα τὸν σφυριγμὸν τῶν ἀτμοπλοίων, τῶν αὐτοκινήτων καὶ ἀεροπλάνων.

(Κατὰ Αἰ. Αἰγινήτου)

Ὁ θερισμός.

Ἱ ἀγροὶ εἶναι πλήρεις σίτου. Αἱ κεφαλαὶ τοῦ κλίνουσι πρὸς τὰ κάτω ἕνεκα τοῦ μεστωμένου καρποῦ, τὸν ὁποῖον φέρουσι. Τὰ δρέπανα εἶναι ἔτοιμα καὶ τροχισμένα καὶ περιμένουσι τὰς στιβαρὰς χεῖρας τῶν θεριστῶν καὶ τῶν θεριστριῶν.

Ὁ θερισμὸς ἐνεργεῖται συνηθως ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν κορασίων ἰδίως, ἐπειδὴ αὐταὶ εἶναι εὐλυγιστότεραι καὶ μικρότεραι κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ δύνανται νὰ ἀποκόπτουσι χαμηλότερον τοὺς στάχεις. Εἶναι δὲ ἓν ἐκ τῶν ὤραιότερων ἀγροτικῶν θεαμάτων ὁ θερισμὸς.

Ἄλλ' ἂν εἶναι εὐάρεστον θέαμα, δὲν εἶναι ὁμως καὶ εὐάρεστον ἔργον. Ὁ λόκληρον τὴν ἡμέραν διέρχονται αἱ ταλαίπωροι θηρίστριαι ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας θερμοῦ ἡλίου. Ὁ ἰδρῶς ρεεῖ ποταμηδὸν ἐκ τῶ προσώπων των, τὰ ὁποῖα μαυρίζουν καὶ σκληρύνονται πολὺ ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ καύματος. Διὰ τοῦτο καταντοῦν αὐταὶ σχεδὸν ἀγνώριστοι μετὰ τὸ πέρασ τοῦ θηρισμοῦ. Καὶ αἱ χεῖρές των παλαίουσαι πρὸς τὰς ἐντὸς τοῦ σίτου βλαστανούσας ἀκάνθας, προβάλλουν ἐνίοτε αἵματωμένοι καὶ κατεσχισμένοι. Καὶ ἡ ὅλη θέσις τοῦ σώματος, ἠναγκασμένου διαρκῶς νὰ κύπτῃ, μεταβάλλει τὸ ὠραῖον μακρόθεν θέαμα εἰς θέαμα κάπως λυπηρὸν ἐκ τοῦ πλησίον.

Οἱ ἄνδρες δένουν τοὺς θηρισμένους στάχεις εἰς δεμάτια, τὰ ὁποῖα μεταφέρουν διὰ τῶν ὑποζυγίων των εἰς τὰ ἀλώνια. Ἐκεῖ τὰ τοποθετοῦν τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου κανονικῶς, ὥστε ν' ἀποτελεσθῇ θημιωνιά. Μολονότι ἰδρωμένοι καὶ πνευστιῶντες, ἔνεκα τοῦ καύσωνος καὶ τοῦ κόπου, ποτὲ δὲν χάνουν τὴν εὐθυμίαν των. Ὅταν ἀποβλέψουν εἰς τοὺς μεστοὺς στά-

χεις, τῶν ὁποίων τὸν ἄδρὸν καρπὸν θὰ μεταφέρουν μετ' ὀλίγον εἰς τὸν οἶκον των, λησμονοῦν τὸν κόπον καὶ τὰς ἄλλας ταλαιπωρίας.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν γίνεται διακοπὴ τῆς ἐργασίας. Οἱ θερίζοντες συναθροίζονται ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου, ὅπου κάμνουν τὸ λιτὸν πρόγευμά των. Μετὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν ἢ καὶ ὕπνον ἐπαναλαμβάνουν πάλιν τὸ ἔργον των μέχρι τοῦ λυκόφωτος.

Ἄργά, πολὺ ἄργά, ἐπανέρχονται εἰς τὸν οἶκον καὶ γευματίζουν σχεδὸν τὴν δεκάτην ὥραν τῆς νυκτός. Ἐλαῖαι, ρεβίθια, ἢ κολοκύθια βραστά, ἢ πρόχειρον εἶδος τραχανᾶ, ἀποτελοῦν τὸ σύνηδες γεῦμα τῆς ἑσπέρας.

(Κατὰ Γ. Δροσίνη)

Τὸ θέρος.

*Μ*Ε τοῦ καιροῦ τὸ γόρισμα τ' ὄνειρο θ' ἀληθέψη. Στὶς καλαμιές ἀπόγυρτες ἀπ' τὰ βαριά τὰ στάχνα νεράδες ἀσπρομάντηλες διαβαίνουν οἱ θερίστρες.

Τ' ἀνάλαφρα ἀσπρομάντηλα, σφιγμένα μὲ τὰ δόντια, φυλακτικά ἀπ' τὸ λόκαμα τὶς ὄψες ἀποκρούβουν καὶ δείχνουν τὰ ματόφρονδα κοράκια μὲς στὸ χιόνι.

Πίσω ἀπ' τὸ διάβα τους, στρωτὰ χειρόβολα τὰ στάχνα χαράζουν στράτα ἀπάτητη στὸν ἥλιο καὶ στ' ἀγέρι.

Γιὰ τὶς βαρύτερες δουλειές ἄξια κι' ἀντρίκια χέρια στρίβουν κλωνάρια κοτσικιᾶς καὶ ζώνουν τὰ δεμάτια.

Τ' ἄλογο χαμοδένοντας στὸ χέρσωμα νὰ βόσκη, πᾶει τὸ κοπέλι γιὰ νερὸ μὲ δυὸ φλασκιά στὰ χέρια· κι' ἢ μάνα ἀποκοιμίζοντας στ' ἀπόσκιο τὸ παιδί της στρώνει στεγνὸ, ἀμαγείρευτο τῆς ἀργατιᾶς τὸ δεῖπνο μὲ προῶϊμο κριθαρίτικο ψωμί, ποὺ δὲ χορταίνει.

Γ. Δροσίνης.

Ὁ θάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.

το ἄνοιξις τοῦ 1453.

Τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶ-
χον στενωῶς πολιορκημένην οἱ
Τοῦρκοι.

Ὁ σουλτᾶνος Μωάμεθ ὁ Β΄
πρὶν ἢ ἐπιχειρήσῃ τὴν ὀριστι-
κὴν ἔφοδον κατὰ τῆς μεγάλης
πόλεως, κάμνει εἰς τὸν Αὐτο-
κράτορα Κωνσταντῖνον τὸν Πα-

λαιολόγον προτάσεις περὶ παραδόσεώς της. Διὰ τοῦ
Ἰσμαήλ Χάμπα τοῦ διαβιβάζει τὰ ἑξῆς:

«Τὰ πάντα ἔχουν ἐτοιμασθῆ διὰ τὴν γενικὴν ἔφο-
δον. Παραχώρησον εἰς ἡμᾶς τὴν πόλιν, ὑπὸ τὸν ὄρον
νὰ ὑπάγῃς ὅπου θέλεις, μὲ τοὺς ἄρχοντάς σου καὶ τὰ
ὑπάρχοντά των. Ἄν ἐπιμένης εἰς τὴν ἔνοπλον ἀντί-
στασιν, καὶ σὺ καὶ οἱ δικοί σου θὰ χάσετε καὶ τὴν
ζωὴν σας καὶ τὰ ὑπάρχοντά σας. Οἱ δὲ ἄλλοι κά-
τοικοι ἀφοῦ συλληφθοῦν ὡς αἰχμάλωτοι, θὰ δια-
σκορπισθοῦν εἰς ὅλην τὴν γῆν».

Ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀφοῦ ἔλαβε καὶ τὴν γνώμην τῶν
συμβούλων του, συγκλητικῶν λεγομένων, ἀπήντησε
μὲ θάρρος:

«Τὸ νὰ σοῦ παραδώσωμεν τὴν πόλιν οὔτε ἰδικόν
μου δικαίωμα εἶναι οὔτε κανενὸς ἄλλου ἐκ τῶν κα-
τοικούντων ἐντὸς αὐτῆς. Διότι, κατόπιν κοινῆς ἀπο-
φάσεως, αὐτοβούλως θὰ ἀποθάνωμεν ὅλοι καὶ δὲν

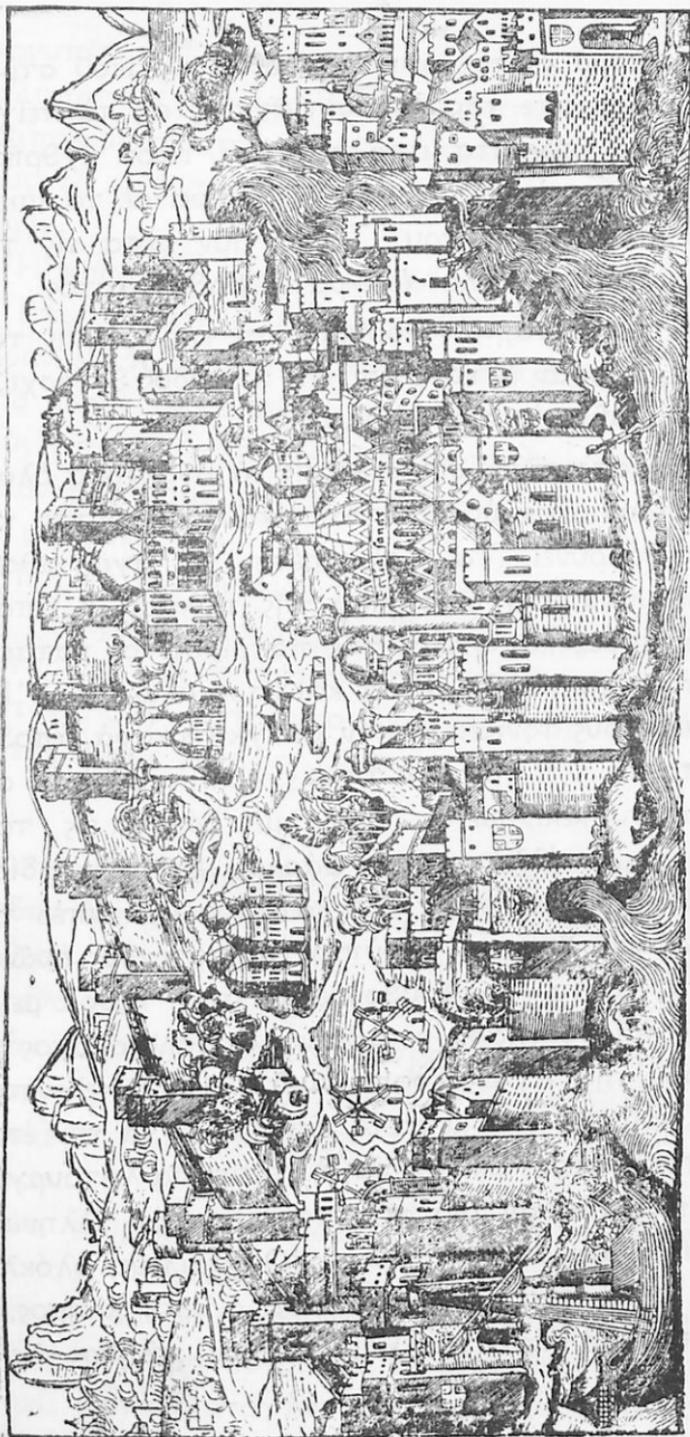
Μ.Γ.Πετριδῆ καὶ Κ. Γιοτσαλίτου-Λαχανᾶ· Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Β΄ (*Ἐκδ.Α΄ 1936) 15

θὰ λυπηθῶμεν καθ' ὅλου τὴν ζωὴν μας ὑπερασπιζοντες τὴν πατρίδα μας».

Ὁ Μωάμεθ ἀκούσας τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κωνσταντίνου ὠργίσθη. Καὶ ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὴν πολιορκίαν, ἣ ὁποία ἐσυνεχίζετο ἀπὸ ἑπτὰ ἤδη ἑβδομάδων. Ὁρίσθη λοιπὸν ὡς ἡμέραν τῆς ἀποφασιστικῆς ἐφόδου τὴν 29 Μαΐου. Τὴν παραμονὴν ἔκαμε προκηρύξεις εἰς τοὺς στρατιώτας του, μὲ τὰς ὁποίας τοὺς ὑπέσχετο τὰ ἑξῆς: Ἐν κυριευσθῆ ἡ πόλις, θησαυροὶ καὶ αἰχμάλωτοι θὰ εἶναι κτῆμά των. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας θὰ εἶναι εἰς τὴν πλήρη διάθεσιν των ἡ πόλις. Αὐτὸς θὰ κρατήσῃ μόνον τὰ τεῖχη καὶ τὰς οἰκοδομάς της. Ὅσοι θ' ἀναβοῦν πρῶτοι εἰς τὰ τεῖχη, θὰ ἔχουν ἀξιώματα καὶ γαίας. Ὅσοι τυχὸν ὀπισθοχωρήσουν ἀπὸ δειλίαν, θὰ πέσουν ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου.

Τὴν νύκτα ἐκείνην τὸ στρατόπεδον τῶν Τούρκων ἦτο φωταγωγημένον. Κίνησις μεγάλη παρετηρεῖτο ἐκεῖ. Δερβίσαι, γεματοὶ θρησκοληψίαν, ἀκούραστοι περιέτρεχον τὰς διαφόρους θέσεις καὶ ἐξήγειρον τὸν φανατισμὸν τῶν στρατιωτῶν. Ἐλκυστικαὶ ἦσαν αἱ ὑποσχέσεις, ποὺ τοὺς ἔδιδον· «Ὅσοι ἀπὸ σᾶς θὰ φονευθοῦν κατὰ τὴν μάχην, ἔλεγον, θὰ φάγουν καὶ θὰ πίουں ὀλόσωμοι ἀπόψε εἰς τὸν Παράδεισον μαζὶ μὲ τὸν Προφήτην μας. Καὶ ὅσοι θὰ ζήσουν μετὰ τὴν μάχην, θὰ κάμουν ἰδικούς των τοὺς θησαυροὺς τῆς πόλεως».

Θόρυβος πολὺς ἐπεκράτει. Τύμπανα ἐκρότουν. Προσευχαὶ τῶν χοτζάδων ἠκούοντο. Οἱ πολεμισταὶ μὲ ἀλαλαγμοὺς ἐδέχοντο τὰς προτροπὰς τῶν ἀνωτέρων των. Καὶ περιέμενον τὸ γενικὸν πρόσταγμα.

Τὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅπως ἦσαν πρὸ τῆς ἀλώσεως.

Ἡ λαμπρὰ φωταγώγησις τοῦ Τουρκικοῦ στρατοπέδου ἔρριπτε τὰς ἀνταυγείας τῆς εἰς τὰ τείχη, τὰ γεμᾶτα ρήγματα ἀπὸ τὰς ἕως τώρα ἐχθρικὰς προσβολάς, καὶ εἰς τὸν ἡσυχον λιμένα μὲ τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα πλοῖά του. Τούναντίον μέσα εἰς τὴν πολιορκουμένην πόλιν ἐπεκράτει βαθὺ σκότος.

Ἀπὸ τὰ φῶτα, τὸν θόρυβον καὶ τὴν κίνησιν τῶν ἐχθρῶν ἐνόησαν οἱ κάτοικοι, ὅτι ἡ ἔφοδος θὰ ἤρχιζεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν.

Ὁ Κωνσταντῖνος συγκαλεῖ εἰς τὰ ἀνάκτορα ὅλους τοὺς στρατιωτικούς καὶ πολιτικούς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἐνθαρρύνει. Τοὺς προτρέπει νὰ ἀγωνισθοῦν γενναίως διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως, ἡ ὁποία εἶναι «βοηθὸς καὶ σκέπη τῆς πατρίδος καὶ καταφύγιον τῶν χριστιανῶν, ἐλπίς καὶ χαρὰ ὄλων τῶν Ἑλλήνων». Τοὺς τονίζει, ὅτι ἐν ἀνάγκῃ καὶ νὰ ἀποθάνουν πρέπει ὑ π ἔ ρ π ἰ σ τ ε ω ς κ α ἰ π α τ ρ ἰ δ ο ς.

Τότε συγκεκινημένοι ὅλοι, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ καὶ μὲ θάρρος εἰς τὰς καρδίας, ἀπεκρίθησαν ὁμοφώνως· «Ἄς ἀποθάνωμεν ὑπὲρ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἡμῶν».

Μετὰ ταῦτα, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς μεγιστᾶνας καὶ τὸν λαὸν μεταβαίνει ὁ Παλσιολόγος εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας. Φεῦ! Ἦτο ἡ τελευταία φορά, πού τὴν ἐπεσκέπτετο· δὲν ἔμελλε νὰ τὴν ἐπανίδῃ ποτὲ πλέον. Ἐκεῖ ἐψάλη ἡ τελευταία λειτουργία· ἐκεῖ ἠκούσθησαν διὰ τελευταίαν φοράν ἑλληνικαὶ Χριστιανικαὶ ψαλμοὶ καὶ δεήσεις. Ὁ βασιλεὺς, ὁλόκληρος ἡ αὐλή του, οἱ μεγιστᾶνες, ὁ ἱερός κληρὸς, οἱ στρατιωτικοὶ ἄρχηγοὶ καὶ ἄπειρον πλῆθος λαοῦ

ἔγονυπέτησαν διὰ τελευταίαν φορὰν ὑπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θόλους. Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ ΙΑ΄ καὶ οἱ συμπολεμισταὶ του, ἀφοῦ συνεχώρησαν πρὸς ἀλλήλους τὰ ἁμαρτήματά των, ἔλαβον τὴν θείαν μετάληψιν.

Ἡ κατάνυξις καὶ ἡ ἀγωνία ὄλων ἦτο μεγάλη.

Ἐπειτα μετέβη ὁ Αὐτοκράτωρ διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὸ Παλάτιον, διὰ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ ὅλους τοὺς οἰκείους καὶ ὑπηρέτας του καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσῃ. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην «καὶ ἀπὸ ξύλον ἢ πέτραν καὶ ἂν ἦτο κανεῖς, δέν θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ δακρύσῃ».

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀναβαίνει εἰς τὸν ἵππον του καὶ περιέρχεται τὰ τεῖχη καὶ τοὺς πύργους, διὰ νὰ ἐπιτηρήσῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ τοὺς φυλάσσοντας στρατιώτας. Ὅλοι ἐστέκοντο ἄγρυπνοι καὶ προσεκτικοὶ εἰς τὰς θέσεις των.

3

Κατὰ τὰ ἐξημερώματα ἀρχίζει τῶν Τούρκων ἡ μακρινὴ ἔφοδος κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἐπίθεσις γίνεται καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης καὶ ἐναντίον ὄλου τοῦ περιβόλου τῶν τευχῶν. Ἡ πλέον λυσιώδης ὁμως προσβολὴ γίνεται παρὰ τὴν λεγομένην Πύλην τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ, ἐκεῖ ὅπου εὕρισκετο ὁ Αὐτοκράτωρ, διευθύνων ὁ ἴδιος τὴν ἄμυναν.

Δύο τουρκικαὶ ἐπιθέσεις ἀποκρούονται γενναίως ἀπὸ τοὺς ἀνδρείους ὑπερασπιστὰς τῆς πόλεως. Αἱ κλίμακες τῶν ἐπιχειρούντων ν' ἀναρριχηθοῦν ἐπὶ τοῦ τεύχους θραύονται καὶ οἱ ἀναβαίνοντες κρημνίζονται. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Μωάμεθ οἱ Γενίτσαροι

ἐπιχειροῦν σφοδρὰν ἐπίθεσιν, ἀλλ' ἀποκρούονται μετὰ μεγάλας ἀπωλείας.

Οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὰ τεῖχη τὰ πρὸς τὴν θάλασσαν ρίπτουν τὸ ὑγρὸν πῦρ καὶ καίουν τὰ τουρκικὰ πλοῖα.

Ἐκεῖ ὁ καπνὸς τῶν τουρκικῶν τηλεβόλων καὶ τῶν πυρπολουμένων πλοίων «ὡσὰν σκοτεινὴ νεφέλη ἀποκρύπτει τὸν ἥλιον καὶ σκεπάζει τὸν οὐρανόν».

Ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη ἀνατείλει καὶ ὁ Βασιλεὺς βλέπων τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡρωϊκῆς ἀντιστάσεως τοῦ στρατοῦ του, ἀνακράζει γεμᾶτος ἀπὸ χαρὰν· «Συστρατιῶται καὶ ἀδελφοί μου, ἰδικὴ μας εἶναι ἡ νίκη, ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν πολεμεῖ».

Ἄλλ' αἴφνης βλέπει, ὅτι εὐρίσκεται περικυκλωμένος. Τί εἶχε λοιπὸν συμβῆ; Κάτι ἀπροσδόκητον καὶ φοβερόν. Μία μικρὰ ὑπόγειος πύλη τῶν τειχῶν εἶχε λησμονηθῆ ἀνοικτὴ. Ταύτην ἀνακαλύπτουν ἀνελπίστως οἱ Τοῦρκοι καὶ δι' αὐτῆς εἰσέρχονται ἀρκετοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐντὸς τῆς πόλεως.

Συγχρόνως ὁ σουλτᾶνος, πληροφορηθεὶς τοῦτο, ἐπιτίθεται σφοδρότερον κατὰ μέτωπον. Καὶ ἓνα μέρος τῶν Γενιτσάρων κατορθώνει ν' ἀναβῆ τὸ τεῖχος.

Στιγμὴ φοβερὰ διὰ τὸν Κωνσταντῖνον. Ὁρμᾶ ἐναντίον τοῦ πυκνοτέρου στίφους τῶν Τούρκων καὶ ἀγωνίζεται μετὰ τῶν ἀκολουθῶν καὶ ὑπασπιστῶν του ὡς ὁ τελευταῖος τῶν στρατιωτῶν. Τὸ αἷμα ρεεῖ ποταμηδὸν ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν του.

Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν του εἶχον πέσει νεκροί, ἀφοῦ ἠγωνίσθησαν γενναϊότατα.

Ὁ στρατιώτης - βασιλεὺς βλέπει τὸ ἀδιέξοδον καὶ ἀνακράζει· «Ἡ πόλις κυριεύεται κ' ἐγὼ ζῶ ἀκόμη; Δὲν ὑπάρχει Χριστιανὸς νὰ λάβῃ τὴν κεφαλὴν μου;»

Μόλις εἶπε τὰς λέξεις αὐτὰς καὶ δέχεται κτύπημα Τούρκου κατὰ πρόσωπον. Ὁ Κωνσταντῖνος ἀποδίδει

ἀμέσως τὸ κτύπημα, ἀλλὰ δέχεται δεύτερον τραῦμα σοβαρὸν ὀπισθεν. Καὶ πίπτει κτυπηθεὶς καὶ αὐτός, ὅπως ἡ πόλις, ἐκ τῶν ὀπισθεν καὶ μένει ἐκεῖ ἐξαφανισθεὶς ὑπὸ τὸν σωρὸν τῶν πτωμάτων.

Μετὰ μεσημβρίαν ὁ Μωάμεθ ὁ Β΄ διέταξε νὰ ἐρευνηθοῦν τὰ πτώματα, διὰ νὰ εὔρουν τὸν νεκρὸν τοῦ ἡρωικοῦ βασιλέως. Τὸν ἀνεκάλυψαν ἐπὶ τέλους ἀγνωρίζαντες αὐτὸν ἀπὸ τὰ ἐρυθρά του πέδιλα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν κεντημένοι χρυσοὶ ἀετοί.

Ὁ νικητὴς σουλτᾶνος τότε παρήγγειλεν ἡ μὲν κεφαλὴ τοῦ τελευταίου ἐκ τῶν Παλαιολόγων νὰ στηθῆ ἐπὶ κίονος πρὸς ἐπίδειξιν, τὸ δὲ σῶμά του νὰ ταφῆ.

Μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου ἐτάφη καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων. (Μ.Γ.Π.)

2) Ἡ κωνσταντίνου ἡ ἐπιγραφὴ τῶν Θεῶν βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Παλαιολόγος:†

Κωνσταντίνου Παλαιολόγου: 1) Τὸ ξίφος τοῦ σώζεται ἐν τῇ ὀπλοθήκῃ τοῦ Τουρίνου καὶ φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Τῷ ἡγεμόνι καὶ πιστῷ ἀθρόνῃ Κωνσταντίνῳ». 2) Ἡ ὑπογραφή του «† Κωνσταντίνος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων Παλαιολόγος:†». 3) Ἡ σφραγὶς του. 4) Μονόγραμμα Παλαιολόγων.

Εἶναι γραφτό.

(Λόγοι Κ. Παλαιολόγου)

Τὸ ξέρω. Εἶναι γραφτὸ νὰ πέσῃ ἡ Πόλις.
Οἱ ἐχθροὶ τῆς εἶναι τόσο δυνατοί,
πὺν τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ σπάσῃ
τὴν ἀκατάβλητὴ τους τὴν ὄρμη.

Ὅμως μὲ τοὺς ὀλίγους πιά πιστοὺς μου,
—στερνός τῆς, πεπρωμένος βασιλιᾶς—
θὰ τὴν ὑπερασπίσω μὲ τὸ σθένος
ὅλο τῆς πικραμένης μου καρδιᾶς.

Καὶ μὰ παρηγοριὰ δὲ θὰ μοῦ λείψῃ
ὡς τὴ στερνὴ προή μου, πὼς ξανά
τῶν ιδεῶν μου ἢ Πόλις ἢ ἀγαπημένη
θὰ προβάλλῃ ὅπως ἦταν μὰ φορὰ.

Σ. Σκίπης

Τὸ αὐγὸν τοῦ Κολόμβου.

Χριστόφορος Κολόμβος εἶχε ἤδη ἀνακαλύψει τὴν Ἀμερικήν, εἶχε μάλιστα κάμει καὶ τὸ δεῦτερόν του ταξίδιον εἰς αὐτήν. Ἴσπανός τις καρδινάλιος (μητροπολίτης καθολικὸς) διωργάνωσε τότε ἑορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου ἐξερευνητοῦ, ὁ ὁποῖος συν-εκέντρωνε τὸν γενικὸν θαυμασμόν. Κατ' αὐτὴν ὁ καρδινάλιος ἀπήγγειλε μακρὸν ἐγκωμιαστικὸν λόγον διὰ τὴν γενομένην ἀνακάλυψιν. «Τὸ κατόρθωμα αὐτό, ἐτόνισεν, εἶναι ἡ μεγίστη νίκη, τὴν ἐποῖαν ἐκέρδισέ ποτε τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἐπιρροὴ ἑνὸς μόνου ἀνδρός».

Οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν ἑορτὴν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπίσημοι αὐλικοί, δυσηρεστήθησαν, διότι ἐπεδεικνύετο τόση μεγάλη ἐκτίμησις εἰς ἓνα κοινὸν ἀνθρώπον, ὁ ὁποῖος δὲν κατήγετο ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας καὶ ἐπὶ τέλος ἦτο καὶ ξένος.

— «Μοῦ φαίνεται, εἶπε μὲ ἔμφασιν εἰς ἕξ αὐτῶν, ὅτι δὲν ἦτο καὶ τόσον δύσκολον, νὰ εὕρη πᾶς τις τὸν δρόμον πρὸς τὸν καλούμενον Νέον Κόσμον. Ὁ ὠκεανὸς εἶναι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἀνοικτὸς καὶ κοινὸς Ἴσπανὸς θαλασσοπόρος δὲν θὰ ἔχανε τὸν δρόμον του διασχίζων μὲ τὸ πλοῖόν του αὐτόν!»

Μὲ γέλωτας καὶ μὲ ἐπευφημίας οἱ εὐγενεῖς προσκεκλημένοι ἐπεδοκίμασαν τοὺς λόγους τούτους καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀνεφώνησαν· «Ἄ, αὐτὸ θὰ τὸ κατόρθωνε καὶ ὁ καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς».

Ὁ Κολόμβος τότε ἐγερθεὶς ἀπὸ τὴν θέσιν του

εἶπε μὲ ὕφος σεμνὸν καὶ μὲ φωνὴν χαμηλὴν· «Καθόλου δὲν θέλω, εὐγενεῖς κύριοί μου, νὰ σφετερισθῶ ὡς δόξαν μου ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον χρεωστῶ εἰς τὴν καλὴν μου τύχην ἢ μᾶλλον εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ Θεοῦ. Ἐντούτοις πολλὰ πράγματα εἰς τὸν κόσμον, τὰ ὁποῖα φαίνονται εἰς τὸν καθένα εὐκόλα καὶ κατορθωτά, δὲν γίνονται τοιαῦτα δίχως τὴν μεσολάβησιν καὶ τὴν ἐργασίαν ἑνὸς ἄλλου».

Καὶ ἀπευθυνόμενος ὁ Κολόμβος εἰδικῶς πρὸς τὸν ὁμιλήσαντα αὐλικὸν ἐξηκολούθησε· «Θὰ ἡδυνάμην, ἐξοχώτατε, νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ στήσετε ὄρθιον αὐτὸ τὸ αὐγόν;»

Σημειωτέον ὅτι ὁ μέγας ἐξερευνητὴς εἶχεν ἐν τῷ μεταξύ προμηθευθῆ δι' ἑνὸς ὑπηρέτου ἑνὸν φόν.

Ὁ εὐγενὴς προσεπάθησε νὰ στηρίξη τὸ αὐγόν ὄρθιον ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἐπεχείρησε καὶ ὁ παρακαθήμενός του, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν τὸ κατορθώσῃ. Κατόπιον ἔσπευσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι νὰ ἐπιτύχουν τὸ προταθέν, ἀλλ' εἰς μάτην.

«Εἶναι ἀδύνατον», ἀνεφώνουν τότε ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον· «ζητεῖτε ἀκατόρθωτον πράγμα».

«Καὶ ὅμως», εἶπεν ὁ Κολόμβος, «μόλις ἴδητε πῶς ἐγὼ θὰ τὸ στήσω, θὰ εἶπητε ἀμέσως· αὐτὸ καὶ καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς τὸ κατορθώνει».

Ἐλαβε λοιπὸν τὸ φόν ὁ Κολόμβος καὶ τὸ ἐτοποθέτησε μὲ ἑν ἑλαφρὸν κτύπημα ἐπὶ τῆς τραπέζης οὕτως, ὥστε ἐστερεώθη ἐπὶ τοῦ συμπιεσθέντος φλοιοῦ του.

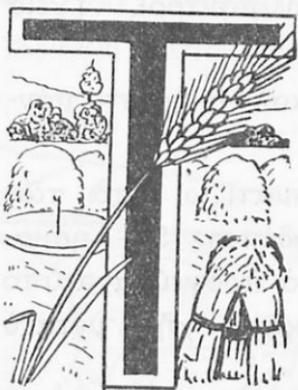
«Βεβαίως αὐτὸ δύναται νὰ τὸ κάμη ὁ καθεὶς μας», ἀνεφώνησαν οἱ κύριοι.

Ἐκτοτε, μεθ' ἑκάστην ἐφεύρεσιν ἢ ἀνακάλυψιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἕκαστος θεωρεῖ ἑαυτὸν ἱκανόν, ἐπεκράτησε νὰ τοῦ ὑπενθυμίζωμεν τὸ «αὐγὸν τοῦ Κολόμβου».

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Ζωή Ἑλληνικοῦ ὑπαίθρου,

Τὰ ἀλώνια.

Ἄ ἀλώνια εἶναι μικραὶ πλατεῖαι στρογγύλαι καὶ ὀμαλώταται. Τὰ δεμάτια τοῦ σίτου εἶναι σωριασμένα εἰς ἓν ἄκρον τοῦ ἀλώνιου, ὄχι ὅπως - ὅπως, ἀλλὰ μὲ τάξιν. Ὁ σωρὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ τὴν θημωνιάν. Διὰ νὰ γίνῃ τὸ ἀλώνισμα, ἀπλώνουν τὰ δεμάτια εἰς τὸ ἀλώνι, ἐνῶ συγχρόνως κόπτουν τοὺς δεσμούς των. Κατόπιν ἐπὶ τοῦ ξανθοχρύσου τούτου πελάγους τῶν σταχύων ἀρχίζει ἡ περιφορὰ τοῦ στοίχου τῶν ἵππων, οἱ ὁποῖοι συγκρατοῦνται διὰ σχοινίου ἀπὸ τοῦ στοιχεροῦ. Τὸ στοιχερὸν εἶναι στρογγύλη δοκὸς καρφωμένη σταθερῶς εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἀλώνιου.

Ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, κατὰ τὴν ὁποίαν διήρκει ὁ ἀλώνισμός, ἐπεσκεπτόμην τακτικῶς καθ' ἑκάστην πρωΐαν ὅλα τὰ ἀλώνια κατὰ σειράν. Κατὰ τὴν ἑναρξιν αὐτῶν συνήθεια ἐπικρατεῖ νὰ κατασκευάζουν τηγανίτας ἀζύμους μετὰ μέλιτος συνήθως, τὰς ὁποίας προσφέρουν μεταξύ των ἐναλλάξ μετὰ παγουρίου ρακῆς.

Πᾶς ἀγρότης, ὅταν μὲ ἔβλεπε πλησιάζοντα, ἔσπευδε πρὸς ἐμέ. Καὶ διὰ νὰ μὴ νομισθῶ, ὅτι κάμνω προτιμήσεις, ἠναγκάσθην δεκάκις νὰ γευθῶ τεμάχιον τηγανίτας καὶ νὰ χαιρετίσω, κρατῶν τὸ παγού-

ριον τῆς ρακῆς, διὰ τῆς ἐξῆς στερεοτύπου προπόσεως, τὴν ὁποίαν ἐσχεδιάσα σύμφωνον πρὸς τὰς συνηθείας καὶ τὴν φρασεολογίαν τοῦ τόπου.

— «Καλὴ ψυχὴ, γέροι, νὰ ζήσουν τὰ παιδιὰ σας, παντρεμένοι, στὶς χαρὲς σας, ἀνύπαντροι. Ὑγεία καὶ καλὲς σοδεῖές!»

— «Μὲ τίς ὑγείες σου καὶ νᾶσαι καλά!» ἤρχετο πάντοτε ἡ ἀπάντησις ἀπὸ ὅλους.

Καθ' ἐκάστην σχεδὸν προγευματίζω μετὰ τῶν χωρικῶν τὴν δεκάτην ὥραν. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὰ θελκτικὰ ταῦτα ἀγροτικὰ προγεύματα ὑπὸ σκιὰν δένδρου, σταυροποδητὶ κατὰ γῆς, μεταξὺ τιμίων ἐργατῶν.

Ἐπανειλημμένως μοῦ προσέφερον μύκητας τηγανιστούς. Μοῦ ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γευθῶ τὸ ὑπερβολικῶς ἐπαινούμενον τοῦτο ἔδεσμα.

— «Μὰ φοβεῖσαι μήπως δηλητηριασθῆς ;» μοῦ ἔλεγε ὁ Γερο - Νικολός. «Ἐμεῖς τοὺς γνωρίζομε καλὰ τοὺς κακοὺς καὶ δὲν τοὺς μαζεύομε. Καὶ ὄχι ἐμεῖς μονάχα, ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ μας. Καὶ τοῦτο δὰ τὸ πρόβατο νὰ τὸ ἰδῆς, τρώγει τοὺς καλοὺς κι' ἀφίνει τοὺς φαρμακεροὺς. Φάγε λοιπὸν καὶ μὴ φοβεῖσαι».

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὰ ζῶα, ὅταν βόσκουν, ἀποφεύγουν τὰ δηλητηριώδη φυτὰ, διότι τὰ ἀντιλαμβάνονται ἐκ τῆς ὀσμῆς των, μολονότι ἡμεῖς οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ὀσμὴν αἰσθανόμεθα ἀπὸ αὐτά.

Οὕτω, φαίνεται, συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς δηλητηριώδεις μύκητας· ἐκπέμπουν ὀσμὴν τινα δυσάρεστον, ἢ ὁποία κάμνει τὰ ζῶα νὰ μὴ τοὺς ἐγγίζουσιν.

Καὶ οἱ ἀγρόται δὲν βοηθοῦνται μὲν ἀπὸ τὴν ὀσφρησιν, καθοδηγοῦνται ὅμως ἀπὸ τὴν παρατή-

ρησιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι θαυμασίως ἡσκημένοι. Καὶ οὕτω εἶναι βέβαιοι, ὅτι οἱ μύκητες, τοὺς ὁποίους τρώγουν, εἶναι ἀβλαβεῖς.

Ἄλλ' ἐγώ, γνωρίζων τὴν κακοῦργον φύσιν εἰδούς τινὸς ἐξ αὐτῶν, δὲν ἐτόλμων οὔτε κἀν νὰ ἐγγίσω διὰ τοῦ δακτύλου τὸ μετὰ περισσῆς ἡδονῆς τρωγόμενον τοῦτο φαγητὸν ὑπὸ τῶν ὁμοτραπέζων μου.

Ἐπάρχει ἀληθῶς ἓν εἶδος μυκήτων, τὸ ὁποῖον δὲν βλαστάνει εἰς ἀκάθαρτα μέρη, ὅπου ἀπορρίπτονται ὕλαι σαπράι καὶ δυσώδεις, ἀλλ' εὐρίσκεται εἰς χλοεράς τοποθεσίας δασῶν, πλησίον ἄλλων ἀβλαβῶν μυκήτων, ἀποτελούντων ὄντως ἐκλεκτοτάτην τροφήν. Ὁ μύκης τοῦ εἶδους τούτου εἶναι λευκός, ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς φέρει ὑποκίτρινον χρῶμα ἢ πρασινόφαιον καὶ εἶναι δηλητηριωδέστατος.

Εἶναι δὲ οὗτος ἐπικίνδυνος εἰς τὸν ὀργανισμόν μας

ται φωναί· «Φωτιά, φωτιά!» Εἶχε πράγματι ἐκραγῆ πυρκαϊά. Εἰς τὴν στιγμὴν σπεύδουν πρὸς τὴν λάμπιν τοῦ πυρὸς ὅλοι οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὰ ἀλώνια καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν πλησίων οἰκιῶν. Εἶχεν ἀνάψει μία θημωνιά καὶ ὅλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μὲ ἐξαιρετικὴν προθυμίαν καὶ αὐτοθυσίαν προσέφερον τὰς ὑπηρεσίας των. Ἄλλοι ἀπέσυρον ἐκ τῆς καιομένης θημωνιάς τὰ μὴ ἀναφθέντα δεμάτια, ἄλλοι ἐκάλυπτον τὰς πλησίον θημωνιάς μὲ μάλλινα κλινοσκεπάσματα καὶ ἄλλοι προσεπάθουν νὰ σβήσουν ἢ νὰ περιορίσουν τὴν πυρκαϊάν. Ἡ προσπάθειά των ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὸ νὰ σωθοῦν αἱ γειτονικαὶ θημωνιαί· καὶ τὸ κατώρθωσαν. Μετὰ μίαν ὥραν τὸ πῦρ εἶχε κατασβεσθῆ τελείως, καὶ πρὸς τούτοις εἶχον περισωθῆ ὀλίγα δεμάτια ἀπὸ τὴν ἀτυχήσασαν θημωνιάν.

Εἶχε παρέλθει ὁ κίνδυνος, ὅτε εἰς ἐκ τῶν παρόντων λέγει χωρὶς μνησικακίαν· «Αὐτὸ τὸ βρωμοχόρταρό σου, κύρ - Δημητρό, μᾶς ἔκαμε νὰ τρέχωμε γυμνοὶ καὶ ξετραχηλισμένοι».

Ὁ κύρ - Δημητρὸς χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ τίποτε, ἀπεμακρύνθη περίλυπος καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι εἰς τὴν ἰδικὴν του θημωνιάν ἐξερράγη ἡ πυρκαϊά. Εἶχεν ἀποκοιμηθῆ μὲ τὸ τσιγάρον εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἀπὸ αὐτὸ ἦναψαν τὰ δεμάτια, ἐκινδύνευσε δὲ νὰ καῖ καὶ ὁ ἴδιος ζωντανός.

Μάτην ἡ σύζυγός του προσεπάθει μὲ τρυφεροὺς λόγους νὰ τὸν παρηγορήσῃ διὰ τὸ ἀτύχημα, αἱ δὲ θυγατέρες του, δύο ξανθαὶ καὶ λυγηραὶ κόραι, τοῦ ἔλεγον· «Μὴ στενοχωρεῖσαι, πατέρα, θὰ δουλέψωμε μεροκάματα καὶ θὰ βγάλωμε τὴ ζημιά, ἐσύ νᾶσαι καλά».

Ὁ κύρ - Δημητρὸς καθήμενος ἐπὶ ἐνὸς σκαμνίου

ἐφαίνετο ὡς νὰ μὴ ἤκουε τίποτε· ἐκράτει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς καὶ τὸ στόμα κλεισμένον. Διελογίζετο καὶ ἐστενοχωρεῖτο διὰ τὴν συμφορὰν του· διότι εἶναι πράγματι συμφορὰ νὰ χάσῃ ὁ γεωργὸς εἰς μίαν στιγμὴν τὸ ψωμί τῆς χρονιᾶς του. Ἀλλὰ ἐστενοχωρεῖτο περισσότερο ἀναλογιζόμενος τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διέτρεξαν αἱ γειτονικαὶ θημωνιαί.

«Τί μοῦ χρωστοῦσαν», ἔλεγεν, «οἱ γείτονες, ἐὰν ἔπαιρναν φωτιά οἱ θημωνιές των; καὶ πῶς θὰ τοὺς ἀπεζημίωνα;». Αὐτὴ ἡ σκέψις τὸν ἔκαιε πράγματι· διὰ τοῦτο κατὰ τὸ διάστημα αὐτῆς τῆς κρίσεως ἐπανειλημμένως ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ἔλεγε· «Δόξα νὰ ᾿χῃ ὁ Θεός, πὺ γλύτωσαν οἱ ἄλλες».

Ἡ αὐγὴ τῆς ἐπομένης εὔρε τὸν κύρ - Δημητρὸν καθήμενον ἀκόμη ἐπὶ τοῦ σκαμνίου· μὲ κανένα τρόπον δὲν ἐδέχετο νὰ κατακλιθῆ ἐπὶ τῆς κλίνης· αἱ παρακλήσεις τῆς γυναικὸς του καὶ τῶν θυγατέρων του δὲν εἰσηκούοντο. Ἐπέρασεν ὅλην τὴν νύκτα ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν καθισμένος καὶ ἀκίνητος. Ἦτο δι' αὐτὸν ἐπὶ πλέον στενοχωρία, ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπρόκειτο νὰ ἀλωνίσῃ. Ἀλλὰ τῶρα τί νὰ ἀλωνίσῃ; τὰ ὀκτώ ἢ δέκα δεμάτια, τὰ ὁποῖα περιεσώθησαν;

Ἐνῶ τοιαῦτα ἐσκέπτετο, ἠκούσθησαν κτυπήματα ἐπὶ τῆς θύρας καὶ φωναί· «Κύρ - Δημητρό!»

Ἦνοιξαν· καὶ εἰσέρχεται ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὴν προηγουμένην ἑσπέραν τοῦ εἶπε τὴν σκληρὰν φράσιν, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ τσιγάρου του ἔταλαιπωρήθησαν. «Τί κάθουσαι;» τοῦ λέγει, «οἱ β α λ μ ἄ δ ε ς περιμένουν· Ἐσύ, κυρὰ - Δημήτραϊνα, κορίτσια, τί κάθουσαί; ἐτοιμάστε φαί γιὰ τὸ μεσημέρι καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται».

Μ.Γ. Πετρίδη καὶ Κ. Γιουσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Νέον Ἀναγνωστ. Ε'. (*Ἐκδ. Α· 1936) 16

— «Μὰ εἶναι καιρὸς γιὰ ἀστεῖα;» ἀπαντᾷ ὁ κύρ Δημητρός.

— «Μωρέ, τί ἀστεῖα! ἡ θημωνιά πού κάηκε δὲν ἦταν δική σου, ἦταν ὄλου τοῦ χωριοῦ. Ἡ δική σου εἶναι ἀπλωμένη στ' ἄλωνι καὶ περιμένει ν' ἄλωνι-σθῆ. Νά 'τη, φαίνεται ἀπὸ τὸ παράθυρο. Σήκω νὰ τὴν ἰδῆς».

Δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἀνέβλυσαν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κύρ-Δημητροῦ. Ἐλαμψαν τὰ πρόσωπα τῆς γυναικὸς του καὶ τῶν θυγατέρων του ἀπὸ χαρὰν. Ἐνόησαν καλῶς, τί εἶχε συμβῆ.

Λίαν πρωί ἔσπευσαν οἱ ἀγαθοὶ χωρικοὶ καὶ ἄλλος ἓν, ἄλλος δύο, ἄλλος τρία δεμάτια, ἕκαστος κατὰ τὰς δυνάμεις του, ἐκόμισαν εἰς τὸ ἄλωνι τοῦ κυρ - Δημητροῦ, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν καέντων.

Καὶ ὁ κυρ - Δημητρός..... τσιγάρο πλέον δὲν ἔδοκίμασεν.

(Κατὰ Γ. Δροσίνη)

Ἡ Θημωνιά.

Ἐγῶμαι ἡ βλογημένη Θημωνιά,
πὸν ἀπὸ χρυσᾶ πυργόνομαι δευάτια
ἕνα μονάχα μῆνα τῆ χρονιά,
μὰ μὲ ζηλεύουν κάστρα καὶ παλάτια.

Ἐγῶμαι ἡ βλογημένη θημωνιά.

Ἐμένα δὲ μὲ χιτίζουν μὲ λιθάρια,
μὲ χόματα, μὲ ξύλα, μὲ νερά.
Μὲ στήνουν λυγερὲς καὶ παλληκάρια
μὲ στάχνα, μὲ τραγούδια, μὲ χαρά,
κι' ὁ ἰδρῶς μὲ ραίνει μὲ μαργαριτάρια.

Ἐγῶμαι τῶν ἀνθρώπων ἡ κυφέλη,
πὸν κρύβει τὴν ἀτίμητη τροφή,
πὸν κάθε χρόνο ἡ μάννα γῆ τοὺς στέλλει
μέσα ἀπ' τὰ σπλάχνα μὲ στοργὴ κρυφῆ
γλυκύτερη κι' ἀκόμα ἀπὸ τὸ μέλι.

Λάμπω σὰν ἥλιος, λάμπω σὰ φεγγάρι
καὶ σέρον καὶ σκλάβά πίσω τῆ ζωῆ
μὲ τὸ χρυσόξανθό μου τὸ σιτάρι,
πὸν λαχταροῦν ρηγάδες καὶ λαοὶ
καὶ μὲ λατρεύουν σὰν προσκυνητάρια.

Ἐγῶμαι ἡ τιμημένη θημωνιά,
καμάρι τοῦ γεωργοῦ καὶ περηφάνεια,
τῆς κόρης ἐτοιμάζω τὰ προικιά
καὶ νυφικὰ πλέκω γι' αὐτὴ στεφάνια.

Ἐγῶμαι ἡ τιμημένη θημωνιά!

Γ. Στρατήγης

Ἡ μεταμέλεια.

Ὑπο παιδιὰ τοῦ σχολείου συνήνη-
τησαν ἓνα χωλόν, ὃ ὁποῖος ἐ-
βάδιζε μετὰ δυσκολίας καὶ πολ-
λοῦ κόπου. Τότε τὰ παιδιὰ ἤρ-
χισαν νὰ τὸν περιπαίξουν ἀπο-
μιμούμενα τὸν τρόπον τοῦ βα-
δίσματός του.

Ὁ πτωχὸς οὗτος ἄνθρωπος
ὑπέφερε τὰ πάντα σιωπῶν,
ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο γέρων, ὃ ὁποῖος
εἶδε τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἔνευσε νὰ πλησιάσουν. «Ἡ-
ξεύρετε, ποῖος εἶναι ὁ ἄνθρωπος οὗτος, τὸν ὁποῖον
ἐμπαίζετε; τοὺς εἶπε. Ἀκούσατε τὴν ἱστορίαν του.

Ὁνομάζεται Μᾶρκος. Ὅτε ἦτο δέκα ὀκτῶ ἐτῶν,
εἶχε σῶμα εὐσταλὲς καὶ πόδας ἰσχυροτέρους ἀπὸ
τοὺς ἰδικούς σας. Μίαν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ
κῶδωνες τῆς ἐκκλησίας ἐσήμαινον δυνατὰ, διὰ νὰ
μάθουν ὅλοι, ὅτι πυρκαϊὰ εἶχεν ἐκραγῆ εἰς τὸ χωρίον,
ἔτρεξε καὶ ὁ Μᾶρκος πρῶτος πλησίον τῆς καιομένης
οἰκίας. Τότε ἔμαθεν ὅτι μία κυρία, τὴν ὁποίαν ἔσωσαν
ἀπὸ τὴν πυρκαϊάν, εἶχεν ἐγκαταλείψει ἐπάνω εἰς τι
δωμάτιον τοῦ δευτέρου πατώματος τὸ μικρὸν τέκνον
της. Ἡ κυρία ἐφώναζε μὲ κραυγὰς σπαρακτικὰς καὶ
παρεκάλει ὅλους τοὺς παρισταμένους νὰ σώσουν τὸ
παιδί της.

Ὁ Μᾶρκος τότε ἀρπάζει μίαν κλίμακα, ἀναβαίνει
δι' αὐτῆς εἰς τὴν στέγην καὶ εἰσχωρεῖ εἰς τὸ δωμά-
τιον ἀπὸ ἓνα φεγγίτην.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς εἶδον νὰ καταβιβάζῃ ἕν κἀνιστρον κρεμάμενον διὰ τοῦ σχοινοῦ· μέσα δὲ εἰς τὸ κἀνιστρον αὐτὸ ἐκοιμᾶτο τὸ παιδίον. Ὄταν ὁ γενναῖος νέος ἔτρεξεν εἰς τὴν κλίμακα, εἶδεν ὅτι αὕτη εἶχε καὶ ἀπὸ τὸ παμφάγον πῦρ. Ἐκρεμάσθη τότε καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ πολὺ ὑψηλά, ἀλλ' ἔπαθε θλάσιν τοῦ ποδὸς καὶ ἔμεινε χωλός.

Τὰ παιδιά ἤκουσαν τὴν διήγησιν ταύτην μὲ ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω βλέποντας ἀπὸ ἐντροπὴν. Ὁ γέρον τίποτε ἄλλο δὲν εἶπεν· εἶχε πλέον ἐννοήσει ἐκ τοῦ τρόπου των καὶ τῆς φυσιογνωμίας των, ὅτι μεταμέλεια εἰλικρινῆς καὶ βαθεῖα εἶχε καταλάβει τὴν καρδίαν των.

(Διασκευῆ)

Εὐρυτος καὶ Ἀριστόδημος.

Οἱ τριακόσιοι Σπαρτιᾶται, οἱ ἀποσταλέντες κατὰ τὸ 480 π. Χ. ἐκ Σπάρτης ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ βασιλέως Λεωνίδου διὰ νὰ φυλάξουν τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν καὶ ἐμποδίσουν τοὺς Πέρσας ἀπὸ τοῦ νὰ καταβοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔφθασαν εἰς τὰς Θερμοπύλας. Δύο ὅμως ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἀριστόδημος καὶ ὁ Εὐρυτος, ἠσθένησαν. Ἐπαθον ἐκ σοβαρᾶς ὀφθαλμίας. Ἐστάλησαν λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου εἰς τι πλησίον κείμενον χωρίον, Ἀλπηνοὺς καλούμενον, διὰ νὰ μείνουν ἐκεῖ, μέχρις ὅτου θεραπευθοῦν.

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως ἐξῆλθον οἱ Πέρσαι πολυάριθμοι καὶ περιεκύκλωσαν τοὺς ἐν Θερμοπύλαις. Οἱ Σπαρτιᾶται ἐν τοιαύτῃ θέσει εὕρισκόμενοι ἀπεφάσισαν νὰ μείνουν ἐκεῖ καὶ νὰ πολεμήσουν μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς των.

Ὁ Ἀριστόδημος καὶ ὁ Εὐρυτος μαθόντες τὴν ἀπόφασιν τῶν συστρατιωτῶν αὐτῶν δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου ἠδύναντο ὡς ἀσθενεῖς νὰ ἐπανακάμψουν. Ἄλλ' ὁ μὲν Ἀριστόδημος ἔμεινεν ἐκεῖ, ὁ δὲ Εὐρυτος, μολονότι ἔπασχεν ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐζήτησε παρὰ τοῦ εἴλωτος, τοῦ ὑπηρέτου του τὰ ὄπλα.

Εἰς τὴν στιγμὴν ἐτοιμάζεται καὶ τὸν διατάσσει νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν. Ἐκεῖ ἐφονεύθη μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν συστρατιωτῶν του, πολεμήσας ὡς εὐπειθῆς Σπαρτιάτης.

Ἄλλ' ὁ Ἀριστόδημος, ἀφοῦ ἀνεχώρησαν οἱ Πέρσαι, μετέβη εἰς τὴν πατρίδα του Σπάρτην. Καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν τριακοσίων στρατιωτῶν, τῶν ἐκστρατευσάντων ἐκ Σπάρτης, αὐτὸς μόνον ἐπανῆλθεν, οἱ Σπαρτιᾶται δὲν ἠνείχοντο οὐδὲ νὰ τὸν βλέπουν. Ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν μετὰ μεγάλης περιφρονήσεως. Πῶς νὰ στέρξῃ ἐκ πάντων τῶν στρατιωτῶν του αὐτὸς μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ! Οὐδεὶς ἔδιδεν εἰς αὐτὸν πῦρ νὰ ἀνάψῃ, οὐδεὶς ὠμίλει μετ' αὐτοῦ. Πάντες τὸν ὕβριζον, ὅπου τὸν εὕρισκον, φωνάζοντες. «Ἴδου ὁ δειλὸς Ἀριστόδημος».

Ὁ δυστυχεὴς ἴσως ἦτο ἀνόητος, διότι δὲν ἔπρεπε βεβαίως νὰ στέρξῃ, νὰ ἐπιζήσῃ μόνος αὐτὸς ἐκ τῶν τριακοσίων συστρατιωτῶν. Ἀλλὰ δειλὸς δὲν ἦτο, διότι κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἐπολέμησεν ἐν Πλαταιαῖς ὡς λέων. Ἀφήσας τότε τὴν τάξιν, ὅπου ἦτο τεταγμένος, ὤρμησεν εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν. Καὶ ἐκεῖ πράξας ἔργα ἀνδρείας ἀξιοθαύμαστα ἐφονεύθη κατατρυπηθεὶς ἀπὸ τὰ βέλη καὶ κατακοπεὶς ἀπὸ τὰ ξίφη τῶν ἐχθρῶν. Ἠνδραγάθησε μετὰ τῶν πρώτων Σπαρτιατῶν.

(Καθ' Ἡρόδοτον)

Ὁ ὕμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν.

1

4

Ὁ γινωρίζω ἀπὸ τὴ κόψη
τοῦ σπαδιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γινωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη,
ποῦ μὲ βιά μετροᾶει τὴ γῆ.

Ἄργειε νᾶρθη ἐκείνη ἡ μέρα
καὶ ἦταν ὅλα σιωπηλά,
γιατὶ τᾶσκιαζε ἡ φοβέρα
καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά.

2

5

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων, τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ! χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Δυστυχής! Παρηγορία
μόνη σοῦ ἔμενε, νὰ λὲς
περασμένα μεγαλεῖα
καὶ διηγώντας τα νὰ κλαῖς.

3

6

Ἐκεῖ μέσα ἑκατοικοῦσες
πικραμένη, ντροπαλή
κι' ἓνα στόμα καρτεροῦσες
«ἔλα πάλι!» νὰ σοῦ εἰπῇ.

Κι' ἀκαρτέρει κι' ἀκαρτέρει
φιλελεύθερη λαλιά,
τὸνα ἐκτύπαε τᾶλλο χέρι
ἀπὸ τὴν ἀπελπισιά.»

Κι' ἔλεες. «Πότε ἄ! πότε βγαίνω
τὸ κεφάλι ἀπὸ τσ' ἔρμιές;»
Κι' ἀποκρίνοντο ἀπὸ πάνω
κλάψες, ἄλυσες, φωνές.

Τότε ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
μὲς στὰ κλάμματα θολό,
καὶ στὸ ῥοῦχο σου ἔσταζ' αἷμα,
πληθὸς αἷμα, ἐλληνικό.

Μὲ τὰ ῥοῦχα αἱματωμένα
ξέρω, ὅτι ἔβγαινες κρυφὰ
νὰ γυρεύης εἰς τὰ ξένα
ἄλλα χέρια δυνατά.

Μοναχὴ τὸ δρόμο ἐπῆρες,
ἔξανᾶρθες μοναχῆ
δὲν εἶνα' εὐκόλες οἱ θύρες,
ἂν ἢ χρεία τίς κουρταλῆ.

Ἄλλος σοῦ ἔκλαψε στὰ στήθια,
ἀλλ' ἀνάσασε καμμιά....
Ἄλλος σοῦ ἔταξε βοήθεια
καὶ σὲ γέλασε φοιχτά.

Ἄλλοι, ὠϊμέ! στὴ συμφορὰ σου,
ὅπου ἐχαίροντο πολὺ·
-Σύρε νάβρογς τὰ παιδιὰ σου,
σύρε! ἐλέγαν οἱ σκληροί.

Φεύγει ὀπίσω τὸ ποδάρι,
καὶ ὀλογλήγορο πατεῖ
ἢ τὴν πέτρα ἢ τὸ χορτάρι,
ποῦ ἢ δόξα σου ἐνθυμεῖ.

Ταπεινότητι σοῦ γέροντι
ἢ τρισάθλια κεφαλῆ
σὰν φτωχοῦ ποῦ θυροδέρνει
κι' εἶναι βάρος του ἢ ζωῆ.

Ναί. Ἄλλὰ τώρα, ἀντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου μὲ ὄρμη,
ποῦ ἀκατάπαντα γυρεύει
ἢ τὴ νίκη ἢ τὴ θανά.

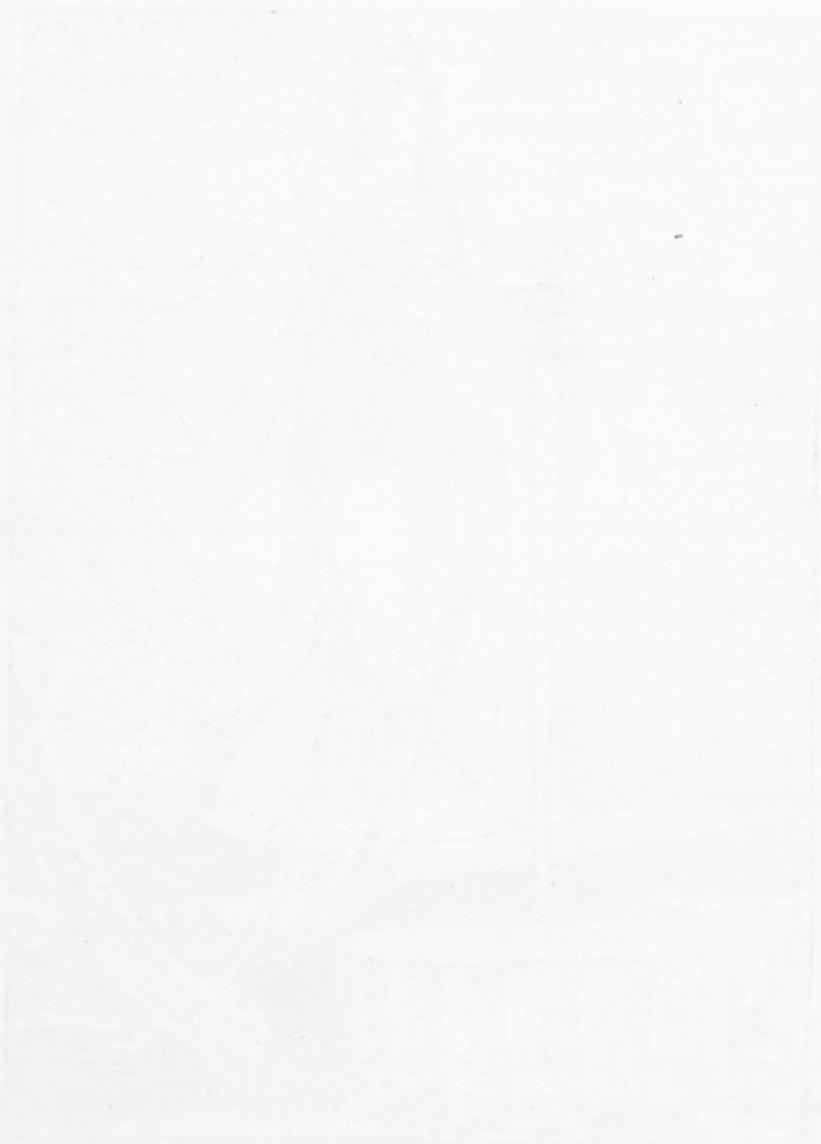
Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν προῦτα ἀνδρειωμένη
χαῖρε, ὦ χαῖρε Ἐλευθεριά.

Δ. Σολωμός.

(Κατὰ Ἰακωβίδην)

«Χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά».

Περιεχόμενα κατὰ σειράν.

	Σελ.
Ἡ ἐποχὴ τῆς προπαρασκευῆς (Διασκ. ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	3
Ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ (Διασκευὴ)	7
Ἐλπίδα στὸν Θεὸν (ποίημα) * *	13
Τὸ τελευταῖον μάθημα . . (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	14
Ὁ σχηματισμὸς τῆς πρώτης κοινωνίας Μ. Γ. Π.	17
Τὸ ἀγρόκτημα (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	21
Ὁ μικρὸς σαρωθροποιδὸς (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	30
Ἀχαριστία καὶ εὐγνωμοσύνη: (1) Ἐλαφος καὶ ἄμπελος, (2) Λέων καὶ μῦς. Αἰσώ- πειοι μῦθοι)	36
Πάντοτε ταχύτερον (Διασκευὴ)	38
Ἡ προσφώνησις (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	42
Εἰς τὴν σημαίαν μας (ποίημα Λ. Ἀστέρη)	47
Τὸ σκληρὸν μάθημα (ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	48
Ἀπὸ τὴν θαλασσινὴν ζωὴν μας. Τὸ καμάκι. Ε. Λυκούδη.	50
Φιλάργυρος (Αἰσώπειος μῦθος)	54
Δραχμὴ καὶ φιλάργυρος (ποίημα) Γ. Περγιαλίτη	55
Τὸ ἐλεύθερον πολίτευμά μας . . . Μ. Γ. Π. καὶ Κ.Γ - Λ.	55
Ἡ μιμηκότης τῶν πιθήκων (ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ)	58
Ἡ Ἁγία Σοφία Μ. Γ. Π.	60
Τῆς Ἁγία-Σοφίας (ποίημα δημῶδες)	68
Αὐτοθυσία κωπηλάτου (Διασκευὴ)	69
Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα) Ν. Ι. Δαμιανοῦ	73
Τὸ καράβι (ποίημα) Μ. Γ. Πετρίδη	75
Τὰ ἀγαθὰ τῆς κοινωνίας (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	76
Τὸ ὑπερήφανον φύλλον (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	79
Πῶς καταστρέφονται οἱ κώνωπες (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλ.)	80
Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύ- λου Κατὰ μετάφρασιν Λίζας Μάρκου	86
Ὑγεία καὶ εὐτυχία (Διασκευὴ κατὰ Ι Βεγκλίδην)	90

Τὸ κυνήγιον τῆς φαλαίνης	Μ. Γ. Π.	93
Ἄσχολιαι τῶν ζώων	(Διασκευή ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	97
Ὁ μικρὸς φίλος τῶν ζώων (Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)		102
Τι κατορθώνει σύγχρονος ἱεραπόστολος (Διασκευή ἐκ τοῦ ἀγγλικῶ)		106
Οἱ τρεῖς μάγοι	(Ἄρσ. Παπαδοπούλου. Διασκευή)	110
Στὴ φάτνη	(ποίημα) Κ. Παλαμᾶ	121
Ὁ Χρυσοτρίκλινος	(Διασκευή)	122
Τὰ Χριστούγεννα εἰς τὸ βυζαντινὸν Παλάτιον (Κατὰ Πλ. Ῥοδοκανάκην. Διασκευή)		125
Αἰεῖσπράξεις τῶν καλάνδων (Κατὰ Α. Κων)νίδην Διασκ.)		130
Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων (ποίημα) Κ. Παλαμᾶ		133
Ὁ Μέγας Βασίλειος	Μ. Γ. Π.	134
Ποῖος ἦτο ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ (Διασκευή Μ. Γ. Π.		139
Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος	(ποίημα) Ἄγγ. Βλάχου	143
Λευκοσίδηρος καὶ κασσίτερος Μ. Γ. Π. καὶ Κ. Γ - Λ.		144
Ὀλιγάρκεια τοῦ Διογένους (Κατὰ Διογένην Λαέρτον)		147
Τί θέλω	(ποίημα) Ἄγγ. Βλάχου	149
Πῶς εἷς ἄρχων ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του (Διασκευή)		150
«Τοῖς νόμοις πείθου»	(Κατὰ Πλάτωνα κ.λ.π.)	152
Τὰ Τέμπη (Διασκευή κατὰ Αἰλιανὸν—Χ. Παπαμάρκου)		155
Πατρίδα	(ποίημα) Λ. Μαβίλη	157
Ἡ ἱστορία ἐνὸς μικροῦ χωριοῦ (Κατὰ Γρηγοριάδην)		158
Τὰ ἄνθη καὶ τὰ δάση	(ποίημα) Ν. Χατζηδάκη	163
Ἀλληλοβοήθεια	(Διασκευή ἐκ τοῦ Ἀγγλικῶ)	164
Καπνός, ἀτμός, βροχή, νέφη, οὐράνιον τόξον (Κατὰ Ἄρσ. Παπαδοπούλου)		167
Βροχοῦλα	(ποίημα) Στ. Σπεράντσα	172
Πρωῖνὸ ἀπόβροχο	(ποίημα) Στ. Σπεράντσα	173
Ἡ φιλανθρωπία κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν (Κατὰ Πλ. Ῥοδοκανάκην. (Διασκευή)		174
Τὸ ἐλαστικὸν κόμμι	(Διασκευή Μ. Γ. Π.)	178
Πολικαὶ χῶραι	(Κατὰ Ἄρσ. Παπαδοπούλου)	182
Οἱ καλοὶ τρόποι	(Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	198
Ὁ ἥλιος καὶ ἡ ζωὴ	(Γ. Μερικά, Ἰατροῦ)	200
Ὁ ἥλιος τῆς Ἑλλάδος	(ποίημα) Λ. Μαβίλη	202
Ἡ ἀνάστασις	(Κατὰ Π. Φωστίνην. Διασκ.)	203
Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς	(ποίημα) Δ. Σολωμοῦ	208

‘Ο Γεροθωμᾶς ρυθμιστὴς τοῦ καιροῦ (Δ. ἐκ τοῦ Γερμαν.)	209
Καρποὶ φρονήσεως καὶ πείρας (Κ.Ε. Λ.)	214
Τὸ παράπονον τοῦ Ἰλισσοῦ (Κατὰ Αἴγ. Αἰγινήτου)	220
‘Ο θερισμὸς (Κατὰ Γ. Δροσίην)	222
Τὸ θέρος (ποίημα) Γ. Δροσίην	224
‘Ο θάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου Μ. Γ. Π.	225
Εἶναι γραφτὸ (ποίημα) Σ. Σκίπη	232
Τὸ αὐγὸν τοῦ Κολόμβου (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	233
Τὰ ἀλώνια (Κατὰ Γ. Δροσίην)	235
‘Η θημωνιά (ποίημα) Γ. Στρατήγη	243
‘Η μεταμέλεια (Διασκευὴ)	244
Εὐρυτος καὶ Ἀριστόδημος (Καθ’ Ἡρόδοτον)	245
Ὕμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν (ποίημα) Δ. Σολωμοῦ	247

Περιεχόμενα κατὰ σύστημα.

	Σελ.
1. Θρησκευτικὸς βίος.	
Ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ (Διασκευή)	7
Ἐλπίδα στὸν Θεὸν (ποίημα) **	13
Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου (Κατὰ μετάφρασιν Λίζας Μάρκου)	86
Στὴ Φάτνη (ποίημα) Κ. Παλαμᾶ	121
Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων (ποίημα) Κ. Παλαμᾶ	133
Ὁ Μέγας Βασίλειος Μ. Γ. Π.	134
Ἡ Ἀνάστασις (Κατὰ Π. Φωστίνην, Διασκευή)	203
Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα) Δ. Σολωμοῦ	208
2. Ἐθνικὸς βίος.	
Τὸ τελευταῖον μάθημα (Διασκευή)	14
Ἡ προσφώνησις (Διασκευή ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	42
Εἰς τὴν σημαίαν μας (ποίημα) Λ. Ἀστέρη)	47
Ποῖος ἦτο ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ (Διασκευή Μ. Γ. Π.)	139
Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος (ποίημα) Ἀγ. Βλάχου	143
Ὁ θάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου Μ. Γ. Π.	225
Εἶναι γραφτό, (ποίημα) Σ. Σκίπη	232
Εὐρυτος καὶ Ἀριστόδημος (Καθ' Ἡρόδοτον)	245
Ὕμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν (ποίημα) Δ. Σολωμοῦ	247
3. Κοινωνικὸς βίος.	
Ἡ ἐποχὴ τῆς προπαρασκευῆς (Διασκευή ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	7
Ὁ σχηματισμὸς τῆς πρώτης κοινωνίας Μ. Γ. Π.	13
Ὁ μικρὸς σαρωθροποιὸς (Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	30
Τὸ ἐλεύθερον Πολίτευμά μας Μ. Γ. Π. καὶ Κ. Γ.—Λ.	55
Αὐτοθυσία κωπηλάτου (Διασκευή)	69
Τὰ ἀγαθὰ τῆς κοινωνίας (Διασκευή ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	76
Οἱ τρεῖς μάγοι (Ἄρσ. Παπαδοπούλου, Διασκευή)	110
Αἱ εἰσπράξεις τῶν καλάνδων (Κατὰ Α. Κωνσταντινίδην, Διασκευή)	130
Τί θέλω (ποίημα) Ἀγγ. Βλάχου	149
Πῶς εἰς ἄρχων ἐκτελεῖ τὸ καθήκόν του (Διασκευή)	150
«Τοῖς νόμοις πείθου» (Κατὰ Πλάτωνα κλπ.)	152
Ἡ ἱστορία ἐνὸς μικροῦ χωριοῦ (Κατὰ Γ. Γρογοριάδην)	158
Ἀλληλοβοήθεια (Διασκευή ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	164

Καρποί φρονήσεως καὶ πείρας (Κ. Γ.—Λ.)	214
*Ἡ μεταμέλεια (Διασκευή)	244
4. Ἀτομικὸς βίος.	
Τὸ ὑπερήφανον φύλλον (Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	79
*Ὀλιγάρκεια τοῦ Διογένους (Κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον)	147
Οἱ καλοὶ τρόποι (Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	198
*Ὁ Γέρω Θωμᾶς ρυθμιστῆς τοῦ καιροῦ (Διασκ. ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	209
Τὸ αὐγὸν τοῦ Κολόμβου (Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	233
5. Ἑλληνικὴ φύσις καὶ ζωὴ.	
Τὸ ἀγρόκτημα (Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	21
*Ἀπὸ τὴν θαλασσινὴν ζωὴν μας. Τὸ καμάκι. Ε. Λυκούδη.	50
Τὸ ναυτόπουλο (Ποίημα) Ν. Ι. ΔαμIANOY	73
Τὸ καράβι (ποίημα) Μ. Γ. Πετρίδη	75
Τὰ Τέμπη (Διασκευή κατὰ Αἰλιανόν—Χ. Παπαμάρκου)	153
Πατρίδα (ποίημα) Λ. Μαβίλη	157
Βροχούλα (ποίημα) Στ. Σπεράντσα	172
Πρωῖνὸ ἀπόβροχο (ποίημα) Στ. Σπεράντσα	173
*Ὁ ἥλιος τῆς Ἑλλάδος (ποίημα) Λ. Μαβίλη	202
Τὸ παράπονον τοῦ Ἰλισσοῦ (Κατὰ Αἴ. Αἰγινήτου)	220
*Ὁ θερισμὸς (Κατὰ Γ. Δροσίνην)	222
Τὸ θέρος (ποίημα) Γ. Δροσίνη	224
Τὰ ἀλώνια (Κατὰ Γ. Δροσίνην)	235
*Ἡ θημωνιά (ποίημα) Γ. Στρατήγη	243
6. Ξένη φύσις καὶ ζωὴ.	
Πολικαὶ χῶραι (Κατὰ Ἄρσ. Παπαδοπούλου)	182
7. Ἀγάπη πρὸς τὴν φύσιν.	
Τὰ ἄνθη καὶ τὰ δάση (ποίημα) Ν. Χατζηδάκη.	163
8. Ἀπὸ τὸν βίον τῶν ζώων.	
*Ἡ μιμητικότης τῶν πιθήκων (ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	58
Τὸ κυνήγιον τῆς φαλαίνης Μ. Γ. Π.	93
*Ἀσχολίαι ζώων (Διασκευή ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	97
9. Ἀγάπη πρὸς τὰ ζῶα.	
Τὸ σκληρὸν μάθημα (ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	48
*Ὁ μικρὸς φίλος τῶν ζώων (Διασκευή ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	102
10. Πρόσδος πολιτισμοῦ.	
Πάντοτε ταχύτερον (Διασκευή)	38
Λευκοσίδηρος καὶ κασίτερος Μ. Γ. Π. καὶ Κ. Γ.—Λ.	147
11. Ἐκπολιτιστικὴ δροσὶς.	
Τὶ κατορθώνει σύγχρονος ἱεραπόστολος (Διασκ. ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	106

12. Βυζαντινὴ τέχνη καὶ βυζαντινὸς πολιτισμὸς.

Ἡ Ἁγία Σοφία Μ. Γ. Π.	60
Τῆς Ἁγιᾶς-Σοφιάς (ποίημα δημῶδες)	68
Ὁ Χρυσοτρίκλινος (Διασκευὴ)	122
Τὰ Χριστοῦγεννα εἰς τὸ βυζαντινὸν Παλάτιον (Κατὰ Πλ. Ροδοκα- νάκην. Διασκευὴ)	174

13. Μῦθοι.

Ἀχαριστία καὶ εὐγνωμοσύνη ⁽¹⁾ Ἐλαφος καὶ ἄμπελος ⁽²⁾ Λέων καὶ μῦς). Αἰσώπειοι μῦθοι	36
Φιλάργυρος. Αἰσώπειος μῦθος	54
Δραχμὴ καὶ φιλάργυρος (ποίημα) Γ. Περγιαλίτη	55

14. Φυσιογνωστικά.

Καπνός, ἀτμός, βροχή, νέφη, οὐράνιον τόξον (Κατὰ Ἄρσ. Παπα- δοπούλου)	168
Τὸ ἐλαστικὸν κόμμι. (Διασκευὴ Μ. Γ. Π.)	178

15. Ὑγιεινὴ.

Πῶς καταστρέφονται οἱ κώνωπες (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	80
Ὑγεία καὶ εὐτυχία (Κατὰ Ι. Βεγκλίδην. Διασκευή.)	90
Ὁ ἥλιος καὶ ἡ ζωὴ. (Γ. Μερικά, Ἰατροῦ).	200

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις 10 Ἰουλίου 1936

Ἀριθ. Πρωτ. 50163

Πρὸς τοὺς συγγραφεῖς

κ. κ. Μιχ. Γ. Πετρίδην καὶ Καλ. Γιτσαλίτου-Λαχανᾶ

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταύταριθμοῦ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζομένης εἰς τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 11 πράξιν αὐτῆς, ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον: «Τὸ νέον ἀναγνωστικὸν Ε' δημοτικοῦ» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1936 ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ συμμορφωθῆτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ὁ Διευθυντὴς
Ν. Σ Μ Υ Ρ Η Σ

*Ἀρθ. 6 τοῦ Π. Διατ. 12 Φεβρουαρίου 1934

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρᾳ κατὰ 15 % τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἀνεὺ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν.

Τιμὴ ἀδέτου δρ. 24
> δεμένου > 27

Ἀριθ. ἀδ. κυκλ. 66946

17-9-36

0020561365
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

